

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16'ncı Toplantı

2 Kasım 2017 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, Hakkâri Şemdinli'de hain bir saldırı sonucu şehit düşen 8 askerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar, millete başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

2.- Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkan Vekili Seyit Ali Kurtuluş'un, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

- a) *Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı*
- b) *Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu*
- c) *Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

16'ncı Toplantı

2 Kasım 2017 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.11'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, Hakkâri Şemdinli'de hain bir saldırı sonucu şehit düşen 8 askerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar, millete başsağlığı dilediğine ilişkin bir açıklama yaptı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba,

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkan Vekili Seyit Ali Kurtuluş,

Tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında birer sunum yapıldı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının,

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun,

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının,

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 20.32'de toplantıya son verildi.

2 Kasım 2017 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.11

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 16'ncı Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu bütçe kesin hesapları ve Sayıştay raporları ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Sayıştay raporu bulunmaktadır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, Hakkâri Şemdinli'de hain bir saldırı sonucu şehit düşen 8 askerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar, millete başsağlığı dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Ben sunumlara geçmeden önce, bugün bir hain saldırı sonucunda hayatını kaybeden 8 şehidimize -2 korucumuz, 6 askerimize- Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımız var ise onlara da acil şifalar diliyorum. Şehitlerimizden bir tanesi de bizim Isparta Gelendost ilçemiz Yenice köyümüzden sözleşmeli er Sercan Kara kardeşimiz. Kendisine rahmet, bütün aileye ve milletimize başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Sayın Bakanım, sunumlara başlamadan önce bürokratlar arkadaşlarımız lütfen sırasıyla kendilerini bir tanıtsınlar.

(Toplantıya katılan kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sunumunu yapmak üzere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanımız Sayın Ahmet Eşref Fakıbaba'ya söz veriyorum.

Buyurun Sayın Fakıbaba.

III.- SUNUMLAR

1.- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlarken hain terör saldırısında hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize sabır ve başsağlığı diliyorum.

Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesini görüşmek üzere huzurlarımızdayız. Sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, insanoğlunun varlığını sürdürmesini sağlayan tarım ve gıda üretimi, artık sadece günümüzün değil, geleceğin de meselesi haline gelmiştir. Özellikle sanayi devriminden sonra dünyada şehirler büyüdü, endüstri gelişti, nüfus hızla arttı, küresel ısınmanın olumsuz etkileri artık kendini iyiden iyiye göstermeye başladı. Bütün bu gelişmelere mukabil, su ve toprak kaynaklarının önemi ve korunması gereği de giderek artmaya başladı. Bu dönemde maalesef, insanoğlu hızla gelişmenin ve modernleşmenin peşine düşerken gıdasını sağlayan toprağını ihmal etti. Dünyada toplam toprak alanı 13 milyar hektardır ve bu alanın sadece 5 milyar hektarlık kısmı tarım alanıdır. Bu alanın da 1,5 milyar hektarlık bölümü işlenen tarım alanı olarak kullanılıyor. Tarıma elverişli olan bu araziler hızla azalıyor.

Gıdayı üretebilmek ve karnımızı doyurabilmek her geçen gün daha da zorlaşıyor. Geleceğin dünyasında gıda ve tarım bugünkünden çok daha önemli ve kritik bir noktada olacak. Bu sebeple tarımı çok önemsiyoruz çünkü biliyoruz ki gıdayı kontrol eden dünyayı da kontrol edecek.

2050 yılında dünya nüfusu 10 milyara dayanacak. Oluşacak bu nüfusu besleyebilmek içinse tarımsal üretimimizi yüzde 60 artırmamız gerekiyor. Bugün 39 ülkede gıdaya, 80 ülkede suya erişimde sorun yaşanıyor. 800 milyon insan açlıkla mücadele ediyor. Dünyada her yirmi beş dakikada 1 kişi açlık sınırının altına düşüyor. Gelecekte ise kuraklık nedeniyle 2030 yılına kadar 700 milyon insanın yaşadığı yeri terk edeceği tahmin ediliyor. Bunun için küresel düzeyde tedbirler almak gerekiyor. Tedbir alınmadığı takdirde tarım ürünlerinden aldığımız verimin de yüzde 25'ere varan oranlarda düşeceği bildiriliyor.

Aslında mesele sadece ürettiğimiz ürünün bize yetmemesi değil, bir de üretilen ürünün kıymetinin bilinmemesi ve israf edilmesi konusu var. Dünyada her yıl 1,3 milyar ton gıda israf ediliyor. Bu konu beni çok üzüyor. İsrاف eden iflas eder. İnsanlar aşırı tükettikçe insanlık tükeniyor maalesef. Bir tarafta açlığın, diğer tarafta israfın bir arada olduğu bir zamanda yaşıyoruz. Adaletsizliğin gıda paylaşımına fazlasıyla bulaştığı bu yüzyılda insanoğlu hem kendi hakkaniyetine hem de geleceğine daha dikkatli bakmalıdır. Kısacası, gelecek yüzyılın en önemli meselesi tarım ve gıdadır.

Üretim için en temel unsurlar olan toprak ve suyun kıymetini bilmeliyiz. Toprak ve su korunduğu ölçüde geleceğe güvenle bakabiliriz. Yüce Yaradan'ın insanlığın hizmetine sunduğu bu değerli kaynakları daha rasyonel kullanmanın yollarının bulunması, sürdürülebilir bir üretim ve tüketim modeli geliştirilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımızın gıda güvenliğini sağlamak amacıyla daha planlı, daha verimli ve daha kaliteli üretim yapmak zorundayız. Bu sebeple, Bakanlığımızın 2018-2022 Dönemi Stratejik Planı'nı bu esaslar üzerine kurduk. Stratejik planda, Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda tüm iç ve dış paydaşların görüşlerine yer verdik. Ulusal kaynaklarımızı etkili, ekonomik ve verimli kullanarak faaliyetlerimizi yürütmeyi hedefledik. Gıda, tarım ve hayvancılıkta rekabetçi, millî ve küresel çözümler üreten güçlü bir Türkiye dedik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üretmek ve paylaşmak gibi iki önemli hikmeti içinde barındıran Anadolu, tarım ile kültürü birlikte harmanlamış bir coğrafyadır. Birçok tarımsal ürünün ana vatanı olan ülkemizde tarım sektörünü geliştirmek ve vatandaşlarımızın gıda güvenliğini garanti altına almak için önemli çalışmalar yürüttük, yürütmeye de devam ediyoruz. 24 milyon hektar tarım alanımız, 14,6 milyon hektar mera varlığımız, 3 milyonun üzerinde çiftçimizle bugün 121 milyon ton bitkisel üretim, 23 milyon ton hayvansal üretim, 161 milyar lira tarımsal hasıla, 16,3 milyar dolar tarımsal ihracat gerçekleştiriyoruz.

2016'da doğal afetlerin bazı ürünlere olumsuz etkisi sebebiyle yüzde 2,6'lık küçülme gösteren tarım sektörü 2017 yılında büyüme sürecine tekrar girdi ve ilk altı aylık süreçte yüzde 3,6 büyüme sağlandı. Hükümetlerimiz tarım sektörünün büyümesi ve gelişmesi için daima çiftçimizin yanında yer aldı, devletin tüm imkânlarını seferber etti. 2017 yıl sonu dikkate alındığında, son on beş yılda üreticilerimize toplam 103 milyar lira nakit hibe destek sağladık. Özellikle girdilere yönelik mazot, gübre, tohum ve yem bitkisi desteklerimiz devam ediyor. Mazot desteğini başlatan Hükümet olarak şimdi de yeni bir uygulamayı bu yıl başlattık. Ürün bazında mazot maliyetinin yarısını destek olarak üreticilerimize ödeyeceğiz. Destek ödeme miktarları ve 2017 yılı üretim dönemi için tarımsal desteklerde artış yaptığımız konulara ilişkin bilgileri sizlere sunduğumuz bütçe kitabında bulabilirsiniz. 2018 yılında ise çiftçilerimize toplam 14,5 milyar lira nakit tarımsal destek vereceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; tarımsal kredilerde 2017 yılında, faaliyete göre değişmekle birlikte yüzde 25 ila yüzde 100 arasında faiz indirimi yani sübvansiyon uygulaması devam ediyor. Böylece üreticilerimiz yüzde 0 ila yüzde 8,25 cari faiz aralığında sübvansiyonlu kredi kullanabiliyorlar. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 2017 yılının ilk dokuz ayında toplam 26,3 milyar lira tarımsal kredi kullanıldı. 2017 yılında yapılan yasal düzenlemeyle, 31/12/2016 tarihi itibarıyla Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinde muaccel hale gelen tarımsal kredi borçları beş yıl vadeye yayılarak taksitlendirildi ve yeniden yapılandırıldı. Yapılandırma kapsamında uygulanan yüzde 11 oranındaki basit faizin yüzde 6'sı Hazine Müsteşarlığı tarafından karşılandı. Hayvancılık sektöründe ise sıfır faizli kredi uygulaması devam ediyor. Uygulamanın başladığı 2010 Ağustos ayından 2017 Eylül ayına kadar 423 bin üretici toplam 10,5 milyar lira faizsiz kredi kullanma imkânı buldu.

Değerli milletvekilleri, çiftçiyi kalkındırmanın ve üretimi artırmanın en önemli unsuru esasen toprağı korumak, ona gereken saygıyı göstermektir. Topraklarımız nasıl şehitlerimizin kanlarıyla yoğrularak vatan oluyorsa, çiftçilerimizin alın teriyle yoğrularak da bereketleniyor. Anadolu'nun bu bereketli topraklarını korumak ve en verimli şekilde gelecek nesillere aktarabilmek için azami çaba sarf ediyoruz. 2017 yılında 192 tarımsal ovayı Bakanlar Kurulu Kararıyla koruma altına aldık Bu ovaların toplam alanı 6,1 milyon hektardır. Koruma altına alınan ovaların 300'e çıkarılması için çalışmalarımız devam etmektedir.

Arazi toplulaştırma çalışmalarına büyük önem veriyoruz. Toplulaştırmanın ilk başladığı 1961'den bu yana 6,1 milyon hektar alanda arazi toplulaştırması tamamlandı. Bunun 5,6 milyon hektarı son on beş yılda hükümetlerimiz zamanında olmuştur. 1,8 milyon hektar alanda toplulaştırma çalışmaları devam ediyor. 2023 yılına kadar 14 milyon hektar arazinin tamamında toplulaştırmayı tamamlayacağız.

Kuraklık ve su sıkıntısı tarımı tehdit eden en önemli faktördür. Bu sebeple, daha fazla tarım arazisini suya kavuşturmak için tüm tedbirleri alıyoruz. Arazi toplulaştırma ve sulama projelerinin birlikte planlanarak uygulanması için Orman ve Su İşleri Bakanlığıyla koordineli çalışmalar yapıyoruz. Suyun doğru ve etkin kullanımı için "Bitki Su Tüketim Rehberleri" hazırlandı. Damlama ve yağmurlama sulama sistemine geçen çiftçilerimize yüzde 50 hibe desteği ve sıfır faizli kredi uygulamasını devam ettiriyoruz. Hibe ve kredilerle 2006'dan bugüne kadar yaklaşık 8 milyon dekar alanda damlama ve yağmurlama sulama sistemi kurulmasını destekledik. 2009'dan bugüne toplam 84 bin hektar tarım alanının drenaj problemini çözdük ve yeniden tarıma kazandırarak üretim çarkına dâhil ettik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bitkisel üretimimizi artıran birçok projeyi hayata geçirdik. Millî Tarım Projesi kapsamında, bitkisel üretimde, 2017 yılında havza bazlı üretimi destekleme modeline geçtik. Model kapsamında 941 tarım havzasında 21 ürün destekleniyor. Buğday ve yem bitkileri tüm havzalarda destekleniyor. Bu ürünler ülkemiz için stratejik öneme sahip, arz açığı olan, hayvan

beslenmesi ve bölgesel açıdan önem arz eden ürünlerdir. Gübrede yüzde 18 olan KDV, Hükümetimiz tarafından 2016 yılı Şubat ayında yapılan yasal düzenlemeyle kaldırıldı. Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarına önem verdik. Havza modeline göre belirlenen “Gübreleme Rehberleri” hazırlandı.

Üreticileri doğal afetlere karşı güvence altına alan ve çiftçinin kara gün dostu olan TARSİM’le 2006 Haziran-2017 Eylül döneminde toplam 8,8 milyon adet poliçe düzenlendi, 118 milyar lira değerinde tarımsal varlık sigortalandı, 3,4 milyar lira prim desteği ve 3,5 milyar lira hasar tazminatı ödendi. 2017 yılında TARSİM’in kapsamını genişlettik ve yeni konular dâhil ettik. Buğdayda ilçe bazlı kuraklık verim sigortasına geçildi. Kirazda kayıplara neden olan hasat öncesi yağmur riski teminat kapsamına alındı. Meyvecilikte ürünün yanında ağaçlar da sigorta kapsamına alındı. Asmalarda üzümün yanında asma yaprağı da teminat kapsamına alındı. Ayrıca, büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda hırsızlık da teminat kapsamına alındı. Tarım sigortalılarının kapsamını daha da genişletmek için çalışmalarımız devam etmektedir. 2018 yılında ilçe bazlı kuraklık verim sigortası tüm tahılları kapsayacak şekilde uygulanmaya başlayacak; buğday, arpa, çavdar, tritikale, yulaf.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; lisanslı depoculuk konusunda önemli çalışmalar yürütüyoruz. Bu kapsamda özel sektör tarafından toplamda 3,5 milyon ton kapasiteli hububat deposu için kiralama sözleşmesi imzalandı ve inşaatlara başlandı. TMO kanalıyla iç ve dış piyasaları yakından takip ederek hem piyasaları düzenleyici hem de üreticilerimizin mağduriyetini önleyici tedbirleri alıyoruz. TMO tarafından 2017 Ekim ayı itibarıyla 2 milyon 50 bin ton buğday, 205 bin ton mısır alımı yapıldı. Bu alımlar karşılığında çiftçilerimize toplam 2 milyar lira ödendi. Kuru üzüm -9 kalite için- alım fiyatı 12 Eylül 2017’de 4 Türk lirası/kilogram olarak açıklandı. Ekim ayı itibarıyla 5 bin tona yakın kuru üzüm alındı ve üreticilere yaklaşık 20 milyon lira ödendi, alımlar devam etmektedir.

Fındık fiyatlarının üretici aleyhine düşmesini önlemek amacıyla TMO kanalıyla 21 Ağustos 2017 itibarıyla Levant kalite için 10 Türk lirası, Giresun kalite için 10,5 Türk lirası/kilogram fiyattan fındık alımına başladık. Ekim ayı itibarıyla 1 milyar değerinde 100 bin ton fındık alındı ve üretici hesaplarına 800 milyon lira aktarıldı. Fındıkta alan bazlı gelir desteğine dekara 170 lira olacak şekilde devam ediyoruz. Ayrıca, 13 Türk lirası mazot ve gübre desteğiyle birlikte fındık için dekara toplam 183 lira destek vermekteyiz. Fındıkta 2009 yılından 2017 yılına kadar olan dokuz yıllık dönemde toplam 6,1 milyar lira alan bazlı destek ödemesi yapılmıştır. Çeltik konusunda ise 12 Eylül 2017’den itibaren emanet alımlara başlandı. Piyasa fiyatları üretici lehine olduğundan TMO tarafından müdahale alımı yapılmadı. Kısacası, TMO üreticilerimizin mağdur olmaması için gerektiğinde regülasyon görevini çok iyi bir şekilde yerine getirmektedir. Tüm üreticilerimiz de bu kapsamda memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

ÇAYKUR’un 46 fabrikasında ülkemizde üretilen yaş çayın yaklaşık yüzde 55’i işlenmektedir. 2017 yaş çay alımı kampanyasında eylül itibarıyla 391 bin ton yaş çay alımı yapıldı. Yaş çay alım bedeli olarak üreticilere 2016’da 1,1 milyar lira, bu yılın ilk dokuz ayında ise 695 milyon lira ödeme yapıldı. ÇAYKUR çay satışlarından 2016’da 2 milyar 389 milyon lira, bu yılın ilk sekiz ayında ise 927 milyon lira gelir elde etti.

Değerli milletvekilleri, tohumculuk sektörü de tohumluk üretimi ve sertifikalı tohum kullanımına sağlanan desteklerle büyümeye ve gelişmeye devam etti. Türkiye son dönemlerde AR-GE çalışmalarıyla yerli tohum üretiminde önemli yerlere geldi. Hükümetlerimiz yerli tohumculuğu 2005 yılından beri desteklemektedir. Özellikle, sebzeçilikte yerli tohumculuğu geliştirmek için önemli projeler başlattık. 2004’te yerli sebze tohum kullanımı yüzde 10 iken bugün yüzde 60’ın üzerine çıkmıştır. Uluslararası normlarda faaliyet gösteren tohumculuk sektörümüzün uluslararası sistemlere entegrasyonu sağlandı. 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla çiftçilerimize sertifikalı tohum kullanımı için 187

milyon lira, sertifikalı tohum üretimi kapsamında 57 milyon lira destek öndendi. Ülkemiz artık araştırma merkezlerimizde kaliteli tohumlar üretip bunların ihracatını gerçekleştirmektedir. 2016 yılında 960 bin ton tohumluk ürettik, 76 ülkeye 58 bin ton tohum ihracatı yaptık. TİGEM vasıtasıyla üreticilerimize 2018’de 238 bin ton hububat, 3 bin ton yem bitkileri tohumu dağıtmayı planlıyoruz.

Değerli milletvekili kardeşlerim, verilen destekler, sağlanan uygun krediler, yürütölen projeler ve elbette ki üreticilerimizin gayretleriyle bitkisel üretimde önemli artışlar kaydedilmiştir. 2017 yılında buğday üretimimiz 21,6 milyon ton, mısır üretimimiz 5,9 milyon ton, çeltik üretimimiz 900 bin ton, ayçiçeği üretimimiz 2 milyon ton, toplam meyve ürünleri, çay ve baharat bitkileri üretimimiz 22 milyon ton, toplam sebze üretimimiz 31 milyon ton olarak gerçekleşti.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hayvancılık konusunda da önemli çalışmalar yaptık, büyük mesafeler katettiğimize inanıyoruz. Son on beş yılda hayvancılığa yaklaşık 25 milyar lira destek verdik. Hayvancılığı 2010 yılında sıfır faizli kredi kapsamına aldık. Karma yemde yüzde 8 olan KDV’yi 2016 yılında kaldırdık. Yem bitkilerine sağladığımız destek de artarak devam etmektedir. Son on beş yılda 4,5 milyar lira destek ödedik. Bu destek sayesinde yem bitkileri üretim alanı 1,1 milyon hektardan 2,6 milyon hektara yükseldi.

Hayvan ıslahında en önemli araç olan suni tohumlama çalışmalarına önem verdik. Suni tohumlama sayısını yılda 624 bin adetten, 3 milyon 632 bin adede çıkardık. TİGEM tarafından 5 üniversiteyle iş birliğiyle 2017 yılında başlatılan Embriyo Transferi ile Üstün Vasıflı Damızlık Sığır Üretim Projesi’yle hayvan ıslah çalışmalarımızın önümüzdeki yıllarda daha da yaygınlaşmasını hedeflemekteyiz.

Ana olmadan dana olmaz, dana olmadan et ve süt olmaz. Bu sebeple, hayvancılıkta yerli üretimin geliştirilmesi için 2017 yılında Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli’ni oluşturduk. Model kapsamında, kalkınma bölgesi kapsamındaki 41 ilde ahır-ağıl inşaatına yüzde 50, damızlık boğa, koç ve teke alımına yüzde 80 hibe vermekteyiz.

30 il mera yetiştirici bölgesi olarak belirlendi. Bu illerde et sığırcılığına uygun 200 başa kadar olan düve alımına yüzde 30 hibe, programlı aşıları yapılmış dört aylık her buzağı için ise 750 lira destek vermekteyiz. 40 il damızlık düve üretim merkezi olarak belirlendi. Bu illerde en az 500 baş kapasiteli damızlık gebe düve üretim merkezleri kuruluyor. İnşaat yatırımlarına, alet-ekipman ve damızlık düve alımına yüzde 50 hibe vermekteyiz. 40 il damızlık koç-teke üretim merkezi olarak belirlendi. Bu illerde en az 500 baş kapasiteli damızlık koç-teke üretim merkezleri kuruluyor. Ağıl yapımına, alet-ekipman ve erkek damızlık hayvan alımına yüzde 50 hibe vermekteyiz. 15 il damızlık manda üretim merkezi olarak belirlendi. Bu illerde en az 150 baş kapasiteli damızlık manda üretim merkezleri kuruluyor. Ahır yapımına, alet-ekipman ve manda düvesi alımına yüzde 50 hibe vermekteyiz.

2010 yılından bugüne Trakya’nın şap hastalığından arılığı sağlanmıştır. Şimdi bu arilik statüsünü Türkiye’nin tamamına yaymak için aşılama seferberliğini başlattık. Ayrıca, arıcılık, kaz ve hindi yetiştiriciliği ile ipek böcekçiliğinin geliştirilmesi için bu kapsamdaki yatırımları desteklemekteyiz.

Hayvancılık alanındaki piyasa regölatörlerimiz, Et ve Süt Kurumumuz önemli çalışmalar yürütmektedir. ESK, 2017’nin ilk altı ayında üreticilerimizden 48 bin büyükbaş, 16 bin küçükbaş hayvan alımı yaparak 18 bin ton kırmızı et üretti. 16 bin ton da satış gerçekleştirdi. ESK, süt sektörünü regüle etmek, oluşan arz fazlası sütü değerlendirmek ve üreticilerimize destek olmak için ilk kez Mart 2016’da çiğ süt alımına başladı. Bu kapsamda, 2017 yılının ilk sekiz ayında üretici birlikleri ve kooperatifler aracılığıyla yağsız süt tozu yaptırılmak üzere 548 bin ton çiğ süt alındı.

TİGEM vasıtasıyla son on beş yılda 62 bin baş damızlık sığır, 146 bin baş damızlık koyun dağıtımını gerçekleştirdik. 2018’de 7 bin baş damızlık sığır ve 28 bin baş damızlık koyun dağıtmayı planlıyoruz. Genç Çiftçi Projesi kapsamında TİGEM kanalıyla 2016 yılında 51 bin baş sığır, 107 bin baş damızlık koyun ve keçi dağıttık. Bu yıl hedeflediğimiz 51 bin baş sığır ve manda ile 106 bin baş damızlık koyun ve keçi dağıtımları devam etmektedir. Hayvancılığa yönelik bir kısmını saymadığım bu önemli çalışmalar sonucunda son on beş yılda sığır sayısı yüzde 50 artışla 9,9 milyon baştan 14,7 milyon başa; küçükbaş sayısı yüzde 40 artışla 32 milyon baştan 45 milyon başa; süt üretimimiz yüzde 120 artışla 8,4 milyon tondan 18,5 milyon tona; kırmızı et üretimimiz yüzde 180 artışla 421 bin tondan 1,2 milyon tona; tavuk eti üretimimiz yüzde 170 artışla 696 bin tondan 1,9 milyon tona; yumurta üretimimiz yüzde 57 artışla 11,5 milyar adetten 18,1 milyar adede; bal üretimimiz yüzde 42 artışla 75 bin tondan 106 bin tona çıktı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki dönemde hayvancılıkla ilgili çalışmalarımızı daha da ileri noktalara taşıyacak ve uzun vadeli tedbirlerimizi alacağız. Vatandaşlarımızın et ihtiyacını ucuz ve uygun fiyatla karşılayabilmeleri için uzun süredir yoğun bir tempoyla çalışıyoruz. Öncelikli hedefimiz, en geniş tüketici kitlesine ulaşmak. Bu maksatla, Türkiye’nin bütün illerinde satış noktası bulunan ulusal market zincirlerinde en ucuz ve en uygun fiyatla kıyma ve kuşbaşı et satışı yapılmasını hedeflemekteyiz. Bu hedefimizi gerçekleştirmek üzere, dana kıymanın kilosunu 29 lira ve dana kuşbaşının kilosunu 31 liradan satmayı taahhüt eden ulusal zincir marketlere Et ve Süt Kurumumuz tarafından dana karkas et satışı yapılacaktır.

Bir yandan, vatandaşlarımızın et ihtiyacını ucuz ve uygun fiyatla karşılamaları için bu çalışmaları yaparken yerli hayvan yetiştiriciliği yapan besicilerimizi de koruyacağız. Bu doğrultuda, besicilerimizin yerli hayvanlarını Et ve Süt Kurumumuzda kesilmesi kaydıyla kilosunu 25 liradan satın alma garantisi veriyoruz. Bakanlık olarak amacımız, hem tüketiciyi hem de üreticiyi mağdur etmeyecek bir yapı oluşturmaktır. Tüketicilerimize uygun fiyattan et temin edilmesi ve hayvan üreticilerimizin de imkânlarının geliştirilmesi yönündeki çalışmalarımız hızla devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri arkadaşlarım; su ürünleri stoklarımızı güçlendirmek ve üretim alanlarını korumak amacıyla projeler geliştirmeye ve sektörü desteklemeye devam ediyoruz. Son on beş yılda su ürünleri için sektöre 1,4 milyar lira destekleme ödemesi yaptık. Su ürünlerinde son on beş yılda yetiştiricilik üretimimiz 61 bin tondan 253 bin tona, ihracatımız 97 milyon dolardan 790 milyon dolara ulaştı. 2018 ihracat hedefimiz 1 milyar dolardır. Türkiye su ürünleri yetiştiriciliği ve ihracatında Avrupa’da önemli bir seviyeye gelmiştir. Son on beş yılda yetiştiricilik üretiminde Avrupa Birliği ülkeleri arasında 7’nci sıradan 2’nci sıraya yükseldik. Avrupa levrek ve çipura pazarında yüzde 25 gibi önemli bir paya sahip olduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımsal üretim altyapısını güçlendirmek için kırsaldaki vatandaşlarımızın yapacakları yatırımlara önemli oranlarda hibeler sağlıyoruz, önemli oranlarda hibeler sağlamaya devam edeceğiz.

Ulusal bütçeli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarımsal faaliyetlere ilişkin yatırımlara yüzde 50 hibe veriyoruz. 81 ilimizde yürütülen bu hibe programı sayesinde 2006-2017 döneminde toplam 7.763 projeye 2 milyar lira hibe desteği sağlanmıştır.

Kırsal kalkınma hibelerinin 2’nci bölümünü ise IPARD fonları oluşturuyor. Bir kısmı AB bütçeli, bir kısmı ise ulusal kaynaklarımızdan oluşan IPARD’la 2011 yılından itibaren hibeleri yatırımcılara sunuyoruz. 2016 sonunda 1’inci bölümü tamamlanan IPARD’la 42 ilimizde yatırımcılara toplam 3,1 milyar lira hibe sağladık. IPARD-I programında Türkiye’ye aktarılan fonların yüzde 99,3’ü kullanılmıştır. Böylece tüm IPA bileşenleri arasında en yüksek fon kullanım oranına sahibiz.

IPARD-II dönemi ise 2017 yılında başladı. 2020 yılına kadar toplam 1 milyar 45 milyon avro hibe yatırımcılara sunulacaktır. IPARD-II kapsamında bugüne kadar 2 başvuru çağrısına çıkıldı, 1.642 proje ile sözleşme imzalandı. Bu projelere toplam 854 milyon lira hibe verilmesi planlandı.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlık olarak üretim kadar tüketimi de son derece önemsiyoruz. Üretenden tüketene kadar sorumluluğu olan bir Bakanlığız. Milletimizin güvenilir gıda tüketmesi ve sağlıklı beslenmesi amacıyla gıda üretimi, gıda satışı ve toplu gıda tüketimi yapılan 653 bin işletmeyi yaklaşık 7 bin gıda denetçimizle etkin bir şekilde denetliyoruz. Bu çerçevede, 2002 yılında 39 bin olan gıda denetim sayısını 2016 yılında 894 bine çıkardık. 2017'nin ilk dokuz ayında ise 710 bin denetim gerçekleştirdik. 2012-2017 yılları arasında sağlığa zararlı gıda üreten, taklit ya da taşıyıcı yapan 642 firmanın 1.323 farklı parti ürününü kamuoyuna ifşa ettik. Alo 174 Gıda Hattı'na tüketicilerden gelen ihbar ve şikâyetler kapsamında 43 bin ceza işlem uyguladık. Kamu ve özel olmak üzere 137 gıda kontrol laboratuvarıyla vatandaşlarımızın hizmetindeyiz.

Sağlıklı ve güvenilir gıdaya yönelik çalışmalarımız gelecek dönemde artarak devam edecek. Ayrıca, ülkemizin geleceği olan çocuklarımızın sağlıklı beslenmeleri için çalışmalarımız da devam edecektir. Bunun için, okul kantini ve yemekhane gibi ortamlarda sadece 2016-2017 eğitim öğretim döneminde 36 bin denetim gerçekleştirdik, 156 işletmeye yaptırım uyguladık. Okul sütü ve okul üzümlü gibi dağıtım programlarımız devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, tarımda değişim ve dönüşümün, çağrı yakalamanın önemli bir unsuru olan AR-GE için ciddi çalışmalar yürütüyoruz. AR-GE faaliyetlerine verilen önem çerçevesinde son on yılda araştırma enstitülerimizin altyapıları yenilendi ve son teknolojiyle donatıldı. Bakanlığımız, araştırma enstitülerinde pek çok yeni çeşit ve teknoloji geliştirerek sektörün hizmetine sundu.

Bugüne kadar toplam 696 adet yeni bitkisel ürün çeşidi geliştirildi. Yurt dışına bağımlı olduğumuz patates tohumunda ilk kez 8 yeni çeşit geliştirildi. Yine, yurt dışına bağımlı olduğumuz yumurtacı ve etçi tavuk üretiminde 4 adet damızlık hat geliştirildi. İnsan gıdası olarak diyet amaçlı kavuzsuz arpa ve demir içeriği yüksek siyah çeltik çeşitleri geliştirildi. Yeni doğan buzağı, kuzu ve oğlaklar için kombine antiserum geliştirildi. Su ürünleri yetiştiricilik sektörüne 10 yeni tür kazandırıldı. Özel sektör ve üniversitelerin tarımsal AR-GE projelerine sağladığımız destek, proje başına 10 kat artırılarak 3 milyon liraya çıkarıldı. Bugün tarımda kullanılan çeşit ve teknolojilerinin yüzde 70'i Bakanlığımız araştırma enstitülerinde gerçekleştirilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, doğru ve bilinçli üretim yapabilmek için çiftçilerimizin eğitimine de hassasiyet gösteriyoruz. 2003-2017 döneminde 906 bin eğitim faaliyetinde 16 milyon çiftçimizin eğitimini gerçekleştirdik.

Bilginin beşte 4'ü ilgidir; ilgi olmadan bilgi olmaz. Biz de üreticilerimizin bilgilenmesi için gerekli ilgiyi her zaman göstereceğiz. Tarlamızı suyla, çiftçimizi bilgiyle buluşturacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 sonu ve 2018 yılında çiftçinin alın teriyle ürettiği ürünlerin katma değerini yükseltecek yeni projelerimizi hayata geçirmeye devam edeceğiz. Bunlardan bazılarını sizlerle paylaşmak istiyorum.

1) Bakanlık olarak yürüttüğümüz işlerin planlanması ve üreticilere sunduğumuz hizmetlerde etkinliğin artırılması için Kalite Yönetim Sistemi'ne geçeceğiz. Uluslararası standartlarda hizmet üreten bir Bakanlık olmayı hedefliyoruz.

2) Yerli sebze tohumculuğunun geliştirilmesi çalışmalarına hız vereceğiz. Sebzeçilik sektörünün tohum ihtiyacını büyük ölçüde yurt içi üretimden karşılayacağız. Öncelikli olarak domates, biber, patlıcan, hıyar ve kavunda çalışmalar başlattık.

3) Lif bitkisi üreticilerinin kârlılığını artırmak ve pamuk üretimini tekstil sanayisinin beklentisini karşılayacak kaliteye çıkarmak için çalışacağız.

4) Bağcılık sektöründe ülkemizin rekabet gücünün artırılması amacıyla kapasiteyi geliştireceğiz.

5) Hayvan hastalıklarının ve buzağı ölümlerinin önlenmesi amacıyla ürettiğimiz yeni projeleri uygulamaya sokacağız.

6) Su ürünleri yetiştiriciliğinde, çevre dostu üretim teknikleri ve “sürdürülebilirlik” ilkesi çerçevesinde yeni yetiştiricilik alanları belirleyeceğiz.

7) Adana, Mersin ve Osmaniye illerini kapsayan Doğu Akdeniz ile Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini kapsayan Batı Karadeniz Bölgelerinde yeni bir kalkınma projesi uygulayacağız. Proje, 45 bin hane halkını doğrudan ilgilendiriyor; bütçesi ise 96 milyon avro. Yatırımlar 2018’de başlayacaktır.

8) Tarımda ikili ve uluslararası ilişkilerimizi geliştirmek ve dış pazarları artırmak için yoğun çaba sarf edecek, çiftçimizin ürettiğini tüm dünyaya satmanın yollarını arayacağız.

9) Yeni Tarıma Dayalı İhtisas Besi ve Sera Organize Sanayi Bölgeleri kurulması için çalışmalarımıza hız vereceğiz.

10) Hayvancılığı kalkındırmanın aile işletmelerinden geçtiğini bilerek, küçük aile işletmelerine var gücümüzle destek vereceğiz.

11) Tarımsal potansiyelimizi daha iyi değerlendirebilmek için üretici ve tüketicilerle daha fazla iş birliği yapacağız.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin özet olarak sunduğum bilgilerin detaylarını sizlere dağıttığımız kitapçıkta bulabilirsiniz.

Son olarak, Bakanlığımız 2018 bütçe rakamları hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum.

Bakanlığımızın 2018 yılı bütçesi 21 milyar 676 milyon 673 bin lira olarak öngörülmüştür, Bunun 14 milyar 514 milyon lirası, yani bütçemizin yüzde 67’si tarımsal desteklemeler olarak çiftçimize, üreticimize ayrılmıştır.

İnanıyorum ki Türkiye gıda, tarım ve hayvancılıkla daha hızlı kalkınacak, tarımda dünyada çok önemli bir yerde olacak, ciddi bir tahıl ambarı ve gıdanın merkezi hâline gelecek, sadece kendi vatandaşlarının değil dünyanın çeşitli bölgelerinde gıdaya erişim sorunu yaşayan insanların da destekçisi olmaya devam edecek, gıda arz sorunu yaşamayacak ve gelecek kuşaklara daha üretken ve daha müreffeh bir ülke bırakmış olacağız.

Bakanlığımız bütçesine vereceğiniz desteklerden dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Bütçemizin çiftçilere, Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz sunumları için.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı Suat Evcimen’e söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür diliyorum Bakanım, 37’nci sayfada “hıyar” diyorsunuz, nedir bu? Salatalık mı bu, nedir?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) - Aynen öyle.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bunun çeşitleri var, hangisi?

BAŞKAN – Sayın Tanal, müsaade eder misiniz bir dakika lütfen. Soru-cevap işlemine daha geçmedik ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, yani kafamıza takıldı da.

BAŞKAN – Müsaade edin lütfen, müsaade edin.

Evet, TAPDK Başkanı Suat Bey nerede?

TAPDK BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ALİ KURTULUŞ – Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkan Vekili Seyit Ali Kurtuluş.

BAŞKAN – Suat Bey yok mu?

TAPDK BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ALİ KURTULUŞ – Suat Bey şu anda burada yok.

BAŞKAN – Siz mi yapacaksınız sunumu?

TAPDK BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ALİ KURTULUŞ – Evet efendim.

BAŞKAN – Öne gelin.

Başkan niye gelemedi? Seyahatte mi, hayırdır?

TAPDK BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ALİ KURTULUŞ – Annesi İstanbul’da komada şu anda.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

Buyurun.

2.- Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkan Vekili Seyit Ali Kurtuluş’un, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

TAPDK BAŞKAN VEKİLİ SEYİT ALİ KURTULUŞ – 4733 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu 15/4/2008 tarih ve 26848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kanun’la kurularak 2002 yılında faaliyete başlamış olup 7/7/2011 tarih ve 27988 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan tezkere ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlanmıştır.

Tütün ve alkol piyasası, bugüne kadar devlet eliyle işlerliğini sürdürmesi ve ülke ekonomisi yönünden stratejik önemi haiz olması sebebiyle toplumsal yaşamın duyarlı alanı olarak kabul edilmiştir. Devlet ve toplum açısından taşıdıkları önem dolayısıyla kurumun düzenleme alanındaki tütün ve alkol piyasaları, ülkemizde olduğu gibi dünyanın pek çok ülkesinde de ayrı bir kamu otoritesi eliyle ve özel olarak izlenmektedir.

Söz konusu piyasalardaki ürünler, yarattıkları yüksek katma değer dolayısıyla tarımdan enerjiye kadar uzanan geniş bir yelpazede, toplumun birçok kesimini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemekle birlikte tabi oldukları yüksek oranlı vergi nedeniyle bütçe gelirlerinde önemli bir yer tutmaktadırlar.

Öte yandan, son yıllarda özellikle Dünya Sağlık Örgütü önderliğinde yapılan çalışmalar sonucunda uluslararası toplum tarafından önemi kabullenmiş olmasından kaynaklanan kamu sosyal sorumluluk anlayışının da etkisiyle 4733 sayılı Kanun’da, 2008 yılında ise 5752 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikler, TAPDK’nın tütün ve alkol kontrolü konusundaki görev ve sorumluluklarını artırmıştır. Bu çerçevede, Sağlık Bakanlığı ile yürütülen ı tütün kontrol kurullarının çalışmalarına maddi olarak katkı sağlanmaktadır.

Ayrıca, 4207 sayılı Kanun’la kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması amacıyla TAPDK’nın, kamu düzeni ve

toplum sağlığı açısından görev ve sorumluluk alanı daha da genişlemiştir. Bu çerçevede, Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve benzeri kamu yararı taşıyan derneklerle ortak çalışmalar düzenlemektedir. Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun 2018 Yılı Bütçe Tasarısı'nda bütçe tahmini 155 milyon TL'dir. Gelirlerin yaklaşık yüzde 97'si faaliyet gelirlerinden, yüzde 3'ü ise diğer gelirlerden oluşmaktadır. Kurum kurulduğundan bu yana gelir fazlasını hazineye aktarmakta olup bugüne kadar genel bütçeden hiçbir maddi destek almamıştır.

Bütçemizin Kurumumuza, Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

a) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

b) Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu

c) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

BAŞKAN - Değerli hazırun, şimdi müzakereler başlıyoruz.

Sırasıyla söz vereceğim. Öncelikle her gruptan bir grup sözcümüze söz vererek başlayacağım, sonra da söz istem sırasına göre talepleri karşılayacağım.

Sayın Temizel, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, bu Tarım Bakanlığı bütçelerinde inşallah bir uğursuzluk yoktur. Geçen sene de Tarım Bakanlığı bütçesine başlarken Fırat Kalkını Harekâtı'ndaki şehitlerimiz için başsağlığı dileyerek başladık, bu sene de bu oldu. Bu kadar tesadüf birazcık fazla. Bu umuyoruz...

BAŞKAN – Bakanlar da farklı ama...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Evet yani bu Bakanlıktan kaynaklanıyor olabilir. Bunun espi olarak söylendiğini kabul edersiniz zannediyorum. Öncelikle şehitlerimize Allah'tan rahmet dileyerek başlamak istiyorum sözlerime. Umuyorum bu, bu Bakanlık bütçelerinde duyacağımız son başsağlığı dileği olur.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonuna kendimizi kapattığımızdan beri birazcık Türkiye'den koptuk, öyle gözüküyor. Dolayısıyla 30 Ekim 2017 günü Et ve Süt Kurumunun internet sitesinde -biraz önce Sayın Bakanın da söylediği- ilanı daha önce görmedik. İlan aynen şu ifadeleri taşıyor: "Türkiye'nin 81 ilinde kendi satış noktalarının tamamında KDV dâhil kıymayı 29, kuşbaşını da 31 liradan satmayı taahhüt eden zincir marketlere taze dana ve karkas et satışı yapılacaktır." diyor. İlanımız bu. "Satışlar için gerekli işlemler bitirildikten sonra 1/11/2017 tarihinden itibaren de bu işlem başlatılacak." deniyor. Şu anda ne durumdadır, onu bilmiyoruz. Aslında merak da etmiyorum açık söylemek gerekirse çünkü sonuçlarından ciddi anlamda tedirginim, tedirgin oldum, rahatsız oldum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz cumhuriyetle beraber tarımsal politikalarını oluşturarak kendi kendine yeterli bir ülke, kendi kendini besleyen bir ülke konumuna taşıdık bu ülkeyi. 1920'li yıllarda cumhuriyetin kurulmasından sonra ilk çıkartılan kanunlar tarımla ilgiliydi, tarım okullarının kurulmasıyla ilgiliydi, ilk kanunumuz bu. Bunlar çok önemliydi ve bütün bu sistem aslında üç temel

üzerine kuruldu. Bunlardan bir tanesi, piyasa düzenleyici kurumların oluşturulmasıydı çünkü pazar oluşmamış bir ülkede tarımsal ekonominin herhangi bir anlamı falan yoktu. Ürettiğini satamayan insanlar ister istemez üretmiyorlardı, ellerinde kalıyordu. Bu piyasa düzenleyici kurumların neler olduğunu biliyorsunuz. Toprak Mahsulleri Ofisiydi, Et Balık Kurumuydu, Süt Endüstrisi Kurumuydu, FİSKOBİRLİK'ti, ÇUKOBİRLİK'ti, ANTBİRLİK'ti; kısacası üreticinin ürünü alan, belirlenmiş bir maliyet esasından fiyatlandırılan dolayısıyla da hiçbir zaman üreticiyi ortada bırakmayan kurumlardı. Bunu destekleyen kurumlarımız finansman kurumlarıydı; Ziraat Bankasıydı, Tarım Kredi Kooperatifleriydi, Şekerbanktı. Bütün bunların hepsi de bu üreticileri ciddi anlamda finansal olarak desteklemek üzerine oluşturulmuş olanlardı. Buralarda yapılacak tarımı destekleyecek kurumlar vardı, Zirai Donatım Kurumumuzdu. Tarımsal makineleri özellikle belirli ürünlerin emek yoğun olarak yapılmasının olanaksız olduğu, belirli bir süre sonra da yapılamayacağını göz önüne alarak sürekli tarım aletleri geliştiren kurumlardı. Bizim bu sistemimizin çöküşünü “Devlet kasaplık yapmaz.” sloganı çökertti, buldozeri o oldu. “Devlet kasaplık yapmaz.” diye yola çıktık, şu anda devlet kasaplık yapmıyor ama zincir marketlere et tedarik eder bir duruma düştü. Şimdi, kesinlikle bunu böyle bir durumda getirilen çözümlerden birisi olarak küçümsediğimi falan düşünmeyin ama bu, insanı tedirgin ediyor. Zincir marketlerde et satılmaya başlandığı andan itibaren Sayın Bakanın belirttiği fiyatlardan şu anda onu zincir marketlere dâhil olmayıp da et ticareti yapan, direkt olarak kesip satımını yapan yüz binlerce işletme, kasap ve maliyetleri nedeniyle 25 liradan bu etleri veremeyecek olan insanların başına ne gelecek? Bu, sizi tedirgin etmiyor mu? Bu tür olaylarda aslında insanlarımızın ne yaptığı çok belli, çok net. Hemen, derhâl eğer tarımsal ürünün fiyatını beğenmiyorsa kazmasını, baltasını kapdığı gibi kökleme işine girer. Bugünkü gazetelerde var. Malatya'daki kayısı üreticileri testerelerini, baltalarını kapmışlar, kayısı ağaçlarına dalmışlar yine. Aynı olayı narda yaşadık. Bir teşvik ettik, limon ağaçlarının hepsini söktürdük, onlara teşvik primi verdik, nar dikenlere diktikleri için teşvik primi verdik, dünyanın 3'üncü büyük nar üreticisi olduk. Gerçekten önemlidir, çok başarılıdır bu, iyi bir başarıdır ama ondan sonra ne oldu? Şimdi herkes nar ağaçlarını yeniden köklüyor.

Değerli arkadaşlar, sorunların çıktığı anda palyatif çözümlerle giderilmeye çalışılmasının sonu yok, olmuyor yani bir türlü bitmiyor. Et ithalatıyla ilgili olarak daha önceki verilere bakıyorum, 2002 yılında et ithalatı Türkiye'de neredeyse yok, 15 milyon liralık, o da Türkiye'deki yabancıların istediği özel etlerle ilgilidir. Ama birdenbire, 2009 yılından sonra birden pik yapmaya başlıyoruz, müthiş artmaya başlıyor. 2010 yılında 588 milyon liralık et ithalatına giriyoruz. Şimdi, asıl bakılması gereken olay bu. Ne oldu yani ne oldu da birdenbire bu hâle geldik? Bunun bir günde olması mümkün değil. 15 milyon lira demek ki... “O zamanlarda et yenilmiyor, edilmiyor.” falan denilebilir miydi, bilmiyorum, o günü yaşayan insanlarız ama birdenbire bu niye dikti burnunu yukarıya ve 2011 yılında da artık 1,5 milyara çıktı. 1,5 milyar dolarlık et ithal eden bir ülke hâline geldik sıfır ithalattan. Buna bakmamız gerekiyor. Ne oldu da bu oldu? Ne oldu? Daha önce ne yürüyordu, ondan sonra ne yürümeye başladı? Daha önceden insanlar et yemiyordu da birdenbire iştahları kabardı önüne gelen et yemeye mi başladı? Böyle bir olay olmadığına göre bunun nedenine bakmak gerekiyor. Yani soruna çözüm ararken sorun nereden kaynaklanmış buna bir bakmamız gerekiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim tarımsal ürünler konusundaki yaklaşımımız artık gittikçe zaten verilen sosyal destekler nedeniyle hiçbir kârlılığı kalmamış bir üretim hâline döndü, insanlar üretmemeye başladı. Bizim mukayeseli olarak üstün olduğumuz belirli alanlarda bile üretimden düşüyoruz. Kayısıda dünya 1'incisiydik, kayısı üretiminde dünya 1'incisiydik, hâlâ dünya 1'incisiyiz. Türkmenistan geliyor yakında 1'inciliği alacak bizden. Ama bu sene bir bakıyorsunuz, bütün kayısı ağaçları köklenmeye başladı, kesilmeye başladı. Sayı da vermiş gazeteler, böyle az buz falan değil, “Yüz binlerce ağaç kesildi.” diyorlar, ne derece doğru bilmem. Şimdi niye bu kayısı kesiliyor, niye Malatya'nın kayısı

para etmemeye başladı? Daha önceden ediyordu. Ciddi anlamda Türkiye’de üretilen Malatya kayısına talep vardı çünkü özel bir iklimde yetişiyordu, o iklimin vermiş olduğu kayısının tadı ve aromasını dünyada başka hiçbir üründe bulamıyordunuz. Ama birdenbire Malatya’ya deniz geldi, Malatya’nın her tarafı baraj oldu, dolayısıyla orada ortaya çıkan nem oranıyla beraber bizim Malatya kayısı vicık vicık bir kayısı oldu, ısırdığımız zaman ağızımıza su tadı geliyor. Şimdi, burada kimi suçlayacaksınız, ne diyeceksiniz? Ama dünyada 1’inci olduğumuz bir üründe dünya 1’inciliğini kaybetmeye doğru gidiyoruz. Buna seyirci kalamazsınız.

Fındık, fındıktaki 1’inciliğimiz böyle burun farkı falan değil kayısı gibi, açık ara 1’inciyiz. Daha önce yüzde 83’üne kadar çıkmıştı bizim fındıktaki üretimimiz dünya üretiminin yüzde 83’üne kadar, şimdi yüzde 76’larda.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Daha da aşağı.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Daha fazla yüreğimi acıtmayın, ben yüzde 76’da kalayım. Daha fazla düşmesin.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Mevsimine göre, yıllar itibarıyla değişiyor da...

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Doğru.

Değerli arkadaşlar, sizi temin ederim Karadeniz’de gördüğüm iklim bu sene değişmişti. Zaten fındık üretiminde de bu görüldü. Fındık Türkiye’nin sahip olabileceği en değerli üründür, Allah’ın bir lütfudur, bu bölgeye vermiş getirmiştir, buraya vermiş, Karadeniz’e vermiş ama biz birdenbire yine atımızı nalladık, fındığa saldırmaya başladık. “Fındık alanlarını daraltacağız.” dedik. Ya dünya 1’incisiyiz. Bırakın, açık ara 1’inci olalım, bununla ilgili olarak bütün stratejilerin hepsini belirleyelim. Fındıkla ilgili olarak şimdiye kadar dünyanın en nitelikli ürünü olarak nitelendirilebilecek fındık yağı konusunda kendi kendimizin ayağına siktik -tabirimi mazur görün lütfen yani birdenbire insanın ağızına geliyor- kendi kendimizi sakatladık, ayağımıza çelme taktık, çürük fındıklardan yağ yaptık. Sayın Bakanım, üstelik de o yağlık fındık denilen fındıklardan hekzanla yağ çıkartılıyor fındık yağı. Şimdi, dünya 1’incisi olduğunuz bir üründen dünyanın en kaliteli yağını elde etme olanağınız varken, o yağı elde ettikten sonra da kalan kısımlarını yine fındık olarak en azından şu andaki değerinin neredeyse üçte 2’siyle değerlendirilmesi mümkünken biz dünyada bir fındık yağı piyasası oluşturamadık. Bu fındık yağı piyasası oluşturamamız nedeniyle fındıktaki mukayeseli üstünlüğümüzü de kaybetmek üzereyiz. Yakında Karadenizli de nacağını çekecek dalacak fındıkların içerisine.

Şimdi, bütün bunların hepsini saatlerce anlatmak mümkün. Zaten bu Komisyonunda yıllarca da konuşuldu bütün bunların hepsi. Bu durum karşısında aslında bu olaylarda sürekli palyatif anında alınan tedbirlerle herhangi bir yere ulaşılmıyor. Daha önce yapılmış çalışmaları, şunları bunları da, hepsini bir tarafı bırakın.

Şu anda ciddi anlamda bir hayvancılık sorunuz var. Ben 1970’lerde Erzurum’dan Aşkale’ye giderken oradaki o kadar, yirmi dakikalık yolu tam üç buçuk saatte gitmişim arabayla, arabamız pırıl pırıl olmuştu hayvanlara sürtünmekten. Şimdi yirmi dakikada gidiveriyorsunuz. Erzurum Ovası bomboş. Bırakın Türkiye’nin, işte o zamanlar denirdi de ya “Erzurum’da Türkiye ve Orta Doğu ve Balkanların en ileri et kombinasyonu kurulmuştu.” Almanya’dan getirilmiş Krups marka şeylerle pırıl pırıl yanıyordu orası. Bomboş duruyor, bomboş duruyor, bitti. Et Balık Kurumları bitti ve et üretimi bitti. Şimdi, bunun için yapılacak aslında çok önemli bir olay var: Mera alanlarınızı vermişsiniz “14 milyon hektar.” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, şu andan itibaren yapılacak olan derhâl bir hayvancılık kanunu çıkarmaktır. Hayvancılığın önünde onun üretimine engel olabilecek ne var ise, hangi kanunda bu hüküm varsa getirin buradan temizleyelim şunların hepsini. Üç yıl içerisinde -orta vadeli planın

en kısalarındandır- Türkiye et ihracatçısı hâline gelir, bu kadar. Karadeniz’de eskiden fındıklıklara gittiğiniz zaman sabaha kadar çan çan seslerinden uyuyamazdınız, hayvandan geçilmezdi fındıklıkların altı. Şimdi sinek uça duyuyorsunuz. Bir şey kalmamış, bitmiş, boşaltmışsınız. Birdenbire olmuyor bu olayların hepsi. O nedenle de bu tedbirleri alırken bu konuya gerçekten sadece bu konuyu çözmek üzere oturup kapanıp... Bağırarak çağırarak olmuyor zaten bu işler. “2002 yılında böyleydi, 2017 yılında böyle oldu.” falan demekle olmuyor. Alın işte bir rakam çıkıyor, 2002 yılında et ithalatı yoktu neredeyse. “2017 yılının ilk 3 çeyreğinde 793 milyon dolarlık et ithalatı yapmışız.” oluyor. Onun için bunları bu şekilde karşılıklı olarak bir yarışma hâline getirmeye gerek yok. Etin çözümü kesinlikle ve kesinlikle hayvancılığın olduğu gibi reorganize edilmesine bağlı ve Tarım Bakanlığında bu işle uğraşanlar dokunulmaz olacaklar. Burada alınmış kararların uygulanmasını önleyecek, engelleyecek hiçbir kurum olmayacak.

Meralar şu anda Türkiye’nin en kolay saldırılan yeri. Her önüne gelen “Meralık vasfını kaldırıyorum bunların. Kanunlardaki sınırlamalara tabi olmaksızın kaldırırız, şunu yaparız, bunu yaparız. Organize sanayi bölgelerini meralara taşırız. Küçük sanayi siteleri şehirde çok büyük rant yaptı, göbeğinde kaldı, meraya taşırız.” Taşıyoruz da taşıyoruz, mera denilen bir olay kalmıyor, yem bitkisi yetiştirilemiyor. O nedenle, ısrarla üzerinde duruyorum, hayvansal üretim yasası çıkarması gerekiyor bu ülkenin; büyük bir hızla çıkarması gerekiyor ve hemen de yarın, hatta dün bu işe başlaması gerekiyor. Tamam, geçici palyatif tedbirlerinizi alın, alın ama biraz önceki endişeleri de kesin olarak göz ardı etmeyin.

Konu buraya gelmişken iki olaya daha değinmeden geçmeyeceğim Sayın Bakanım. Şimdi, bazı ovaları koruma altına aldığımızı gerçekten sevinçle duydum ama bu ovaların hepsi bitti zaten, büyük bir kısmı. İncirliova, İncirliova; Aydın’ın İncirliova’sı, dünyanın aynen Malatya gibi en kaliteli incirini yetiştiren bir ova. Niye? Mikroklimasının özelliği ne? Aşağıdan sıcak nem alıyor, yukarıdan da kuru güneş alıyor, incir böyle ballanıyor, teoride bu olay böyle. Yağmur yağdığı zaman üstüne aynen şey gibi oluyor, kayısı gibi oluyor, o da vıcık vıcık oluyor. Ne oldu? Buralarda, olduğu gibi jeotermal santrallere izin verildi, adım başı bir jeotermal santral. İyi, peki, kurulsun arkadaş, ne diyelim madem kuruluyor ama hiç değilse o buhar türbinlerde kullanıldıktan sonra 90 derecenin altına inmeden yeniden deşarj edilmesi gerekiyor. Etmiyorlar, edilmiyor, salıyorlar ovanın ortasına. O kükürt o ovayı mahvetti, o incirler bitti, şimdi Beşparmak Dağları’na sığınmaya çalışıyor, yakında oralar da biter. Gözümüzün önünde bitti bu olay, gözümüzün önünde bitti.

Zeytin dersenez, aynı akıbete tabii. Herkes gözünü ha mera, ha zeytin; zeytin olmazsa mera, mera olmazsa zeytine diyor. Zeytincilikle ilgili olarak yaptığımız şeylerin en tehlikelisi şu anda prina yağlarının yine hekzanla çıkartılmaya başlayıp daha önceden sabun yapımında kullanılan bu ürünlerin yiyecek yağ olarak piyasaya verilmesi. Gözümüzün önünde oluyor bu, hiç kimse gizlemiyor bunu. Gidin bakın, Ödemiş’te hekzanla üretim yaptığı yazılıyor. Uçmuyor, ayrılmıyor bunlar; daha da tehlikelisi, yağ alındıktan sonra kalan prinayı da yakıt olarak kullanıyorlar, daha ateşi görür görmez olduğu gibi odanın içerisini dolduruyor bu lanet madde. Kanserojen, canına okuyor insanların.

Dolayısıyla, ovaların korunmasıyla ilgili konu bu da şimdi geliyor o zaman bu alanların da ciddi olarak korunmasına. Oturduğumuz yerde bunları gerçekten göremiyoruz; göremiyoruz, gözümüzün önünden kayıp gidiyor. Ege’yi biliyorsunuz hepiniz, binin arabaya, 90 kilometre hızla saatlerce ve saatlerce zeytin denizinin içinde gidiyorsunuz. Böyle bir ülke yok, böyle bir dünya yok. Oradan dönüyorsunuz, Aydın yoluna giriyorsunuz, Denizli’ye doğru, incir denizinin içerisinde gidiyorsunuz. Bağlantı yolundan Manisa’ya doğru gidiyorsunuz, üzüm denizinin içerisinde geçiyorsunuz. Böyle bir coğrafyadasınız ama hepinizin gözünün önünde bunlar bütün özelliklerini yitiriyorlar, yitirdiği andan itibaren de herhangi bir değeri kalmıyor değerli arkadaşlar.

Yağ ve yağlı tohumlar konusunu geçen yıllarda da söyledik, ısrarla söylemeye devam ediyoruz. Değerli arkadaşlar, Türkiye, yılda 3,5 milyar dolarlık yağ ve yağlı tohum ithal ediyor. Türkiye yağlı tohum ve yağ sorununu çözemeyecek bir ülke midir? Sadece ve sadece birkaç tane yağlı tohum belirlenmiş, onların peşindeyiz. Şimdi, bütün bunların hepsine, asla Türkiye’de yetişmesi mümkün olmayan ve gittikçe de piyasada pay oranı artan bir palm yağı çıkıverdi, palm yağı. Palm yağının sağlığı ve güvenliği konusunu biz zeytinyağıyla karşılaştırdım, bir fındık yağıyla karşılaştırdım. İçerisindeki doymuş yağ asitleriyle gerçekten kullanılacak bir yağ değildir, kozmetik sanayinin temel girdisidir neredeyse. Fındığımızı değerlendirmeyeceğiz, zeytinimizi mahvetmeye bırakacağız, ondan sonra bu ülkeye hayatımız boyunca ithal edeceğiz bu yağı, palm yağını, yetiştiremeyiz ki. Palmiye ormanları mı kuracağız palm yağı yapmak için?

Sayın Bakanım, bu ülkenin daha önceden bu sorunlarını kökünden çözebilecek olan kaynaklarının hepsi teker teker kurutuldu. Bu çok önemli.

Şuraya size özel olarak göstermek için getirdim değerli arkadaşlar, 1966 yılında o zamanın Sanayi Bakanı Mehmet Turgut’a bir milletvekilinin verdiği soru önergesi üzerine verilen yazılı cevap, Resmî Gazete’de yayınlanıyor, Resmî Gazete’de. Cevap, gerçek bir araştırma raporu gibi. Kastamonu milletvekili soruyor: “Bizim Kastamonu’daki kendir fabrikasını niye kapattınız arkadaş?” diyor. Soru bu. O da oturuyor, Kastamonu kendir fabrikasının niye kapatıldığını tam 26 sayfa yazdırıyor. Bir heyet tarafından yazıldığından hiç kuşku duymuyorum. “Emperyalizm” denilen olayı bunun içerisinde görüyorsunuz. Değerli arkadaşlar, geçen sene de bunu uzun uzun anlattım, ondan sonra, sağ olsun, Tarım Bakanlığı kendir ekimiyle ilgili olarak düzenlemeler yaptı, nitekim bu sene bir sürü alanda kendir ekimi yapıldı ama millet ekip dikeceğine bin pişman oldu, unutmuş bir kere artık, unutmuş. Onun da ötesinde, bu kendirlerin ne yapılacağı da unutulmuş, onun üzerindeki liflerin nasıl soyulacağı unutulmuş. Ha, bir de kibarlaşmış insanlarımız zaten. Eskiden çamurun içerisinden çıkarılıp da kendir soyma makinesi getirildiği için kendir ekimini durdurmuş, burada öyle diyor ama şimdi onların tamamını unutmuş. Hâlbuki, kendir tohumu yağı, şu “palm yağı” diye tanımladığımız palm yağından 100 kat daha değerli, bunu kullananların kolesterol diye bir sorununun olmadığı Amerikalı FTR’in raporlarında yazıyor ve bir zamanlar Amerika kendir ekmeyen üreticilerini cezalandırıyor, toplum için bu kadar yararlı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Kendir için “Bu kadar yararlı bir üretimi sen yapamazlık edemezsin, yapacaksın.” diyor. Daha sonra bu yağ fabrikalarının ve sentetik yağların, özellikle de bu yağların çok fazla üretilmesi hâlinde hem insan için hem de biyodizel üretimde kullanılacağını petrol üreticileri bir tehlike olarak gördüğü andan itibaren bununla ilgili müthiş bir kampanya başlıyor “uyuşturucu” diyor, Türkiye’de uyuşturucu. Sayın Bakanım, kendirin değişik türleri var, çok fazla çalışıldı üzerinde, hatta bizim teknik arkadaşlarımız da ayrıntısını bilirler; çiçek ve taç yapraklarındaki uyuşturucu oranı neredeyse bitirildi, bitirildi. Kaldı ki artık bu kontrollerin falan yapılamaması diye bir olay da söz konusu değil. Bunun tohumundan yağ çıkarılır, tohumundan sonra kalan küspe hayvan yemidir, üzerindeki lif tekstilin ham maddesidir; kot pantolondur, kanvas pantolondur, pamuktan kat kat daha değerlidir. Şimdi, böyle bir ürünümüz var, bunu siz Kastamonu’dan tutun, Amasya’dan büyük bir daire çizin, neredeyse İç Anadolu’nun Karadeniz’e yakın bütün illerinin hepsinde üretilen bir üründür ve çok sağlıklı bir yağdır. Bunu ürettiremiyoruz, kendir fabrikamızı kapattık. Şimdi kalkıp da özellikle Kyoto Protokolü’nden sonra bu naylon, petrol türevi ürünlerin yasaklanmaya başlamasıyla beraber gerçekten dünyada çok büyük payı olacak olan kendir organlarının, iplerinin, filelerinin hepsinin ciddi

anlamda bir pazar yarattığı bir sırada biz hâlâ bu olayın üzerine gitmiyoruz. Sizin, yağ kaynağınız orası, yağ kaynağınız orası; yetiştirin, yetiştirilir de hemen yetiştirilir, ayrı bir alan olarak gelir. Şu önergeyi de kesin olarak bence okuyun.

Başka olanaklarımız daha vardır yağ konusunda. Üzerinde durulmuyor, kimsenin dikkatini çekmiyor. Tarım Bakanlığında banya tohumu yağı diye bir çalışma yapılmış mı bilmiyorum, banya tohumu yağı. Bizde inanılmaz nitelikli banya tohumu üretilir biliyor musunuz? Toplamadığımız zaman birdenbire bir karış olur o banyalar, içerisinde de fasulye tanesi kadar tohumlar olur, o tohumlardan yağ çıkar. O tohumlardan çıkan yağ inanılmaz nitelikli bir yağdır, doymuş yağ asitleriyle doludur, doymamış yağ asidi yoktur neredeyse içerisinde. Üstelik, oradan çıkartılan küspe hayvan yemi açısından müthiş şekilde değerlidir. Böyle bir alanımız daha var ve üstelik bu ürün dört ayda yetişir, dört. Kendir de dört ayda yetişir. Bazı bölgelerde iki defa ürün alabilirsiniz, böyle bütün bir yıl beklemenize gerek yok, ekeceğim de hasat edeceğim falan diye bir yıl öncesinden başlamazsınız buğday gibi, dört ay, bu kadar yakındır. Dolayısıyla, asıl büyük bir hızla MAS üretim denilen büyük ölçülü üretim yapma olayına böyle dalınır.

“Hayvan yemi, hayvan yemi.” diye uğraşyoruz. Yem katkı maddesi konusunda, Sayın Başkan, Türkiye’de üretilen tek bir gramlık bir şey yok, yem katkı maddelerinin tamamını yurt dışından ithal ediyoruz. İşin dramatik tarafı da yem katkı maddelerinin, ham maddelerini bu ülke üretiyor. Ama şimdi bu ülkeden hiç kimse bir şey almıyor çünkü bunu ölçek ekonomisine göre üretmiyoruz, üretmediğimiz için maliyetlerimiz fazla oluyor, yem katkı maddesini üreten dev firmalar gidip Brezilya’da şirketler kuruyorlar kekik üretmek için Sayın Bakanım, bunlar kuruluyor. Şimdi, dünyadaki değişim bu, gözümüzün önünde oluyor bütün bunların hepsi, gözümüzün önünde oluyor. Asıl üzerine gitmemiz gereken olaylar bu.

“Tarımda sıfır atık.” ilkesini ben her sene tekrar edeceğim, o nedenle bunu da söyleyip bitirmek işitiyorum. Tarımda “atık” diye bir olay yoktur. Tarım ürünlerinde atık olmaz. Bizim, atık diye dışarıya attığımız ürünlerdir esas değer. Geçen senelerde de söyledim, fındık zarından yani fındık fabrikalarında fındık kavrulurken vakumla emilip de dışarıya atılan zarlara vardır ya fındığın, ondan... Patentledik, antioksidan kapasitesi en yüksek dünya yağı olarak patentledik bunu, yok böyle bir ürün dünyada, yok. Pirinç, çeltik, işlendikten sonra üstündeki kabuğu -yani daha doğrusu kepeği “pirinç kepeği” derler, “fındık kabuğu” derler- atarız. Şimdi, hayvan şeyi olduğu için onların içerisine falan katılır arada sırada. Değerli arkadaşlar, inanılmaz değerli bir yağ elde ediliyor. Kapasitemiz öyle sıradan değil. “Fındığın yağından ne olur.” falan demeyin. 680 bin ton fındık üreten bu ülkede on binlerce ton fındık zarı yağı üretilebiliyor, on binlerce ton. 680 bin ton, kolay değil, milyon tonlarla ifade edilen şeyler bu. Aynı şekilde pirinç kepeği yağı. Buralarda, şimdi bir defa daha söyleyeyim, herkesin aklında kalsın, banya tohumu yağı, bunlar geleceğin dünyasında alternatif, insanların yaşamını sürdürülebilmesi için ürünler olarak çıktı.

Sabırsızlığınızı anlıyorum Sayın Başkan, o nedenle...

Sözlerimi bitirirken şunu söylemeye çalışıyorum: Değerli arkadaşlar, burada sadece ve sadece yapılanlarla yetinen dolayısıyla geleceği planlamayan bir Komisyon konumunda kalmak istemiyorsak eğer, bunun için en önemli adım Tarım Bakanlığı bütçesidir. Bu konuda adım atalım, hiç değilse bir alanı düzenleyelim; et alanını düzenleyelim, yağ alanını düzenleyelim. Yağı düzenlediğimiz anda buğdayı kurtarız. Palm yağı, benim ciddi anlamda rahatsızlık duyduğum bir alan, palm yağı ya, palm yağı. Bu kadar olanağınız var, palm yağı ithal ediyoruz. Az buz değil, rakamlar da ciddi anlamda büyüdü.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bütçeniz hayırlı olsun Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gaydalı...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizi dikkatlice dinledim. Ne yazık ki konuşmanızda hep “Yapacağız, edeceğiz.” “-cek”li “-cak”lı konuşmalarla geçti. Gönül isterdi ki on beş yıllık iktidarınız döneminde nasıl ki “Çifte yolları şu kadar kilometreden şuraya getirdik.” gibi övündüğünüz gibi tarım ve hayvancılıkta da aynı şeyleri, aynı verileri vermenizi arzu ederdim. Biliyorum, siz yeni Bakansınız, hayırlı uğurlu olsun ama on beş yılın muhasebesini yapmanızı beklerdik.

Şimdi, tüketim ekonomisinden üretim ekonomisine geçmediğimiz sürece hiçbir ilerleme katedemeyiz. Tabii, üretim ekonomisi de bilim, teknoloji ve akla dayanmadığı sürece dünyada rekabetçi bir sisteme ayak uydurmamız mümkün değildir.

Gıda, tarım ve hayvancılık alanında hiç değişmeyen üç temel sorun var; yüksek girdi fiyatları, dışa bağımlılık ve istikrarsızlık. Bu üç temel sorun alanı AKP iktidarı döneminde yapısal bir soruna dönüştü maalesef. Özellikle, tarım ve hayvancılık alanında sürdürülemez bir politika yürütülmektedir çünkü çok sıklıkla politika değişikliklerine gidilmektedir. Bakan değiştikçe, politika da değişen bir alan hâline getirildi. Sürdürülebilir tarım ve hayvancılık için öncelikle sürdürülebilir bir politikanın olması gerekir. Sürdürülebilir politika, ülkenin üretim potansiyelinin ve coğrafi şartlarının dikkate alınarak ancak bu alanda yeterli bilgiye ve donanımına sahip uzmanlarla sağlanabilir. Son iki yılda iki bakan değiştirildi. Her iki bakan da gıda, tarım ve hayvancılık alanında deneyimi olmayan kişiler maalesef.

Tarım ve hayvancılık alanının bir türlü çözülemeyen sorunların ana kaynağı, politikalar belirlenirken ve karar alınırken bizzat bu işi yapan, emek veren, üreten, cefa çeken, ağır sorunlarla karşı karşıya kalan köylü-çiftçinin bu sürecin dışında tutulmasıdır. Bunun yerine, merkezi bir anlayışla devlet-özel sermaye şirket kuruluşlarının ortaklığıyla tarım ve hayvancılık politikaları belirlenmektedir.

Politikaların belirlendiği Türkiye Büyük Millet Meclisinde ihtisas komisyonları AKP döneminde tamamen işlevsiz hâle getirildi. Mecliste tarım, hayvancılık, arazi kullanımı, toprak koruma gibi ihtisas konularının görüşüldüğü Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu iki yıldır toplanamamaktadır. Üretici ve tüketicileri ilgilendiren önemli konular, tasarılar torba kanunlarla düzenlenmekte ve yılda bir kez Plan Bütçe görüşmeleri sırasında konuşulabilmektedir. Bu yüzden devletin sağlıklı ve istikrarlı bir öz tarım ve hayvancılık politikası da belirlenememektedir.

Türkiye'nin gıda, tarım ve hayvancılık alanındaki üç sorundan 1'i olan dışa bağımlılık her yıl artarak sürdürülmektedir. Özellikle canlı hayvan, kırmızı et ve tarımsal ürünlerinin ham maddesinin yüzde 50'si ithal edilmektedir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2016 yılında yayınladığı Millî Tarım Projesi'nin temel unsurlarından biri olan hayvancılıkta, temel amaç hayvan varlığının artırılarak dışa bağımlılığın azaltılması ve ihracatın artırılmasıydı. Ancak bu hedefin aksine bir politika şu anda izlenmektedir. Daha birkaç ay önce (16 Ağustos) Bakanlar Kurulu, Et ve Süt Kurumunu sıfır gümrükle 500 bin büyükbaş hayvan ithal etmekle yetkilendirildiğini duyurmuştur. Türkiye damızlık, besilik ve kasap canlı hayvan ithalinin yanında bir de kırmızı lop et ithal etmeye başladı. Türkiye bu şekilde devam ederse yerli hayvan üretimi tamamen bitecek ve dışa bağımlı bir ülke olacağız.

AKP kısa vadeli, konjonktürel ve kişilere bağlı siyaset anlayışı, rant ve kâr amaçlı politika üretmesine neden olmaktadır. HES'ler, barajlar, yayınlı araziler, yasaklanan yaylalar, yer üstü ve yer altı kaynakların hunharca sermayeye peşkeş çekilmesi; “kentsel dönüşüm” adı altında meralar, ormanlar ve zeytinlik alanların yok edilmesi anlayışının bir sonucudur.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası ilan edilen OHAL ve yayınlanan KHK'larla Orman Kanunu başta olmak üzere Tarımsal Üretim Kanunu, Toprak Koruma Kanunu, Mera Kanunu ve Zeytin Sahaları Koruma Kanunu'nda çok ciddi değişiklikler yapıldı. OHAL'i fırsata çeviren AKP, üretim reformu torba tasarıda zeytinlik alanlarının, kıyı ve meraların sanayi bölgesi olarak kullanıma açılmasını düzenleyen tasarımı Meclisten geçirdi. Muhalefetin ve kamuoyunun güçlü tepkisi üzerine zeytinliklerle ilgili olan 20'nci madde geri çekilmiş olsa da kıyı ve mera alanlarının yok edilmesine neden olacak maddeler sermayenin insafına bırakıldı.

Gezici mevsimlik tarım işçileri ile ilgili olarak, Türkiye'nin kalkınmasında ve nüfusun önemli bir bölümünün geçimini sağlanmasında etkili olan tarım sektörü, istihdam edilen iş gücünün yaklaşık yüzde 23'ünü teşkil etmektedir. Bunun da yarısının mevsimlik tarım işçilerinden oluştuğu tahmin edilmektedir. Sayıları azımsanmayacak ölçüde fazla olan mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşulları insan onuruna yakışır düzeyde olmamasının yanı sıra, yeterli yasal korumadan da uzaktır. AKP iktidarı boyunca mevsimlik gezici geçici tarım işçilerinin kaçınılmaz olduğu hâllerde çalışma koşullarının sağlanmasına yönelik herhangi bir adım atmamıştır. Temel barınma, beslenme, sağlık, ücretler konusunda yeterliliğin sağlanmadığı gibi, çocukların eğitim hakkı aksamamasına yönelik ciddi olarak adım atmamıştır. Bununla birlikte, mevsimlik gezici geçici tarım emekçilerine sendikal hak verilmesine yönelik ve mevsimlik gezici tarım işçiliğine yol açan neden ve koşulların ortadan kaldırılmasına yönelik olarak da herhangi bir iyileştirme yapılmamıştır. Bu bağlamda sorunun çözümü için köylere dönüşlerin etkin biçimde gerçekleştirilerek bu insanların kendi topraklarında, kendilerinin yöneteceği tarım, hayvancılık faaliyetlerinin önünün açılması gerekmektedir.

Yine, iyi koşullara sahip olmayan personelden verimli bir üretim beklemek gerçekçi değildir. Bu nedenle Türkiye'de bütün emekçilerin haklarının iyileştirilmesi ve daha iyi çalışma koşulları adına dile getirilen taleplerinin yerine getirilmesi gerekmektedir. Ancak Hükümetin Bakanlık personelinin özlük haklarına yönelik taleplerine karşı duyarsız kaldığı anlaşılmaktadır.

KHK ve OHAL bahanesiyle Kürt illerinde yüzlerce çiftçiye tarımsal destek verilmediği gibi kredi borçları da ertelenmemiştir. Bu konuda yüzlerce çiftçi mağduriyetini dile getirmesine rağmen buna yönelik herhangi bir iyileştirici adım atılmamış ve partimizce verilen soru önergelerine sağlıklı bir cevap verilmemiştir.

AKP Hükümetinin büyük işletmelere yönelik destek politikaları sübvansiyonlarındaki büyük payın sürekli olarak büyük işletmeler arasında paylaşılıyor olmasıdır. Bu da çoğunlukla kırsal alanda yaşayan ve genelde küçük ölçekli işletmelere sahip olan çiftçilerin yeterince desteklenmemesine neden olmaktadır.

Dolayısıyla AKP iktidarının gıda, tarım ve hayvancılık politikalarında yanlışlar, dönemsel politikalar belirlemesi hem üreticiyi hem de tüketiciyi mağdur etmektedir. Bu sorunların çözümü için iktidar katı merkezîyetçi, tekçi, rantçı ve dönemsel politika üretmekten bir an önce vazgeçmelidir. Hükümet yerelden, demokratik, katılımcı, tutarlı ve sürdürülebilir politikaları bir an önce hayata geçirmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gaydalı.

Sayın Ayhan...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcısı, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakanım, tekrar hayırlı uğurlu olsun diliyorum, başarılar diliyorum. İnşallah Allah muvaffakiyet verir.

Şimdi, sizin çok geniş bir sunumunuz oldu, teşekkür ediyorum. Bunu daha sonra da değerlendirmek mümkün ancak sonuç ne Sayın Bakanım? Şimdi, önüme bu Bakanlar Kurulu Kararı eki Yıllık Program, sizin imzanız da var, diğer bakan arkadaşların imzaları da var. Şimdi, hangi hâldeyiz bir bakalım. Ocak-ağustosta 9,2 milyar dolar ithalat yapmışız. İhracatımız da 10,2 milyar dolar. Aşağı yukarı denk gözüküyor. Peki, bitkisel üretime bakalım: 5,2 milyar dolar bitkisel üretim ithalatı. İhracatı ne kadar biliyor musunuz? 2,7 milyar dolar. Gümlemişiz. Peki, hayvancılığa bakalım: Aynı dönemde 749 milyon dolar ithalatı var. İhracatı da 275 milyon dolar. Bu geldiğimiz noktayı göstermesi açısından çok önemli. Yani ben dün akşam, emin olun, tek tek Tarım Bakanlığı projelerine baktım, taradım ama bu kadar projenin olduğu bir yerde, bu kadar insan kaynağının olduğu bir yerde on beş senelik bir iktidarda meydana gelen sonuç bu olmamalıydı. Çok net bir şekilde söylüyorum. Hani sizin şahsınızla ilgili falan değil, sizden önceki Sayın Bakan da etle ilgili uğraştı, toplantılar yaptığını biliyorum. Hakikaten yapıyorsun dedim ama sizden çıktıktan sonra adam Külliye'ye gitmeye çalışıyor dedim, söyledim yani çözümü bulması lazım. Buradan nereye geleceğim?

Şimdi, sizde bir “Millî Tarım Politikası” var. Nerede gözüküyor? Sizin internet –yanılmıyorum değil mi- sayfanızda var Millî Tarım Politikası'yla ilgili bir şey. Şimdi, burada Cumhurbaşkanımızın Eşi Sayın Hanımefendi Emine Erdoğan “Bu Toprağın Kadınları Millî Tarım Ruhu ile Buluşuyor.” etkinliğine katılmış ve söylediği bir şey var: “Bu coğrafyanın bereketi yeteri kadar değerlendiremezsek bu bir kaynak israfı olur; hem insanlığın geleceğini tehdit hem de nimete küfran olur.” Bu aynen böyle. Bu kadar insan var, bu kadar projeyi hazırlıyor. Ben Dış Ticarete Müsteşar Yardımcısıydım, 10 bin ton et Avrupa Birliğine taviz verilmiş, olmaması için bin dereden su getirirdik, engellemeye çalışırdık, o gün Tarım Bakanlığındaki arkadaşlar da bilirler. Şimdi, geldiğimiz nokta bu. Hani burada biz iktidar bunu başaramadı diye sevinecek bir durumda değiliz. Biraz önce benim bir ilçe başkanım, Çal İlçe Başkanım hem besicilik yapıyor hem de alıp satıyor. Sordum, Ali nasıl? “Başkanım, girdiler ucuz mu ya?” dedi. Siz şimdi ette tanzim satışa başladınız, ta başa döndük. Bir de bu özel sektörün mağazalarında tanzim satış yaptıracaksınız. Bu normal bir şey değil, ucuza eti verin de eğer onun maliyeti bizim vatandaşımızı, üreticiyi ithalatın dışında kurtarmıyorsa ithal edeceksiniz. Biraz önce verdiğim şeye gidiyor olay. Bu, akşamdan sabaha bir şey değil. Önder hayvancılık yapıyordu, bizim Çindere'dendir. Önder ne yapıyorsunuz? Hayvanı çaldırdı. Baktım siz sigortalıyorsunuz birtakım şeyleri. Ya, bir de çekleri bir sigorta ettirin. Adamın aldığı çeklerde arıza var yapamıyor. Önder kekik başladı, biraz önce Sayın Bakan söyledi. Önder, nasıl kekikte vaziyet? “Başkanım, hiçbir şey demeyeceğim, şükür Allah'a ayakta duruyoruz, zor.” E, şimdi, burada da böyle bir şey var. Aromatik bitki sizin en etkin olabileceğiniz bir alan. Burada da böyle bir problem var.

Şimdi, tabii ki bu özellikle et meselesi son zamanlar çok konuşulduğu için, gündeme geldiği için burada girdide de problem var ama biz bu üreticiliği teşvik etmezsek bunun sonu hüsrana, sıkıntıya, çözemeyiz. Bu kadar ithalatı artırdığımız zaman ne olacak? Akşamdan beri ben sizin hem bütçenize bakıyorum hem öbür tarafa bakıyorum, hiçbir şey gözüküyor. Gelir gelmez gündeme oturmuş sorunlarla karşı karşıya geldiniz, yumak yumak girmiş. Hızla işe girdiniz, ilk günden bir kazaya uğradınız. Hatta ben size Maliye Bakanının yanında sahip de çıktım, “Verin hacıma” dedim, öyle değil mi Sayın Bakanım? Sizin hakikaten ihtiyacımız var.

Buradan hareketle gündemde yer alan yükselen gıda fiyatları, hayvancılık sektörü, fındık politikası, enflasyonist etki destekler, tarımın finansmanı, ithalat politikaları gibi sorunlarla başlangıçta birbirinden bağımsız ve kısa dönem itibarıyla pek bakmak istememiştim ama kısmen girmiş oldum. Bunların kısa dönemde bir faydası yok. Kısa dönemde ne yapacaksınız onu yapacaksınız.

Şimdi, size bir şey daha söylemek istiyorum. Tarımsal istatistiklere bakın, sektörün farklı yapıya büründüğünü ortaya koyuyor. Bu nedenle ülkemizde tarıma ilişkin istatistiklerin getirdiği sonuçları uzun dönemli yapısal sorunlar açısından bir değerlendirmek lazım, bir defa tespit yapmak lazım tarım sektöründeki gerilemeyi ve rekabetçiliği kaybetmeye başladığımızı, gerileme olduğunu da söylememiz lazım.

Şimdi, milli gelirin yüzde 6'sı nereden? Tarımdan, üretim. İstihdam ne kadar? 5 milyon kişi. Peki, milli gelirin yüzde 20'si nerede? 6 yerine, tarımda 6, yüzde 20'si nerede? Sanayide. Orada ne istihdam ediyoruz? Orada da 5,3 milyon kişi. İkisinde de aşağı yukarı aynı, 10 bin, 20 bin oynar. Şimdi, diğerine bakıyoruz. Yüzde 74'ünde de istihdamın 60 kişisi var. Şimdi, böyle baktığımız zaman buralarda çok büyük sıkıntıların olduğu gözüküyor. Tarımda 5,3 milyon istihdam diyoruz ama yüzde 6'sını üretiyoruz, verimlilikte bir problem var. Gelirde de aynı, nüfus bağımlılığı tarımda daha yüksek, orada da kişi başına düşen gelir ötekilerden daha düşük, dörtte 1 neredeyse. Burada da bir problem devam ediyor.

Şunu anlarım: İklimsel bir sıkıntı yaşanır, kuraklık olur, sel olur, bu "periyodisite" dediğimiz olay olur, ülkemizin ekolojisi bu ürünü üretmeye uygun olmayabilir, yönetilemeyen süreçler nedeniyle arzda azalma olabilir, talep yani ihtiyaç karşılanamayabilir, arızı bir durumdur ya da bir yıllıktır ya da sadece birkaç ürün için geçerlidir ama bakıyoruz, öyle değil, ithalat kronik bir hâl almış, dönüp bir bakmak lazım "Niye?" diye.

Şimdi, burada özellikle söylemek istediğim bir iş var, Sayın Bakanım, özellikle size söylemek istiyorum; Dâhilde İşleme Rejimi diye bir şey var. Ben, daha önce bana bağlıydı bu birim, biliyorum. Ben bunun rakamlarını Sayın Bakana söylememe rağmen, çok iyi tanımama rağmen, bu birincisi, ikincisi, aynı ilin milletvekili olmamıza rağmen, o işe bakan bürokratların ilk atamalarında imzam olmasına rağmen ben bu Dâhilde İşleme Rejimiyle ilgili bilgiyi alamıyorum, resmî alamıyorum, "Resmî yazı yaz." diyorlar. Ya, saklı gizli mi? Alın, her ay, bakıyorsunuz, Resmî Gazete'de yayınlanıyor Dâhilde İşleme Rejimi. Kaç firmaya vermişler? 454. Kaç tane firma gözüküyor veya alan gözüküyor, sektör gözüküyor? Otomotiv gözüküyor, tekstil gözüküyor, bir de gıda gözüküyor. Kim almış, neden almış, nasıl almış? Aldıktan sonra, bunu hukukuna uygun veriyorsun da takibini uygun yapıyor musun? İşte, burada görüyoruz, bunların ne kadarı dâhilde işlemeden, bakmak lazım. Benim bilgim var ama resmî rakamı... Emin olun, Sayın Bakanım, siz bu işi takip etmezseniz bu sektör, bu mesele Türkiye'nin sanayisini öldürüyor, ihracatını da öldürecek, artı tarımı da öldürecek. Burada çok hassas olun, buna bakın.

Burada, şimdi, bir de bu enflasyon falan yüksek. Nereden geliyor, gıdadan geliyor. Gıdada batıramıyorlar, bastıramıyorlar, aşağı çekemiyorlar, hemen bir komite kuralım. Kurdunuz, siz de üyesisiniz bunun, bilmiyorum hiç toplantısına katıldınız mı. Kim var? Merkez Bankası için şey yapıyor, Kalkınma Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı. Hadi düşürün, onlar sadece enflasyon düşük gözüksün diye bu işin peşindeler. Emin olun, bu iş sizin sırtınızda kalır, bunu da iyi takip etmek lazım. Bilmiyorum, ilk toplantısını yaptınız mı yapmadınız mı.

Şimdi, 2013-2017 Stratejik Planı'nıza bakıyorum: Tarımsal girdilerde dışa bağımlılık ve maliyetin yüksekliği tehdit olarak belirtilmiş. "Girdilerin -işçilik hariç- dövize endeksli olduğu üretim sisteminde üreticiyi koruyacağız." Böyle diyorsunuz. Yoksa tarımsal ürünlerin hasadının en yoğun olduğu

şekilde yapıldığı dönemde -biraz önce bahsettim- komitenin yönlendirmesiyle -onu söyleyeceğim, Sayın Bakan Yardımcısı da biliyordur, sizden daha önce oradaydı- gümrük vergilerinin düşürülmesi, Allah rızası için uygun bir yol mu ya? “Fiyatları düşüreceğiz.” diye buğdayı götürüyorsunuz, ötekini götürüyorsunuz, var, bir sürü de şey var hem de hasat zamanında, başında yani daha hasada girilmemiş. Ondan sonra bu çiftçi serbest piyasada nasıl dayanacak tüccara karşı? Zaten Türkiye’de çiftçinin problemi finansman. Adam bir sene önceden satıyor. Vallahi, ben tütün sözleşmesi yapan bir adamı seçim gezisinde kahvehanenin önünde gördüm. Adam kurbanlık koyun gibi ya, okumasını bilmiyor, ne anlama geldiğini bilmiyor, orada kahvehanenin ortasında bunu imzalıyor. Buna nasıl doğru diyebiliriz, buna bir bakmamız lazım. Şimdi, bunu nohutta da indirdik, arpada, mısırdaki, bunlarda şey yaptık, canlı hayvanda da işte, keza oluyor.

Şimdi, biraz önce söyledim, bu üreticiye ne mesaj veriyoruz ya? Biz ithalatta sizin ürünleri almadan bir düşürelim, psikolojik olarak düşünün, ne yapacaksınız yapın. Ha, “Biz uygulamayacağız, bunu ihtiyaten aldık, bilmem ne yaptık...” hepsini diyebilirsiniz, “Tedbiren aldık.” diyebilirsiniz ama bunu yaptığınız zaman, şimdi yaptığınız zaman, üretimden önce, hasattan önce yaptığınız zaman ne yapacaksınız? Çiftçi bir daha ekmez bunu, girmez bu alana. İşte, hayvancılık da aynı şekilde, hayvancılıkta da sıkıntı benzer.

Şimdi, üretim süreçleri ve üretim kararlarının kısa vadeli olmaması gerekiyor. Sayın Bakanın dediği gibi, bugünkünü acil tedbir ne varsa mecbur alacaksınız, onun maliyeti ne olursa olsun alacaksınız. Ama bir de oturalım uzun vadeli bir bakalım, getirin buraya da bir tartışalım, neye ihtiyacınız varsa arkanızda duralım. Bu, bir kere çözülsün de bu işin arkasından kalkalım. Her seferinde ithalat, her seferinde ithalat. Sıfır faizle kredi verdiniz, hayvan geldi, hayvanın fiyatını belirlediniz; hayvan fiyatları düştü, yarıya düştü, faiz geldi yüzde 100’e. İstedigin kadar bağır “Sıfır faizli kredi veriyorum.” diye. Burada hiçbir arkadaşın benim söylediğime yanlış deme şansı yok böyle baktığımız zaman.

Şimdi, bu Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu tarafından hazırlanan 2016 Raporu’nda yer alan bir şey var; tarımsal pazarlar ve değer zinciri açısından bakmak lazım. “Gümrük vergisi indirimi veya kaldırılması kısa dönemde rahatlatır ancak bir sonraki dönem üretimi düşürecek için yarattığı enflasyonist etki artarak devam eder.” diyor. Bu durumda, tabii ki, ekili alan daralacak. Nitekim, baktığımız zaman, zaten şu Bakanlar Kurulu ekinde de ekili alanların giderek azaldığını görüyoruz, bu Bakanlar Kurulu eki.

Bu millî tarım politikası çerçevesinde faydalı olduğunuz destekler, açıklıyorsunuz, bunlar olabilir. Neredeyse, işte, biraz önce söyledim, hasada başlandığı zaman oluyor. Üreticinin kararsızlığını gidermek lazım. Bir sonraki dönemde, bir sonraki senede ekmiyor, biçmiyor. Millî tarım politikası konusuna bir de bu açıdan bakmak lazım. Tarım politikasını önemli buluyorum, desteklerim de ama “millî tarım politikası” deyince ben ne anlıyorum; Bakan veya Bakanlık bürokratları değiştiğinde politikası değişmeyen, ülkemizin uzun dönemli ihtiyaçlarını analiz ederek oluşturulmuş bir politikayı anlıyorum.

Benim çocukluğumda ilçe tarım müdürlüklerinde birer tane araba verilirdi, o ziraat mühendisi akşam sabah, cumartesi pazar, dağda, taşa olurdu; faydasını da ben o yıllarda kendim küçük bir yerde olmama rağmen görüyordum, biliyordum. Şimdi her köye bir tane ziraat mühendisi verin, adam nasıl yapacağını bilsin. Bu kadar işsiz, burada ben bakıyorum, bunların hepsi de devletten istihdam istiyor, bunun da planlanması lazım ama insanların da bir şekilde yönlendirilmesi lazım.

Şimdi, sizden önceki Sayın Bakan bir açıklama yaptı, “Tapulu bir yeriniz var ama ekmiyorsunuz, o zaman 79 milyonun hukukuyla oynamış oluyorsunuz. Biz kamu adına burayı ekerek kira bedelini hesabına yatıracağız.” dedi. Şimdi, bu bir tarım politikası mı, bu konuda ne tür gelişmeler oldu, merak ediyorum. Bu eğer benim söylediğimde bir şey varsa şimdiden özür diliyorum peşinen.

Şimdi, üretim için üreticiyi bu politikanın desteklemesi lazım. Üretici üretti. Peki, sonrası ne olacak, desteklediniz, sonrası ne olacak bunun? Satamıyor, zincir yok. Orada da problem var. Neden yok? Ürettiğini pazarlayacağı sistem hâlen başka aktörlerin elinde. Çal Belediyesi bizde, seracılıkta, domateste fevkalade ilerlediler. Sabah sordum orada, bizim il başkan yardımcısı seracılık yapıyor: “Muhammet, nasıl kardeş?” dedim, “Vekilim, 30-40 kuruşa sattık.” dedi, söylediği bu. Şimdi, böyle bir pazarlama ağını bulamazsanız bu insanlar zaten o kesimde sermaye olmadığı için -başlangıçtaki rakamları ondan verdim- ne yapacak? Şimdi, halciliği ortadan kaldıracak. Her gelen bakanın önüne -burada bir daha söyleyeceğim onu- bürokrasi getiriyor böyle halcilikle ilgili bir şey “Bunu yaparız, fiyatları indiririz...” Nereye indiriyorsunuz? O adam finansmanı sağladığı için halcilik ayakta duruyor, olsa finansmanı çiftçi ona niye şey yapsın, sıkıntıya girsin? Şimdi, ürettiğini satamayan bir insana Sayın Bakanım, bir daha üretim yaptırılmaz.

Sulama sistemine bakın, çok büyük gelişmeler olduğu söyleniyor. Tarımsal İşletmelerin Etkinleştirilmesi Raporu var, sizin elemanlarınızın çoğu bilir, Dünya Bankasının. 62 ülke, belirli tarım göstergeleri açısından sıralanmış. Ülkemiz orta gelir üstü grubu ülkeler grubunda ve sulamada 62 ülke arasında 51’inci sırada. Aynı grupta yer alıyor Rusya, 15’inci sırada; yüksek gelir grubundaki İtalya 10’uncu sırada. Neden 51’inci sıradayız biz bu konuda? O kadar baraj yapıyoruz, vesaire yapıyoruz, her açılışı yapıyoruz, sık sık da yapıyoruz şu kadar baraj vesaire.

Şimdi, dünyada su miktarının sektörel kullanımına bakıldığında Avrupa kıtasında yüzde 25’i, ülkemizde yüzde 74’ü tarım sektöründe kullanılıyor. Suyu bir anlamda da israf ediyoruz. Bu konuda vardır mutlaka çalışma ama. Kalkınma Bakanlığı “Sulama alanlarının yüzde 76’sında yüzeysel sulama yöntemleri kullanılıyor.” diyor. Sulama suyunu israf ediyoruz. Modern sulama yöntemi olan yağmurlama sulama sistemi yüzde 16, damlama ise yüzde 8. Şimdi, 2013-2017 Stratejik Planı’nda “Modern sulama sistemlerinin kullanımında artış var.” diyorsunuz. Yine, buna bakıyoruz “fırsatlar” arasında toprak ve su kaynaklarının korunması, çevre konusunda bilinç ve duyarlılığın artması yer alıyor. Aynı raporun “tehditler” kısmına bakıyoruz; bilinçsiz kimyasal gübre, ilaç kullanımları sonucu yüzey, yer altı sularında kirliliğin artması ve bilinçsiz sulamalar yer alıyor. Millî tarım politikasının sulama ayağı nerede?

Şimdi, başka bir şey söyleyeceğim: Sizin bölgenizde bu çiftçilerin sulamayla ilgili pompalarında elektrik hikâyesi vardı. Siz benden daha iyi biliyorsunuz, öyle değil mi? Şimdi, size Hükümet “Sübvansiyon veriyoruz.” diyor değil mi? Çiftçinin hesabına yatırmadan veya yatırdıktan sonra hiç ona kalmıyor. Nereye gidiyor? Özelleştirdiği firmanın elektrik dağıtım şirketine veriyorlar mı vermiyorlar mı Sayın Bakanım? Veriyorlar, siz biliyorsunuz bunu. Bana geldi o firma. “Ya, niye bana geldin?” dedim, “Burada buna şey yapan sen olurmuşsun dediler, ondan geldik.” dediler. Şimdi, bir de, buna böyle bakmamız lazım. Demek ki problemi çözemiyoruz. Biz problemi nasıl çözmeye çalışıyoruz biliyor musunuz? O günü çözmeye çalışıyoruz. Ya, bak, ileri bak. Nasıl? “Hayvancılığı geliştirdik, sulamayı geliştirdik...” Ya, her şey meydana işte. Yani yetmiyor demek ki yapılan yetmiyor, yetmiyor. Kaynak yok, olan da gitti.

Şimdi, Tarımsal İşletmelerin Etkinleştirilmesi Raporu’na bakıyorsunuz Dünya Bankasının. Su bilgi ve iletişim teknoloji, çevresel sürdürülebilirlik, tarımsal araziler, çiftçilerin yaşı konuları dikkati çekiyor. Oradaki nüfus yaşılanıyor, öyle değil mi? Şimdi, sizin orada -siz Belediye Başkanlığı da yaptınız

Sayın Başkanım, büyükşehir de yaptınız sonra- bütün şeye bakıyorsanız, ben geldim konut müsteşarı iken, yukarıda ödül alan bir proje vardı. Şimdi, konut ovaya iniyor öyle değil mi? Aşağı doldu, tarım alanlarını ne yaptık? Bütün bu hâle getiriyoruz. Bunları fiilen de yaşıyoruz, görerek yaşıyoruz ve tedbir alamıyoruz, üzücü olan bu. Neden? Ranta önem verdiğiniz için ne yapıyorsunuz? Ranta önem verildiği için iş baskı grubu olarak oraya geliyor, siyasette de etkili oluyor ve bunu yapıyorsunuz.

Şimdi, hafta sonu Ege Ekonomik Forumu düzenleniyor, oturum konularından bir tanesi tarım. Ne konuşuldu? Çiftçilerin giderek yaşlanıyor olduğu konuşuldu, iklim değişikliğinin etkileri, tarımsal arazilerdeki parçalı yapı, su kıtlığı ve bilgi iletişim teknolojileri. Şimdi, hassas tarım, TARIM.4.0 Konuşmacılar kim? Boğaziçi Üniversitesinden, Kanada Toronto Üniversitesinden konuklar. Tarım çok disiplinli bir sektör, farklı meslek disiplinleri açısından çok yakın çalışmalı ancak orada Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da olmalıydı, var mıydı bilmiyorum ama dikkatimi çekti ziraat fakültelerinde de pek görmüyorsunuz ne de tarımsal eğitimden bir temsilci var. Şimdi, baktığımız zaman, bu disiplinlik açısından Tarım Bakanlığını bu personel besleyemiyor. Personeli yetiştiriyoruz, uygulamada kullanamıyoruz. Dolayısıyla buna da bir bakmak gerekli diye düşünüyoruz.

Şimdi, millî tarım politikasının metnine bakıyorsunuz web sitesinde, ana sayfada, işte, gördüğümüz kadar aldım, özet tablo, bu, bütçe raporunun içinde var. Bundan görünen havza bazlı model kapsamında mevcut su kısıtı dikkate alınarak planlanmış üretim ve hayvancılık destekleri esaslı bir sistem. Şimdi, bu politikaların detaylarının çiftçiyle paylaşıldığı bir metni var mı yoksa birbirinden bağımsız hâlinde basından takip etmeye mi devam edeceğiz? Bazen basından... Ben fiilen tarımın desteklenmesiyle ilgili -Faik Bey burada mı bilmiyorum- planlamada bir dört beş yıl da onun üzerinde yoğun bir şekilde çalıştım, biraz rakamları da onun için vermek istiyorum. Şimdi, millî tarım politikasının gerçekten iyi bir metnini görmek istiyoruz, bir şeyler yapmamız lazım ama şunu çok net bir şekilde söylüyorum: Bu çiftçiyi, bu faiz derdinden kurtarın, sıkıntılı. İnsanlar hakikaten sıkıntılı. Bu sözleşmeli olayda da çekte de... Adamın hayvanını çalışıyorlar. Çalınan hayvanı sigortalıyorsunuz. Türkiye’de böyle bir olay olmuş, yoğun da zaten. Yani bunu koruyamıyoruz. Bu ne demek? Adamın çalınacak hayvanını sigortalamak için işlem yapıyoruz, bu iyi de... Bizim Yenice’de de adam alıyor üzümü, götürüyor, gidiyor; yok, Allah versin. Adam bana telefon ediyor. Ben ne yapabilirim? Hukuken yapılacak bir iş, sizlere duyurmak, tedbirini almak, sigorta getirmişsiniz, buna da getirmekte yarar var diye düşünüyorum.

Bunun dışında, şimdi, biraz önce değinildi. Hakikaten kayısı... O zaman birlik kurulurken ben kurulmasını arzu etmemiştim, planlamada da o işe bakıyorduk hatta müspet bakmadığımız da söyledim, diğer birliklerin durumunu gördüğüm için onu o zaman öyle söyledik. Şimdi, kayısıyı, hakikaten çok net bir şekilde kendimiz açısından faydalı olacak bir şekilde getirmektir, öyleydi, onu bozduk. Fındık, aynı şekilde orada sökeceklere destek veriyoruz bir taraftan, bir taraftan da klimayı bozuyoruz.

Nar, bizim o tarafta hakikaten çok iyi gidiyordu. Burada üretim planlaması da olmadığı için ne yaptınız, şimdi adam fazladan olduğu için ne yaptı, onları da kesmeye başladılar. Şimdi, pamukta biraz bir gelişme var, müspet gibi gözüküyor, sabah televizyonda da gördüm, sizin seçim bölgeniz o tarafta da bir artış var, bizim o tarafta da bir artış var. Şimdi, bunda da bir şeyi tutturmamız lazım. Birkaç sene sonra onu da tehlikeli bir hâle ne yapmamak lazım, getirmemek lazım. Yani bunun bir üretim planlamasının olması lazım, Türkiye’nin ihtiyacının ne olduğunu bilmemiz lazım. Tamam, serbest rekabet piyasası ama tarım, anında üretebildiğim veya üretimi... İşte Denizli’de sipariş aldığı zaman -tekstil de var- on beş gün sonra teslim ediyor Avrupa’ya, bu öyle bir şey değil ki. Bu sene darbe yedin mi gönlün olsa bile neyin yok, yapma imkânın yok, paran yok, batmışsın zaten, ertesi sene

ekmeye imkânın yok, kudretin yok, bir sene önceden bağlanıyorsun kendin. Vatandaş hâlâ daha bizim çocukluğumuzdaki küçük yerlerde neyi görüyor, esnafla uzun dönemli ilişkiler kurmaya doğru gidiyor, elinde nakdide olmuyor. Şimdi, bunları uzatmak mümkün.

Ben belki başlangıçta ifade etmeyi unuttum. Bu arada şehitlerimiz için tüm milletimize başsağlığı diliyorum, Allah gani gani rahmet eylesin.

Bunun dışında, ileriki aşamalarda görüşlerimizi beyan etmeye devam edeceğiz. Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Sayın Cevheri, buyurun.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; Sayın Bakanım, siz Türkiye tarımını, gıdasını, hayvancılığını çok güzel bir şekilde özetlediniz, teşekkür ediyorum. Sizin de yakinen bildiğiniz birçok konuyu, Urfa'yla ilgili birçok konuyu ben burada kayıtlara girmesi noktasında burada tekraren ifade edeceğim. Genel temanın konusu Şanlıurfa olacak.

Şu an, gerek kapsadığı alan gerekse faaliyet alanları gerek bütçe ve gerekse personel bakımından Türkiye'nin en büyük ve en önemli bakanlıklarından biri olan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını diler, hepimizi saygıyla selamlarım.

Parlamenti olduğum Şanlıurfa, kuzey Mezopotamya'da yer alıp, ilk tarımın yapıldığı, ilk buğdayın ekildiği, dünyanın ilk üniversitesinin kurulduğu, Ceddu'l Enbiya olan Hazreti İbrahim'in doğduğu, Hazreti Eyüp'ün çile çektiği, Hazreti Şuayb'ın yaşadığı, Hazreti Yakup'un çobanlık yaptığı, üç semavi dinin yeşerdiği, kardeşlik istikrar ve huzur şehri, bir diğer adıyla peygamberler şehri Şanlıurfa'dır.

9 ili kapsayan Türkiye'nin ilk ve en önemli bölgesel kalkınma projesi olan GAP'ın merkezinde olup, sadece Güneydoğunun değil, Türkiye'nin de en önemli tarımsal potansiyeline sahip bir ilidir.

Şanlıurfa coğrafi olarak da önemli bir konuma sahiptir. Güney komşumuz olan Suriye'yle 314 kilometrelik bir sınıra sahip olup 3 ilçemiz Ceylanpınar, Akçakale ve Suruç sınır ilçesi olup 5 ilçemiz de Atatürk Barajı Gölü'nün havzasında yer aldığından, Birecik, Halfeti, Bozova, Hilvan ve Siverek ise sahil ilçeleridir.

Şanlıurfa İli arazi büyüklüğü bakımından Türkiye'deki toplam tarım alanının yüzde 4.9'una sahip olup 12 milyon 20 bin dekarlık tarım alanıyla Konya ve Ankara'dan sonra 3'üncü sıradadır

İlimizde hâlen sulanan alan 362.055 hektar olup, ayrıca 78.088 hektar alanda inşaat devam etmektedir. GAP Projesi tamamlandığında ekonomik anlamda yaklaşık 9 milyon dekar alanın sulamaya açılması planlanmaktadır. Ülkemizde sulamanın yaklaşık yüzde 10'luk bölümü ilimizde gerçekleşmiş olacaktır.

GAP'ta sulanmakta olan arazinin üçte 2'sinin ilimizde bulunduğu görülmekte olup, sulamaya açılacak alanlar tamamlandığında bu alanın yaklaşık yarısının Şanlıurfa ilimizde bulunacağı öngörülmektedir.

Sayın Bakanım, sizlerin de bilgisi dâhilindedir ki Şanlıurfa'da sulamaya açılması gereken daha yaklaşık 450 bin hektar arazi bulunmaktadır. Şanlıurfa'nın kıraç arazilerinin yeşile döndüren Bozova ve Karaköprü'deki fıstık bahçeleri kurumaya başlamıştır çünkü ilimiz Türkiye'nin en sıcak ili olup son yıllarda kurak geçen mevsimlerden dolayı çok az yağış alınmaktadır. Yine Hilvan, Siverek ve

Viranşehir üçgeninde kalan bölgede yaklaşık 1 milyon 540 bin dekar arazi sulamayı beklemektedir. Hilvan-Siverek pompaj sulaması ana iletim kanalı ve şebeke inşaatı proje çalışmaları tamamlanmış olup ihale aşamasına gelmiştir. Bu ihalenin bir an önce yapılması gerekmektedir çünkü onun geciktirilmesi bir millî servet kaybına yol açmaktadır.

İlimizde sisteme kayıtlı çiftçi sayısı 58.842 olup Türkiye'deki çiftçi sayısının yaklaşık yüzde 3'ü Şanlıurfa'dadır. Mevcut hâliyle birlikte Türkiye tarımının lokomotif konumunda olan ilimizde, tarımın hemen her alanında üretim yapılmaktadır. İlimizde, 852 bin ton pamukla Türkiye pamuğunun yüzde 40'sı, 48 bin ton fıstıkla Türkiye fıstığının yüzde 32'si, 96 bin ton kırmızı mercimekle Türkiye üretiminin yüzde 30'u, 547 bin ton mısırla Türkiye üretiminin yüzde 9'u, yaklaşık 1 milyon ton buğdayla Türkiye üretiminin yaklaşık yüzde 5'i, 250 bin ton arpayla Türkiye üretiminin yaklaşık yüzde 4'lük bölümü üretilmiş olmaktadır. İlimizdeki araziler sulamaya açıldıkça bu oranlar yıllar itibarıyla gittikçe artmaktadır. Yine ilimizde son yıllarda badem, şeker pancarı, sarımsak üretimi de gittikçe artmaktadır.

İlimiz hayvancılıkta da önemli bir konuma sahiptir. İlimizdeki hayvan sayısı yaklaşık olarak 1,9 milyon küçükbaş ve 225 bin civarında büyükbaş olarak tespit edilmiştir. Kanatlı hayvan sayısı yaklaşık 400 bin iken aktif arılı kovan sayısı 90 binin üzerinde bulunmaktadır.

Ayrıca, ilimizde 8.600 dekar alanda 534 işletmesi bulunan ve altyapısı bitme aşamasına gelmiş olan Besi Organize Sanayi Bölgesi'nin devreye girmesiyle ilimizin hayvancılıktaki konumu ve potansiyeli çok daha artmış olacaktır.

Sayın Bakanım, Şanlıurfa'nın hayvancılıkta da bölgede lider konuma gelebilmesi için muhakkak canlı hayvan borsasının kurulması gerekmektedir.

Diğer önemli bir husus ilimizle özdeşleşmiş bazı ürünlerimizin katma değerinin artırılması için muhakkak markalaşma yönünde çalışmaların yapılması gerekmektedir. Şanlıurfa ilimize ait isot, Urfa yağı, Urfa fıstığı gibi yöresel ürünlerin marka ve patentlerinin alınması gerekmektedir. İlimizde üretilen pamuk daha önceleri elle toplandığında kirlilik oluşmakta, yapraklar Pamuğa karışıp pamuğun kalitesini düşürmekteydi. Son yıllarda makineleşmenin yaygınlaşmasıyla pamuğun kalitesi de gittikçe artmaya başlamıştır. Ancak hâlen alınması gereken önemli mesafeler bulunmaktadır.

Çiftçimizin makine kullanımının artması için şayet makine ve ekipman alımlarında teşvik verilmesi durumunda, makineleşmenin artması hâlinde hem zaman tasarrufu sağlanacak hem de kalite artacak hem verim yükselecek hem de fiyatlar artacaktır ayrıca çiftçinin bir ürün yerine iki ürün ekme şansı olabilecektir. Bu da genel bazda hasıla artışını meydana getirecektir.

Sayın Bakanım, Bakanlığımızın millî tarım projesi kapsamında havza bazlı üretime geçiş politikasını olumlu karşılamaktayız. Bu havza bazlı üretimle bir üretim planlaması yapılacak olup ülke ekonomisine ihtiyaç duyduğu ürünlerin üretilmesi sağlanacaktır. Ancak havza bazlı üretim modelinde, su kısıtı sisteminin belirli ilçelerle sınırlı kalmayıp bölge bazlı olması durumunda üreticiler arasında destekler bağlamında meydana gelen dengesizlikler giderilmiş olacaktır.

Tekstil sektörünün bir numaralı ve vazgeçilmez ürünü olan ve aynı zamanda bu alanda büyük oranda ithalat yaptığımız pamuktaki kilo başına 85 kuruşluk destekleme, bu ürünün üretiminin artması bağlamında mantıklıdır. Ancak desteklemeler başladığında aralarında çok büyük farklar bulunmayan buğday, arpa ve pamuk arasındaki makas buğday ve arpa aleyhine gittikçe bozulmuştur. Pamuğun kilogram başına desteği bugün 85 kuruşa çıkmış ancak buğday ve arpaya verilen 5 kuruşluk destek hep sabit kalmıştır.

Bu durumda, kurak şartlarda yetişen ve dekar başına verimi düşük olan buğday ve arpanın desteklenmesinin artırılmaması, bu ürünleri yetiştiren üreticiler açısından ciddi bir gelir kaybı meydana getirmektedir. Sizden aynı zamanda bir üretici olarak da talebimiz buğday ve arpaya verilen kilogram başına 5 kuruşluk desteğin, hiç olmazsa 10 kuruşa çıkartılması gerekmektedir.

Bugün ülkemizde kullanılan kimyevi gübrelerin hammaddesinin tamamı ithal edilmektedir. Kullanılan kimyevi gübreler hem arazilerimizi çoraklaştırmakta ve yıllar itibarıyla toprağı gübreye bağımlı kıldığından verimi düşürmekte hem de insan sağlığını olumsuz etkilemektedir, ayrıca çok ciddi manada bir dövizin ülke dışına çıkışına sebebiyet verdiğiinden dış ticaret açığını da olumsuz etkilemektedir. Bu kimyevi gübreler yerine organik gübrelerin üretiminin artırılması ve kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Diğer yandan tarımsal üretimimizi olumsuz etkileyen unsurlardan biride Çin’de üretilen kalitesiz zirai ilaçların ithal edilmesi ve denetimsiz bir şekilde piyasaya sürülmesidir. Bu ilaçlar da üretimimizi çok olumsuz etkileyip üretimi artırmak yerine çoğu zaman verimi düşürmekte veya hiç fayda vermemektedir. Bu ilaçların ithal edilmesi yerine, yerli üretiminin desteklenmesi gerekmektedir. Ancak üretimine izin verilen bir ilaçların muhakkak kontrol ve denetime tabi tutulması önemlidir. Diğer yandan da ilaçta yerli üretimin desteklenmesi aynen gübrede olduğu gibi kaynaklarımızın dışarıya çıkmasına ve bizim ülkemiz yerine başkalarının varsılaşmasına engel olacaktır.

Sayın Bakanım, aslında millî tarım politikamızın temel stratejisi, yabancı ülkeler yerine yerli ürünlerin desteklenmesi olmalıdır. Kısacası her alanda olduğu gibi, özellikle dışarıya bağımlılıktan kurtulabilmek için tarımda da yerli ve millî olmalıyız. Zatalinizi çok iyi bildiğimden tarım alanında yerli ve millî politikalar destekleyeceğinize olan inancım büyüktür.

Sayın Bakanım, sizlerin de malumudur ki bölgemizde Orman ve Su İşleri Bakanlığının hayata geçirdiği sulama projelerini yanında, sayısı 20 binleri çok çok aşan sulama kuyularıyla da araziler sulanmaktadır. Bu kuyulardan suyun çıkarılıp araziye verilmesi çok ciddi manada bir elektrik enerjisi tüketimiyle olmaktadır. Bu ise hem bölgede çok ciddi bir enerji sorunu oluşturmakta hem de maliyetleri artırmaktadır. Diğer yandan aşırı elektrik tüketimi, zayıf elektrik altyapısıyla birleştiğinde elektrik kesintilerine yol açmakta, bu da üretimi olumsuz etkilemektedir. Bölgedeki elektrik sorununun çözümü için sulama projelerinin muhakkak hayata geçirilmesi gerekmektedir. Sulama projelerinin hayata geçirilmesi hem üretimi artıracak hem de maliyetleri düşürecek, elektrik sorununu da kökten çözecektir. Diğer yandan, daha fazla arazi sulanacağı için hasıla artışı sağlanacak, gelir artacak, çok ciddi manada istihdam oluşacağından işsizlik azalacak ve yine ilimiz açısından bir kangren olan mevsimlik tarım işçiliği sorunu da azami ölçüde çözülmüş olacaktır.

Bu arada, gerek milletvekilliğiniz ve gerekse Bakanlığınız döneminde emeklerinin peşine düşerek Türkiye’nin her tarafına dağılan mevsimlik tarım işçisi hemşerilerimizin hayat şartlarının düzeltilmesi için gösterdiğiniz özverili çalışma ve gayretlerinizin yakın bir şahidi olarak size sonsuz teşekkürlerimi arz ediyorum.

Sayın Bakanım, tekrar arz ediyorum ki hem bölgenin hem de ilimiz olan Şanlıurfa’nın kalkınması, büyümesi, gelişmesi, huzuru, istikrarı sulama proje projelerinin hayata geçirilmesine bağlıdır. Bu husustaki çalışmalarınızı biliyor ve gayretlerinizi takdir ediyorum. Bölgedeki sulama projelerinin devreye girmesi sadece tahıl üretiminde değil, meyve ve bahçe alanlarında da üretimi artıracığı gibi asırlık ağaçların kurumasına da engel olacaktır, sulamayla verimin yüzde 100 ve yüzde 200 arasında artmasına yol açacaktır.

Diğer bir husus, bölgemizde fıstık ve badem alanları gittikçe artmaktadır. Üretici tarlasını tahıl ekiminden çıkarıp bahçeye dönüştürdüğünde, üretim başına desteklemeleri alamamakta, sadece mazot ve gübre desteği alabilmektedir. Bu da üretici açısından adil olmayan bir destekleme dağılımını meydana getirmektedir. Bunun önüne geçmek için badem ve fıstığın üretimine değil, sadece bahçenin yetiştirilmesine desteğin verilmesi, hem bahçe üretimi yapan çiftçiyi mağduriyetten kurtaracak hem de bahçeciliğin artmasına ve gelişmesine, üreticinin bahçesine daha iyi bakmasına sebep olacaktır.

Özellikle şunu da ifade etmekte fayda buluyorum: Eğer bir araziyi sulamaya açma imkânımız oluşmuyorsa muhakkak bu arazide badem veya fıstık üretimini teşvik edip desteklemeliyiz.

Yaptığımız araştırmalarda mevsim ne kadar kurak geçerse geçsin, 1 dekar tarlada ekilen arpa ile 1 dekar badem bahçesinde gelir olarak en az 10 kat fark bulunmaktadır.

Bahçeciliğin bir diğer faydası da miras yoluyla bölünen ve küçülen hatta zamanla işletmeye değer görülmeyen ve boş kalan arazilerde badem veya fıstık yoluyla gelirin artması sayesinde hem tarla işlenip değerlendirilecek, gelir artacak hem de köyden kente göç etmenin önüne geçilmiş olacaktır.

Bugün Şanlıurfa'nın kırsal nüfusunun hâlâ yüzde 45'lerde olması, sulama projeleri sayesinde köylünün refahının artmasına bağlıdır.

Sayın Bakanım, sizin de parlamenterisi olduğunuz Şanlıurfa ili, malumunuz üzere, jeotermal kaynaklar bakımından da çok önemli bir potansiyele sahiptir. İlimizdeki Karaali ve Kabahaydar bölgelerinde önemli jeotermal kaynaklar bulunmaktadır.

Bugün ülkemizde Antalya, Mersin, Afyon, Muğla, Kütahya gibi illerimiz başta olmak üzere, örtü altı olarak 650 bin dekar arazide seracılık yapılmaktadır. Bunun yaklaşık 400 bin dekarı Antalya'dadır. Bunun 12 bin dekarı topraksız, 4.500 dekarı ise jeotermal enerjiyle ısıtılmaktadır. Jeotermal enerji varlığında Avrupa'da 1'inci, dünyada ise 7'nci sıradayız. Şanlıurfa'da ise jeotermal enerjiyle ısıtılan 450 dekar sera bulunmaktadır. Yapılan etütler sonucu mevcut kaynaklarla en az 2 bin dekar alanda daha sera kurabilme imkânı mevcuttur. Ancak bu bölgede araziler kıymetli olduğundan ve suyu yüzeye çıkarmak yüksek maliyet oluşturduğundan, il dışından yatırımcı riske girmeyip suyu hazır istemektedirler. Bunun için suyun yüzeye çıkartılıp, hazır hâle getirilip yatırımcıya belli bir bedel karşılığında satılması hâlinde -ki bunun örneklerini Afyon'da gördük, Afjet modeli gibi- yatırımcı rahatlıkla yatırım yapabilecektir. Bölgede çok az bir kaynakla yatırım yapılması hâlinde bir sera organize bölgesi kurulabilmesi şansını da doğacaktır.

Diğer önemli bir husus, mevcut durumda serada kullanılan jeotermal su reenjeksiyon kuyuları olmadığı için tekrar havzaya geri gönderilmemekte, tahliye kanallarına boşaltılmaktadır. Bu şekilde jeotermal kaynağımızın ömrünü kısaltmaktayız. Oysa açılacak 2-3 adet reenjeksiyon kuyusuyla havzanın ömrünü uzattığımız gibi, jeotermal kaynakla ısıtabileceğimiz sahayı da 2 katına çıkarabilme şansına sahip olabileceğiz.

Sayın Bakanım, ilimizdeki hayvancılık potansiyeli daha da geliştirmek için Şanlıurfa'yı mera hayvancılığı yetiştiriciliği bölgeleri arasına dâhil etmenizden dolayı da teşekkürlerimi özellikle arz ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle 2018 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diler, Türkiye tarımının gelişmesi için geceli ve gündüzlü olarak yapmış olduğunuz gayretli ve özverili çalışmalarından dolayı teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim.

Ayrıca, şehitlerimize de Allah'tan rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun, milletimizin başı sağ olsun.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Cevheri.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, hayırlı olsun göreviniz. İlk defa Plan ve Bütçe Komisyonuna geliyorsunuz.

Değerli Mehmet Daniş Bey’e, size, ekibinize, başarılar diliyorum.

Konuşmama da başlamadan önce, bugün 8 şehidimiz var; Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına sabır diliyorum. İnşallah, bundan sonra bu tür hadiselerle karşılaşmayız.

Sayın Bakanım, yeni bir Bakan olarak sizin sunumunuzu yaparken konuya nasıl baktığınızı, stratejinizin ne olduğunu, ne farklılık getireceğinizi de bilmek isterdim. Nasıl bakıyorsunuz bu tarım konusuna? Siz tecrübeli bir yöneticisiniz. Ne farkınız var? Bundan sonra ne getireceksiniz; bizim gıda, tarım ve hayvancılık alanımızda neler yapacaksınız? Bilmek isterdim, bunu açıklamanızı isterdim.

Biraz önce Sayın Bakan, Temizel anlattı. Cumhuriyetin ilk yıllarında TİGEM’ler, o zaman Devlet Üretme Çiftlikleri kurulmuş, çok değerli hizmetler yapmış yani bu Anadolu’nun bozkırında, sizin Urfa’ınızda, çok güzel, çok değerli işler yapmış, örnek olmuş; çiftçi onlarla beraber bir şeyleri görmüş, aynı paralelde üretmeye başlamış. Toprak Mahsulleri Ofisi öyle, destekleme alımları yapmış. Ziraî Donatım Kurumu, vesaire... Biliyorsunuz, bunları destekleyen finans kurumları devreye girmiş. Kooperatifçilik belli bir süre sonra devreye girmiş. Fakat şimdi, geldiğimiz noktada bütün bunlar yetmiyor. Tabii ki değerli bir kadronuz var, genel müdürlükleriniz var. Bu kadroyla projeler uyguluyorsunuz, genel müdürlüklerinizle, kurumlarınızla bir şeyler yapıyorsunuz ama farklı bir döneme girdi dünya. Türkiye ve dünya teknolojinin artık kullanılacağı, farklı araştırma geliştirmenin kullanılacağı, işte, bölgeler arası farklılıkların önemli olduğu bir döneme girdik. Bunlarla ilgili ne yapacaksınız? Nasıl bir farklılık yaratacaksınız? Tarım alanı çok önemli, siz daha iyi biliyorsunuz.

Bakın, biraz önce konuştunuz, şeye bakın, “son dakika haberi” diye geçiyor hemen, son dakika, “flaş haber” olarak geçmiş. Sayın Bakan açıkladı, “Et fiyatları kısa zamanda şöyle şöyle olacak.” Ama bunun etkileri var. Özellikle yaygın olan büyük mağazalar tarafından bunların satılacağı, isimlerini de veriyor, bazılarının da devreye girmek istediğini söylüyor. Şimdi, bunlar esnafta nasıl bir etki yaratacak?

Şöyle bir görüntü oldu şu anda, samimi olarak söylüyorum, eleştirmek için söylemiyorum. Hemşehriniz Sayın Cevheri aslında konuştuğu zaman eleştirir, siz hemşehri olduğunuz için bir şey demedi, torpil geçti. Şimdi, bunun esnaf dünyasında, bizim Türkiye piyasasında önemli etkileri olacak. Sanki biz Sırp etini ya da dışarıdan eti ithal edip satacağız. Biz dövize ne ödüyoruz? Yüzde 12 faiz ödüyoruz. Çok ucuz olmayacak mı? Görüntü böyle oldu. Sizin adınıza böyle bir görüntü olsun istemem, hakikaten istemem, bunu samimi söylüyorum. Olmasın, siz bununla ilgili ne yapılması gerekiyorsa yapın, bu kötü görüntüyü telafi edin. Farklı bir şey olması lazım, bu görüntü kötü, olumsuzluğa doğru gidiyor. İyi niyetle başladınız ama farklı bir noktaya doğru gidiyor.

Biliyorsunuz, hem 2018 yılının bütçesini yapıyoruz hem de 2016’nın daha önce harcamaları yapılan bütçesinin de Bakanlık olarak hesabını veriyorsunuz, millete hesabını veriyorsunuz, bize değil, biz millet adına bu işi yapıyoruz. Ağırlıklı olarak 2016 bütçesiyle ilgili konuşacağım, Sayıştay raporlarını değerlendireceğim ama bunları özellikle söylemek istedim.

Bir de şunu söyleyeyim: Dün gece Sayın Başbakan Yardımcısı Şimşek buradaydı, kendisine de söyledim: Çiftçi sıkıntı içerisinde, siz de biliyorsunuz, borçlarının ertelenmesini istiyor, faizlerinin affedilmesini istiyor. Çok büyük sıkıntıda. Polatlı çiftçisi de öyle. Biraz önce yine aradılar. Hakikaten büyük sıkıntı içerisinde, böyle bir taleple sık sık bizler muhatap oluyoruz. Bununla ilgili Sayın Şimşek açıklama yapamadı, bir şey diyemedi ama sizin bu konuyu zorlamanız lazım. Çiftçi zor durumda, Ziraat Bankasına olan, Tarım Krediyeye olan ve özel bankalara olan borçları nedeniyle sıkıntı içerisinde. Bu konuda ne yapacağız? Mesela, Polatlı, siz ilk ziyaretlerden birisini de Polatlı'ya yaptınız. 500 milyon lira orada yalnızca Tarım Kredi ve Ziraat Bankasına borçları var. Sulama, elektrik, vesaire borçları ayrı. 13 bin çiftçi ailesi 500 milyon lira borçlu, büyük sıkıntıları var bundan dolayı. Tabii ilave olarak da başka borçları var.

Tarım bu kadar önemli Türkiye için. 2017'den 2018'e bütçenizdeki artış yüzde 11'i bile bulmuyor. Hâlbuki genel olarak bütçe artışı yüzde 30'un üzerinde. 2017 bütçesine göre 2018 bütçesi yüzde 30'un üzerinde bir artış kaydetmiş globalde, totalde. Siz Bakanlık olarak yüzde 11'i bile bulmuyor sizin artışı. Neden Tarım Bakanlığından kısıntı yapıldı ki? Tarım Kanunu'na göre verilmesi gereken yüzde 1 destek yarısına bile ulaşmamış vaziyette. Niye Tarım Bakanlığı bütçesinden kısıntı yapıyor?

Sonraki yıllara bakıyorum: 2018 öyle, 2019'da da 22 milyarlık, 2020'de de 24 milyarlık bir bütçe. Yani yetersiz bir bütçe olacak. Demek ki OVP'yle de geleceğe ilişkin olarak da tarımla ilgili daha fazla harcama yapılması, yatırım yapılması istenmiyor ya da çiftçinin desteklenmesi istenmiyor. Sizin bu konuda Hükümeti uyarmanız lazım; Hükümetin bu anlayışı yanlış, doğru değil. Bu bütçenin daha büyük olması lazım, çiftçinin daha fazla desteklenmesi lazım ve etkin desteklenmesi lazım.

Şimdi, ben Sayıştay raporlarına geleyim. Geçen sene de 2015 kesin hesabını inceliyorduk, şartlı görüş verilmişti Bakanlığınıza. Bakanlıklar arasında en kötü durumda olan bakanlıklardan bir tanesi maalesef sizinki. 2015 ve 2016'dan sorumlu değilsiniz şahsen ama Bakan olarak tabii ki bunları bilmeniz gerekir. 2015 için de şartlı görüş verilmiş. Döner sermaye işletmesi de Bakanlığınız da maalesef, bazı alanlarda iyi çalışmalar yapmıyor. Bu sene de şartlı görüş verilmiş. 1+11 yani denetçilerin denetim görüşünü çok etkilemeyen 11 görüşleri var, 1 tane de asli görüşleri var. Bakın, onları sizinle biraz paylaşayım.

Bakanlığın mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında olan taşınmazların, gayrimenkullerin fiili envanterleri tamamlanmamış, bir başka bakanlıkta yok. 2016 itibarıyla muhasebe kayıtları yapılmamış ve mali tablolarda gösterilememiş. Bunlar size de bildirilen raporlarda vardır.

Denetim görüşünü etkilemeyen tespit ve değerlendirmeler var. Mesela, "Tarımsal destekleme ödemelerine ilişkin olarak Tarım Kanunu'nda hedeflenen amaçlara ne ölçüde ulaşıldığı hususunda etki analizi yapılmasına ve sağladığı katkıların izlenmesine, raporlanmasına yönelik bir sistemin bulunmaması."

Yani demek ki tarım desteği veriliyor, eksik de olsa, yarısı kadar da olsa bir tarım desteği var ama bunun nasıl etkileri olmuş, bunu bilmiyoruz. Bunun etkileri, sağladığı katkıları, bunları tespit edememiş Bakanlık. O zaman niye veriyoruz? Hangi bölgede ne kadar, hangi şehirde ne kadar etkisi oluyor? Faydası oluyor mu, olmuyor mu, bunların hepsinin bilinmesi lazım. Ne kadar oluyor? Daha mı fazla vermek lazım? Sektörleri itibarıyla nedir? Belli alanlar itibarıyla, mesela pamukta daha mı az verilmesi lazım, daha mı fazla verilmesi lazım? Bunların hepsinin bilinmesi, etkilerinin bilinmesi, ona göre desteklerinin artırılması, azaltılması, bölgelere yaygın hâle getirilmesi, bunların yapılması lazım ama böyle bir sisteme el vermiyor.

Bu bulgunun hemen altında, “Ana Destek Kalemlerine Göre Desteklemelerin Dağılım Tablosu” var. Burada 2016 için 11 milyar 259 milyon destekten bahsediyor. Arkada, Bakanlığınızın hazırladığı bir faaliyet tablosu var, orada da destekler için cari transferler 11 milyar 817 milyon görünüyor. Birisi 11 milyar 259 milyon, diğeri 11 milyar 817 milyon. Niye farklılık var Sayıştay tespiti ile faaliyet raporundaki rakam arasında? Bayağı bir, 600 milyon liralık bir fark var aşağı yukarı? Nereden kaynaklanıyor bu fark?

Yine, çiftçilere yapılan ödemeler sırasında yersiz ve hatalı destekleme ödemeleri var. Bunların takibi de yapılamıyor. Bu geçen dönem de vardı, 2015’te de böyle bir eleştiri vardı, 2016’da da devam ediyor. Demek ki düzelmiyor, kronik hâle gelmiş.

“Tarımsal amaçlı kooperatiflere kullanılan kredilere ait geri ödemelerin etkin bir şekilde takip edilmemesi.” Bunlar eksik. Bunların listesini de vermiş. 746 milyon liraya ulaşıyor. 1 milyar liralık toplam kredi kullanılıyor, takibi yapılamayan 700 küsur milyon, 750 milyona yakın. Olmaz böyle bir şey.

“Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri ihaleli işleri ve bu işlere ilişkin kontrollük ve müşavirlik ihaleli işlerin süresinde bitirilememesi.” Bu toplulaştırma çalışmaları önemli. Bununla ilgili birkaç tane bulgu var Sayın Bakanım. Toplulaştırma çalışmalarından kaynaklanan zarar ziyan ve gelir kaybı ödemelerinde standart birim fiyat tespit edilememesi bir başka eleştiri konusu.

Yine 6’ncı bulgu “Arazi toplulaştırma çalışmaları sırasında kamu yatırım alanlarındaki çiftçi arazilerine erken el konulması, yeni arazilerin verilmesinin gecikmesi nedeniyle beş yıla varan süreler ile gelir kaybı bedeli ödenmesi.” Erkenden el konuyor, ondan sonra da beş yıla yakın ortalama bir süre ödeme yapılıyor gereksiz yere. Bunlar önemli konular.

“Zarar ziyan ödemesine konu olmuş ürünün, zarar görmüş hâlinin ve zarar görme tarihinin fotoğraf ve video kayıtları gibi dijital verilerle kanıtlanmaması.”

Bu Türkiye Jokey Kulübü malum size bağlı. Ondan da 2016 yılında 17 milyon 590 bin liralık bir alacak var; o da alınmamış bu raporun düzenlendiği tarih itibarıyla.

“Teminat mektuplarının iade edilmemesi.” Ki 3 milyon 478 bin lira ama bu daha büyük bir meblağ da olabilir. Önemli olan bunların kaydedilebilmesi. Eski dönemlere ait teminat mektuplarının iade edilmemesi. Yine arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme projelerinde mali gerçekleşme ve fiziki gerçekleşmelerin iş kalemleri bazında takip edilmemesi. Bunlar önemli konular.

Bir de bilançoyla ilgili bir eleştirim olacak Sayın Bakanım. Şimdi, Sayıştay raporunda Bakanlığımızın iki mali tablosu var; bir tanesi bilanço, bir tanesi faaliyet sonuçları tablosu. Şimdi bilançoya bakıyorum aktif 2 milyar 28 milyon lira, pasifi de kadar ama öz kaynaklarla tutmuyor rakam. Yani öz kaynakların altına bakıyorum, tutmuyor. Rastlamadım ben bir başka bakanlıkta. Bilançonun iki tarafının birbirini tutmaması olmaz. Öz kaynakların altına bakın, rakamlar tutmuyor. Nedir bu şey?

Yine demin söylediğim gibi cari transfer olarak görünen destekleme alımlarının tekrar soruyorum ama bir de sermaye transferi var, 164 milyonluk yatırım. Bu yatırımların da detaylarını arkadaşlarımız çıkarabilirse ya da bir tablo olarak verebilerseniz memnun olurum.

Çok uzatmayalım. Bu konular böyle konuşulmaz aslında. Daha fazla oturulup karşılıklı tartışılması gereken konular ama Bakanlığınızın döner sermaye işletmesi önemli, bayağı büyük bir döner sermaye işletmesi. Orada da önemli bulguları var Sayıştayın. Bir tane aslı, 7’de denetim görüşünü etkilemeyen tespitte bulunmuşlar. Hepsi paraya müteallik konular. Siz başkanlık yaptınız, bunları biliyorsunuz. Bu konularda daha fazla hassasiyet gösterilmesi lazım.

Belki Bakanlık kadrosunun eksikliği vardır, desteklenmesi lazım, yeni kadrolar ihdas edilmesi lazım. Eleman azlığı vardır. Bilmiyorum sorun nedir ama bu konularla ilgili bazı çalışmalar yapılması lazım. Bir tanesini söyleyeyim. “Bulgu 5: Resmî veteriner hekim ücretlerinin tahakkuk ve tahsilinin sistemli bir şekilde gerçekleştirilmemesi.” Şimdi, bir bakanlıkta çalışan resmî memurun, veterinerin ücretinin tahakkuk ve tahsilinin gerçekleşmesinde de sıkıntı oluyorsa atın gitsin Bakanlığa. Nasıl olur böyle bir şey? Bu, Sayıştay denetimine girmiş, eleştirileri arasında. Diğerlerini saymıyorum.

Sayın Bakanım, başarılar diliyorum canıgönülden. Türkiye'nin geleceği bu konu. İnşallah, güzel şeyler yaparsınız, başarılı olursunuz. Bütçenizin başarılı olmasını, hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Birleşime bir saat yemek arası veriyorum.

Kapanma Saati: 13.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.48

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; 16’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve değerli hazırım; öncelikle, Sayın Bakan, size başarılar diliyorum. Geçmiş dönemlerde, yerel yöneticilik döneminizin getirdiği çok önemli başarı örnekleriniz var. Umut ediyorum, Tarım Bakanlığı konusunda da ortaya koyacağınız çalışmalarla geçmişteki örneklerin tekrarı olacak bir dönem kendini gösterir. Baştan birtakım yol kazaları oldu ama onu bir başlangıç olarak kabul ediyoruz. Bundan sonraki dönem için sizden, gerçekten Türkiye’nin en önemli konusu olan tarım başlığında ve hayvancılıkta önemli çalışmaları beklediğimizi dile getirmek istiyorum. Bu konuda, gerçekten, iktidarı muhalefeti değil, Türkiye’nin bir tarım ve hayvancılık seferberliğine ihtiyacı olduğunu düşünüyorum ve bu konuda gerek eleştirilerin gerekse tavsiye niteliğinde olan söylemlerin dikkate çok iyi bir şekilde alınmasını ve bundan sonra da yürünecek yol haritasında bunun bir ortak paylaşım içerisinde samimi bir şekilde devam etmesi gerektiğine inanıyorum. Çünkü bakın, FAO’nun bu seneki 2017 görünümüne de baktığımızda, açıklamasında -kalkınmanın artık kırsaldan- kırsal kalkınma gerçekleşirse özellikle gelişmekte olan ülkelerin kalkınması açısından en önemli hedefin gerçekleşeceği yönünde tespiti var ve bu tespiti ortaya koyarken de bu konuda 3 tane stratejik eylem planı önerisinde bulunmuş. Bunlardan bir tanesinde, bir an önce küçük ölçekli üreticilerin kentsel gıda talebini karşılamaya yönelik olarak yeni arazi kullanımını güçlendirmek, tedarik politikalarının eşitliğini sağlamak, krediye ulaşımı sağlamak gibi pek çok düzenlemeyle küçük ölçekli üreticilerin güçlendirilmesinin gerekliliğinin altını çizmiş. Yine, kırsal ve kentsel pazarları birbirine bağlayacak olan altyapının oluşturulmasının gerekliliğinin altını çizmiş ve yine megakentlerin kırsal ve şehirselen ekonomilere daha iyi bağlanmalarının değil, özellikle o orta ölçekli yapıların, şehirleşmenin önemini tekrar altını çizmiş.

Yani dünyanın kabul ettiği bir eylem planı stratejisinde bizim hâlâ doğru dürüst bir kendi hayvancılık ve tarım stratejimizi oluşturmayıp günü kurtarmak, günün sorununu çözmek için kendimizi dışlayıp, geleceği planlamadan, gençlere bırakacağımız yarınki Türkiye’nin ekonomisiyle ilgili en önemli yapı taşını oluşturmadan geriye durmamızın gerçekten en büyük hata olduğuna inanıyorum.

Bugünkü tablo ortada. Yılların ortaya çıkardığı yani ben on beş yıllık... “Şu fiyattı, işte, 1 litre mazot şu kadar buğday ediyordu.” falan, bunların şu günkü, şu anki zamanı, anlatımları paylaşmak için dile getirmek istemiyorum çünkü zamanımız çok kısıtlı. Bülent Bey Sayıştay raporunu incelerken... Sayıştayı gerçekten kutlamak istiyorum. Hem mali analiz açısından hem performans analizi açısından hem de Türkiye’de şu andaki tarım konusunda -yani bunu hayvancılık ve tarım açısından da aldığımızda- çok değerli tespitler yapılmış ve bu tespitlerin gerek Bakanlık gerekse Kalkınma Kurumu tarafından da çok iyi değerlendirilmesi gerektiğine gönülden inanıyorum. Çünkü mali konularla ilgili, muhasebeleştirmeyle ilgili, kayıtlarla ilgili, denetimle ilgili pek çok başlığı Bülent Bey söyledi. Ben

performans programı ve onunla ilgili bulguları sizinle paylaşmak istiyorum. Çünkü hem stratejik plan hem de performans programının biraz önce dile getirdiğimiz eylemsel süreci yönlendirmede çok etkin ve önemli olduğuna inanıyorum.

Burada, baktığımızda, birinci bulguda performans göstergelerinin ölçülebilir olmadığına dair bir tespit var. Gerçekten, burada ikinci bulguyla birleştirdiğimizde de hem stratejik plandaki performans hedefleri hem de 2016 yılı performans programındaki göstergelerin arasındaki uyumsuzluk... Yani tamam, Bakanlıktan “Biz daha uzun vadeli bir strateji planı oluşturduk ama gerçekleştirmeler farklı koşullardan dolayı değişti. Ona göre arada farklar oluşabilir.” diye bir savunma da olmuş ama bunu ticaret veya yöneticilik yapmış herkes bilir. Biz de yıllarca bütçe yaptık ama yıl içindeki değişikliklerde bile hemen bütçemizi realize ettik, sapma etkilerini hesapladık ve ona göre yeni hedefler ortaya koyduk. Şimdi “Biz bunu böyle yaptık, öteki böyle gerçekleştirdi”nin yerine, bence gerçek anlamda stratejik plan ve performans programlarıyla ilgili doğru çalışmanın ortaya konması lazım.

Diğer taraftan da Bakanlık Faaliyet Raporu’nda performans hedefindeki sapmayı açıklayan nedenlerin nitelikli olmaması. Yani ben birkaç tane sapma... Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek ve devamlılığını sağlamak, bir stratejik hedef olarak konulmuş ama yıl sonu gerçekleşmesi sıfır, sapma yüzde 100. Niyeye? İşte, sapmanın nedenleri açıklanmış. “Ön çalışmalar ve teknolojik güncellemeler tamamlanmasına rağmen arazi çalışmalarının yapılması sırasında yaşanan teknik aksaklıklar.” Şimdi yani burada, baktığımızda, diğer eğitim kontrol görevlisi sayısı... Ve bakıyorsunuz, sapmalar yüzde 70 gibi, yüzde 50 gibi rakamlara ulaşıyor. Yani o zaman burada ne yanlış yapılıyorsa onun doğru bir şekilde farkındalığının ortaya çıkması ve ona göre de bir süreç yönetiminin gerçekleşmesi şart.

Sayın Bakan, fındık, siz ilk geldiğinizde gündeminizin ilk konusu oldu ama on sene önce ben Karadeniz’de Samsun Çarşamba’dan Trabzon Araklı’ya kadar aşağı yukarı 30 ilçeyi de kapsayan, bir yaz boyu... O zaman da işte önce bir don olmuştu, arkasından üretim ve rekolteyle ilgili problemler olmuştu ve o bölgede bir çalışma ihtiyacı, artı, FİSKOBİRLİK’le ilgili yaşanan sorunlar ortaya çıkmış ve hemen kötülünen FİSKOBİRLİK. Çünkü üreticinin aldığı fiyat, finansmanla ilgili sorunlar, bunlar tartışılıp ama olayın özüne gidilmemişti. Biraz önce Sayın Temizel rakamsal olarak yüzde 80’lerin üzerinden yüzde 70’ler civarına düşen bir Türkiye gücünü anlattı ama fındık bizim milli ürünümüzdür, stratejik ürünümüzdür, bir de fındık oradaki erozyona da karşı gelecek olan bir koruyucu ürünümüzdür. Fındığın türevleriyle beraber değerlendirilmesi ve on sene önce bu konuda büyük çalışmalar... Çünkü fiyat 7 liradan 2 liraya, hatta 1.800’e düşmüştü. Yine üretici yollara inmişti ve talebini dile getirmişti. On senedir hiçbir şey değişmedi yani “FİSKOBİRLİK bu işi yapamıyor, TMO’ya verelim.” dendi ama bunun özünde, üretici birliklerinin gerçek anlamda hem finansal hem yönetim hem de üreticiyi koruma ve kollama açısından ve uluslararası pazardaki alıcıya karşı bir denge sağlaması açısından çok önemliydi, bu gerçekleştirilemedi.

Yine bakıyoruz, fındıkla ilgili olarak, depolamasından... Düşünün ki bakın, dünyada Çin en önemli nüfusa sahip ülke. Çin’in mali durumu iyileştikçe çikolata tüketimi arttı diye dünyada kakao fiyatları yükseldi. Biz “market maker”lık denilen bir sistem içerisinde kendi fındığımızı... Çünkü çikolatayı bademden ve diğer ürünlerden yapmaya çalıştılar, olmadı, yine fındık vazgeçilmez oldu ki yüzde 10 civarındadır kullanılan. E, biz buradaki önemini bile dikkate almadan, fiyatını bile Almanya’daki bir merkezde oluşturulan bir ürün olarak, bir de milli ürünümüz olarak dile getiriyoruz. Burada işte “Şu kadar aldık, şu kadar verdik, şu kadar destek...” yerine, doğru bir fındık üretim, satış, türevleştirme ve pazarlama programının oluşturulması şarttır, üreticinin de bu noktada, bundan bir on yıl sonra da aynı talepler ve sıkıntılar ve maliyet, işçi, her konuda dile getirdiği sıkıntıları oluşmasın diye.

Diğer taraftan baktığımızda, biz üretici ile tüketici arasındaki o yapıyı ne yazık ki Türkiye’de doğru kurgulanan bir sisteme taşıyamadık ve bunu taşıyamayınca da çıktı ekonomistlerimiz “Enflasyon yüksek. Enflasyonun nedeni işlenmemiş gıda ve ona bağlı fiyat artışları.” dedi. Ne yapalım? “Bu fiyatı düşürelim, enflasyonu da düşürürüz.” Ya, bunun tek suçlusu gıda, sebze ve meyve üreticisi mi? Bu, üretimle ilgili işleyen süreçle ilgili ortaya çıkmış olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi, et fiyatları yüksek. Peki, et fiyatları yeme bağlı olarak... Türkiye’deki yem eksikliği, arkasından bakıyorsunuz, yemle ilgili olarak GDO’lu ürünlerle ilgili, mısır ve şeye ilgili verilen izin. E, şimdi, dünyada artık GDO’lu ürün üretilmesi yasak iki ülke var. Bunlardan biri Somali, biri Güney Afrika. Biz Somali’de yer kiralatıyoruz, “Acaba GDO’lu o mısıra ve şeye imkân sağlayacak, yemi sağlayacak bir düzenleme içine mi gidiyoruz?” diyoruz. Onun ötesinde, bir Belçika, bir Hollanda kadar alanımız son on yılda tamamen üretim yapılmayan alan ve burada şimdi yeni yeni birtakım kiralama işleri oluyor. Bu kiralamanın sonraki dönemlerde getirebileceği sorunlar nedir diye baktığımızda da onlara cevap bulup çare üretecek herhangi bir çalışma yerine bizdeki üretici “Hadi bakalım, karkas et ithal edelim, işte, büyük marketlere bunları biz paketleyerek sattıralım, tüketici ucuz alsın, enflasyon... Ya, şimdi, dün akşam hazineyi konuştuk, Türkiye’nin yükümlülükler ve varlıklar açısından döviz pozisyonunu konuştuk, onun getirdiği riskleri konuştuk. Hazineden sorumlu Bakanımız “İlk üç ayda yüksek montanlı geri ödememiz var, o yüzden şimdiden borç alıyoruz.” diye Türkiye’deki faizlerin yükü ve yüksekliğinin temelini açıklıyor ama biz temel ekonomik politikalar içerisinde bizi bu bağımlılık ve yükümlülüğten kurtaracak ana, kendi içimizdeki formülasyonu yaratmakta maalesef yetersiz kalıyoruz.

Şimdi, baktığımızda, Türkiye’ye biz tarımın veya buğdayın ana vatani diyoruz; buğday üretimimize bakıyoruz, buğday üretimimiz hızla düşüyor. Peki, ne yapıyoruz? Buğdayın fiyatını düşürmek için rekabet oluştursun diye gümrük vergisini düşürüyoruz, fiyat oluşurken, işte, bu fiyat düştüğü zaman bizim enflasyon... Yani, enflasyonu düşüreceğim diye buradaki üreticiyi mağdur ediyoruz. Hadi, ne yapıyoruz et ithalatıyla ilgili? Gümrük oranlarında değişiklik yaparak ithalatı çoşturuyoruz ama buradaki üreticinin, Türkiye’deki kendi ırksal olarak baktığımız zaman küçükbaş, büyükbaş... Çünkü bizim ülkemiz küçükbaş hayvancılığa uygun bir coğrafya. Buradaki dengeyi sağlayacak formülasyonlar yaratmak yerine, en kolayı “Hadi getirelim, paketleyelim, satalım.”la giden bir hayvancılık politikası. Ama hayvancılıkta üreticinin çaresi ne olacak diye baktığımızda, üreticiye çare bulmakta... Onların en önemli maliyeti yem, yüzde 70 maliyetlerin içinde. E, bununla ilgili... Şimdi, bu sene mazotla ilgili hem tarım hem hayvancılıkta yapılmış olan destek artışları var ama bu konuda çözülmesi gereken çok önemli başlıklardan birkaç tanesini paylaşmak istiyorum tarım ve hayvancılık açısından.

Şimdi, bizde su sorunu gittikçe genişliyor yani gerek küresel ısınma gerekse su kaynaklarındaki boşalma ve geri dönüşüm açısından baktığımızda yaşanan problemlerle su kaynaklarımızda önemli bir gerileme var. Burada hani “Hep çevre diye bakılıyor bazı konularda.” deniyor ama gerçekten sanayinin yaratmış olduğu, özellikle atık açısından baktığımızda, atıkların temizlenmesi açısından baktığımızda, atıkların temizlenmesi açısından baktığımızda hem hava hem su açısından çok önemli “prob”u da tarıma direkt olarak yansıyor.

İkincisi: Baktığımızda, toprağımızın erozyonu ve toprak kalitesinin düzelmesi gerekiyor. Bu konuda yapılan çalışmalar, işte, biraz önce performans ve diğer konularda bunları düzeltmesi için gerçekten tarım AR-GE’sinin çok geliştirilmesine ihtiyaç var diye düşünüyorum açıkçası.

Konsantre yem bitkileriyle hayvan besiciliği ve diğer çevre sorunları beraber geliyor. Yani, biz çocuklarımıza et, süt, yumurta diyoruz ama onların beslendiği bu yemle ilgili içerik ve onların taşıdığı riskler maalesef ve maalesef artarak devam ediyor. Diğer taraftan baktığımızda, şimdi, tarımda gübre ve ilaç kullanılıyor: “İlaçta ve gübrede ilerlendi, işte, daha az kullanılıyor.” derken üretilen ürünün üzerindeki kalıntılarda sağlığı tehdit eden çok önemli sonuçlarla karşılaşılıyor. Peki, bu konuda yeterli eğitim veriliyor mu? Yeterli eğitimin gerektirdiği paylaşım oluyor mu? Bir şeyler yapılıyor ama neticede sonuca bakıldığında ortaya çıkan tablo maalesef ve maalesef olumsuz.

Şimdi, mazot bir konuydu, o konuyla ilgili iyileştirmeler olacak deniyor. Onun ne şekilde gerçekleşeceğini göreceğiz.

Ve yine bir konu, bizim yerli tohumumuz yok edildi ve yerli tohumun yok edilmesiyle beraber biz dışa bağımlı hâle dönüşüyoruz ve biraz önce söylediğim genetiği değiştirilmiş tohum pazarı ve ürün pazarıyla karşı karşıya gelme riskiyle beraberiz.

BAŞKAN – Lütfen toparlayabilir miyiz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tabii ki.

Ve bir de tabii çiftçinin eğitimi ve çiftçinin üretim birlikleri ama en önemlisi ve en önemlisi kooperatifçilik. Sayın Bakanım, biz et için, işte, eti çok üreten, hayvan çok üreten ülkelerden ithal yerine bir Yeni Zelanda... Arkadaşlar Yeni Zelanda örneğini bilmiyorum, hiç incelediler mi? Oradaki kooperatifleşme –bu, tarım için de hayvancılık için de- üreticinin kooperatifleşmesi. Kooperatifler de artık uluslararası rekabette çalışan kooperatifler. Bu tür doğru örnekleri alarak kooperatifleşmenin getirdiği ve eğitimi de artıracak yani bir yerde kooperatifleşmeyi kurduğunuzda meslek liseleriyle... Çünkü Kanada’ya ve İsrail’e baktığımızda, veterinerleri ve ziraat mühendislerini getirdiler dışarıdan, başarılı olanları ve İsrail çölden yeşeren bir ülke çıkarttı, Kanada tarım ve hayvancılıkta bir ilerleme sağladı, özellikle tarımda. Şimdi, biz bunlarda kendi elimizdeki veterinerlerimizi veya ziraat mühendislerimizi ne kadar kullanıyoruz?

Son bir şey söyleyeceğim ve bitireceğim. Şimdi, tabii iki konu var aslında, kısa kısa, zaman yetmediği için. Birincisi: Bu tütün ve alkolle ilgili olarak...

BAŞKAN – Siz grup sözcüsü değil miydiniz? Buyurun, rahatlıkla...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yok, iki konuyu söyleyip bitireceğim yani çok önemli gördüğüm.

Birincisi: Tütün ve alkol piyasasıyla ilgili olarak baktığımızda birtakım düzenlemeler yapılıyor ama vergiden ortaya çıkan, verginin getirdiği kaçakçılık olayı ve onun getirdiği riskler ve bence aynı şekilde gıdada da bu ürünler açısından taklidin ortaya çıkardığı riskler. Diğer bir taraftan, tütüne dikkat ediyoruz, sigara üzerinden denetimler yapılıyor, riski ortaya çıkıyor ama özellikle nargile konusunda Türkiye’deki gelişmeler ve onların riskleri; bunları da bir başlık olarak değerlendirmek gerekiyor.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun da aslında iki tane tespiti var burada baktığımızda, Sayıştay tespiti. Onların da çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü Kırsal Kalkınma Hibe Destek Programı olan IPARD çok önemsendiğim bir başlık. Buradaki hangi konularda bu projeler uygulanmış, onlara baktım ama bu programın işlerliğinin, denetiminin ve uygulama sonuçlarının yeterince alınmadığı noktasını görüyorum ve 42 il seçilmiş. Bu 42 il... Şimdi, Bakan ve Bakan Yardımcısına bakıyorum, ikimizin de ili 42 ilin içinde var; hem Çanakkale hem Urfa. Vallahi yani bu iller neye göre seçiliyor, buradaki kriterler nedir, nasıl oluyor, bu konuda bilgi istiyorum ve bu IPARD’la ilgili, hibelerle ilgili gerçekten istediğimiz bu değişim, dönüşüm ve gelişimi sağlayacak uygulamaların ortaya çıkması gerektiğine inanıyorum.

Sayın Bakanım, burada faaliyetlerle, performansla ilgili açıklama yapmışsınız ama daha dün Merkez Bankası enflasyon hedefi oranını yüzde 9,8 olarak değiştirdi. Bugün baktığımızda, 2018 için hedef olarak yüzde 6,3 tarımsal desteklere bütçede artış konmuş, gerçekleşene baktığımızda da yüzde 8,1'lik yani 2017 için, bu sene ise yüzde 9,8'in altında. Yani, şimdi, enflasyonun altında çiftçi eziliyor, enflasyonun altında memur, emekli eziliyor ama artık ezile ezile çiftçi kentlere geldi, köyler bomboş kaldı. Projelerle, bu toplumsal ve demografik gelişimlerle ilgili de doğru tespitler ve projeler yapılmalı diyorum.

Bir önemli konu da -son olarak söyleyeceğim- tıbbi ve aromatik bitkilerle ilgili. Bu konuda çok ciddi çalışmaların yapılması gerekiyor çünkü dünyada en önemli, en önemli rekabet petrol ürünlerinden sonra ilaç sanayisinde geliyor ve ilaç sanayisi içerisinde biz kendi tıbbi aromatik bitkilerimizin üretimi ve takibi konusunda yetersiz kalıyoruz. Geçenlerde bir tarım ilçe müdürlüğüne gittim, Kalkınma Ajansları -özellikle de bu aromatik bitkileri yakinen takip ediyorum- kendi bölgelerinde çalışmalar yapmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, tekrar söz verdim ama lütfen toparlayın.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümle.

Maalesef, bu araştırmalarda yeterince takip edilip çalışmaların yönlendirilmesi konusunda eksiklikler var. Bu yönde de hem tıp alanında hem kozmetik alanında hem de baktığımız zaman özellikle ve özellikle sağlıklı yaşam açısından çok önemli olduğunu ve bu konudaki eksikliklerin giderilmesi gerektiğine inanıyorum.

Size tekrar başarılar diliyorum. Umut ediyorum o seferberliği gerçekleştirebilirsek Türkiye bugün şikâyet edilen, o “Uluslararası herkes üzerimize geliyor.” dediğimizde... Biz o ülkelerin tarım ve hayvancılıkla uğraşan çiftçilerine iş ve kaynak yerine... Kendi ülkemizde bugün 15-29 yaş arasındaki gençlerin yüzde 30'u işsiz ve eğitim almıyor. Bırakın, onlara bir alan açacak -çünkü petrolümüz yok, doğal gazımız yetersiz- kendi kaynağımız olan tarımımıza ve hayvancılığımıza sahip çıkalım diyorum.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Tamaylıgil.

Sayın Aydın, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Saygıdeğer Bakanım, çok kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri ve milletvekilleri, çok kıymetli bürokrat arkadaşlar ve basınımızın seçkin temsilcileri; öncelikle hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Hakkâri Şemdinli'de hain saldırı sonucu şehit düşen asker ve korucularımıza Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2018 yılı bütçesini görüşüyoruz. Öncelikle Bakanlığımızın bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. Bakanımızın ilk bütçesi olmasından dolayı da Bakanımıza “Hayırlı olsun.” diyorum.

Seçim bölgem olan Antalya hep turizmle anılır oysa tarım bakımından da en güçlü illerden birisi, Türkiye'nin 5'inci büyük ili nüfus olarak ama özellikle örtü altı tarım olarak çok iyi, hayvancılıklarımızla ve turizmle entegre edilmiş şekilde güzel çalışmalar var.

Ülkemizde tarım sektörü, halkımızın gıda ihtiyacının güvence altına alınmasını ilgilendirdiği için oldukça stratejik bir sektördür. Ülkemizde tarım sektörüne baktığımızda; Avrupa'nın 1'inci, dünyanın yıllara göre 7'nci ve 8'inci tarım ekonomisi olan ülkemiz, 80 milyon nüfusun, 40 milyon turistin, 5 milyona yakın göçmenin gıda ihtiyacını karşılarken yılda yaklaşık 17 milyar dolar tarım ürünü ihracatı yapmaktadır. 11 milyar dolar ithalatı olan Türkiye, tarım ürünleri dış ticaretinde net ihracatçı konumundadır.

2016 yılı itibarıyla yaklaşık 7 milyar civarında olan dünya nüfusunun yedide 1'i yani 1 milyar insan kooperatif üyesidir. 80 milyon nüfusa sahip ülkemizde ise 8 milyona yakın kooperatif üyesi bulunmaktadır. Türkiye'de tarım sektöründe kooperatifçilik dendiğinde akla ilk gelen kurumlardan biri tarım kredi kooperatifleridir. Bunun yanında, ülke çiftçisinin sermayeleriyle tarım sektörüne ve eli nasırlı çiftçimize hizmet için kurulmuş olan bu kurumda 1990'lı yılların sonları ve 2000'li yılların başlarında müteselsil kefalet sebebiyle birçok çiftçimizin mağduriyeti oluşmuştur. Ancak Hükümetimizce 2003 yılında çıkarılan 4876 sayılı Kanun'la çiftçilerimizin bu borçları yeniden yapılandırılmış, 2007 yılında çıkarılan 5661 sayılı Kanun'la acze düşmüş olan çiftçilerimizin borçları Hazine tarafından karşılanmış ve çiftçilerimiz rahat bir nefes almıştır. Yaşanan bu olumsuz tablo sonunda IMF ve Dünya Bankası raporları ortada iken, Hükümetimizin desteği ve çalışanlarının alın teri, tarım kredi kooperatifleriyle çiftçimiz barış ilan etmiştir. Çiftçimiz, kendi kooperatiflerine ve kötü gün dostuna sahip çıkmış ve 2004 yılından sonra kooperatifler gündün güne büyümüştür. Tarım kredi kooperatifleri bugün itibarıyla 1 milyon civarında çiftçi ortağı, 17 bölge birliği, 1.625 kooperatif, 194 hizmet bürosu, 12 şirketi ve yaklaşık 7.500 çalışanıyla 21 milyar TL aktif büyüklüğe, 11 milyar TL ciroya ve 7,5 milyar TL kredi hacmine ulaşmıştır. 2002 yılında kurumun öz sermayesi 887 milyon TL iken 2016 yılı sonu itibarıyla 5,8 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde tarımsal üretimin artırılması için Bakanlık, Tarım Kredi ve Ziraat Bankasının uyum içinde çalışması çok önemlidir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının denetimine tabi olan Tarım Kredinin, çiftçiye en yakın kuruluşlardan biri olması hasebiyle, birçok projede Bakanlıkla birlikte hareket ettiğini görmekten memnuniyet duyuyoruz.

Mera Hayvancılığı Projesi kapsamında toplam 2.394 işletme, 97.194 baş hayvan için yüzde 30 hibe desteklemesinden yararlanmaya hak kazanmıştır. Üreticilerimizden bu proje kapsamında gelen talepler TİGEM'le birlikte tarım kredi kooperatiflerince karşılanmaktadır.

Fiyatlama politikasını değiştirerek gübre ve yemde indirim giden kurum, son bir buçuk yılda yaptığı dolaylı regülasyon göreviyle diğer firmaların da fiyatlarını etkilediği için yaklaşık 4,5 milyar TL'nin çiftçimizin cebinde kalmasını sağlamıştır. Tarım kredi kooperatifleri ürün değerlendirme faaliyetleri kapsamında başta ayçiçeği, dane mısır, buğday, arpa, çeltik, çay ve meyve, sebze olmak üzere 40'a yakın tarımsal ürün değer fiyattan alınmaktadır.

Tarım Kredi ailesi 2017 yılını "kalkınma, büyüme ve atılım yılı" olarak ilan etmiştir. Bu çerçevede, şirketleriyle birlikte yaklaşık 640 milyon liralık yeni yatırım planlayarak uygulamaya koymuştur. Bunların içinde sigorta şirketleri, 4 yeni yem fabrikası, Adıyaman'da yapılan badem ve fıstık işleme tesisi, Balıkesir Gömeç'teki zeytinyağı fabrikası, Kırklareli'de ayçiçeği yağı fabrikası, ülkemizin 5 farklı noktasında 330 bin ton lisanslı depo yapılması, hayvancılık ve tohumculuk tesisi yatırımları, mevcut tesislerde kapasite artırımı ve iyileştirme yatırımlarıyla bir yandan çiftçilerimize daha iyi hizmet götürmeyi, diğer taraftan ise ülke istihdamına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çiftçilerimizin sermayeleriyle kurulan ve bu alanda en büyük çiftçi kuruluşu olan tarım kredi kooperatifleri, kooperatifçilik sahasında örnek olacak bir görev yapmaktadır. Ülkemizde kooperatifçiliği yaygınlaştırmak için bu tür kurumlara sahip çıkmak, desteklemek, yaygınlaştırmak çok önemlidir.

Tarım Kredi çiftçilerimize hizmet etmeye, onların gübresini, tohumunu, bütün girdilerini karşılamaya devam edeceğinden ve üretilen ürünlerin piyasada sahipsiz kalmaması için aktif rol üstleneceğinden şüphemiz yoktur.

Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de Başkanı, Bakanı ve diğer hazırunu selamlıyorum saygıyla.

Bugün daha çok, Adana ve Çukurova’da tarım alanında yaşanan sorunları bu bölümde açıklamayı düşünüyorum. Çukurova, hepimizin bildiği gibi bereketli topraklar; üzerinde pamuktan incire, narenciyeden pirince, mısırdan buğdaya, soyadan fıstığa, karpuz, akla gelebilecek her türlü ürünün yetiştirildiği nadide topraklardan. Ancak bu bereketli topraklar üzerinde bolca emek, bolca dökülmüş ter ve ne yazık ki artık bolca gözyaşı var. Şairin de dediği gibi “ekmeğimiz” olmuş, “kefen bezimiz” olmuş yani beşikten mezara hepimizi beslemiş ama ne var ki son günlerde o bereketli topraklar kanıyor. Ürünler ihraç edilmiyor eskisi kadar, yurt içi tüketim dahi düşmüş durumda. Daha geçen hafta nar üreticileri açıklama yaptı: “Üretim arttığı hâlde iç ve dış tüketime arz edilmediği için ve yeterli soğuk hava depoları oluşturulmadığı için tonlarca ürün telef oldu.” Bugün Türkiye komşularına ve AB ülkelerine yaş sebze ve meyve ihraç ederken, aslında onu da ihraç edeceğim derken Rusya’yla krizde olduğu gibi yüzüne, gözüne bulaştıran bir ülke olduk. Türkiye bugün ABD’den ceviz, fıstık, soya, Güney Amerika’dan nohut, mercimek, kuru fasulye, İsrail’den hibrit tohum, İran, Pakistan, Hindistan’dan pirinç, Rusya’dan buğday, arpa, Balkanlar’dan ayçiçeği, kırmızı et, canlı hayvan ithal etmek zorunda olan bir ülke hâline gelmiştir.

Adana ve Çukurova, verimli arazilerin kentsel yapılaşmaya ve sanayiye açılmasının kurbanı olmuştur aynı zamanda ve tarım kenti vassıfına maalesef erişememiştir. Adana ekolojik koşulların çok yönlü tarıma uygun oluşuyla ön plana çıkarken Çukurova Bölgesi’nin 1’incisi, ülkenin 5’inci büyük kentidir. Elverişli iklim koşullarıyla da zengin bir tarım potansiyeline sahiptir. Adana’nın topraklarının yüzde 38’i tarım yapmaya uygun alanlardır. Kent halkının büyük kısmı geçimini tarımdan ve tarıma dayalı sanayiden karşılamaktadır fakat bu denli büyük tarım alanları kent halkına gelir getirmekten giderek uzaklaşıyor, bunu yerinde de gözlemliyorum her gidişimde. Yüksek bir tarım potansiyeline sahip kent her geçen gün çarpık yapılaşmadan kaynaklı olarak tarıma ayrılan alanlarını kaybediyor. Tarım alanlarının amaç dışı kullanımına izin verilmesi, yerleşim yerlerinin ve sanayi kuruluşlarının planlamalarının yanlış alanlara yapılması birinci sınıf tarım alanlarının yok olmasına da sebebiyet veriyor. Mutlak tarım arazisi olarak kullanılması gereken yerlerin ağırlıklı olarak yerleşime açıldığı... Ve amaç dışı kullanımda en büyük payı yerleşim alanları almaktadır. Son yıllarda Hükümetin tarım politikasındaki istikrarsızlığı bu verimli toprakların heba olmasına adım adım yol açmaktadır. Adana halkı ve Çukurovalılar artık tarımdan gelir elde edemez hâle gelmiştir.

Türkiye’nin tarımda söz sahibi olması ve rekabet edebilir düzeye erişebilmesi amacıyla, tarımın devam edegelen yapısal sorunlarının çözülmesi gerekiyor. Tarımsal üretim ve ticaret politikalarının güçlendirilmesi, üretici eğitim ve refah düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal desteklemelerin amacına uygun olarak sürdürülmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi, üretici örgütlenmesi sorunlarının çözülmesi, tarım işçilerinin sosyal güvenlik ve İş Yasası kapsamlı sorunlarının giderilmesi, gıda güvenliğinin sağlanması, tarımsal danışmanlık sisteminin etkin kullanılması önem taşımaktadır. Bu amaçla, tarım

arazilerinin amaç dışı kullanımı engellenmelidir, mevcut tarım potansiyeli artırılmalıdır. Tarım kenti olan Adana'nın ve bölge olarak Çukurova'nın tarıma uygun olan ve olmayan arazileri belirlenerek ileri teknolojinin tarımda kullanıldığı ve tarıma dayalı kalkınmanın gerçekleştirilmesi çalışmalarına hız verilmelidir. Bu nedenle, kentleşme tarıma uygun olmayan alanlara kaydırılmalıdır.

Adana'da tarıma dayalı sanayinin başında tekstil ve yağ sanayisi gelmektedir. Tarım bu sektörlerin bölgede en önemli kaynağını ve aynı zamanda istihdam alanını oluşturmaktadır. Burada yapılması gereken, sürdürülebilir tarım uygulamalarını gerçekleştirerek Adana için ekonomik öneme sahip tarımsal ürünlerde iç ve dış ticareti artırmanın yollarını aramaktır. Sürdürülebilir tarım, artan nüfusunun ihtiyacı olan yeterli ve kaliteli gıda maddesinin uygun maliyetlerde üretimini, çevrenin ve doğal tarım kaynaklarının korunmasını geliştirecek sistem ve uygulamaların bütünlüğünü ifade eder.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, lütfen toparlar mısınız?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Zaten toparlayacağım yani bitince.

Teşekkür ediyorum.

Dolayısıyla “tarım kenti” demek, aynı zamanda sürdürülebilir tarım koşullarını sağlayan bir kent demektir.

Küreselleşmenin tarımda yansımalarıyla birlikte bu alanda ücretli çalışanların sorunları da artmaktadır. Bugün yüz binlerce tarım işçisi çalışma sürelerini düzenleyen kurallardan, hafta tatili ve yıllık ücretli izin haklarından, işten çıkartılmaya karşı koruyucu düzenlemelerden, ihbar ve kıdem tazminatlarından yoksun olarak çalışmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin koruyucu düzenlemeler 50 ve daha az sayıda işçinin çalıştığı işyerlerindeki tarım işçileri için geçerli değildir. Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu tarımda süresiz işlerde çalışanları kapsamakta ve primleri işçinin kendisi ödemekte, işverenin herhangi bir prim ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Kapsayıcı ve işlevsel bir sosyal güvenlik hakkı önde gelen bir taleptir. Devlet, vatandaşının bir sosyal güvenceye sahip olması için gerekli altyapıyı oluşturmalıdır. Bunun için gerekli olan kaynak işverenlerden ya da genel bütçeden sağlanmalıdır.

Başkanım, affınıza sığınarak, gerçekten nokta nokta...

BAŞKAN – Bitiyor, değil mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bitiriyorum, emin olun. Zaten ben sürekli gelmiyorum. Bugün sadece Çukurova'yla ilgili arkadaşların...

BAŞKAN – Hemen toparlayalım o zaman.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hızla toparlıyorum.

Sektörün en korumasız kesimini gezici tarım işçileri oluşturuyor, sizlerin de, Bakanlığımızın da bildiği gibi. Kadın işçilerin yoğun olduğu ve çocukların da aileleriyle birlikte çalıştığı bu kesim “elçi” adı verilen tarım araçlarının ve büyük toprak sahiplerinin insafına terk edilmiştir. Kendi kurdukları çadırlarda sağlıksız koşullarda konaklayan ve çoğunlukla parça başı ücretle kötü şartlarda çalışan bu işçiler, yalnızca kazaya uğradıklarında veya öldüklerinde haber olmaktadır. Perihan Akın, Samsun'da mevsimlik tarım işçisi; orada maalesef, çadırına yapılan ırkçı bir saldırıda hayatını kaybeden bir kadın aynı zamanda.

Ekonomik gereksinimin bir parçası olarak ülkeyi dolaşan tarım işçilerinin yanı sıra, siyasi nedenlerle, bildiğiniz gibi, boşaltılan köylerden göç eden 1990'lı yıllarda yüz binlerce tarım işçisi de Çukurova'dadır. Bu yönüyle de Adana'nın kenar mahallelerindeki Kürt yoksulları özellikle tarım işçileri kitlesinin büyük bir parçasını oluşturuyor. Tarım işçilerinin sorunları aynı zamanda Kürt sorunuyla da bağlantılıdır.

Çukurova'da bizzat defalarca gidip izlediğim –bunu da söyleyerek bitireceğim- Tuzla'da on binlerce tarım işçisinin yaşadığı bir çadır kent var Sayın Bakan ve orada yirmi beş yılı aşkın, otuz yıla yakın 1990'lı yıllardan beri yaşayan tarım işçileri var. Ne barınma ne altyapı ne su, korkunç koşullarda yaşıyorlar ve başka hiçbir garantileri yok. Çadırdaki yaşamaları da zaten başlı başına bir ezaya, bir eziyete dönüşmüş durumda. Adana'da Büyükşehirle, Hükümetle de defalarca bunu önergelerle, farklı şekillerde ifade ettiğimiz hâlde, maalesef, Tuzla'da hâlâ çocukların da içinde bulunduğu yüzlerce aile o koşullarda yaşamaya terk edilmiştir. Bu nedenle, ben bu sorunları da ifade ederek Bakanlık bütçesi oluşturulurken bunların dikkate alınmasını istedim.

Teşekkürler Sayın Başkan, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Gönül ister ki tabii, herkese daha fazla söz verelim ama sırada 15 kişi var ve zamanı iyi kullanmak zorundayız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Çok az geçtim sanki.

BAŞKAN – Evet, Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, görevinizde de başarılar diliyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 2016 yılı kesin hesap ve 2018 yılı bütçesi üzerine görüş ve önerilerimi sunacağım.

Bugün Türkiye'nin en büyük konularından biri olan, köylünün, çiftçinin yaşamını ilgilendiren Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Yaklaşık 81 milyon insanın geleceğini, yaşamını dolayısıyla da Türkiye'nin geleceğini konuşuyoruz. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi, eğer milletimizin büyük çoğunluğu çiftçi olmasaydı biz bugün dünya üzerinde olmayacaktık. Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi, gerçek üreticisi olan köylüdür ama maalesef, o köylüden ortada bir eser yok. Şu anda köylü borçlu, perişan, bu komisyonlarda ve Mecliste borçlarıyla ilgili yapılandırmaları, faizlerin silinmesini ve buradan bir umut bekler duruma gelmiştir.

Ne yazık ki her geçen yıl kötü giden ekonominin en büyük dışlisi olan tarım sektörü, beraberinde köylüyü ve etkilenen büyük bir kesimi de perişan etmeye devam etmektedir. 2015 yılında alınan biber tohumuna ödediğimiz para 2,1 milyon ve domates tohumuna ödenen para da 9,8 milyon dolardır. 2010-2015 yılları arasında 1,5 milyon büyükbaş ve 2,3 milyon küçükbaş hayvan dış alımı yapmışız ve bunlara ödediğimiz rakam bu ülkenin kaynaklarından 3,8 milyar dolardır. Tohum bilahare yurt dışından, “Domates, biber, mısır alayım.” diyorsunuz, hibrit, GDO'lu. Yabancılar üretiyor, sana veriyor ama biz de kendi politikamızı henüz oturtmuş değiliz. Kenti tohumumuzu yetiştiremiyoruz. Tarım ilaçları yabancı, vitaminler, mineraller ve birçok konu dışa bağımlı olduğu zaman, ülkede üretim bitiyor. Çin'den kayısı, sarımsak; İtalya'dan ıspanak, elma; Amerika'dan fındık, badem; Güney Afrika'dan satsuma mandalinası; Şili'den üzüm, elma, ceviz; yine Moldova'dan ceviz; İran'dan karpuz, lahanaya...

Bu liste de oldukça uzun devam etmektedir. Bunun adı, on beş yıldır iktidarda olan bir parti eliyle köylünün elinin kolunun bağlanıp çaresizleştirilmesi ve beraberinde de Türkiye'nin kaynaklarının heba edilmesidir.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; işte, on beş yıldır ülkeyi tek başına yöneten AK PARTİ iktidarının ülkeyi tarımda getirdiği nokta: Köylü kendi tarlasında maraba hâline gelmiştir. Çiftçi üretiyor, vergisini düzenli ödüyor ama sattığı ürün para etmiyor çünkü çiftçiyi koruyan bir tarım üretimi ve satış politikası yok. Çiftçi gübre fiyatlarının altında eziliyor. On yıl önce 25 liraya aldığı gübre iktidarınız döneminde şu anda 125 liraya satılmaktadır. Çiftçi pazar bulamıyor; komisyoncular, araçlar para kazanıyor. Borç batağındaki çiftçi neden üretip neden geleceğini bağlasın? Askerliğini yapan, eli iş tutacak çocukları, evlatları bir bir doğduğu topraklardan göçüp gitmek zorunda kalıyor.

Sayın Bakanım, iktidarınız Hükûmete geldiğinde, 3 Kasım 2002'de Türkiye'de köylerde yaşayan insan sayısı 22 milyondur ve bugün 81 milyon nüfusumuz var ancak 6 milyon yurttaşımız köyde yaşamını sürdürüyor ve bunların yaş ortalaması da oldukça yüksektir.

Ülkemiz önemli bir tarım ve hayvancılık potansiyeline sahipken ne yazık ki AK PARTİ iktidarının tarım politikasızlığından, günümüzde gerçek kapasitesinin çok küçük bir kısmını kullanabilmektedir. 1960 yılında 28 milyon 700 bin hektar olan mera varlığımız, bugün neredeyse yarı yarıya düşerek 14 milyon 617 bin hektara gerilemiştir. Bütün bu veriler değerlendirildiğinde üretici kazanamaz dolayısıyla üretmez, vatandaş ise pahalılıktan tüketemez hâle gelmiştir. Şirket tarımı teşvik edilirken küçük çiftçi yok olmaya yüz tutmuştur. Geçim dolayısıyla bir dizi başka sorunları da beraberinde ortaya çıkarmıştır.

Tarımın ekonomi içindeki getirisini sürekli olarak azalmaktadır. 2003 yılından 2008 yılına kadar tarım sektörünün büyüme hızı Türkiye ekonomisinin büyüme hızının altında kaldı. TÜİK verilerine göre 2002-2015 yılları arasında Türkiye ekonomisi toplamda yüzde 108,6 oranında büyürken, tarım sektörünün toplam büyüme hızı yüzde 46,3'te kaldı. Tarım sektörü 2002 yılında Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasılasına yüzde 9,7 oranında katkı sağlarken devralmış bir iktidarsınız.

Bitkisel ürünlerin çoğunda üretim ya azaldı ya da hiç artmadı. Tarım sektöründe son on yılda damgasını vuran en önemli gelişme tarım alanlarının, özellikle de tahıllar ve diğer bitkisel ürünler ekilen alanların önemli ölçüde daralması oldu. 2002 yılında 41 milyon 196 bin hektar olan Türkiye'deki tarım alanları 2 milyon 645 bin hektar azalarak 2015 yılında 38 milyon 551 bin hektara indi. 2015 yılında Türkiye'nin buğday üretimi 22,6 milyon ton iken 2016 yılında yüzde 8,9 azalarak 20,6 milyon tona düşmüştür.

Başta tütün ve pamuk olmak üzere endüstriyel ürünlerin; nohut, kuru fasulye ve mercimek gibi kuru baklagillerin; patates ve kuru soğan gibi yumru bitkilerin üretimleri de oldukça gerilemiştir.

Genel olarak tahıl ürünlerinden -buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, çeltik- 2016 yılında TÜİK tarafından yayımlanan tahıl ürünleri üretim miktarları, bir önceki yıla göre yüzde 8,7 azalarak yaklaşık 35,1 milyon ton olarak gerilemiştir. Uygulanan yanlış politikalar sonucunda hayvan varlığımız ise yaklaşık 4 milyon baş gerilemiştir.

Hükûmet son yıllarda yaptığı yasal düzenlemelerle 1998'de yasaklanan kırmızı et ithalatına ara ara dalmaktadır. Son olarak sütte de vergisiz ithalatın yolu açılarak hayvancılıkta uygulanan neoliberal politikalarda yolun sonuna gelinmiştir.

Türkiye'nin 2002 yılında 8 milyon dolar olan canlı hayvan ve et ithalatı 2013 yılında 360 milyon, 2014 yılında 139 milyon, 2015 yılında 423 milyon dolar olmuştur. Tüm bunlar neticesinde hem tarım ürünleri hem de hayvancılık alanında ülkemizin ithalatçı konumuna getirilmesi iktidarınızla olmuştur. Tarım, gıda ve hayvancılık politikaları üretici ve ekoloji temelli değil, sermaye odaklı, sürdürülebilir

kalkınma ilkelerine aykırı bir rota izlemektedir. Avrupa Birliği üyeliği için önemli müzakere başlıklarından birini oluşturmasına rağmen, bu alanda ortaya koyulan siyasi, idari ve hukuki vizyon sürdürülebilir ve toplumsal kalkınmayı destekler olmaktan hayli iraktır.

Bakanlığın ve bağlı kurumlarının, sivil toplum örgütleri, bilimsel kuruluşlar ve genel olarak toplumun beklentilerini karşılayan, onları esas alan ve ekolojik, sürdürülebilir bir tarım ve hayvancılık politikası üretmesi zorunluluğu bugünün ve yarının önemli bir vebalidir.

Türkiye'nin coğrafi yapısı ve geniş meraları göz önüne alındığında, ucuz maliyetli ve kaliteli hayvancılık için önemli potansiyele sahip olduğu aşikârdır. Ülkedeki meraların büyük çoğunluğu düşük verimli olup, küçükbaş hayvancılık açısından daha uygundur. Ancak yerli hayvancılığın geliştirilmesi ve hayvancılığın yeniden canlandırılması için yapısal önlemler gecikmeden alınmalıdır.

Tarım ve hayvancılık üretiminde yüksek girdi maliyetleri çiftçilerin üretime katılmaları önünde en büyük engeldir. Mazottan gübreye, zirai ilaçtan tohuma ve hayvancılıkta en önemli maliyet kalemini oluşturan yeme, samana kadar tarımsal girdiler yüksek fiyatta olup büyük oranda dışa bağımlıdır.

Hayvancılıkla ilgili yaşanan onca probleme karşın ciddi çözümler üretememektesiniz. Hayvancılıkla ilgili piyasayı düzenleyecek bir kurum henüz kurulamamıştır. Hayvan yetiştiricilerimizin hayvancılığı terk etmesi bitkisel üretimi olumsuz yönde etkilemekte, bitkisel üretimde kimyasal kullanımı artmaktadır.

Bakanlık verilerine bakıldığında zaman, hayvan başına ortalama karkas verimi 270 kilogram, karkas randımanı yüzde 52-53 ve süt verimi ise 3 ton olarak bildirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, süreniz bitti. Ek süre veriyorum. Lütfen toparlayın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kırmızı et açığının kapatılması için Bakanlık stratejisi, hayvan sayısını artırmak ve ölümlerin engellenmesi üzerinden olmalıdır. Bu anlamda yapılacak tüm çalışmalara bizim Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak da katkı sunmaya hazır olduğumuzu bilmenizi isteriz.

Bakanlığın bu ortalama verimi artırma yönünde yaptığı çalışmaların alana henüz yansıdığı da görülmemiştir. Son zamanda bir teşvik projesi getirilmiştir, üç yıllık bir projedir, bunun da başvuru süresi, Sayın Bakanım, 25 Aralıkta dolmaktadır. Seçim bölgem olan Tokat da bu kapsamdadır ama üreticilerden -üretici birliklerinden- aldığım son bilgi de bu sürenin birazcık daha uzatılmasıdır. Üç yıllık, dişi düve üretimine destek verilmesi doğru bir projedir, destekliyoruz ancak bu tür teşvikler yaygınlaştırılarak verimli bir sonucu alabiliriz.

Destekleme politikaları uzun vadeli belirlenmeli, böylece yetiştiriciler beş yıllık bir sürede hangi yatırıma yönelmesi gerektiğini önceden de bilmelidir. Süt desteklemesi litrede 20 kuruşa kesinlikle çıkarılmalıdır.

Kırmızı et desteklemesi karkas kilogram üretimi üzerinden verilmeli, destekleme miktarı kilogram üzerinden 1 TL olarak verilmelidir. Ülkemizdeki canlı hayvan hareketliliği yüzünden, hastalıklardan telef olan hayvanların telefını önlemek için özellikle doğu bölgesindeki yatırım teşvikte kilo başı karkas ete 2 TL teşvik verilmelidir ki o hayvanlar orada kesilip sağlıklı bir şekilde gideceği yere nakledilmelidir.

Sertifikalı gebe düve üreten işletmelere, yatırımcılara satım koşuluyla destekleme verilmesi ülkemizin ithalat için kaynak kullanımını azaltacaktır.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Peki, toparlıyorum Sayın Başkanım.

Ayrıca, ülkemizde -Sayın Bakanım, bir tıp doktorusunuz yanılmıyorsam- bir Şeker Kurulu var, on altı aydır toplanamıyor ve ülkemizde nişasta bazlı şeker üretimini, insan sağlığını tehdit eden bu üretimi henüz denetleyen yok, ülkenin sağlığını ne kadar tehdit ettiğini alanda gören yok, o kotayı ne kadar arttırdıklarını da bilen de yok ve diğer bir durum: Türkiye’de hayvancılığı ciddi oranda destekleyen şeker fabrikaları şu anda özelleştirme havuzunda. Bunun bir an önce... Bir taraftan hayvancılık diyoruz; talaşıyla küspesiyle, melasıyla hayvancılığa doğrudan en ciddi katkısı veren, bana göre de stratejik bir ürün olan şeker pancarının üretimini destekleme ve yaygınlaştırma adına, dışarıya muhtaç olmamak için şeker fabrikalarının bu ülkede özelleştirme havuzundan çıkarılmasına mutlak ihtiyaç vardır diyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bir saniye... Çok kısa, toparlıyorum.

BAŞKAN – Yok, toparlama süresi bitti, artık bitirelim Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Peki, tek başarılar dileyeceğim.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen...

KADİM DURMAZ (Tokat) – 2018 yılı bütçesinin bu olumsuzlukları bir daha konuşmayacağımız, hayalleri gerçekleştiren, ülkemizi dışarıya muhtaç etmeyen... Bir de atasözü vardır, bilirsiniz: “Elden alınan öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz.” diyor, teşekkür ediyorum, hayırlı, uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durmaz.

Sayın Kavcıoğlu, buyurun lütfen.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokrat arkadaşlarımız, basın mensupları; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca bugün yine şehitlerimiz var, ben Allah’tan rahmet diliyorum. İnşallah, bundan sonra da bu tür olayların arkasında olan tüm şer güçleri, bu askerlerimizle birlikte bu vatana bu şekilde saldıran bütün hepsi kahru perişan olsun diyorum. Allah hepsinin mekânlarını cennet etsin.

Şimdi, Sayın Bakanım, Tarım Bakanlığıyla ilgili... Tabii, çok önemli bütün dünya için. Özellikle nüfus projeksiyonlarına göre 2023’te yaklaşık 90 milyona ulaşacak olan ülke nüfusumuz için var olan 25 milyon hektar işlenebilir tarım arazisi teknik olarak yeterli görünmekle birlikte bu alanların korunarak üretimin geliştirilmesi, tarım sektöründe bulunan insanların gelir seviyesinin ve dolayısıyla yaşam standartlarının iyileştirilmesi hususunda yoğun çalışmalar yapıldığını biliyoruz. Bakıldığı zaman, tarımsal ürünlerin arz ve talep esneklikleri düşüktür ve ürün arz ve talebinde küçük bir değişim fiyatlarda büyük dalgalanmalara neden olmaktadır. Yine, tarımsal üretim uzun sürdüğü için sermaye üretim döngüsü yavaştır ve diğer sektörlerle göre kullanılan birim kaynak başına getirisi de düşük kalmaktadır. Özellikle tarım ve hayvancılık diye nitelendirdiğimiz de tarımdaki gelişmelerle ilgili Bakanlığınızın...

2000’li yıllardan itibaren ekonomi, altyapı, ulaşım, sağlık, sanayi gibi alanlarda Hükümetimiz olarak yapılan reformlar kamuoyu tarafından büyük bir takdir görmüş olup tarım alanında çiftçiye verilen destekler kat kat artmasına rağmen çiftçi memnuniyet oranı ve üretimdeki etkisi maalesef beklenenin altında olmuştur. Burada en önemli husus, verilen desteklemelerin hedef kitleye ne kadar ulaştığı konusunda ciddi bir çalışma yapmamız gerektiğidir. Verilen destek miktarı çok fazla artmasına rağmen, çiftçi memnuniyetinin düşük kalmasının ana sebebi 2003 yılında başlatılan ve destekleme sisteminin temelini oluşturan Çiftçi Kayıt Sistemi’nin uygulamaya konulmuş olmasıdır. Daha önce beyan ve

kontrol usulüyle işlediği tarım arazisi için desteklerden yararlanan çiftçi, Çiftçi Kayıt Sistemi'yle tapu, mülkiyet problemi altında kalmıştır. Çiftçi sadece Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kaydettirdiği araziler için desteklemeden yararlanabilmektedir. ÇKS'ye kayıt olabilmek için işlediğiniz arazinin tapusunun kendi adınıza olması ya da tapu üzerinde maliklerin imzalı onayının alınması gerekmektedir.

Anadolu'da genellikle arazi rant değerinin düşük olması, gerekse geleneksel muhafazakâr yapı nedeniyle tapu intikal işlemleri çok az yapılmıştır. Anadolu'da çiftçilerin büyük çoğunluğu işlediği arazinin büyük kısmını Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıt yaptıramamaktadır çünkü arazi mülkiyetleri genellikle ölü dede veya daha eski maliklere ait olup buralardan imza almak fiilen ve hukuken mümkün değildir. Bu durumun doğal sonucu olarak Anadolu illerinde Çiftçi Kayıt Sistemi'ne çiftçilerin kaydı genellikle yüzde 50'nin altında kalmaktadır. Türkiye ortalamasının yüzde 70'in üzerinde -yüzde 72- olmasına rağmen, mesela kendi ilimde ve yakın illerde, Bayburt'ta yüzde 26'dır, Gümüşhane'de yüzde 28. Dolayısıyla ÇKS'ye bağlı olarak yapılan bu tapu sisteminden dolayı ve kullanımda sıkıntıların bu şekilde olmasından dolayı da sizin Bakanlığımızın verdiği çok önemli desteklerden -ki bunları tek tek burada saymak istemiyorum zaman almamak için, biliniyor ama- bunların çoğundan yararlanamamaktadırlar.

Benim öneri olarak burada... Belki çalışılıyor, konuşuluyor ama bir tarım arazisinin boş bırakılması üretim kaybı, erozyona zemin oluşturması gibi sebeplerle bir kamu sorunudur. Diğer yandan, bir tarım arazisinin işlenmesi de ticari bir faaliyetten önce kamusal bir öneme sahiptir. Bu sebeple, birçok gelişmiş ülkede boş bırakılan tarım arazileri için vergilendirme söz konusudur, aynı şekilde bizde de bu şekle dönülebilir. Dolayısıyla gerekli düzenlemeler yapılarak desteklemelerin tapu kaydı üzerinden arazi odaklı değil, tarımsal faaliyet ve ürün odaklı yapılması gerekmektedir. Beyan ve kontrol esaslı olarak, çiftçiler, üretim yaptıkları tüm arazilerin destekleme kapsamına alınmasıyla, bilgisayar, uydu, uzaktan algılama gibi sistemlerle kontrol edilmesiyle -günümüzde bilgisayar ve uydu aracılığıyla tüm tarım parsellerinin her türlü veri ve görüntülerine rahatlıkla ulaşılabilmektedir- bu şekilde buraların kimler tarafından ekildiği tespit edilerek bu desteklemelerden faydalandırılabilirler.

Yine, özellikle son dört yıla baktığımız zaman, tarımsal kredilere baktığımızda, ülkemizde düşük faizli ve faizsiz çiftçi kredilerinin büyük bir kısmı batı illeri tarafından kullanılmıştır. Özellikle Anadolu'da aile işletmeleri ve küçük çiftçilerin düşük faizli ve faizsiz çiftçi kredisi kullanması neredeyse son derece zordur. Son on beş yılda verilen tarımsal kredilerin büyük bir kısmı batı illerine verilmiştir. Ziraat Bankasında çiftçilerden özellikle kredi kullanırlarken Anadolu'daki hem tarla değerlerinin hem de arazi değerlerinin düşük olması nedeniyle teminat özelliğiyle değerlendirilmeyip genellikle daire, dükkân gibi gayrimenkuller istenmesiyle bu kredilerden de Anadolu'daki illerde -bizim özellikle Bayburt yine bu şekilde- çok fazla pay alınmamaktadır. Bir de burada, ben yine genel baktığımda, Anadolu'da tarımsal kredi veya tarımla ilgili olan Ziraat Bankasının biraz bu işten de uzaklaştığını da görüyoruz. Dolayısıyla burada biraz daha tarımsal kredilerin genele yaygın, tabana yaygın bir şekilde kullanılması konusunda daha ciddi çalışmalar yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bir başka konu, Sayın Bakanım, arazi toplulaştırılması. O konuda da çok yoğun çalışmalarınız olduğunu biliyorum. Benim kendi ilimle ilgili burada 15 yerleşim biriminde 14.150 hektarlık alanı kapsayan Demirözü Barajı Sulama Sahası Arazi Toplulaştırma Projesi uygulanmaktadır. Bölgede yapılacak arazi toplulaştırma çalışmasıyla çiftçilerin üretim masrafları yaklaşık yüzde 50 azalmaktadır. Bu iş de uzun süredir devam ediyor ama çok aksayarak devam ediyor. Burada Valiliğimiz ek tamamlanma projesiyle yapılması hususunda Bakanlığımızdan talepte bulunuldu, Bakanlıktan ekipler geldi, bu konuda çalışmalar yapıldı. Burada sizden ricamız ivedi bir şekilde burasının ihaleye

çıkılarak -baraj bitti, her şey bitti- toplulaştırma konusunda sonuçlandırılması. Yine, diğer ilçemize ait orada 10 yerleşim biriminde 12.200 hektarlık bir arazinin de 2018 Yılı Yatırım Programı'na alınması konusunda sizden ricamız var.

Yine, bu örnek köy çalışmalarından, hayvancılıktan bahsedeceğim ama öncelikle IPARD'la -biraz önce de bahsedildi- burada, 42 ilde kırsal kalkınma ajansları kurarak hibe destekleme çalışmaları var. Tabii, burada neye göre yapıldığına dair sorduğumuzda, herkes çeşitli sebepler söylüyor. Tabii, Çanakkale, Urfa, Bakan, Bakan Yardımcım, bilemiyorum ama söylendiği gibi... Yani Bayburt'un veya Doğu Anadolu'daki illerin bunun dışında bırakılmasının çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Aynı şekilde, bizim daha önceki görüşmelerimizde -seçim beyannamemizde de vardı- bu 39 ilin Avrupa Birliği değil de kendi Bakanlık bünyemizde bu kapsama alınmasıyla ilgili karar verilmişti hatta bunun yazıları da yazılmıştı, çıkmıştı zannedersen ama iki yıl geçmesine rağmen bu konuda en azından bize, şehirlerimize yansıyan herhangi bir şey olmadı. Bu konunun da gerçekten bu anlamda tekrar değerlendirilmesi, o 42 ilin arasına alınması... Çünkü 39 il arasında olsa da imkânları hâlâ aynı değil, orada gerçekten 3 milyon civarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kavcıoğlu, süreniz tamamlandı.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Başkanım, daha hayvancılığa gireceğim, müsaade ederseniz.

BAŞKAN - Ek süre veriyorum, lütfen toparlayın.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Toparlama öncesi biraz hayvancılıktan bahsedeyim, yine şey yapacağım. Önemli bu bizim oralar için gerçekten. Çok geniş bir konu, Sayın Bakanım size de daha önce bahsetmiştik.

Hayvancılıkla ilgili de şöyle birkaç konu hakkında... Özellikle, hayvancılık sektöründeki sorunlarımız... Son on beş yılda batı illerinde yem üretim kapasitesi dikkate alınmadan birçok çiftlik kurulmuş, hayvancılık desteklerinin büyük kısmı batı illerine kaymıştır. Yani biraz bölgesel yapıyorum gibi gözüküyor ama Sayın Bakanım, bu konuda hem krediler hem bu anlamdaki tesisler hem de biraz önce bahsettiğim teşviklerden dolayı gerçekten çok büyük bir fark var, bunun ivedilikle giderilmesi...

Birkaç tespitim var, çok sayıda var, bunları daha sonra da paylaşım zamanı kullanmak için ama önemli olanlarını söylemek istiyorum: Teşviklerle sektöre dâhil edilen büyük işletmeler, küçük işletmeler üzerinde baskı oluşturmuştur. Piyasa dalgalanmaları, özellikle doğudaki küçük üreticilerin sistemden çıkmasına sebep olmuştur. Yine, bizim oralarda özellikle ama Türkiye genelinde de arkadaşlarla görüştüğümde, bu köy okullarının kapanarak taşınmalı eğitim sistemine geçilmesi Anadolu'da kırsal nüfusu ve hayvancılığı olumsuz etkilemiştir. Sosyal desteklerin kontrolsüz ve aşırı verilmesi kırsal nüfusu üretimden uzaklaştırmıştır. Bununla ilgili İŞKUR veya farklı şekilde önerilerimiz var, onları sonra paylaşabiliriz ki bunu mesela destekleyen Genç Çiftçi Projesi gibi, buralarda biraz daha pozitif ayrımcılık yaparak İŞKUR yerine aynı maliyette orada, köyde bu insanların kalması ve bu şekilde... Yine sosyal güvence de sağlanarak yani mesela orada adam SSK'lı, asgari ücretle veya asgari ücretin üzerinde çalışıyor, burada da BAĞ-KUR'la primleri ödenerek, peşin olarak hayvan verilerek köylerde kalmalarının sağlanmasını, bu bizim yörelerde özellikle nüfusun orada kalması ve göçün önlenmesi açısından çok önemli görmektediriz.

Yine, hayvancılıkta çoban ve işçi sorunu öne çıkmaktadır. Bu anlamda da yine Bakanlığımızın destek vermesi İŞKUR üzerinden veya farklı şekilde önemli bir sorun olarak gözükmektedir. Bu batı illeri -biraz önce dediğimde- hayvancılık desteklerinin -sizlerde vardır ama ben burada çarpıcı olması ve kayıtlara girmesi açısından söylüyorum- yüzde 60'ı batıdaki 15 ile gidiyor. Yani dünya 5'ten, Türkiye

de 15 ilden ibaret değil Sayın Bakanım. Dolayısıyla diğer taraftaki şehirlerimizin ve nüfusumuzun oralarda bundan faydalanmasını sağlamamız lazım ki bunun, sizin Bakanlığınızın bu konudaki çabası, on beş yılda hayvancılık desteklerinin 30 kat artmasına rağmen üretim ve maliyetler üzerindeki etkinliği bu kadar olmamıştır. Bunun da bana göre temel nedenlerinden bir tanesi ülkemizdeki bu desteklerin dengesiz bir şekilde dağıtılmış olmasıdır diye düşünüyorum.

Öneri olarak söylemek istediğim, ülkemizin üretim ve tüketim dinamiklerine göre hayvancılık sektörünün yeniden planlanmasının bu söylediklerimiz ışığında gerektiğini düşünüyorum. Yine dediğim gibi, çalışmalarınız var ama çok fazla zaman almamak için, küçükbaş hayvancılıkla ilgili desteklerin artırılmasını, yetiştiricilerin tarımsal kredilere erişimi detaylı bir şekilde incelenerek kolaylaştırılmasını, hani ne kadar uygulanabilir ama ben önemli olduğunu düşündüğüm için burada ifade etmek istiyorum,

Büyük şirketlerin, marketlerin doğu illerinde kesimhane kurmasının teşvik edilmesi, batı illerindeki büyük illere canlı hayvan nakli yerine soğuk zincirle et nakli teşvik edilmelidir yani hem sektörlerin oralarda hem de canlı hayvancılığın oralarda daha yoğun bir şekilde devam etmesi açısından. Anadolu'da özellikle doğu illerinde hem maliyetlerini düşürecek hem de işletme verimliliğini artıracak şekilde köylerde toplu hayvancılık bölgeleri oluşturulmasının -ki bunu sizinle de konuşmuştuk- özellikle toplu ahır projelerinin, oralarda geliştirilmesi. Sizin 250 köylük bir pilot uygulamanız var. Bizim de Bayburt'ta daha önce başlattığımız ahır projeleri... Ama uygulamada çok sıkıntılar yaşıyoruz, buraların yani pilot bölgelerle başlayıp veya pilot bölge dışında bu çalışmalara başlamış şehirlerimize özel destek verilmesi... Yani nedir bunlar? Biraz önce söylediğim gibi mesela arazi konusu. Hibe destekli yapılacak ahır projelerine kesinlikle düşük maliyetle hazine arazilerinin, özellikle Milli Emlaktan düşük bedelle verilmesi. Yani ev yapacaksa farklı alanda değil ama ahır projelerine hibe destekliyse... Çünkü çok yüksek maliyetler çıkarılmakta.

Yine, orada tapu ve ruhsat sorunu yaşanmakta. Bu konularda Bakanlığın çok... Ben baktım mesela, bu şeyde 150-200 madde Sayın Bakanım yani Bayburt'a adam gelmiş yatırım yapıyorsa bırakın yapsın yani 200 tane maddeyle bu adamın önüne olmayacak nedenleri çıkarmanın... Zaten zor getiriyoruz insanları oraya, zaten o insanların orada yatırım yapması bir sürü imkansızlıklar içerisinde. Bir de biz bu hibelerden faydalanmasını istediğimiz insanların önüne 100-150 tane de madde koymamız çok doğru bir şey değil, sonuç alamıyoruz.

Dolayısıyla bu konularda sizin yaklaşımınızı bildiğim için daha pratik çözümlerle, bu işleri sonuçlarıyla değerlendirilmesi... Yani bu iş çıktığında Bayburt'ta bir senede kaç tane Toplu Ahır Projesi yapılmış? Yapılmamışsa nedenleri... Yani bizim Türkiye'deki teşvik ve hibelerin en büyük sıkıntısı belirli yerlerde sonuca farklı bakıyoruz. Bu kadar hibe verildi ama bu hibenin dağılımı ve esas olması gereken yerlerde ne kadar olmuş ona bakmıyoruz. İşte biraz önce söyledim, hayvancılık 30 kat artmış yani Hükümetimiz için, Türkiye için önemli hayvancılık destekleri ama bunun sadece 15 ile yansımaları ve diğer illere yansımalarını değerlendirmemiz lazım diye düşünüyorum.

Yine, DOKAP Ahır Projelerinde bu bahsettiğim konularda sıkıntılar var, 10-50 baş arası ahır projelerinde. Önemli bir proje, gerçekten çok önemli ama biraz önce saydığım tüm sorunları burada da yaşamaktayız ve gerçekleştirme oranımız düşük kalıyor. Bu tür projelerin kısa sürede hayata geçirilmesi için daha ivedilikli çözümlerin değerlendirilmesini sizden bekliyoruz Sayın Bakanım.

Tabii, bizim orada tarım ve hayvancılık önemli Sayın Bakanım. Birkaç tane, toplamak için burada Doğu Anadolu...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Konuş kardeşim, ilk defa konuşuyorsun, konuş!

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Teşekkür ederim.

Yani bu ortak bir şey, biraz önce söylediğim, işte desteklerin batı illerinde verilmesi anlamında. Bayburt ve Bayburt gibi iller özelinde aldığımızda, gerçekten, mesela Genç Çiftçi Projesi... Burada farklı illerden olan milletvekillerimiz de var. Şimdi, 30 bin lira hibe veriyoruz. Bunu Bakanlıkta da Sayın Bakan Yardımcımla da konuşmuştuk, diğer arkadaşlarla da konuştuğumuzda “Eşit ve adaletli bir şekilde, nüfusa göre.” diyoruz. Bazen eşitlik bile eşitlik olmuyor yani adaleti herkese verdiğimiz zaman neye göre veriliyor? Oradaki insanların yaşam koşullarına bakmanız lazım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kavcıoğlu, Bayburt’a pozitif ayrımcılık yaptık Komisyonun genel isteği üzerine, bütün arkadaşlarımızın genel bakışları üzerine.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bayburt’u değil, yok bu bütün herkesi de ilgilendirecek bir şey söyleyeceğim. Yani şimdi, 450 milyon bir bütçesi var bu Genç Çiftçi Projesi’nin -yanlışsa bilmiyorum, benim öğrendiğim- “Bunu nüfusa göre dağıtalım.” deniyor. Şimdi, nüfusa göre dağıtalım da bunu alamayan bir genç çiftçiyi düşünün. Çatalca’daki adamın Bayburt’a göç etmesi mümkün değil onu alamadığında ama Bayburt’taki Çatalca’ya gidiyor, Çayırova’ya gidiyor, Bursa’ya gidiyor. Dolayısıyla buradaki adalet, bunları Bayburt gibi illere, pozitif ayrımcılık yaparak verip oradaki bir gencin... Yaklaşık 60 tane koyun ediyor Sayın Bakanım, 60 tane koyun alan 25-30 yaşındaki bir genç oradan göç etmez, orada kalır, kendine bir hayat kurar. Çatalca’ya da aynı parayı verdiğimizde nüfusa göre Çatalca daha fazla alıyor, Çayırova daha fazla alıyor. Oradaki adam zaten onu bulamazsa gidiyor başka bir yerde çalışıyor ama Bayburt’taki adamın Bayburt’ta başka bir yerde çalışma şansı yok. Bu sefer kalkıyor o da Çayırova’ya, Çatalca’ya gidiyor ve hem göçü durduramıyoruz hem de oradaki sosyal adaleti sağlamakta sıkıntı çekiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kavcıoğlu.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Önerimi de yapayım, bitireyim.

Yani, burada illa adalet, eşitlik olacaksa da en azından 450 milyonun 250, 300 milyonunu bu 20-25 ile göre yapıp kalanını nüfusa göre dağıtmak... Çeşitli alternatif çözümler bulunabilir.

Son olarak -Sayın Başkanımın hoşgörüsüne de teşekkür ediyorum, başka arkadaşların da süresini kullanmak istemiyorum ama- sonuç odaklı olarak -sizinle konuştuğum için, biraz da sizinle yaptığım sohbetten cesaret alarak bu kadar şeyi özellikle ifade etmek istedim- sonuçlarını değerlendirerek buralardaki pozitif ayrımcılıkla beraber tarım ve hayvancılığı bu illerde geliştirmemiz, kalkındırmamız gerektiğini düşünüyorum.

Şimdiden vereceğiz desteklere teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kavcıoğlu.

Komisyonumuzun genel isteği üzerine Bayburt’a pozitif ayrımcılık yaptık, buradan selamlarımızı da gönderiyoruz.

Sayın Ertan, buyurun lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli hazırun; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakan, öncelikle görevinizde başarılar diliyorum. Umarım, gönlünüzden geçen bir bakanlık icraatında bulunabilirsiniz siz de, hayırlı olsun tekrar.

Çok önemli bir bakanlığın bütçesi üzerinde görüşme yapıyoruz. Bu bakanlık öyle bir bakanlık ki milyonlarca ailenin yaşam kaynağı ve aslında ülkemizin can damarı olan çok önemli bir alan ve konu. Hep söylenir bu ders kitaplarında, daha doğrusu ilkokuldan beri öğrendiğimiz şekliyle “Türkiye bir tarım ülkesidir ve kendi kendine yeten bir ülkedir.” tanımıyla büyüdük ve böyle geçti ama bugün, ne

yazık ki o tablodan çok uzaklaşmış hâldeyiz. Bugün, Türkiye tarım ülkesi olmaktan nasıl çıkarıldı, köylü nasıl işçileştirildi, meralar, yaylalar, tarım arazileri nasıl üç beş sanayiciye kurban gitti -tabiri caizse- maalesef bunları tartışıyoruz, eleştiriyoruz ve bizler de Hükûmete uyarılarımızı yapıyoruz bu anlamda, hepimizi ilgilendiriyor.

Sayın Bakan, sizin de sunuşunuzda çok güzelce ifade ettiğiniz gibi, insanlığa yaşamı bahşeden toprak ne yazık ki çok ciddi bir tehdit altında ve yine insanlığın en önemli meselesidir. Türkiye, özellikle bulunduğu iklim kuşağı, coğrafi konumu bakımından tarım ve hayvancılık açısından son derece zengin bir potansiyele sahip ama ne yazık ki izlenen yanlış politikalar ve plansız çalışmalar, vahşi üretim yöntemleri gibi sebeplerle biz, bu zenginliği kullanamıyoruz ya da çok başka sebeplerle içinde bulunduğumuz hâl şu an bu. Biraz bu nedenleri değerlendirelim istiyorum.

Ben, konuşmamda daha çok özellikle güvenlikçi politikaların ve OHAL'in son dönemde ülkemize, tarıma ve hayvancılığa nasıl olumsuz etkileri olduğundan bahsedeceğim, biraz da geçtiğimiz haftalarda Van'ı ziyaret etmişsiniz, oradan, Van'dan bahsetmek istiyorum.

Evet, özellikle AK PARTİ Hükûmetinin yurttaşların günlük yaşamına hiçbir şekilde etkisinin olmadığını iddia ettiği OHAL uygulamaları aslında son derece yakından ilgilendiriyor ve olumsuz anlamda etkiliyor tarımsal politikaları ve tarımı ve hayvancılığı; özellikle de bölge illerinde tarımsal faaliyetler ve hayvancılık neredeyse durma noktasına geldi. Hükûmetinizin güvenlik politikalarına dönme kararını takiben, 1990'lı yıllarda sıklıkla uygulanan bir yasak yeniden etkinleştirildi. Bölgede tarım arazilerinin, yaylaların olduğu pek çok bölge "özel güvenlik bölgesi" adı altında halkın girişine yasaklanmıştır. Bunun üzerine, 20 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL maalesef bölge halkının sorunlarına tuz biber olmuştur.

Şu an yaylaya çıkmak yasak, merada hayvan otlatmak yasak, tarımsal üretimin verimli olabilmesi için gübre yasak. Sonra da köylünün, çiftçinin üretim yapmasını bekliyoruz. Bu konuya tekrar değineceğim ama şu soruya net bir yanıt vermenizi bekliyorum: Ne oldu, nasıl oldu da bir zamanlar tarım ve hayvancılıkla anılan, kendi kendine yeten bir ülke olan Türkiye, bugün, buğdayı, canlı hayvanı ithal eder hâle geldi? Bakın, "buğday" diyorum yani bir zamanlar üretiminde dünyada ilk sırada olduğumuz bir ürün. Samanı ithal eder hâle gelmenin müsebbibi kimdir? Nasıl bu hâle geldik? Bunu açıkça tartışmamız, şapkamızı önümüze koyup düşünmemiz gerekiyor. Arazisini ekemediği için, meraları sanayicilere, ranta açılınca hayvanları otlatamadığı için, üretimde mazot, gübre gibi girdilerin fiyatlarının artmasından dolayı ailesinin geçimini sağlayamadığı için, tarımsal üretimi ve hayvancılığı bırakmak zorunda kalan ve büyük şehirlere göçerek, asgari ücretle fabrikalarda çalışan çiftçiyi, köylüyü işçileştiren bu politikaların sorumlusu kimdir gerçekten? Bugün, köylüler işçileştirilmiş hâldedir.

Sayın Bakan, yine, tohumda dışa bağımlılığın artması, tarımsal desteklerin kademeli olarak azalması, çiftçinin çoğu zaman elde ettiği ürünü maliyetinin altına bir fiyata satmak zorunda kalması; böyle bir tarım ve hayvancılığın sürdürülebilir olmamasına yol açıyor. Bu nedenle, üreticinin, köylünün, çiftçinin -adını ne koyarsanız artık- tarlasını tapanını satıp mevsimlik tarım işçisi olmasının, inşaat işçisi olmasının, her gün iş kazaları, iş cinayetleri sebebiyle, bu sonuca yol açan sebeplerle ölümlerinin, bugün doğrudan sorumlusu ne yazık ki bu Hükûmettir ve üzülererek söylemeliyim ki bulunduğunuz makam bakımından sorumluluk sizindir de. O nedenle, bu acil sorunları çözmek için gayret göstermenizi bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yıllara göre kıyaslama yapıldığında çiftçi sayısı büyük bir hızla düşüyor çünkü Hükûmet, çiftçileri aslında desteklemiyor. Üretim maliyetini karşılamayacak oranlarda yapılan destekler, tarımsal arazilerin, zeytinliklerin sanayiye kurban edilmesi üreticiyi tüketici yapıyor. Bakın, 2002 yılında tarımsal istihdam yüzde 35 iken bugün bu rakam yüzde 20'ler seviyesi düşmüştür.

Malatya'nın simgesini hepimiz biliyoruz, kayısı fakat gelecek birkaç yılda muhtemelen değil simgesi olmayı Malatya'da kayısı üretimi dahi kalmayacaktır çünkü 2017 yılında rekoltenin kuraklığa bağlı düşük kalması nedeniyle çiftçiler bahçelerini kurtarmak yerine, daha kârlı gördükleri için ağaçlarını kesiyorlar ne yazık ki. Yetiştirilmesi onlarca yılı bulan bir ağacı kesmek ne kadar da can yakıcı. Malatya'da şimdiye kadar kuruma noktasına gelen tam 2 milyon kayısı ağacı kesilmiş, yetkililer 9 milyon ağacın daha kesilmesini öngörüyorlar. Bu, çok acı bir tablodur. Bu sorunu neden görmüyorsunuz? Ağaçların kesilmesi noktasına kadar gelen bu sorunun başında, Tarım ve Gıda Bakanlığı neden müdahale etmiyor? Tüm tarım üreticileri gibi, Malatyalı kayısı üreticileri de benzer şeyleri söylüyorlar “Maliyetler yüksek, geçinemiyoruz, banka kredilerini ödeyemiyoruz, sorunlarımızı aktarabileceğimiz tek bir yetkili yok.” diyorlar.

Sayın Bakan, Hükümet politikalarımızın tarım alanında yarattığı en büyük tahribat muhtemelen tarım arazilerinin hızla yok edilmesidir. Erozyonla etkin mücadeleden vazgeçilmesi, vahşi sulama yöntemlerine izin verilmesi, tarım arazilerinin imara açılması, bu coğrafyanın en verimli tarım arazilerini ne yazık ki yok etmiştir. Çukurova başta olmak üzere Türkiye'nin en verimli toprakları imara açılmakta, yılda üç farklı ürün verebilen arazilerde artık AVM'ler, rezidanslar, TOKİ'ler yükseliyor. Tüm bunları yaparken, bir yandan da maliyeti düşük diye yurt dışında tarım alanları kiralanıyor.

Değerli arkadaşlar, hayvancılığın en önemli bölgesi doğu ve güneydoğu bölgesidir bildiğiniz gibi. İşte güvenlikçi politikalar nedeniyle köylüler hayvanlarını meralara çıkaramıyorlar. Otların toplanmasına dahi izin verilmiyor. Otları Van peyniri olarak bilinen ünlü peynirimizin bu sene üretimi bile çok düştü çünkü otları bile toplayamaz hâle geldiler ve binlerce insan geçimini bundan sağlıyor.

Yem fiyatları köylüyü hayvancılık yapmaktan vazgeçirmiş. İşte, bunun sonucu karşılaştığımız manzara tabii ki et ithali, saman ithali oluyor.

Bakın, terörle mücadele diye bölge halkına âdeta kan kusturuluyor. Bitlis'te geçtiğimiz aylarda bir olay yaşandı, bunu hatırlatmak isterim. Bölgenin iklim özelliklerinden dolayı, köylüler yıllardır hayvanlarını kışın Siirt yaylalarına, yazın Bitlis meralarına götürürler. Yıllardır devam eden bu uygulamaya bu sefer Ortakapı köyünde askerler engel oldular. Siirt kaymakamlığının çobanlık izin belgesini inceleme zahmetine dahi girmeyen askerler hayvanları önce gözaltına aldılar, evet, yanlış duymadınız, hayvanları gözaltına aldılar, sonra Siirt'e geri gönderdiler ve maalesef onlarca hayvan yolda telef oldu. Bu uygulamalar karşısında Kürt köylülerinin hayvansal üretim yapmalarını nasıl bekleyebiliriz? Bu sorunların çaresi Arjantin'den angus, Sırbistan'dan lop et ithal etmek değil, devletin kendi yurttaşını koruyucu politikalar geliştirmesidir. Ancak tam tersini görüyoruz ve izlenen güvenlikçi politikaların daha da derinleştirilmesi nedeniyle bölge illerinde hayvancılık bitme noktasına gelmiştir.

Sayın Başkan, bir başka sorun noktası da tarım ve hayvancılıkta modernizasyonun hâlâ sağlanamamasıdır. Hangi bölgede, hangi ürünün üretimine ağırlık verildiğinde kalite ve verim artmaktadır, bu yönde çalışma var mıdır bilmiyorum. Bu arada “modernizasyon” derken kastımın tarım ve hayvancılığın büyük şirketlere devri olduğu anlaşılmasın lütfen, eski bakanlardan birisinin böyle bir hayali vardı, işte köylüyü işçileştirecek. Biz kesinlikle bu politikaya karşıyız. Bu noktada çözüm önerimiz, küçük aile çiftliğinin desteklenmesi yönündedir. Bu, hem kırsal kalkınmayı sağlayacak hem de GDO'lu üretimden uzaklaştıracak en akılcı yöntemdir. Desteklerinizi bu tarz üretime aktarmanız milyonlarca insana can suyu olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sayın Başkan, ek süre alabilirsem çok memnun olurum.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın Sayın Ertan.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Çok az kaldı zaten.

Ayrıca, maliyetleri artıran araçları devreden çıkararak kırsal ve kentsel pazarları birbirine bağlayacak gerekli altyapının oluşturulması hâlinde hem üreticileri hem de tüketicileri memnun edecek ve aslında refahı getirecek bir adımın atılması mümkündür.

Bildiğiniz üzere ve girişimleriniz de var, öyle biliyoruz, sebze ve meyve fiyatlarındaki yüksekliğin bir nedeni de zayıf oranının fazlalığıdır. Bir an evvel depolama imkânlarını artırıp soğuk taşıma sistemini devreye sokmanız hâlinde yine maliyetleri düşürücü bir adım altmış olacaksınız.

Hükûmetinizin eğitim, sağlık gibi konularda olduğu gibi tarım alanında da maalesef belirli bir politikasını göremiyoruz; her gelen bakan kendi sistemini oluşturmaya çalışıyor ve her bakan değişiminde tekrar başa dönülüyor. Umarım sizin döneminiz bu anlamda bir son olur ve milyonlarca çiftçinin, hayvan üreticisinin yaşamsal sorunları çözüme kavuşur.

Tabii, sunuşunuzda şu dikkatimi çekti Sayın Bakan: Mevsimlik tarım işçilerinden bahsetmediniz ya da ben mi kaçırdım acaba? Genellikle tarım ve hayvancılık sektörünün en önemli ayağı iş gücü alanı ve bu istihdamın yüzde 23'ünün oluşturduğu tarım sektöründeki istihdamın yarısının mevsimlik geçici tarım işçileri olduğunu biliyoruz. Bir de aslında potansiyel iş gücü olan fakat tarım ve hayvancılık yapmadığı için inşaatlarda çalışmak üzere giden bölgedeki genç nüfus var. Bu konularda adım atılması gerekiyor, bu sorunu görmezden gelemeyiz. Özellikle Bakanlığınızın bu sorunu görmezden gelerek yani burada yaşanan sorun alanını görmezden gelen bir politika üretmesi aslında çok eksik kalacaktır, öyle düşünüyoruz. Genellikle bölge illerinden olan mevsimlik işçilerin sayısının TÜİK verilerine göre bugün 3,5 milyona ulaştığı tahmin ediliyor. Çocuklarının eğitimlerinin yarım kalması pahasına aileleriyle göç eden işçiler yaz aylarında 48 farklı şehre göç ediyorlar. Günlük çalışma saatleri, yaşadıkları barınma, hijyen koşulları, taşınma esnasındaki o insanlık dışı görüntüler, iş kazaları, taşınma sırasındaki ölümler, trafik kazaları vesair gibi birçok sorun alanı var ve bu konuda insan onuruna yaraşır bir adımı atmak öncelikle sizin Bakanlığınızın sorumluluk alanlarından biridir.

BAŞKAN – Sayın Ertan, çok teşekkür ediyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Son olarak, Van konusunu başta söylemiştim, Sayın Bakan geçtiğimiz günlerde Van'a gelmişti. Size anlattılar mı bilmiyorum ama inci kefal balığı Van Gölü'nün endemik bir balık türüdür. O yüksek soda ve tuza rağmen orada yaşayabilen tek balık türüdür ve yumurtlama sırasındaki göçü bir doğa harikasıdır. Sadece Norveç somonu ve Van inci kefal balığı bu ters göç sırasında bir doğa harikası yaratır ve onun bir turizm değeri de vardır. Ayrıca 17 bin aileye bir ekonomik katkısı vardır. Ancak, bu göç yolunda özellikle son iki yıldır binlercesi telef oluyor bu balıkların. Ters göç sırasında akarsuların akıntısının hızı sebebiyle yumurtalarını bırakmaları sürecinde yani o engelleri aşır yumurtalarını bırakmaları için sağlanan sudaki hız ne yazık ki HES yapımı sebebiyle düşmüştür, suyun seviyesi artık nesillerinin bile yok olması seviyesine gelmiştir. Ben bunu özellikle takip etmenizi ve aslında bu konuda bir düşünceniz, bir politikanız, bir projeniz var mı diye de sormak istiyorum, bunu Van adına soruyorum.

Eskiden Van'da süt, yem fabrikaları vardı, benim çocukluğumda bulgur fabrikası vardı, kundura fabrikası vardı. Vanet'i bir markalaşmış ürün olarak da söylüyorum. Bu gibi fabrikaların tamamı kapandı, önemli bir kısmı da hükûmetleriniz döneminde kapatıldı. Tekrar canlandırılması için sizlerden bir cevap duymak istiyoruz, bir projeniz var mı, bir programınız var mı diye.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ertan.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakana öncelikle bu görevinde başarılar diliyorum. Bugün şehit düşen 8 askerimize de Allah'tan rahmet diliyorum.

Ama ne yapsanız, çöktüğünüz tarımı ve çiftçiyi bize “Çok destekliyoruz.” diye yutturamazsınız Sayın Bakan. Bütçe rakamlarınızı inceledim. Konuyu bilmesek şunu diyeceğiz: Sarayda açıkladıkları “mazotun yarısı sizden yarısı bizden” politikasını uyguluyorlar yani sözünde durdular ama incelediğimizde bunun böyle olmadığını görüyoruz. Bize göre yani Cumhuriyet Halk Partisine göre, eğer çiftçiye destek vermek istiyorsanız mazotaki ÖTV'yi ve KDV'yi kaldıracaksınız, çiftçiye aynen yat sahibine verdiğiniz gibi, 1 lira 70 kuruştan mazot vereceksiniz. Şunu deseydiniz de yine anlaşılırdı: “Yarısı sizden yarısı bizden.” Acaba, şimdi mazot 5 lira olmuş, mazotu 2,5 liradan mı çiftçiye vereceksiniz? Bu da değil. Siz ne yaptınız? Çok uyanıksınız. Mazotta bir oyun yapmışsınız, onu burada açıklıyorsunuz. Neymiş o? Fark ödeme desteklerini artırmamışsınız, gübre desteklerini azaltmışsınız, bunu mazota yansıtmışsınız ama yine de olmamış. Çünkü ben de hesap yaptım, sadece buğdayda uydurmuşsunuz. Buğday için dekada 6,5-7 litre mazot harcanır, bu da traktörün cinsine göre değişir. Yani mazot 4 lira 90 kuruş, maliyeti 34 lira, siz yarısını veriyorsunuz 17 lira. Doğru. Ama mısır 12 litre mazot harcar. Bunu sizin kayıtlarınızdan aldım, araştırma enstitüsünün kayıtlarından. 4 lira 90 kuruş, maliyeti 58 lira eder, siz mısırdaki ne veriyorsunuz? 21 lira. Yani 21 lira yarısı mı ediyor? 29 lira vermeniz gerek. Mazotun 4,90'da kalacağı acaba mümkün mü? Pamuk 20,76 litre, yaklaşık 21 litre mazot yakar, 4 lira 90 kuruştan 101 lira 72 kuruş yapar. Maliyeti 55 lira sizin hesabımıza göre. Siz ne veriyorsunuz? 40 lira veriyorsunuz. 17 üründen sadece 2'sinde destek primini artırmışsınız; pamukta 5 kuruş artırmışsınız, mısırdaki 1 kuruş, diğerlerinde hiç artış yok. En azından enflasyon üzerinde bir artış gerçekleştirseydiniz olurdu. Bu rakamları da mazota yansıtmışsınız çünkü mantığınız temelinde yanlış.

Yasalara uymuyorsunuz. Yasa ne diyor? Çok açık: “Gayrisafı millî hasılanın yüzde 1'ini çiftçiye vereceksiniz.” diyor. Ne olması gerek? En az 30 milyar destek vermeniz gerekir. Siz buraya 14,5 milyar liralık bütçeyle geliyorsunuz. Neden Cumhuriyet Halk Partisi “adalet” diye yürüyor? Yani en fazla ithalat yaptığımız yağlı tohumlarda destekler hiç artmıyor. Hâlbuki bu ülke yılda sadece 3,5-4 milyar dolar yağlı tohumlu bitkilere veriyor.

İhracatta işlenmiş ürünlerin rakamlarını kullanıyorsunuz ama Rusya'nın, Ukrayna'nın, Arjantin'in çiftçisine çalışıyorsunuz. Çiftçinin kara gün dostu artık gördüğümüz kadarıyla TARSİM olmuş, Toprak Mahsulleri Ofisi değil. Örneğin “Toprak Mahsulleri Ofisi çeltikte alım yapmadı.” diyorsunuz ama yapmasına gerek yok çünkü 200 bin dekarlık alan ekilmedi. Dünya pirinç fiyatları yükseliyor, fiyatlar düşük bile gerçekleşti. Çiftçiyi borçlandırdınız. Şu an toplam 88 milyar lira borçlu olan bir çiftçi kitlesi var. Geçen akşam Bakana sordum, 2,2 milyar lira takip var dedim, “Bu, küçük bir rakam.” dedi. Yani siz bu şekilde mi bakıyorsunuz tarıma? Ama yine sizden bir Erzurum Milletvekili, Mustafa İlcalı “Çiftçi borçları yapılandırılсын.” diye her yerde konuşuyor.

Yem ve saman fiyatları uçuyor, neredeyse altınla yarışıyor. Siz gümrük vergilerini düşürmekle övünüyorsunuz. Geçenlerde Bakanınız Mehmet Şimşek televizyonlara çıktı, dedi ki: “Ya, yem maliyetlerini düşürmek için biz zaman zaman gümrük vergilerini sıfırlıyoruz.” Yani başka ülkelerin çiftçilerine destek vermek için neden bu kadar çok çalışıyorsunuz? “Ucuz et yedireceğiz.” diyorsunuz, kime yarayacak? İthalat yaptığımız ülkelere yarayacak, aradaki taşıyanlara yarayacak ve bunu satanlara yarayacak. Kim bundan faydalanmayacak? Çiftçimiz faydalanmayacak. “Neden artık çiftçiyi düşünmüyorsunuz da yerli hayvanları 25 liradan alıyorsunuz?” diye her yerde açıklama yapıyorsunuz. Fiyatlar düştü Sayın Bakan. Neden besiciye gelince, çiftçimize gelince cimri davranıyorsunuz?

Gözüm gibi baktığımız şeker fabrikalarını özelleştirme kapsamına almışsınız. Nişasta bazlı şekerde bir denetim yok, hem sağlığımızla oynuyorsunuz hem de nişasta bazlı şekerin kotası uçuyor gidiyor. Buraya geliyorsunuz, şekerin tanımını değiştirmeye çalışıyorsunuz, kotayı daha da fazla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz doldu.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Çok az bir şey kaldı. Herkese ek süre veriyorsunuz, ben de...

BAŞKAN – Onlar Komisyon üyelerimiz.

Sözlerinizi tamamlamak üzere tekrar söz veriyorum.

Buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Nişasta bazlı şeker kotasının denetlenmediğini söyledim.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği eylül ayında tarım ve gıdadaki ihracatın yüzde 8,3 arttığını, ithalatın ise yüzde 15,8 arttığını söylüyor. Orta vadeli programda “Tarımsal istihdam azalacak.” deniyor.

Eti ucuz satmak ne kadar sürdürülebilir Sayın Bakan? Bu sırada üreticiyi ne yapacaksınız?

“Genç çiftçi” dediniz, biraz da ondan bahsedeyim. 30 bin liralık aynı kredi veriyorsunuz ancak verdiğiniz hayvanların 30 bin lira etmediği çiftçiler tarafından sürekli söyleniyor.

Domates de tamamen bir fiyasko. “50 bin ton ihracat yapacağız.” diye her gün televizyonlarda söylüyorsunuz ama biz uçağı vurmadan önce 350 bin ton ihracat yapıyorduk. Bir de neden 4 firma? Bu 4 firma kim?

Geçtiğimiz yıl 6 lira olan üzüm bugün 4 lira. Fındık piyasasını tamamen İtalyanlara terk ettiniz ve geçtiğimiz dönemki Bakanla da çekişiyorsunuz, Bakan televizyonlara çıkıp açıklama yapıyor.

Nohut, mercimek ithal ediyoruz. Kayısı üretimimiz düşüyor.

Gümrük vergilerini kime göre sıfırlıyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Zeytinliklere saldırıyorsunuz.

Daha çok konu vardı ama neyse, başka bir zaman söylerim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Cora, buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlar ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, bugün terör örgütüyle yapılan çatışmada şehit olan askerlerimize, şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Bakanım, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız, bitkisel üretimi teşvik ve destekleme kapsamında, ürünlerin bölgelerdeki yetişme durumlarına göre bölgeleri tarımsal havzalara ayırarak hangi ürünleri destekleyeceklerini geçtiğimiz dönemde belirlemiştir. Trabzon ilinde de organik tarım ürünlerinin üretiminde bu kapsamda dane mısır, kuru fasulye, fındık ve yem bitkileri destekleme kapsamına alınmıştır. Ancak dane mısır ve kuru fasulye aile içerisinde tüketilip satışı bulunmadığından bu destekten yararlanamamıştır.

Karadeniz Bölgesi, özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi için çayırılık alanların da yem bitkileri kapsamında değerlendirilmesini talep etmiştik. Çayırılık alanlarımız yılda 3 defa biçilerek hasat yapılmaktadır. Sonbaharda da dördüncü sürgünde hayvanlara otlak şeklinde değerlendirilmektedir. Çayırılık alanların erken ilkbaharda hayvan gübresi ve azotlu gübre; birinci, ikinci ve üçüncü hasattan sonra da azotlu gübreyle gübreleme yapılarak bakımları yapılmaktadır. Dekara 1 ton kuru ot alınmaktadır yaklaşık olarak.

İlimizde fındığın az olduğu, hayvancılığın yapıldığı ilçelerde özellikle Tonya, Şalpaazarı, Düzköy, Maçka, Çaykara ve Köprübaşı ilçelerimizde çayırılık alanlarda üretim bu şekilde yapılmaktadır. Çayırılık alanlarda üretim faaliyetlerinin bu şekilde yapılmasından dolayı çayırılık alanlarımızın yapay çayır kapsamında değerlendirilmesi ve desteklenmesi gerektiği kanaatimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu kapsamda, 2015 tarihli 8294 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, yine 2016 yılında 2016/8791 sayılı Karar'da Bakanlar Kurulunun aldığı karar sonrası bitkisel üretimi desteklemeye yönelik ödeme yapılmasına dair bir tebliğ yayınlandı. 29 sayılı bu tebliğin "Yem Bitkileri Desteği" başlığı altındaki 14'üncü maddesinde yapay çayır desteklemesinin dekar durumunu, proje durumunu belli etiketten sonra bir kereye mahsus olmak üzere 150 TL destek öngörülmüştü. Bu tebliğ kapsamında yapay çayır iş ve işlemlerinde çiftçinin, faaliyetleri için -ilk ve bir yılı kapsayacak şekilde- araziyi dört yıl sabitlemesi desteği almasına yeterli olarak görülmekteydi.

İlimizde ve özellikle Doğu Karadeniz'de ise çayırılık alanlarda çiftçi faaliyetleri için emek ve maliyet her yıl aynı şekilde yapılmakta ve hayvancılık için ciddi anlamda değerli olan dekara 1 ton kuru ot alınmaktadır. Her ailenin çayırılık alanı sabit olup her yıl aynı faaliyeti sürdürmekte, hayvancılık yapmaktadır.

Bu sebeple ilimizde ve bölgemizde çayırılık alanların yapay çayır kapsamına alınarak desteklenmesi yöremiz açısından çok önemli bir gelişme olarak kabul edilecektir. Ayrıca, ilimizde arazi miktarı sınırlı olduğundan destekleme için arazi sınırlandırmasının kaldırılmasını, Çiftçi Kayıt Sistemi'nde kayıtlı mevcut çiftçilerimizi bu çayırılık alanlar kapsamında her yıl desteklemenin hayvancılık açısından olumlu sonuçlar doğuracağını öngörmekteyiz.

Bu kapsamda geçen yıl Sayın Bakan Yardımcımızla çok mücadele ettik, gayret ettik ancak son anda tebliğden çıkarıldığını öğrendik. Bu konudan üzüntülü olduğumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakanım, bir diğer husus da sizin sunumunuzda da belirttiğiniz et açığıyla ilgili. Ülkemizdeki et açığının en büyük ve temel sorunu kaba yem sorunudur. Bu sebeple, kaba yem üretimi için yem bitkilerine verilen destekleme miktarlarının artırılmasının faydalı sonuçlar doğuracağını düşünmekteyiz. Tek yıllık yem bitkilerinde -silajlık mısır, fiğ ve benzeri- kuru şartlarda üretilen silajlık mısıra 40 TL, sulu şartlarda üretilen silajlık mısıra 90 TL, çok yıllık yem bitkilerine yani kuru şartlarda üretilen yonca bitkisine 40 TL, sulu şartlarda yonca bitkisine 60 TL gibi desteklemeler öngörülmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin yararlanmadığı yapay çayır, mera için de 60 TL ödenmektedir. Bu ödemeler yetersizdir.

Ayrıca, meralardaki ot kalitesi ve niteliğinin de yetersiz olduğunu düşünmekteyiz. Mera ıslahı çalışmalarına ağırlık verilmeli, ot kalitesi ve niteliği artırılmalıdır. Bu konuda bizim kendi bölgemizde bir mera ıslah çalışması yapıldı, çok faydalı sonuçlar gözlemledik. Birçok ziyaretimizde bu mera ıslah çalışmalarının artırılması gerektiği yönünde taleplerle karşılaşmaktayız. Meradaki kalite ve niteliği artırmak için sadece gübreleme yapılmamalıdır. Otu olmayan, ot kalitesi kötü olan meraların boşuna ve amaçsız bir şekilde gübrenmesinin bir fayda getirmeyeceğini düşünüyoruz. Meraların yöreye uygun

ot çeşitliliğiyle ıslah edilmesi ve sonrasında gübreleme ve periyodik bakım yapılarak devamlılığının takibinin sağlanması gerekmektedir. Bu sebeple, et açığındaki temel sorun olan kaba yem üretimi için ve mera ıslahı için daha fazla kaynak ayrılması gerektiğini düşünüyoruz.

Sayın Bakanım, yine, ülkemizde küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan yetiştiricilerimiz sosyal güvence kapsamındaki belirsizlikleri ve gelecek kaygısı sebebiyle bu mesleği yapmaktan vazgeçmekte ya da sürülerindeki hayvan sayısını azaltmaktadır. Bayburt Milletvekilimiz Şahap Bey bu konuda ayrıntılı açıklamalar yaptı. Bu, gerçekten hem kırsalda göçü hem de ülkemizde bulunan et açığını artıran nedenlerden birisidir.

Bakanlığın mevcut destekleme uygulamasında 250 baş anaç koyun/keçisi olup sürü yönetimi elemanı kursu belgesi olan yetiştiricilere 5 bin TL destekleme verilmektedir. Bunun yerine, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapan çiftçilerin yapılacak bir düzenlemeyle asgari ücret seviyesinde SGK primleri en azından ödenmelidir. Sosyal güvenlik ve gelecek kaygılarının ortadan kaldırılması hâlinde, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde hem üretim hem de istihdam artacak, et açığı da azalacaktır.

Yine, efendim, geçimini tarım ve hayvancılık faaliyetleri üzerinden temin eden bir yörenin evladı olarak, hâlen de tarım ve hayvancılık yapan bir ailenin ferdi olarak bir hususu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Doğu Karadeniz’de özellikle tarım teşviklerinin büyük kısmından istifade eden mandıra hayvancılığının gelişmesi maalesef mümkün değildir. Daha ziyade bireysel aile hayvancılığı yapılan yöremizde ortalama 3 ila 10 arasında değişen büyükbaş hayvancılığı yapılmaktadır. Herhangi bir şekilde toplu hayvancılık yapma imkânları bulunmayan vatandaşlarımız Bakanlığımızın sağladığı bu imkanlardan, özellikle teşviklerden maalesef yararlanamamaktadır. Burada önerimiz, aile hayvancılığının, aile işletmeciliğinin teşvik kapsamına alınmasıdır. Peki, bu nasıl mümkün olacak? Örneğin, kendi çevremden, kendi memleketimden örnek vermek istiyorum: En az 5 hayvan bulunduran ailenin bir üyesi -ki bu çoğu zaman annedir- devlet teşvikiyle sigortalandırılabilir. Bir başka yol da -yine Şahap Bey bahsetti- İŞKUR’la yapılacak protokolle, karşılıklı iş birliğiyle, belirli aralıklarla kontrolü de yapılmak suretiyle, beslediği hayvan sayısına göre ya da üretim miktarına göre geçici İŞKUR işçisi statüsünde çalıştırılabilir. Bu şekilde hem toplum yararına çalışma sağlanmış olur hem de bir mesleğin ölmesi engellenmiş olur, bu mesleğin de gelecek nesillere aktarılması kolaylaştırılmış, teşvik edilmiş olur. Örneğin, kendi ilçem olan Tonya ilçesinden yola çıktık ancak ülkemizin her yerinde coğrafi koşulları ve maddi koşulları mandıra hayvancılığına elverişli olmayan yerlerde bir ihtiyaç hâlini almıştır.

Sayın Bakanım, biz süt parasıyla okul ihtiyaçlarımızı giderirdik. Sütün kuru madde yani randıman oranına kulak kesilirdik. Verdiğimiz sütler acaba karşılığında yine hayvanlarımızı besleyecek yem, kepek parasını karşılamaya yetecek mi diye düşünürdük. Yılın on iki ayı, bir ömür boyu, sabah ezanında kalkıp, kendi karnını doyurmadan ineklerinin karnını doyuran, tatilsiz yaşayan köy kadınlarımızın, analarımızın hayatlarını bu vesileyle de bir nevi güvence altına almış oluruz diye düşünüyorum. İnaniyorum ki 4 inek 5’e çıkaracaktır, 50 kilo süt veren üretici 70’e çıkaracaktır. Gözle görülür bir fark kısa zamanda meydana geleceği gibi, çok ciddi bir sosyal fayda da sağlanmış olacaktır.

Seçim bölgemi son günlerde yakından ilgilendiren bir konuyu da sizlerle paylaşmak istiyorum, meralik alanların korunmasıyla alakalı. Yine, sunumuzda, ovaların koruma alanı kapsamında değerlendirilmesiyle ilgili çok güzel bir çalışma başlatacağımızı öğrendik. Mera vasfını taşıyan bilhassa yaylalarımızda çarpık yapılaşma almış başını gitmiştir, durdurulamayacak derecededir. Tabiata bu acımasızca kıyıma asla müsaade etmemeliyiz. Ancak bunu yaparken vatandaşa da -bilhassa tarım ve hayvancılıkla geçinenlere- bir metot önermeliyiz. Yani hangi yapıyı nasıl yapabileceğine dair alternatifler sunmalıyız. Her ne kadar Mera Kanunu meraların korunmasına yönelik muhtarlarımıza

sorumluluk veriyor olsa da yeterince yaptırım uygulanmadığını bizzat gözlemlemiş bulunmaktayız. Komşusu, köylüsü, seçmeniyle münakaşaya girmek istemeyen muhtarlarımız genelde de aynı hataları kendileri bizzat yapmaktadır. Bu şekilde de yaylarımız âdeta talan edilmektedir. Burada öneri olarak şunu ifade etmek istiyorum: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız tarafından kurulacak mera koruma teşkilatı ile mera muhafaza memuru veya buna benzer, ihbar eden, zabıt tutan, ceza yazan bir otoritenin oluşmasının faydalı olacağını düşünmekteyim. Nasıl ki Orman ve Su İşleri Bakanlığımıza bağlı orman muhafaza memurlarımız varsa ve düzenli bir şekilde kontrollerini yapıyor, cezai işlem uygulayabiliyor ve caydırıcılıkta bulunabiliyorsa benzer bir teşkilatın da mera alanları için kurulmasını önermekteyiz. Meraların korumasının çarpık yapılaşmayı önlemesinin yanında yeni bir istihdam alanı oluşturacağı da bir başka boyutudur.

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen toparlar mısınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, son olarak bir hususu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Bakanlığınızca, 1-5 dekar arasında arazisi olan; meyve, sebze ve tıbbi aromatik bitki yetiştiren -fındık hariç- küçük aile işletmelerine dekar başına 100 TL destekleme ödemesi yapılmaktadır. Son aldığım bilgilere göre söylüyorum, belki rakamlarda yanlışlık olabilir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde çiftçilerin arazi varlığının büyük çoğunluğu 1-5 dekar arasında bulunmaktadır ancak bu destekleme ödemesinden yararlanamamaktadırlar. Ayrıca, arazi varlığı az olduğundan Bakanlığın diğer bitkisel üretime verilen desteklemelerden de bu bölge çiftçisi yeterince yararlanamamaktadır. Bakanlığın küçük aile işletmesine verilen bu desteklemede bulunan meyve, sebze ve tıbbi aromatik bitki üretimi şartlarının kaldırılarak Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı 1-5 dekar arazi varlığı bulunan çiftçilerin belli ürünlerin üretimi şartının kaldırılarak küçük aile işletmelerinin de bu kapsamda desteklenmesi ve yararlanmasını umuyorum.

Bu düşüncelerle, bütçenizin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum. Sayın Bakanım, sizlere görevinizde üstün başarılar diliyorum. Sizlere güveniyoruz, başaracağımıza da inanıyoruz. Allah yardımcınız olsun. Hayırlı, uğurlu olsun bütçeniz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Cora.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının saygıdeğer yöneticileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu sabah yine uykudan uyanırken şehit haberiyle içimiz büyük bir acı içerisinde. Şehitlerimize rahmet, ailelerine başsağlığı diliyoruz ama sadece bu temennilerin ötesine geçip de bu ölümleri engelleyecek adımların atılması gerekir. Gerçekten, otuz küsur yıla varan bu süreçte çok canlarımızı kaybettik. Bununla ilgili de Parlamentonun çözüm üretecek ve bu kanı durduracak adımları atması gerektiğini de düşünüyorum.

Sayın Bakan, size de yeni görevinizde başarılar dileriz, iki buçuk ayınızı doldurdunuz. Şimdi burada söyleyeceğimiz eleştirilerin sizin şahsınızla hiçbir ilgisi yok ama AKP Hükûmetinin on beş yıllık uygulamalarıyla direkt ilişkili ve ilintili. Bu eleştirilerimizden sizin kişisel olarak bir alınganlık göstermenizi de istemeyiz ancak sizin muhasebenizi önümüzdeki yıl, 2018 yılındaki bütçede, bir yıllık bir uygulamadan sonra yapacağız, karnenizi vereceğiz. Bugün vereceğimiz karne Fakıbaba'nın karnesi değil ama AKP Hükûmetinin on beş yıllık uygulamasının karnesi olacak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Karneyi millet verir ya Musa Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Milletin temsilcileriyiz Cemal Bey.

MUSA ÇAM (İzmir) – TÜİK verilerine göre, Türkiye, son on yılda ekilen ve dikilen tarım arazilerinin yaklaşık yüzde 8.2'sini kaybetti. Üreticiler Belçika yüz ölçümünü büyüklüğünde araziyi on beş yıllık süreçte ekmekten vazgeçmiştir. Aynı süreçte, Hollanda yüz ölçümüne yakın arazi nadasa bırakılmış durumda. Sayın Maliye Bakanı bütçe görüşmeleri başlarken bütçe sunuş konuşmasında tarım sektörüne bütçeden verilen desteklerden büyük bir övgüyle bahsetti. Eğer Türkiye hâlâ buğdaydan ete kadar birçok tarım ürününü ithal etmek zorunda ise, geçimini tarımdan sağlayanlar hâlâ bu ülkenin en yoksul insanları ise verilen desteklerin çok da bir etkisi olmadığını altını çizmek gerekir. Türkiye'deki tarım politikaları Türkiye'de üretimi tarlasından kaçırmak üzere kurgulanmış vaziyette ne yazık ki. Son sekiz dokuz yıllık süreçte Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçi sayısı 2 milyon 800 bin kişiden 2 milyon 200 bin kişiye düşmüş yani 600 bin kişi azalmış durumda. 600 bin kişinin sistem dışında kalmış olması o desteklerden bile yararlanamadığı, belki de kentlerin varoşlarına göç edildiği anlamına geliyor.

Buğday üretim alanlarımızda son on beş yıllık süreçteki daralma, TÜİK verilerine göre, 17 milyon dönüm. 2006 yılında çıkarılan Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde "Tarımsal destekleme programlarının finansmanı, bütçe kaynaklarından ve dış kaynaklardan sağlanır. Bütçeden ayrılacak kaynak, gayrisafî millî hasılanın yüzde birinden az olamaz." denilmektedir. Oysa, 2006 yılından bu yana tarıma bütçeden verilen destek yıllar itibarıyla millî gelirin yüzde 0,4 ile yüzde 0,6 oranları arasında kalmıştır. Hiçbir yıl destek millî gelirin yüzde 1 'ine ulaşmamıştır. Yasaya göre, son on bir yılda yani söz konusu Tarım Kanunu'nun çıktığı 2006 yılı ile 2017 yıllarını kapsayan dönemde bütçeden tarım sektörüne toplam 196 milyar lira aktarılması gerekiyordu. Oysa, aktarılan tutar 93 milyar, Sayın Bakanın kitapçıkta okuduğuyla 103 milyar. Hükümet yasaya aykırı davranarak tarım sektörünün 102,7 milyar lirasını kesti. Tarım sektörü AKP Hükümetinden tam 102,7 milyar lira alacaklı gözüküyor.

AKP iktidarında birçok tarım ürününün fiyatı, tarımsal girdi fiyatlarından daha düşük oranda arttı ne yazık ki. 2002 yılından bu yana motorin fiyatı yüzde 284, üre fiyatı yüzde 511, DAP gübresinin fiyatı yüzde 385, kompoze gübrenin fiyatı yüzde 380, sulama ücretleri yüzde 322 oranında yükseldi ancak aynı dönemde, örneğin buğday fiyatı yüzde 356, mısırın fiyatı yüzde 156, mercimeğin fiyatı yüzde 236, soğanın fiyatı yüzde 127, şeker pancarının fiyatı yüzde 145, üzümün fiyatı sadece yüzde 133, elmanın fiyatı yüzde 118 oranında artış gösterdi.

Çiftçiler, aynı miktarda mazot, gübre, ilaç gibi girdileri alabilmek için 2002 yılına göre daha fazla ürün üretmek zorunda kaldılar. Örnek, buğday; buğday-motorin ilişkisinde 2002 yılında 1 litre motorin için 5 kilo buğday satmak zorunda bulunan çiftçi, 2017 yılında yani bugün 5,4 kilo buğday vermek zorunda kaldı arkadaşlar.

Buğday-üre; 2002 yılında 1 kilo üre alabilmek için 718 gram buğday vermek zorunda bulunan çiftçi, 2017 yılında aynı miktarda üreyi ancak 1 kilo 231 gram buğday vererek alabiliyor.

Buğday-kompoze gübre; 2002 yılında 1 kilo kompoze gübre alabilmek için 1 kilo buğday satmak zorunda olan çiftçi, şimdi 1 kilo 340 gram buğday satmak zorunda.

Sulama; 1 dekar alanı sulayabilmek için 2002 yılında 47,3 kilo buğday satmak zorunda bulunan buğday çiftçisi, şimdi 56 kilo buğday satmak zorunda kalıyor.

Kuru soğan; kuru soğan üreticisi 2002 yılında 1 litre mazot alabilmek için 4,9 kilo kuru soğan satmak zorundaydı, 2017 yılında 1 litre mazot için 8,2 kilo kuru soğan satmak zorunda.

Üre alabilmek için; 2002 yılında 1 kilo üre alabilmek için 659 gram kuru soğan vermek zorunda kalan çiftçi, şimdi 1 kilo 869 gram kuru soğan veriyor.

Sulama için; 2002 yılında 1 dekar alanı sulamak için 45,8 kilo kuru soğan satmak zorunda olan çiftçi, şimdi 85 kilo kuru soğan satmak zorunda arkadaşlar.

Patates; patates üreten ilimizin milletvekili Ömer Fethi Gürer yanımda, burada. 1 litre motorin alabilmek için 2002 yılına 4,8 kilo patates vermek zorunda olan çiftçi, şimdi 6,3 kilo patates satmak zorunda arkadaşlar, geldiğimiz noktaya bakın.

Sulama için; 1 dekar alan sulamak için 2002 yılında 45 kilo patates satmak zorunda olan çiftçi, 2017 yılında bugün 66 kilo patates satmak zorunda arkadaşlar, geldiğimiz hâl.

AKP iktidarı, Türk çiftçisini sadece fiyat politikalarıyla değil, ithalat politikalarıyla da ezmektedir. Son on yılda, 2008-2017 arasında Türkiye, dışarıdan 115 milyar dolarlık gıda ve tarım ürünü ithal etti. AKP hükümetleri, Türk çiftçisinden esirgediği desteği, ithalat yoluyla başka ülkelerin çiftçilerine sağlamış oldu. Örneğin, Türkiye'deki buğday çiftçisini destekleyerek buğday üretimini artırmak yerine, 2006 Ağustos-2017 arasında dışarıdan toplam 11 milyar 777 milyon dolarlık buğday ithal edildi.

Hükümet, kendi çiftçisini destekleyerek hayvansal üretimi artırmak yerine, ithalata izin verip diğer ülkelerin çiftçilerini destekledi. Aynı dönemde, 2006 Ağustos-2017, Türkiye, yurt dışından 5 milyar 433 milyon dolarlık canlı hayvan ve karkas et ithal etti. Son yıllarda ülke gündeminden düşmeyen kırmızı et krizini ithalat yoluyla çözmeye girişimi, 30 Nisan 2010 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararla Et ve Balık Kurumuna sığır eti ithalatı yapma yetkisinin verilmesiyle başlamış, aradan yedi yıl geçmesine ve 5 milyar dolarlık ithalat yapılmasına rağmen kriz ne yazık ki aşılamamıştır. Sorunun ithalat yoluyla çözülmesinin mümkün olmadığı, ithalatın fiyatları düşürmediği yaşanarak görülmesine rağmen ithalat sarmalı hâlen devam etmektedir.

Türkiye'de çiftçilerin örgütlenme seviyesi düşük. Dolayısıyla araçlar, çiftçilerin emeğinin büyük bölümüne el koyuyorlar. Hükümet ise sınıfsal tercihini yapmış, şirketlerden yana tarım politikaları uyguluyor, üretim yerine ithalatı teşvik ediyor yani bir anlamda tarım ürünü ithal eden şirketleri destekliyor. Ayrıca, tarım girdileri bakımından dışa bağımlıyız, girdi fiyatları yüksek, buna karşılık ürün fiyatları ise düşük. Bu durumda küçük çiftçiye tarımı bırakmaktan başka çare kalmıyor. Nitekim AKP'li yıllarda şeker pancarı alım fiyatı üç kat, mısır alım fiyatı üç kat, buğday alım fiyatı dört kat artırılırken, mazot fiyatındaki artış dört kat, gübre fiyatlarındaki artış beş kat, hayvansal üretimin temel girdisi olan yem fiyatlarındaki artış ise beş kat olmuştur.

Türkiye özellikle yağlı tohum ve bitkisel yağlar açısından büyük ölçüde ithalata bağımlı bir ülke hâline getirildi. 2003-2016 yılları arasında ithal edilen yağlı tohum ve türevlerinin bedeli 36 milyar dolardır. Ayrıca 62 milyon ton hububat için 17,5 milyar dolar, 3,5 milyon ton kuru bakliyat için 3 milyar dolar, 10 milyon ton pamuk için 17 milyar dolar ödenmiştir. Hâlen 28 milyon dekar tarım arazisinin boş bırakıldığı dikkate alınırsa doğru bir üretim planlaması ve destekleme politikasıyla ülkemizin bu ürünlerde dışa bağımlılıktan kurtulması kısa vadede görülmemektedir.

Tarım ürünlerinin ithalatının önündeki engellerin kaldırılması, GDO'yu hayvansal yemlerin ülkede daha rahat kullanılabilir hâle getirilmesi, tarım alanlarının da üreticilerin de azalması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (İzmir) – Tamamlıyorum Başkanım.

...tarımda pek çok şey yaşanırken aslında hedeflenen şey ne? Türkiye tarım ülkesi olmaktan çıkarılıyor. Ülke tarımı can çekişiyor, ithalat kapıları sonuna kadar açılmış, çiftçi plansız programsız yarın ne olacağını bilmeden üretiyor. Yüksek girdi maliyetleri nedeniyle ürün fiyatı çoğu zaman maliyeti karşılamıyor. Devletin lütfederek ödediği destekler ise amaçsız, hedefsiz ve zamansız dağıtılan bir para olarak görülüyor.

Sayın Bakanların arasındaki yolsuzluk tartışmaları da elbette çok önemli. Bununla ilgili de Sayın Bakandan bu konuda da bir açıklama duyacağız inşallah.

Sayın Bakan, özellikle su ürünleriyle ilgili 29'uncu sayfada verdiğiniz rakamlar, hepimizin göğsünü kabartıyor ama özellikle benim bölgede İzmir'de Yarımada'da, Karaburun, Çeşme, Urla, Seferihisar ve Dikili, Foça tarafında verilen balık çiftlikleri ruhsatları var. Bunu Tarım Bakanlığı olarak sizler veriyorsunuz. Türkiye'de bu kadar çok levrek, çupra pazarında önemli bir pay sahibi olmamız önemli bir şey, hiç itirazım yok fakat öyle yerlere ruhsat veriliyor ki İzmir'in ve Körfez'in denizi girilecek durumda değil. Bakın, karşı değiliz, evet balık çiftlikleri kurulsun ama bu balık çiftliklerinin doğru yerlerde ve doğru projelerle verilmesi gerekiyor, aksi hâlde gerçekten denizlerimiz artık girilemeyecek hâle gelmiş durumda arkadaşlar. O nedenle Tarım Bakanlığının ilgili birimlerinin ruhsat verirken ve bu konuda gelen projeleri tasdik ederken mutlaka bölgeye gidip o bölgenin analizini yapması gerekir. Geçtiğimiz günlerde Karaburun bölgesinde bir balık çiftliği açık denizde, kapalı alana gelmek için, ÇED raporu almak için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına başvuruyor. Gittik, yerine baktık, açık denizde masrafı fazla olduğu için kapalı denize geçmek istiyor. Kapalı denize geldiği zaman da o denizi, o Körfez'i tamamen yok ediyor arkadaşlar. Dolayısıyla, özellikle bu bölümde bulunan arkadaşlarımızın çok daha dikkatli olması gerekiyor.

Bir başka konu, taş ocakları ve mıcır ocakları. Sayın Bakanım, bakın, bu hafta sonu yapılacak İzmir Urla'da İleri teknoloji Enstitüsünün bulunduğu yerlere taş ocakları ve mıcır ocakları yapılacak, tarım alanlarının olduğu yerlere taş ocakları ve mıcır ocakları ruhsatları veriliyor. Şimdi, Tarım Bakanı olarak buna sizin izin vermemeniz gerekiyor, Bakanlık olarak verilmemesi gerekiyor. Ama Ankara'dan yer görülmeden, bakılmadan, o topraklarda ne üretilebiliyor, çiftçi, oradaki vatandaşlar hayatını nasıl geçiriyorlar, bunlar konuşulmadan Ankara'dan ruhsatlar veriliyor; adam geliyor, Ankara'yı görmeden lisansı bir başka kişiye devrediyor, oraya dozerler, kepçeler, kamyonlar geliyor, tarım alanları yok ediliyor. Dolayısıyla bu konularda çok daha dikkatli olmamız gerekiyor, özellikle Tarım Bakanlığının.

Sözümü sizin sözünüzle bitirmek istiyorum Sayın Bakan. Konuşmanızın giriş bölümünde diyorsunuz ki: "Bu dönemde, maalesef insanoğlu hızla gelişmenin ve modernleşmenin peşine düşerken gıdasını sağlayan toprağını ihmal etti." Evet Sayın Bakan, bizler topraklarımızı ihmal ettik ve yok ediyoruz. Kimi gazetelerde köşe yazarları sizinle ilgili şöyle bir şey söylüyorlar: "Bu kadar ziraat mühendisi varken, bu kadar gıda mühendisi varken, bu kadar şu varken, bu kadar gıda uzmanları varken bir doktor nasıl geldi de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı oldu, ne yapacak?" Bunları mahcup edecek, bunları utandıracak, bir hekim olarak tarımın hastalıklarına, ziraatın hastalıklarına, hayvancılığın hastalığına bir çare olmanızı istiyoruz, bir çare bulmanızı istiyoruz ve onları yazanları da mahcup etmenizi istiyorum.

2018 yılının hayırlı ve uğurlu olmasını diliyoruz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) - İnşallah beraber yapacağız.

MUSA ÇAM (İzmir) – İnşallah Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Açikkapı, buyurun lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bugün, Hakkâri Şemdinli'de, hain PKK terör örgütü tarafından yapılan saldırı sonucu Hakk'a yürüyen şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimize ve ailelerine sabırlar diliyorum.

Kıymetli Başkanım, kıymetli Bakanım; kırsal alanı canlandırmak, istihdam alanları oluşturmak, köyden kente göçü önlemeye yönelik olarak, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız birçok icraat gerçekleştirmektedir.

Türkiye ekonomisinin önemli faaliyet kollarından birisi olan tarım sektörü, 80 milyona yaklaşan ülke nüfusu ve yurdumuza gelen turistler, ayrıca yanı başımızda meydana gelen olaylar neticesinde, bugün Türkiye'mize sığınan yaklaşık 4 milyon insanı da kattığımız zaman, bu 80 artı 4 milyon ve turistlerin ihtiyacını karşılamaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Tarım ve hayvancılık sektörünün ülkemiz istihdamına ve milli gelirine sağladığı katkılar her geçen yıl artarak devam etmektedir.

Tarımın gayrisafi yurt içi hasılaya katkısı gün geçtikçe artmakta ve AK PARTİ hükümetleri döneminde 35 milyar lira seviyesinden, beş kat artarak bugün 161 milyar Türk lirası seviyesine yükselmiştir ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin üretim rekoru kırılmıştır. Tarımda gerçekleştirilen üretime yönelik çalışmalar neticesinde, bugün tarımsal hasılda Avrupa 1'incisi olmuş durumdayız.

Tarım ve hayvancılığa verilen destek ve hibelerle çiftçilerimize önemli katkılar sağlanmış, 2002 yılında 1,8 milyar Türk lirası olan tarımsal destekleme miktarı yedi kat artarak 2017 yılında bu miktar 12,8 milyar Türk lirasına yükselmiştir. Ayrıca, çiftçimize ödediğimiz nakdi karşılıksız hibe desteklerimiz de toplamda 103 milyar Türk lirasına çıkmıştır.

Türkiye, tohum ihraç eden bir ülke konumuna gelmiştir. Ülkemizde gerçekleştirilen tohum ihracatımız, son on beş yılda 17 milyon dolardan 154 milyon dolara çıkmıştır.

Hükümetimizin mazot, gübre, yem bitkisi ve tohum destekleri devam etmektedir.

Mazot desteği başlatan Hükümetimizin, yeni bir uygulama olarak bu yıl başlattığı ürün bazında mazot maliyetinin yarısını destek olarak üreticilerimize ödeyecek olması, üreticilerimiz açısından önem arz etmektedir.

2018 yılında çiftçilerimize 14,5 milyar nakit tarımsal destek verilecek olması da yine, tarımımızın geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Tarımsal kredilerde uygulanan sübvansiyon uygulaması da oldukça önemlidir. Buna göre, yüzde 25 ila yüzde 100 arasında sübvansiyon uygulanmaktadır. Böylece üreticilerimiz yüzde sıfır ila yüzde 8,25 cari faiz aralığında sübvansiyonlu kredi imkânı bulabilmektedirler.

2017 yılının ilk dokuz ayında Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince kullanılan 26,3 milyarlık tarımsal kredi oldukça önemlidir ve bu kredi kullanımının 2018 yılında artarak devam etmesi üreticilerin beklentisidir.

2017'de yapılan düzenlemeyle, 31/12/2016 tarihi itibarıyla muaccel hâle gelen tarımsal kredi borçlarının, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından yeniden yapılandırma yapılarak beş yıl vade yapılarak taksitlendirilmesi, ayrıca yapılandırma kapsamında yüzde 11 oranındaki basit faizin yüzde 6'sının Hazine Müsteşarlığınca karşılanması üreticilerimizin takdirini kazanmıştır.

Ülke genelinde parçalanmış, dağılmış, şekilleri bozulmuş, dağılık küçük arazi parçalarının birleştirilmesine yönelik önemli çalışmalar yapılmıştır, yapılmaya devam etmektedir. 1962 yılından 2002 yılına kadar 450 bin hektar civarında arazi toplulaştırması gerçekleştirilmişken, 2002-2016 yılları arasında 4,9 milyon hektar tarım alanında arazi toplulaştırma çalışması yapılmıştır, bu oldukça dikkat çekicidir. Hedefimiz, elbette ki 2023 yılına kadar 14 milyon hektar alanda arazi toplulaştırma

çalışmalarını tamamlamaktır. Bölünmüş tarım arazileri toplulaştırma çalışmalarıyla birleştirilirken, bunun yanında 2014 yılında çıkarılan yasal düzenlemeyle de miras yoluyla tarım arazilerinin bölünmesi engellenmiştir.

IPARD programı çerçevesinde ülkemizde bugüne kadar toplam 10.693 proje imzalanmıştır. Bu projelerden 3,2 milyar hibe sağlamış ve 57 bin kişiye yeni istihdam alanları oluşturulmuştur.

Ülkemizin tarım ve hayvancılık alanında katettiği bu mesafelerden doğunun incisi Elâzığ ilimize yapılan hizmetleri de siz değerli Komisyon üyelerimizle paylaşmak istiyorum.

Az önce ifade ettiğimiz tarımsal desteklemelerden, 2002 yılında toplamda 13 milyon TL destekleme ödemesi yapılmış iken, 2003-2017 yılları arasında Elâzığ'da bu rakam elli kat artarak toplamda 685,6 milyon Türk lirasına yükselmiştir.

Yine, Elâzığ'ımızda mera ıslah çalışmaları anlamında yapılan çalışmalar var. İlimizin mera alanı 268.912 hektardır. Elazığ'da, 12 proje kapsamında 44.459 dekar alanda mera ıslah çalışması tamamlanmıştır. Yem bitkileri desteği artırılmış, Elazığ'a 2003-2016 yılları arasında toplam 34,2 milyon Türk lirası yem bitkileri desteği sağlanmıştır.

Yine, Elâzığ'ımızda hayvan ırkları ıslah çalışmaları yapılmıştır, hayvan ırkları ıslah çalışmalarına hız verilmiştir. Böylece, yüksek verimli saf sığır ırkı sayısı artırılmıştır. Elâzığ'da 2002 yılında 8.592 adet olan suni tohumlama sayısı 2016 yılında 15.453 adede çıkarılmıştır. 2003-2017 yılları arasında, yine, toplam 211.746 adet suni tohumlama yapılmıştır, bu gerçekleştirilmiştir.

Yine, ilimizde dikkat çekici bir konu da gıda denetimleridir. Denetim sayısı 2002'de sadece 961 iken, 2017 yılında bu sayı 2.851'e çıkmıştır ve değişim oranı yüzde 453'tür. Yine, 2002 yılında Elâzığ'daki denetçi sayısı 5 iken, bugün 73'e çıkmış ve değişim oranı yüzde 980'i bulmuştur.

Bakanlığımızın önemli çalışmalarından bir tanesi olan arazi toplulaştırma çalışmalarında, Elâzığ ilimizde uygulanan Uluova Sulama Projesi kapsamında 26.500 hektarlık alanda ve Elâzığ Kovancılar, Karakoçan ilçelerimizdeki proje kapsamında 15 bin hektar alanda olmak üzere, toplam 41.500 hektar alanda toplulaştırma çalışmaları devam etmektedir. 2023 yılına kadar, inşallah, 115 bin hektar alanda toplulaştırma yapılması ilimiz için hedeflenmektedir.

Elazığ'a Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, 2006-2017 yılları arasında 18,7 milyon Türk lirası destek çiftçimize ödenmiş, bu programla da 439 kişinin istihdamı sağlanmıştır.

İlimizde, yine, 18-40 yaş arası kırsalda ikamet eden gençlerimize yönelik olarak, Genç Çiftçi Projesi kapsamında, 2016-2017 yılları arasında 433 projeye 13 milyon Türk lirası hibe ödemesi gerçekleştirilmiştir. Bu, özellikle köylerden şehirlere göçü önlemesi bakımından artarak devam etmesi gereken çok önemli bir konudur. Bu projelerin bu yılda, bu yıldan sonraki önümüzdeki yıllarda da artarak devam etmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Başkanım, tamamlayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – IPARD Programı çerçevesinde bugüne kadar toplam yatırım tutarı 330,1 milyon TL olan 230 proje için 184,1 milyon TL hibe sağlanmıştır ve 1.079 kişiye de iş imkânı, istihdam imkânı sağlanmıştır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı adına taşrada hizmetleri yürüten kurum ve kuruluşlarımızın faaliyetlerinden sizlere biraz bahsettim. Sayın Bakanım, bunun yanında, özellikle, ihtiyaçlarımız konusunda da birkaç şey söylemek istiyorum. Özellikle, geçmişte dağıtılan teşviklere nazaran son yıllarda daha fazla teşvik verilmesine rağmen bugün ithal eti konuşuyoruz. Tabii, teşvik sistemimizin kayıt dışılığı önleyecek şekilde dizayn edilmesi gerekir, buna inanıyoruz ve Sayın Bakanım bu sistem oluşturulurken sektörün, tabanda yer alan gerçek aktörleriyle daha fazla işişare içerisinde olmasında fayda var çünkü teorik bilgilerin pratikliği, gerçekliği ancak sektördeki, tabandaki kişilerle olan diyalogla çok daha net bir şekilde görülebilir.

Büyükbaş besilik danaya, yetkili kombinalarda kesilmesi hâlinde, geçtiğimiz yıl verilen baş başına 200 TL'lik teşvikin devam etmesinde fayda olduğunu düşünüyorum. Aksi durum, kayıt dışılığı teşvik edebilir ve bunun giderilmesi anlamında bu teşvikin devam etmesinde fayda var. Bu teşvikin yerine, yine, geçmişte olduğu gibi, karkas 190 kilogram üzerindeki hayvanlara verilmek şartıyla yetkili kombinalarda kesimi hâlinde kilogram başına 1 TL destek verilerek hem karkas veriminde artış sağlanması hem de kayıt dışı ticaretin önüne geçilmesi mümkün olabilecektir.

Sayın Bakanım, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz, 2014 yılında yıkım kararı verilen bir binada hizmet vermektedir. Daha önce belki size ifade etmiştik, çiftçilerimize daha sağlıklı hizmet sunulmasını sağlamak amacıyla yeni hizmet binasının 2018 Yılı Yatırım Programı'na alınmasını istirham ediyoruz.

Elâzığ ilinde 560 köye ve bağlı mezralara hizmet sunan Elâzığ İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüzün yine hizmet araçlarına ihtiyacı var.

Yine, Elâzığ ilimizde gıda işletmelerinin denetimlerini daha sağlıklı ve daha hızlı yapabilmeleri için bir gıda denetim aracına ihtiyacımız bulunmaktadır.

Yine, Elâzığ ilinde yürütülen toplulaştırma çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesi amacıyla sahada bir harita mühendisine de ihtiyacımız vardır, bu kadro konusunda da yardımlarınızı bekliyoruz.

2018 Yılı Yatırım Programı'nın ilimize, bölgemize ve ülke ekonomimize hayırlar ve bereketler getirmesini diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Açıkkapı.

Görüşmelere on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.04

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.22

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 16'ncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Kayan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri ve değerli arkadaşlar; hepinize merhaba.

Ben, özellikle Trakya bölgesinden bahsedeceğim. Toprağının verimli oluşu, kaliteli oluşu ama bu toprağa hiçbir şekilde saygı gösterilmemesi bizi, özellikle Trakyalıları son derece üzmektedir. Trakya'da yaklaşık olarak 2 bin civarında fabrika vardır. Bu fabrikaların da tamamı Trakya'nın “kepir toprağı” dediğimiz, dünyanın en verimli toprağının üzerinde kurulmuştur. Bu fabrikalar aynı zamanda nüfus da getirdiği için, şehirlerin nüfusları sürekli olarak artmaktadır. Bu da yine aynı şekilde, bu bahsettiğimiz verimli toprakta sürekli olarak toprak kaybına, onun yerine beton yığınlarına dönüşmektedir. Fabrikaların çoğu da tekstil üzerine olduğu için ve su ihtiyaçları da çok yoğun bir şekilde olduğundan dolayı Trakya'da yer üstü suyu bulunmamaktadır, yer altı suyundan sürekli olarak beslenmektedirler. Yer altı suyu da sürekli olarak aşağıya inmekte ve bu da dengeyi bozmakta, aynı zamanda toprak sulamasına da yetersiz bir şekilde, kifayetsiz bir şekilde zemin hazırlamaktadır.

Bunun yanında, özellikle Kırklareli bölgemizde iki tane büyük barajımız vardır. Bu iki tane büyük barajın sulama sistemi “açık kanal sistemi” dediğimiz sistemle yapılmaktadır. Bu da hem suyunun salma suyu olarak kullanılmasından hem de kanallardaki ısıdan kaynaklanan buharlaşmadan dolayı büyük bir su kaybına sebebiyet vermektedir. Ayrıca, bunun dışında, kapalı sistem yapıldığı zaman... Bizim bu barajlarımız kot olarak sulama havzalarının yüksekinde bulunmaktadır. Kapalı bir şebekeyle yapıldığı zaman hiçbir enerji ihtiyacı, enerji gereksinimi duymayan aletlerle -bu kapalı sistemde- gerek fiskiye sisteminde gerek damlama yöntemiyle sulama çok rahat yapılabilir. Bu, biliyorsunuz aşağı yukarı açık sistem ile kapalı sistem arasındaki tasarruf -buna yakıttı, enerjiyi de eklerseniz- on katına varmaktadır, on kat daha düşük bir maliyetle bu işi yapabiliyorsunuz. Onun için mutlaka bu iki tane baraja, özellikle Kırklareli Barajı ve Kayalı Barajı'na kapalı devre sistem yapılması artık şart olmuştur. Sistem de zaten eskimiştir, birçok kanalı, toprak üstü kanalı tahrip olmuştur. Onun için ben, özellikle 2018 yılında bunun mutlaka şeye alınmasını istiyorum.

Bu bölge, biliyorsunuz, aynı zamanda Ergene havzasını da sulamaktadır. Bu havza özellikle mısır yetiştirilmesi konusunda çok büyük ehemmiyet arz etmektedir. Bizim bölgemizde yaklaşık olarak 180 civarında, 1.000-1.500-2.000 başlı büyükbaş hayvan çiftlikleri vardır. Bunların hepsi, malumunuz, yem bitkisi olarak mısır ağırlıklıdır. Mısırın da biliyorsunuz yetişmesi için suya büyük ihtiyaç vardır, su

olmadan mısırın yetiştirilmesi imkânsızdır. Bu bahsettiğim şekilde bir kapalı devre sistem yapıldığı zaman, bu hayvan çiftliklerinin ihtiyacı olan yem bitkisinin de çok rahat bir şekilde burada yetiştirilmesi mümkün olacaktır.

Ayrıca, her fırsatta söylediğimiz gibi burada da arz etmekten bir beis de duymuyorum, Ergene Nehri'nin mutlaka ama mutlaka temizlenmesi gerekiyor. Ergene Nehri'nin suyunun yaklaşık olarak 220 kilometre olduğunu biliyoruz. Sağında 1 kilometre, solunda 1 kilometre, 2 kilometrelik bir havzadır bu. Bunu 220'yle çarptığımız zaman yaklaşık olarak 500 bin dekar bir arazidir bu. Bu su artırılarak tekrar yatağına salınmış olsa bu arazinin tamamı sulanacaktır fakat şu anda zehir akıtıldığından dolayı bu bölgedeki bahsettiğimiz arazide bırakın sulamayı, normal bir ekim dahi yapılamıyor. Çünkü taşıdığı anda bu zehirli su arazinin üzerine, tarımsal arazinin üzerine yayılmaktadır ve bahsettiğimiz tekstilden gelen zehirli atıkların hepsini buradaki, bu toprak emdiğinden dolayı burada şu anda maalesef tarım yapılamamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Süreniz doldu, lütfen tamamlar mısınız.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim.

Hayvan ırkı konusunda da birkaç şey söylemek istiyorum. Bizim mutlaka kendi iklimimize uygun şartlarda hayvan ırkı ıslahı yapmamız gerekmektedir. Bunun için çeşitli çalışmalarınız var, biliyorum. Ziraat fakültelerimizin burada çok büyük bir ehemmiyeti var. Biliyorsunuz, birçok ülke kendine özgü, kendi iklimine, kendi şartlarına özgü ırklar yetiştiriyor. Benim, özellikle Hollanda'da çok dikkatimi çekmişti. O bölgedeki koyun ırkı sadece Hollanda'ya ait ve oranın veteriner fakültelerinin yetiştirdiği, ıslah ettiği bir ırktır. Bu şekilde hayvan ıslahına da önem verirsek çok daha iyi olacak.

Bir başka konumuz ayçiçeği tohumu. Biliyorsunuz tamamen hibrit tohumdur, bir defadan fazla kullanamazsınız, bir defa ektiğinizde seneye bunu kullanma şansı yoktur. Onun da tamamı aşağı yukarı yurt dışından gelen şirketler tarafından yapılmakta. Bu da bizim hem genetik teknolojide geri kalmamıza hem de paramızın büyük bir kısmının yurt dışına akmasına sebebiyet vermektedir. Bu genetik teknoloji olsun, tohum ıslahı konusunda olsun ciddi çalışmalarımızın olması gerekir.

Aynı şekilde, buğday için de söz konusu. Bizim bölgemizdeki Alpullu Şeker Fabrikası -biliyorsunuz- Türkiye'nin ilk şeker fabrikasıdır. Dört yıldan beri de Sayın Başkan, şeker fabrikası çalışmıyordu. Çeşitli çabalarımızla çalıştı bu yıl fakat Sayın Bakan, sağlıklı bir çalışma değil çünkü onun için bakım gerekiyordu, bu bakımlar sadece bu yıl için yapılmış bir bakımdı. Çok ciddi yatırımlar yapılarak bu fabrikanın tekrar yaşatılmasını ve bölgeye hizmet etmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Beyribey, buyurun lütfen.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, basın; hepinizi saygılarımla selamlıyorum ve ben de Hakkâri'de şehit olan askerlerimiz ve korucularımıza Allah'tan rahmet diliyorum; ailelerine, milletimize başsağlığı diliyorum. Terörü lanetliyorum.

Değerli Bakanım, ben iki konu üzerinde durmak istiyorum. Bunlardan birincisi büyükbaş ve küçükbaş hayvan üretimiyle ilgili. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan üretimiyle ilgili en önemli sorunlarımızdan bir tanesi... Ki bu konuda gerçekten son yıllarda ciddi çalışmalar yapıyor. Bu ciddi çalışmaları destekliyoruz. Özellikle dışı hayvan kesimini yasaklıyoruz ve dışı hayvanı destekliyoruz.

Bu bayram süreçleri içerisinde dişi hayvan kesimleriyle ilgili büyük sorunlar yaşıyoruz. Şimdiden her ay muhtarlıklara, il, ilçe müdürlüklerine ve ilgililere bunu tebliğ etmemiz lazım, dişi düvelerin kesilmesinin şimdiden yasak olduğunu ifade etmemiz lazım. Bayram süreci gelince çıkıyoruz milletimizin karşısına, diyoruz ki: “Kurbanda dişi hayvan kesilmesi yasak.” Ama bu duyurulmamışsa, köylüye kadar gitmemişse... Bunu mutlaka yapmamız lazım, tebliğ etmemiz lazım.

Desteklerle ilgili, önemsiyorum, buzağı desteğini önemsiyorum ama buzağı desteği yeterli değil. Erkek hayvan daha çok kilo alıyor. Dişi hayvan kilo almadığı için -besi yapsanız bile kısa zamanda fazla kilo alamıyor- 200 kilonun üzerine çıkacak dişi hayvan sayısı çok fazla değildir ama erkek hayvan sayısı çoktur. Ben üretim için, et ihtiyacımız için, nasıl buzağınızı destekliyorsak düvenin de desteklenmesinden yanayım. Düveye de destek vermeliyiz. Normalde düvelerimizin veya dişi hayvanlarımızın bir yıl içerisinde, daha doğrusu yıllık yüzde 92'si falan doğum yapıyor ama yüzde 8'i kısır kalıyor. Kısırları zaten kesmek normal. Dişi hayvanlara bu desteği verirken, tabii, buzağıya verdiğimiz destek de dişi hayvana verdiğimiz destek... Burada, buzağıya biz 550 lira ile 750 lira arasında bir destek veriyoruz. Burada, işte, suni tohumlamayla veya pasaport alacak şekilde olanlarda 750 lira veriyoruz, 550 lirayı bütün dişi düvelere -ister kültür ırkı olsun ister normal ırk olsun- hepsine veriyoruz. Burada yaptığımız iş doğru ama sadece bununla biz dişi hayvanı ayakta tutamayız. Et fiyatları artınca, bu sefer et pahalı olduğunu için dişi hayvanını da götürüyor kestiriyor, para kazanıyor; bu da bizim gelecekteki hayvan neslimizin ve ırkımızın azalmasına ve yok olmasına sebebiyet veriyor. Bunu önemsiyorum.

Buzağılarla ilgili en önemli ikinci konu bence -sizin açıklamanızda da vardı- buzağı ölümleri. Buzağı ölümleri, bana göre, çok, bu destek kadar önemli bir konu. Bununla ilgili -Allah için- şapla ilgili Türkiye genelinde ari bölgeler yarattık ve ciddi aşılama çalışmalarına devam ediyoruz. Ama çiçek aşısıyla ilgili, antraksila ilgili, sepsisle ilgili; bunlarla ilgili aşılarımız ücretlidir. Ücretli aşılar olduğu için 1 lira, 2 lira, 3 lira, 4 lira olsa bile köylüye maliyeti yüksek gelmektedir. Ben mesela ilk sepsis aşısının bütün buzağılara bedava yapılmasından yanayım. Ölümleri ileri derecede azaltacaktır ve bedava yapmalıyız. O yetmez, antraksın; o yetmez, bulaşıcı... Brusellayla ilgili aşıları zaten yapıyoruz ama paralı yapıyoruz. Çiçek aşısı bulunmuyor. Gerçi Kars'ta çok rastlanan bir hastalık değil ama sıcak bölgelerde oluşuyor ama çiçek aşısıyla ilgili de mutlaka aşıları bedava yaptırmalıyız. 3 lira, 5 liraya bakmadan, mutlaka aşıları yaptırmamız gerektiği kanaatini taşıyorum.

Ben ilimden söyleyeyim: İlimde 550 bin civarında büyükbaş hayvan var, 550 bin de küçükbaş hayvan var. Küçükbaş hayvan sayısı gittikçe azaldı geçen yıllara göre. Büyükbaş hayvan sayısı da azaldı ama kalite yükseldiği için oradaki mesafeyi bir kapatır olduk. Nasıl? Eskiden dört yılda doğar oluyordu -eskiler bilirler doğarın ne olduğunu- şimdi iki yılda doğar oluyor. Bu ne demek? İki katı, yani hayvan sayımız 550 bindi, şimdi hayvan sayımız 1 milyon 100 bin demektir iki katı olunca. İki yılda hemen kesiyorsunuz, iki yılda buzağınızı yapıyorsunuz; o anlamda önemsiyorum. Böyle bir mesafe aldık, hayvan ırkı gelişti, değişti, onu önemseydiğimi ifade etmek istiyorum.

Özellikle düve teşvikleri, biz köydeki insanlara destek verebilmeliyiz. Desteklerimiz küçük işletmelere de verilmelidir.

Burada sırası gelmişken şunu da söylemek istiyorum: Türkiye'nin en büyük sorunlarından bir tanesi -şimdi birçok arkadaşlar da söyledi- çoban sorunudur. Çoban sorununu çözenin yolu da toplum yararına Çalışma Bakanlığınca yapılan programlardan köylere karşılıksız çoban vermeliyiz. Bu benim kanaatimdir, karşılıksız köylere vermeliyiz. Bunları zaten biz bu programda dokuz ay çalıştırıyoruz, dokuz ay zaten yetiyor. Çobanlıklarda dokuz ay süre yeterlidir ama bunları diğer, ilkokulda veya Millî Eğitimde çalışan gibi, camide çalışan gibi, diğer kurumlarda çalışan gibi, valilikte çalışan gibi değerlendirmemek lazım; bunları biraz daha farklı bir ücretle göndermek lazım, aksi takdirde bulamayız.

Ben bunun ne fayda getireceğini söyleyeyim: Çoban olarak o köylerdeki köylülerden alacağımız için -kendi köylülerinden- bir müddet sonra onların artık kendi hayvanlarını da yetiştirerek hayvancılık alanında gelişme sağlayacağı kanaatini taşıyorum.

Ben dişi hayvan kesimine oldum olası karşıyım, yine karşıyım. Bakanlığımızın da bu konuda tavrı var ama dişi hayvanı da desteklememiz gerektiğini de altını çizerek ifade etmek istiyorum.

Tabii, Kars'ımızda geçmişte büyükbaş hayvan çok fazlaydı, şimdi sayısı bir miktar azaldı. Bunda da göçlerin etkisi olduğunu düşünüyorum. Göçleri durdurmanın yolu, köyde insanlarımızın kalmasının yolu, tarımla ilgili, özellikle hayvancılıkla ilgili şey yapmak lazım.

Bir de önemli konulardan bir tanesi -onu atlıyordum- koyunlarla ilgili. Şimdi, koyunlara da destek veriyoruz, 25 lira veriyoruz, 1 koyuna desteğimiz 25 lira. Ortalama 10 koyun 1 inek yapar. 1 ineğe, düveye kaç lira destek veriyoruz? 550 lira minimum, buzağıdan dolayı veriyoruz. 10 koyuna 250 lira veriyoruz. Sayın Bakanım, bunu 50 liraya çıkarmamız lazım. Koyunla ilgili, onlara da yani koyuna verdiğimiz gibi onun kuzusuna da vermeliyiz, kuzuyla ilgili de aşlamayı yapmalıyız. Aksi takdirde Türkiye'de koyun sayımızı gittikçe azalacaktır. Oysaki koyun daha kolay, üretimi daha kolay, yıl içerisinde iki defa doğurabiliyor, bir yılda yetişebiliyor; büyükbaş hayvanı iki yıl üç yıl beklemek zorunda kalıyoruz. Onun için, koyunculukla ilgili de mutlaka kuzu parası vermeliyiz. Yani 25 lira koyuna veriyorsak 25 lirayı da kuzuya vermeliyiz diye düşünüyorum.

Daha söylenecek çok konu var tabii ama ben sizleri de yormak istemiyorum. Bunları, özellikle aşlamayı, buzağuların aşılmasını bir daha altını çizerek söylüyorum. Aşların bedava olmasını altını çizerek söylüyorum. Koyun ve kuzulara en az 50 lira... Yani kuzuya da para verilmesi gerektiğine inanıyorum, buzağı gibi diyor, heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beyribey.

Sayın Kürkcü, buyurun lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Diğer, sabah yapılan sunuşlarda esasen meselenin geneline yaklaşımlar yapıldı. Tabii, bizim grubumuz adına konuşan Sevgili Vekilimiz Celadet Gaydalı'nın ve öte yandan Zekeriya Temizel'in sunuşlarından çok yararlandım. O nedenle, onların söylediklerini tekrar etmeyeceğim fakat ben daha özgür bir alana hem kendi temsilcisi olduğum bölgenin yani Ege Bölgesi, İzmir ve onun hinterlandındaki tarım alanlarının merkezi meselelerinden birine değinmek istiyorum hem de bununla bağlı olarak önümüzdeki sunumla ilgili bir eleştiri ihtiyacı olduğunu söylemek istiyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, Ege Bölgesi hem iklim ve toprak koşulları hem de uzun yıllar yani bin yıllar süren bir geleneğin sonucu olarak Türkiye'nin en önemli tütün üretim bölgelerinden biriydi fakat artık öyle değildir çünkü Türkiye, tütün üretimine ilişkin politikasını özellikle Dünya Bankasıyla yaptığı anlaşmalar sonucunda değiştirdi ve hem tütün ekim alanlarını sınırladı hem de buna bağlı olarak tütünün başlıca ham maddesi olduğu sigara ve diğer ürünlerin kullanımını da teşvik etmeyen, hatta bunları kısıtlayan, özellikle kısıtlayan bir kültür politikası da izliyor. Aynı şekilde, üzüm de böyledir. Alkollü içkilerin üretimi konusunda Hükümet son derece sınırlayıcı bir politika izliyor. Bu nedenle, başlıca ham maddesi üzüm olduğu için üzüm tarımında da, bağcılıkta da büyük bir sorunla karşı karşıyayız. Fakat bu kadar önemli bir mesele tarımsal, sanayi ve kültürel bir mesele oluşturmasına rağmen, tütün ve bundan sorumlu bir birim oluşmuş olmasına rağmen Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun bize yaptığı sunum bu kadar. Şimdi, doğrusu, aslında bütün sunumların belki de bu telgrafik kısalıkta olması tartışmayı kolaylaştırabilirdi ama bu, tartışmayı zorlaştırıyor çünkü sunması gereken bilgilerin hiçbirini

sunmuyor, fakat bir de şöyle bir şey diyor, bunu size okumak istiyorum: “Tütün ve alkol piyasası ülke ekonomisi yönünden stratejik önemi haiz olması sebebiyle -dikkat çekiyorum, stratejikmiş- toplumsal yaşamın duyarlı alanı kabul edilmiştir. Devlet ve toplum açısından taşıdıkları önem dolayısıyla tütün ve alkol piyasaları ülkemizde olduğu gibi dünyanın pek çok ülkesinde ayrı bir kamu otoritesi eliyle ve özel olarak izlenmektedir. Söz konusu piyasalardaki ürünler yarattıkları yüksek katma değer dolayısıyla tarımdan enerjiye kadar uzanan geniş bir yelpazede toplumun birçok kesimini doğrudan ve dolaylı etkilemekle birlikte, tabii oldukları yüksek oranlı vergi nedeniyle de bütçe gelirlerinde önemli bir yer tutmaktadırlar.” Bu kadar önemli olan bir fonksiyonun bütçedeki ve Komisyonumuz karşısındaki karşılığı budur. Ben bunun çok kötü bir sonuç olduğunu sizinle paylaşmak istiyorum çünkü bu kamuoyu içinde de ayrıca -sadece mali sebeplerle değil, diğer sebeplerle de- o kadar çok tartışılan bir konu ki buna ayrılmış olan yerin ve zamanın bu kadar olmasının -ki ben sizin sununuza da baktım, orada da bundan çok daha kısa bir yer tutuyor- ben kabul edilemez olduğu kanaatindeyim. Çünkü özel tüketim vergisi kalemleri içerisinde 2018’de alkollü içkilerden 10 milyar 555 milyon küsur lira, tütün mamullerinden 37 milyar 786 milyon lira, toplam 48,3 milyar lira vergi alınacak; bu, toplam özel tüketim vergisi gelirlerinin dörtte 1’inden fazla.

Şimdi, bu kadar önemli bir vergi kalemini oluşturan bir üretim ve imalat alanında bu kadar anlaşılabilir darlıkta bir tartışmayı niçin yapıyoruz? Ben, doğrusu, bunun tarıma bakış, toplumsal hayata bakış, siyasete bakış bakımından da fikir verdiğini düşünüyorum. Bana sorarsanız, bu aslında önemsiz olduğunu da göstermiyor, o kadar önemli ki Tarım Bakanlığımız bu topa girmemeyi tercih ediyor. Ben müsaadenizle bu topa birkaç tane vurayım.

Birincisi, sadece bir tarım sorunu değil çünkü Dünya Bankasıyla yapılan anlaşmalar sonucunda 4733 sayılı Yasa’nın çıktığı günden bu yana tarımda son derece büyük bir tasfiye yaşandı. On beş yıl içerisinde, 405.882 olan tütün üreticisi sayısı -yani bunu aslında kişi değil, hane olarak düşünmek gerekir- 2014 yılında 65 bine geriledi. Yani neresinden baksanız, 350 bin hanenin başlıca üretim faaliyeti, tarzı, hayatı, var olma şekli, barınma şekli, bunların tamamı değişti. Bunun yaklaşık 2-2,5 milyon insanın hayatındaki muazzam bir değişiklik olarak görülmesi gerekir. Tütün üretimi de 159.521 ton iken 2002’de, 2014’te 68 bin tona geriledi. Fakat işin tuhaf yanı, kültürel ve ideolojik olarak hem tütün hem alkol tüketimine yönelik bir tedbir olarak bir yandan bu selamlanırken öte yandan ne alkol ne tütün ve mamulleri tüketimi düşmedi ve ithalatı arttı sadece. Türkiye dünyada başlıca tütün ihracat ve üretim merkeziyken şimdi en önemli ithalat merkezlerinden birisi. İthalat 2016’da yaklaşık 1,7 milyar lira, ihracat 1,1 milyar lira. 2017’de ithalat yaklaşık 1,1 milyar lira, ihracat 717 milyon lira. Yani sonuçta, insanlar tütün ve alkol tüketmeye devam ediyorlar ancak bunu biz dışarıdan ithal ediyoruz. Böylelikle ne ondan umulan kültürel ve yaşam tarzı faydası elde edilmiş oluyor ne de bunun üreticileriyle arasında olumlu bir ilişki kuruyor.

Şimdi, bakın, bunun toplumsal hayata etkilerini biz başka yerlerde depresif bir etki olarak gördük. Soma’da gerçekleşen en büyük maden cinayetlerinden birinde hayatlarını kaybeden işçilerin biyografileri kazındığında, hepsinin arkasında, iflas etmiş çiftçiler, eskiden tütün tarımıyla uğraşırken artık yapacak iş bulamadıkları için madende kazma sallayan insanlar çıktı. Ermenek’teki maden kazasında ölen işçilerin arasında tarım için kendilerine gerekli donanımları sağlayamadıkları için, dolayısıyla banka borçlarını ödeyemedikleri için madenlere girmiş işçiler çıktı. Özetle, üretimden dışladığımız, üretici köylüler olarak üretimden dışladığımız milyonlarca insanı, hepsini, şimdi, bu yeni üretim modeli yani neoliberal üretim modeli içerisinde birer karın tokluğuna çalışan amele durumuna getirmiş olduğumuz gerçeği var.

Bu süreç durmuyor, devam ediyor. Biliyorsunuz, en son torba yasa çerçevesinde getirilen kısıtlamalarla şimdilik bu müdahalelerin dışında kalmış gibi görülen sarmalık kıyılmış tütün üretimi ve ticareti yapan yüz binlerce insan, özellikle Adıyaman ve çevresinde, şimdi son derece ağır koşullara bağlanıyorlar ve hepsi Meclise gönderdikleri mesajlarda bunun devam etmesi hâlinde karşı karşıya kalacakları şeyin bir mali yıkım ve yoksulluk olacağını söylüyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen toparlar mısınız.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Toparlıyorum.

Ancak şöyle söyleyeyim: Ben bunun sadece bir iktisadi tercih, bir tarım yapılandırma tercihi değil, aynı zamanda Hükümeti oluşturan partinin kültürel ve politik kodlarıyla da kısmen ilgili olduğunu düşünüyorum. Bu içki yasağı Osmanlı'daki içki yasağı görüşüyle toplumda ahlak vesair değerleri takviye edebileceğine dair yargıya büyük ölçüde dayanıyor. Fakat bunun geldiği yer şurasıdır, siz Tarım Bakanı olarak benden daha iyi bunların bilgisini alıyorsunuzdur: Şu an evlerde içki üretimi patlamış durumdadır. Ne kadar özel tüketim vergisi dayarsanız o kadar çok evde yapılmış rakı ve şarap tüketiminden sağlıklarını kaybetme riskiyle karşı karşıya bulunan insanları göreceksiniz. Eğer bütün bunları bir tiryaki gibi konuştuğumu düşünüyorsanız onu da gidirmiş olayım; sigara içmiyorum, içmediğim için çok memnunum. Fakat insanlar sigara içiyorlar ise hayatlarını ve varlıklarını tehdit edebilecek yollara mecbur bırakılarak içmeye yönlendirilmekten çok, bütün bunların bir gerçek olduğunu kabul ederek hem tüketim hem üretim alanlarına yaklaşmak gerekir. Doğrusu, ben ahlaki kaygıların ikinci planda kaldığını biliyorum, iktisadi kaygılar özellikle... Dünya Bankasının elimizi bağlaması dolayısıyla sadece tütün değil, aynı zamanda pancar çiftçisine de bu yapıldı, buğday ekim alanları için de bu yapıldı, fındık ekim alanları için de bu yapıldı. Fakat ortaya çıkan sonuç, esasen neoliberal iktisat politikalarının yıkımdan başka bir şeye yol açmadığı, milyonlarca köylüyü topraktan koparttığı fakat kentte onlara herhangi bir istihdam olanağı da sağlamadığı için aslında kederden içen insan miktarını ister istemez artırmakta olduğunu söyleyebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, çok teşekkür ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şunu da söyleyerek bitireyim: Fakat buna karşılık, aslında sizin on beş yıllık iktidarınız öncesinde Türkiye’de hiç olmayan keyif verici madde tüketimi özellikle yoksul halkın yoğun olarak yaşadığı yerlerde çoğaldı ki o yüzden aşağıda biraz önce uyuşturucuya karşı mücadele için Meclis bir adım atmak zorunda kendini hissetti. İktisadi politikalar ile bunlar arasındaki bağı kurmadıkça ne yaparsak yapalım Türkiye toplumu bu ahlaki ve kültürel basınçlar altında kalmaya devam edecek. Politika kurarken bunları tekrar göz önünde tutmanızı ve lütfen Meclise gelirken bu kadar önem verdiğiniz, “stratejik” dediğiniz sektör hakkında bu kadar hiçbir şey söylemeyen bir metinle de gelmemenizi rica ederim.

Teşekkür ediyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, konuşma sırası olan 10’un üzerinde milletvekilimiz var. Lütfen, konuşma sürelerine riayet edelim ve onar dakika içerisinde konuşmalarımızı tamamlayalım.

Sayın Bekaroğlu, kesersem de sakın bana kızmayın, kişisel değil iş icabı.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, hayırlı olsun.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şimdi Sayın Bakanımızın, Zekeriya Bey'in yapmış olduğu güzel konuşmayı ben dinleyemedim, aktardılar arkadaşlar, ondan sonra, tabii, konuşmak zor.

Önce, bu -herkes söylemiştir- tarım destekleriyle ilgili konunun ben de altını çizmek istiyorum. Gayrisafi milli hasılanın yüzde 1'i kadar bir destek zorunluluğu var yasa gereği. Yasa size "İsterseniz verirsiniz, isterseniz vermezsiniz." demiyor, "Kesin verilir." diyor, "Verebilirsiniz." demiyor. Verilir yani vermek zorundasınız ama vermiyorsunuz bu desteği. Nasıl vermiyorsunuz? Şöyle vermiyorsunuz: 2016 yılında 26 milyar TL vermeniz gerekirken 11 milyar TL verdiniz. 2017 yılında 30 milyar TL vermeniz gerekirken 12 milyar TL verdiniz. 2018 yılı için de aynı şey, 35 milyar TL vermeniz gerekirken 14,5 milyar TL veriyorsunuz. Dolayısıyla geçen yıllardan alacaklarınızın yanında, 2018'de de çiftçiden 20 küsur milyar TL'yi -ne diyeyim şimdi, çalıp diyeceğim, hemen kızacaksınız- alıp başka kesimlere aktarıyorsunuz; mesela holdinglerin vergilerini siliyorsunuz, burada kullanıyorsunuz. Bütün bunlar zaten, sadece bu rakam bile, nasıl bir ekonomik politika izlediğinizi, hangi toplum kesimlerini önceleyen bütçeler yaptığınızı açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Bu desteklerin dağıtılmasında da çok ciddi problem var. Son zamanlarda özellikle büyük üreticilere, birliklere filan yöneliyor bu paralar, küçük çiftçiye, küçük üreticiye hemen hemen destek yok; bu da bir politika. Bunun sonucunda ne oluyor arkadaşlar? Başka yanlışlarımız da var, tütünle ilgili, pancarla ilgili uygulanan kotalar, yanlışlıklar var. Bunun sonucu da insanlar buldukları yeri, Anadolu'yu terk ediyor, büyük şehirlere gidiyor. Ne oluyor orada? Köle işçiler oluyor yani sermayenin, neyse, her kimse onun ihtiyacı olan ucuz işçi stoku şehirlerde. Başka problemler de çıkıyor; ulaşımdan barınmaya, güvenliğe kadar ciddi problemler çıkıyor. Bu işi siz bir politika hâline getirmişsiniz çünkü toplum kesimleri arasındaki tercihleriniz belli. Mesela, esnafa da aynı şekilde uyguladığımız politikalar sonucu esnaf yok oluyor, bunun yerine büyük AVM'ler, zincirler, onlar öne çıkıyor, aynen çiftçinin şehirde köle işçi olduğu gibi esnaf da AVM'lerde asgari ücretli işçi oluyor maalesef. Politikalarınız bu şekildeki politikalar.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; sanıyorum, bu orta vadeli programa göre tarımla ilgili yazılanları herhâlde okumuşsunuzdur. Orta vadeli programa göre tarım istihdamının toplam istihdam içerisindeki payının 2017 yılında yüzde 18,8'lik seviyesinden 2020 yılında yüzde 16,4'e gerileyeceği belirtiliyor. Bu da aslında uygulamakta olduğunuz politikaların neye yöneldiğini çok açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Değerli arkadaşlarım, sizin uyguladığınız -sizin derken Sayın Bakan, siz iki buçuk aylık Bakansınız, elbette Hükümetinizi kastediyoruz, sizi kastetmiyoruz- politikalar sonrasında içeride büyüklüğü, dünya genelinde de dışarıdaki çiftçiyi, yabancı çiftçileri destekliyorsunuz. Bununla ilgili dünya kadar rakam var, ben birkaç tanesini vereyim... Mesela, şimdi, Sayın Bakanımız ucuz et yedirmeyle ilgili tedbirler aldı, marketlerde ucuz et satılmaya başlandı. Nasıl bir et? Bakanımız "güvenli" diyor, biz de Bakanımıza güvendiğimiz için gidip alacağız. Ama buraya nasıl gelindi yani bugüne kadar hangi hayvancılık politikaları uygulandı ki Türkiye bu duruma düştü, bunlara bakmak gerekiyor. Bu sadece hayvancılıkla ilgili değil yani buğdayda da öyle, diğer tarım ürünlerinde de, hepsinde hemen hemen bu şekilde işliyor. Bakın, bunun sonrasında, mesela Türkiye özellikle yağlı tohum ve bitkisel yağlar açısından ithalata bağımlı bir ülke, birçok konuda da öyle, ithalata bağımlı. Bakın, bazı rakamlar vereyim size: 2003-2016 yılları arasında ithal edilen yağlı tohum ve türevlerinin bedeli 36 milyar doları bulmuş Sayın Bakanım. Ayrıca, 66 milyon ton hububat için de 17,5 milyar dolar ödenmiş, 3,5 milyon ton kuru bakliyat için 3 milyar dolar ödenmiş, 10 milyon ton pamuk için 17 milyar dolar ödenmiş. Değerli arkadaşlarım, bu rakamlar ortada.

Sayın Bakanımızın hazırlamış olduğu kitapçık çok güzel, iyi şeyler yazıyor. Bu yazdığı şeylerin de hepsinin doğru olduğuna inanıyorum. Ama satır aralarına, söylenenlerin arkasına baktığımız zaman böyle acı gerçeklerle karşı karşıyayız. Maalesef Türkiye tarımsal üretim konusunda son derece gerilere düşmüş, mutlak ithalatçı bir ülke hâline gelmiştir.

İşte, mazotla ilgili destekler falan diyorsunuz, onları da biraz evvel iktidar partisinden bir arkadaşımız konuştu. Böyle değil, bakın, durum şöyle: Bu iktidarın mazota verdiği destek miktarı 2014 yılında 646 milyon, 2015 yılında 700 milyon, 2016 yılında 740 milyon TL'dir. Sözü edilen her bir yılda mazot üzerindeki dolaylı vergiler nedeniyle çiftçiden alınan vergi miktarını 10 milyar TL olarak düşünürseniz, on beşte 1'i bile değildir yani uygulanan politikalar böyle politikalardır. Dolayısıyla Sayın Maliye Bakanı, Komisyonunda “‘Yalancı’ kelimesi kullanılabilir.” dedi ama ben gene kullanmayacağım, yanıltıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Maliye Bakanımız burada yok, öyle bir şey demedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dedi, aynen öyle dedi.

BAŞKAN – “Yalan söylüyorsunuz.” dedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tutanakları getirelim. Yani Maliye Bakanı “Yalan söylüyorsunuz.” diyorsa buradaki bir üye de Bakana “Sen yalan söylüyorsunuz.” der, ayıp olur yani. Biz söylemiyoruz onu. Yanıltıyorsunuz, bunu ifade edeyim.

Değerli arkadaşlarım, çiftçi borçlarıyla ilgili de çok ciddi problemler var, bu rakamları söylemiyorsunuz, lütfen söyleyin. 2002 yılında çiftçilerin banka borçları 5,1 milyar iken –hani 2002'yle karşılaştırıyorsunuz ya Sayın Bostancı- 2016 yılı sonunda bu rakam 73,4 milyar TL'ye yükselmiştir. Daha başka rakamlar var 2002'yle karşılaştırdığımız zaman. Sizin çalışmadığımız alanlara, konulara girmiyorsunuz, orayı es geçiyorsunuz ya da oraya ışık tutmuyorsunuz maalesef.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu, size söyledi Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uygulamış olduğunuz politikalar ve sunmuş olduğunuz 2018 yılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesi maalesef, biraz evvel küçük örneklerle anlatmaya çalıştığım durumu hiç değiştirecek bir bütçe değil. Bu bütçe de yine içeride büyükleri destekleyecek, dünya şeyinde de büyük tekellerin, dünya tekellerinin işine yarayacak politikalardır bu politikalara.

Sayın Bakanım, ben İstanbul Milletvekiliyim, İstanbul 3'üncü Bölge Milletvekiliyim ama her bütçede Rize'yle ilgili konuşuyorum. Daha evvel Rize milletvekilliği yaptım. İstanbul'da da ağırlıklı bir şekilde -tabii, bütün seçmenin reyini aldık ama- Rizelilerin oyunu aldığımızı düşünüyorum. 3'üncü bölgede de 200-250 bin Rizeli olduğuna dair rivayetler var.

BAŞKAN – Ama Rizelilere bir dakika ayırdınız konuşmanızda.

Son bir dakika, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha bana bir beş altı dakika daha vereceksiniz, ben eminim, güveniyorum size.

BAŞKAN – Yok, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dün akşam da konuşmadım, dikkat ederseniz.

Sayın Bakanım, çay stratejik, tütün, her şey stratejikten başlar da çay da stratejik bir ürün. Savaş için gıda stoku yapıldığında mutlaka çay konuluyor. Bu açıdan stratejik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Fındık da...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Fındık da mı konuyor?

Çayla ilgili çok ciddi problemler var ve bu problemlerin çözüleceğine dair hiçbir işaret de yok. Bölgede bu üretimi yapan aşağı yukarı 210 bin aile ciddi tedirginlikler yaşıyor Sayın Bakanım, bunları sizinle paylaşmak istiyorum. Türkiye’de 250 bin ton civarında kuru çay üretiliyor, 300 bin ton kuru çay tüketiliyor. Sizin bölgenizde, bildiğiniz gibi, kaçak çay kullanılıyor, 50 bin ton civarında çoğu kaçak yollarla giren çay tüketiliyor ama şu anda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, iki dakika içerisinde maksimum, lütfen...

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu anda, geçen sene uygulamaya konulacak diye ilan edilip, sonra büyük ihtimalle referandum dolayısıyla -hani tepkiler gelince, referandum vardı- geri çekilen, bir organik gübre uygulama şeyi var. Bu bölgedeki çay üreticilerini ciddi bir şekilde tedirgin etmiş durumda. Organik gübre kullanıldığında Sayın Bakanım, bölgedeki kuru çay üretimi üçüncü yılın sonunda 250 bin tondan yarısına, 125-130 bin tona düşecek. Dolayısıyla Türkiye’ye yabancı kökenli çay gelecek. Yabancı çay da değişik ülkelerden geliyor ama üretkenler büyük tekeller. Bu tekeller çok ucuz bir şekilde üretiyorlar ve daha da kaliteli hâle gelecek Türk çayı bununla rekabet edemeyecek ve bölgedeki çaycılık ortadan kalkacak. Vatandaşın, üreticinin temel endişesi ise yarı yarıya üretim düşecek “Ben zaten şu andakiyle geçinemiyorum. Ne olacak benim durumum?” diye soruyor.

Şimdi, 2017 yılında ertelendi bu Sayın Bakanım. Bu bilgi size geldi mi? Ben size soru önergesi olarak sordum ama henüz cevap vermediniz. 2018’de ne olacağı belli değil. Bu konuyla ilgili herhangi bir araştırma yapılmış mı? Hangi gübre kullanılacak inorganik, kimyasal gübreler yerine? Nasıl kullanacak, vatandaşın kaybı nasıl giderilecek? Bu konularla ilgili hiçbir açıklama yok ve müthiş bir belirsizlik var. İnsanlar...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum efendim, birkaç cümle...

BAŞKAN – Bitirdiniz, bitirdiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama durun daha koca tarım, anlatıyoruz, çay bu ya.

BAŞKAN – Koca tarım tabii, çayın gerisini Sayın Öztürk getirecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanının memleketinden konuşuyorum. Bakın iktidar partisi konuşmuyor Rizelilerle ilgili, Cumhurbaşkanı dolayısıyla bir beş dakika daha bana verin. Son cümlelerimi söyleyeyim.

BAŞKAN – Son cümleler.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de sadece ÇAYKUR’da değil ama diğer kurumlarda da var. Geçici mevsimlik işçiler var. Bu işçilerle ilgili çok ciddi bir sıkıntı var.

Sayın Bakan, bizde 4, en fazla 5 ay çalışıyor, 6 ay çalışmadığı için maaş alamıyor daha sonra, primleri yatırılmıyor ama işsiz de sayılmıyor. Müthiş bir şey var. Ya adamlar işsiz, İşsizlik Fonu’ndan insanlara işsizlik ödemesi yapın ya da adamları işçi sayın, işçi kadrosuna geçirin. Yani gerçekten bir zulüm var burada.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çalışma Bakanlığı bütçesinde onu konuşalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Orada da konuşacağım ama ÇAYKUR Sayın Bakanla ilgili olduğu için burada söylüyorum. Sayın Cemal Bey nerede ne konuşacağımızı az çok biliyoruz, yaşımız, tecrübemiz bunu şey yapıyor.

Sayın Başkanım, devam edeyim mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

Sayın Çaturoğlu... Yok yerinde.

Sayın Gürer, sizi otobüse yetiştirelim.

Süreniz beş dakika.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle görevinizde başarılar dilerim. Zor bir bakanlıkta görevdesiniz. Özünde, Bakanlığınız “İthal ürünler bakanlığı’ dense yeridir.” diyeceğimiz konuma geldiğinde siz Bakan oldunuz. İlaç ithal, gübre ithal, tohum ithal, ürün ithal, hayvancılıkta ithale dayalı bir süreçte ilerliyoruz.

Mazota gelen zamlar ve enerjiyle yer altı suyu kullanan çiftçiler ciddi anlamda mağdurdur. Çiftçi Kayıt Sistemi’ne dâhil olmayanlar mazot desteği alamadığı için ayrıca daha güç durumdadır. Köyler boşalmaktadır. Yabancıların ve büyük şirketlerin dışında özellikle aile çiftçiliği çok zor durumdadır. Toprağını yabancıya satan köylümüz ya göç etmekte ya da kendi toprağında amele olarak çalışmaktadır.

Tarım, planlamadan uzaktır. Niğde ili somut örnektir. Patates üretiminde birinci, lahana üretiminde ikinci, elma üretiminde üçüncü, fasulye üretiminde dördüncü olan Niğde IPARD dışı bırakılmıştır. IPARD 2 de başlamıştır ama Bakanın benim yazılı soruma verdiği yanıtta bundan sonra kesinlikle IPARD için yeni bir il alınmayacağını belirtmişti. Üretici ürettiği değere ürününü satamazken tüketici ise pahalı ürünü almaktadır, ithale teslim, tarım simsarlarının kontrolünde satış sunulmaktadır.

Çiftçi gibi hayvancılıkta da büyük sorunlar vardır. 2015 yılından bu yıl ağustos ayına kadar yurt dışından 156 milyon 669 bin 724 dolar değerinde 27 milyon 197 bin 699 kilo et ithal edilmesi düşündürücüdür. Yurt dışından aynı dönemde ithal edilen gübre de 12 milyar 881 milyon 230 bin 434 kilogram, 3 milyar 434 milyon 197 bin 395 dolar da bu anlamda yurt dışına ödenmiştir. Bu, tarımın bir yerde geldiği durumun anlatımıdır. “Köyleri şehir yapacağız.” derken şehirde hayvan beslemek yasak, köyleri de hayvansız kılmak için mi çalışılmaktadır. Karamahmutlu köyü Muhtarımızı ziyaret ettiğimde dedi ki: “Bize o kadar taş gönderiyorlar ki yol yapacak yer kalmadı. Taşları göndereceklerine her yıl 2 tane inek gönderselerdi köydeki çocuklarımızın göçü engellenir, gençler köyde kalır, köyler boşalmazdı.” Bu bence önemli bir şey çünkü köylere şu anda halı saha ya da taşla yol yapılıyor ama köyde kalan yok, köyler boşalıyor, onun yerine hayvan gönderilirse, çocuklara, genç çiftçilere verilse daha iyi destek olur.

“Vatandaşa ucuz et yedireceğiz.” sözünüz keşke gerçek olsa. Ama Sayın Bakan, Et ve Süt Kurumunun yeniden açtığı satış noktalarında dahi saat on birlerden sonra et bulunamadı. Siz bu ürünü raf bedeli vermeden, kira ödemedi nasıl marketlere sokacaksınız? Söylediğiniz rakamlarla yerli ürünü nasıl yetiştireceksiniz? Satmış olmak için mi satacaksınız? Müslüman kasapların kesmediği etleri yeterince ülkemize girdirdik. Son olarak duyduğum kadarıyla, duyulum doğru ise Ürdünlü bir firma Brezilya’dan 25 bin ton angusu yüklemiş, 7-8 Kasım’da Bandırma Limanı’na doğru yola çıktığını belirtiyorlar. Bu, bu anlamda değerlendirilecek diğer etler gibi yeni bir ithal et olayı mıdır? Besicilere gerekli destek verilmediği için onlar mağdur durumdadır. Özellikle ithal ete yüklenilmesi bölgedeki besicileri kara

kara düşündürmektedir. Yem fiyatlarını düşürmeden, meraları verimli kılmadan hayvancılığın yeniden gelişimini sağlamak da verilen desteklere rağmen, gerçek olmamıştır. Siz de Bakan olduğunuzda teşvikler ve desteklerle ilgili kamuoyuna yaptığınız açıklama gerçeğin ifadesidir.

Bu anlamda, Niğde bölgesindeki duruma da kısaca değinmek istiyorum. Lahananın tanesi geçen yıl 2 liraydı, bu yıl 1 liradan alıcı bulamıyor. Borç batağı içinde çiftçi. Kamyonu 4 milyar lira tutuyor lahananın ama İstanbul'a mazot parası 600 bin lira.

Bunun yanında, geçen yıl şeker pancarı kotasını doldurmadığı için ceza yazılan çiftçiler -bu yıl da verim fazla oldu, kotası doldu- bu kez de fazla üretmenin cezasını çekiyorlar çünkü A kotada 210 liraya alınan ürün ne yazık ki C kotada 110 liraya alınıyor. Bu yönden de çiftçi mağdur. Bu anlamda kotanın da artırılması gerekiyor.

Patates çiftçisi de bu yıl yine maliyetine ürününü zor satıyor, bu anlamda yurt dışı desteğinin sağlanması gerekiyor. Ayrıca, enerjile sulama suyu kullandıkları için, tarımda kullanılan enerjinin sulama suyundaki maliyetleriyle ilgili de devlet desteği çiftçilere sağlanmalı.

Hibe ve teşviklerin dışında, GDO'lu yemlerle, ülkemize girişi ağustos ayında yeni ürünlere de izin verildi. Bunların içeriği incelenemiyor. Ne yediği belli olmayan hayvanları da tüketiyoruz.

Piyasa denetimi konusunda söylediğiniz sözlere rağmen, Tarım Bakanlığına ait denetim yapan kişileri nüfusa oranladığımızda, mevcut kadronuzla bunu yapabilmeye olanağınız ve şansınız da yok. Ayrıca, merdiven altı dediğimiz üretim Türkiye'de çok yaygınlaşıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Toplulaştırmayla ilgili de son bir söz söyleyeyim: Şu anda mahkemelerdeki dava dosyalarına bakarsak o konuda da ne kadar sorun olduğunu görürüz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, yeni göreviniz hayırlı olsun, Allah utandırmasın.

Öncelikle, Şanlıurfa Milletvekili olmanız nedeniyle Muhasebat Genel Müdürlüğünün sitesinde, oradaki mahallî idarelere ilişkin gelir ve gider bütçe tablosu incelendiğinde Şanlıurfa'nın adı hâlen "Urfa" olarak geçmekte, "şanlı" ibaresi kullanılmamakta. Sizden istirhamım, bunun bir an önce düzeltilmesini arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İkinci konu, bize dağıtılan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu 2016 Sayıştay Denetim Raporu'nda sayfa 8'e baktığımız zaman, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca üç yıllığına yapılan ihaleler sonucu iş alımlarında 600 kişinin gerek malzeme gerek muhtelif personel hizmet alımlarıyla ilgili herhangi bir kaydına rastlanmadığı, kıdem tazminatıyla ilgili bilgilerinin yer almadığı söylenmekte. Aslında, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir. Bu şekilde kayıtların olmaması, âdeta kabile devletlerinde, aşiret devletlerinde ve aile ilişkilerinde kullanılan bir husus; devlet idaresinde bu şekilde kayıtsız kuyutsuz olayların olmaması lazım ama maalesef, burada, devletin kayıt dışılıkla mücadele etmesi gerekirken devlet bizzat burada, kayıt dışılığı belge altına da almış durumda.

Devam ediyoruz, orada, 9'uncu maddede yasanın getirmiş olduğu hükümler uyarınca yani 5648 sayılı Yasa'nın 14'üncü maddesi uyarınca kurumun merkezinde 180 kişinin çalışması gerekirken 256 kişinin çalıştığı, bunun da yüzde 20'yi aştığı rapor altına alınmış durumda. Eğer kanuni anlamda bir ihtiyaç varsa gayet rahat bu anlamda bir kanuni düzenleme yapılmasa gerekirken kanun yapılmayarak burada sanki birilerine bir kayırmacılık veya bir torpil kokusu gelmekte. Bu, doğru bir olay değil.

Aslında, en sonunda şu tabloya baktığımız zaman, tabloda ne yazıyor? İngilizce bir tablo eklemiştir buraya Sayın Bakanım. Muhasebe Yasası'na göre baktığımız zaman, tüm muhasebe kayıtları Türkçe tutulur. Ya, Allah'tan korkmuyorlar mı? Yani burada, bu Sayıştay raporunun arka tarafına İngilizce metni ekleyip burada bizlere dağıtılıyor. Bunun hukuksal hangi dayanağını bulabilirsiniz? Kanun diyor ki: "Tüm kayıtlar Türkçe tutulur." Benim ana dilim Kürtçe, ben zorla Türkçeyi öğrendim, onu kullanmaya çalışıyorum, İngilizceyi öğretemediler okullarda bize. Yani sizden istirham ediyorum, bu özensizlik.

Geliyoruz, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 2016 Raporu'na. Yine burada, aynı şekilde, sayfa 6'ya bir zahmet bakınız. Tüketici Kanunu'nun 4'üncü maddesi diyor ki: "Mal ve hizmetlerin alımında, satımında -vesaire- tüm tüketici vatandaşlarımıza 12 puntoyla yazılır." Değerli Bakanım. Buraya bakın, inanın, ancak büyütle okuyabiliyorsunuz. 6 ve 7'nci sayfalar, diğerleri düzgün. Yani bu, kabul edilebilir bir durum değil.

Geliyoruz, sizin bütçenize. Sayfa 15'te çiftçilere yapılan yersiz, hatalı ödemeler nedeniyle; bir, bunların belgeleri vesairesi bugüne kadar istenilmemiş. Kimlere yapıldığının listesi belirtilmemiş. Yani burada açık ve net deniliyor. Şimdi, o zaman, burada, şeffaflıktan kaçmış oluyoruz. Demek ki birilerinin isimlerinin göze çarpmasını istemiyoruz. Burada, açık ve net bunu söylemek lazım. Bu kimdir? Gayet rahat, Ziraat Bankasındaki tüm kayıtlar belli. Bunların hepsi siyasilerdir, bu geri dönüşümü olmayanların çoğu siyasilerin akrabalarıdır, eşleri demeyeyim akrabalarıdır, üçüncü dereceye kadar yakınlarıdır, şirketleridir. Hemen ben size örnek vereyim: Beylikdüzü'ndeki Ziraat Bankasının kayıtlarını isteyin, kimler çıkacak karşımıza. Burada, dönüş yapılmayan, mesela 1 milyar 131 milyon 475 bin 330 liranın 601 milyon 952 bini geri dönüşüm olmuş, 746 milyon 784 bin 2017'ye aktarılmış. 2017'de ne kadar? 557 milyon TL. Şimdi, bu kayıtlar az buz, küçük paralar değil.

Devam ediyoruz, burada, aynı şekilde kooperatiflere kullanılan krediler. E, bu teminatların vadesi gelmişse, bunlar niye tahsil edilmiyor, niye paraya çevrilmiyor?

BAŞKAN – Sayın Tanal, süreniz doldu, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Zeybek, buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri, kurumun değerli çalışanları, değerli basın emekçileri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, şu andaki mevcut siyasal iktidar dünden itibaren on altıncı yılına girdi. Ne yazık ki bir siyasal iktidarın on altı yıllık süreci içerisinde yapmış olduğu icraatlar ve yapmış olduğu politikalarla ülkenin tarımına nasıl bir projelendirme ve -gelmiş olduğumuz bugünde- nasıl bir planlama yapması gerektiğini bilmesi gerekiyordu. Ama on altı yıllık süre içerisinde "Ülkeyi tarımda iyi bir yere getireceğiz. Tarımda ve hayvancılıkta Türkiye'de ithalatın önünü keseceğiz." diye gelen siyasal iktidarın... Ne yazık ki gelmiş olduğumuz noktada, on altı yıl sonra ülkeyi tamamen ithalata muhtaç eden, üretimin durduğu ve her türlü bitkisel ürünlerimizi dışarıdan ithal ettiğimiz bir dönemdeyiz.

Sayın Bakanım, sizin de gelmenizle beraber, yeniden, Bakan olmanızla beraber, inşallah, temennimiz, sizin plan ve projelerinizle -ülkenin 2018 yılında tarım üretimi değil, hayvancılığı değil- bunu bir üç yıllık, bir beş yıllık, bir on yıllık projeye bizim bir on yıl sonra bu ülkeyi tarımda, hayvancılıkta ithal etmeyen bir ülke durumuna getirme ihtilamiliz var mıdır? Bunu yapabilir miyiz? Bu bizim elimizde midir? Bizim elimizdedir. Ama şu anda, benim görebildiğim kadarıyla, çıkan yasayla Türkiye'nin milli hasıla gelirinin yüzde 1'inin tarım ve hayvancılığa aktarılması gerekiyor. Ne yazık ki bu sene, gördüğümüz kadarıyla 14,5 milyar lira destek, aktarma yapılıyor ama bu doğru değil. Geçen hükümetler döneminde yıllardır yapılan uygulamaların yine 2018 yılında uygulandığını görüyoruz. Milli hasıla gelirimizin 3 trilyonlar civarında olduğunu hesap edersek 30 milyar civarında destek yapılması gerekiyordu. Bu yapılmamış, gene bir yanlış yoldayız. Gelin, bunun hükümeti, muhalefeti, "A", "B" partisi yok.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bizim geleceğimiz tarım, bizim geleceğimiz hayvancılık; daha doğrusu, bizim geleceğimiz kendi tükettiklerimizi kendimiz üretmemiz gerekiyor. Bunu yapmak da bizim elimizde diye düşünüyorum.

Tabii, bu sene, tarımda -Karadeniz'de fındık- fındık bir acı yara, bu acı yarayı gidermemiz gerekiyordu. Ama ne yazık ki Hükümet, Bakanlık bir fiyat açıkladı, bunun adının "taban fiyat" olması gerekirken tavan fiyat açıklandı. Tavan fiyatla beraber tekelleşmiş şirketlerin ekmeğine yağ sürüldü ve bu yanlış yapıldı. Şu anda fındığın 10 TL'nin üzerine çıkarılmamasının sebebi, şu andaki Hükümetin ve Bakanlığın yanlış uygulamasıdır. Taban fiyat yüksek fiyatlarda açıklansaydı -13-15 lira civarında- ve 13 lira, 14 lira, 15 lira civarındaki iniş fiyatlarına müdahale edilseydi... Diyorsunuz ki: "100 bin tonun üzerinde fındık aldık." Yani bu fındık 100 bin ton civarında alınsa... Yine alınacaktı. Ama şu andaki tekeli şirketin açıklanan taban fiyatın altında alım yapması engellenecekti, bu yapılmadı, bu doğru değil. Temennimiz, bu yıl geçti ama 2018 yılında böyle bir uygulamanın olmaması gerektiği inancı içerisindeyiz. Sizden beklentimiz, toplumun beklentisi yüksek Sayın Bakan. Yani bu ne olur ki? Şu anda Hükümet içerisindeki belirleyeceğimiz politikalarla, oradaki başarınızla tarımın desteğini, hayvancılığın desteğini bir şekilde sağlamamız gerekiyor. Hayvancılıkta tamamen ithalata dönüyoruz. Şu anda doğu ve güneydoğu sınırlarımızda, hayvancılık geçişlerinde, şap hastalığının bir şekilde ülkemizde, İç Anadolu'da, Ege'de, Akdeniz'de, Karadeniz'de yaygınlaştığını görüyoruz, hayvan ölümlerinin, hayvanların telef olduğunu görüyoruz. Ne olur kontrollü bir ithalat yapılsın, geçiş yapılsın. Bu geçişler Hükümetimizin ve Bakanlığımızın kontrolünde, yüksek bir şekilde denetleme şeklinde yapılsın. Yani burada hastalıklı hayvanların bu bölgelere, iç bölgelere gelmesi, hastalığın olması, şap hastalığının yeniden büyümesi ve hayvanların telef olması doğru değil. Milli ekonomi...

Bir de Şap Enstitümüz var. Yani aşısını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, teşekkür ediyorum.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Bir dakika daha verebilir misiniz?

BAŞKAN – Yok, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkan ne var ya...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Teşekkür ediyorum, neyse.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çaturoğlu, iki dakika istemişsiniz ama üç dakika veriyorum.

Buyurun.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, Sayın Bakanlığımızın değerli yöneticileri, çok kıymetli arkadaşlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Tarım Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşma aldık. Fındık konusuna girmezsek olmaz, bunları konuşup...

BAŞKAN – Ergün Bey konuşacak o konuda, siz diğerlerini konuşun.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Ergün Bey mi konuşacak?

BAŞKAN – Tabii ki, fındık onun işi, siz fındık mı ikram ettiniz?

Buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Salih Bey de konuştu galiba.

SALİH CORA (Trabzon) – Ben hayvancılıkla ilgili konuştum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, fındık, bildiğiniz gibi, bizim ülkemizin üretiminde dominant olduğumuz bir ürün. Burada tabii alan bazlı destekler yapıyoruz.

Tabii, birtakım sıkıntılarımız da var fındıkla alakalı. Özellikle lisanslı depoculuğu yaygınlaştırmamız lazım, bu konu önemli. Çünkü hasat zamanı aynı zamanda köylümüzün ihtiyaçlarını giderme vaktine denk geldiği için pazara çok miktarda ürün iniyor, emanete verilen ürünler var, bundan dolayı da fındık piyasada fiyat olarak çok gerilere düşüyor. Bu konuda bunun, atmosferik kontrolünün önemli bir rol oynayabileceğini düşünüyoruz.

Rekolte tahminini daha önce çeşitli kuruluşlar yapıyordu, Bakanlık bunu üstlendi. Ancak geçen sene yani bu sene için tahminlerde gördük ki yine de çok ince araştırmalar, analizler yapılması gerekiyor. Bu tahminin doğru tutturulması çok önemli. Bu fiyatın istikrarlı seyredebilmesi için de mutlaka bizim bir fiyat istikrar fonu oluşturmamız lazım. Bunu yapamadığımız takdirde birtakım sıkıntıları yine çekmemiz mümkün.

Diğer taraftan, dünyada tabii, fındık dikim alanları da bu arada çoğalıyor. Özellikle yakın komşumuz Azerbaycan ve Gürcistan başta olmak üzere diğer coğrafyalarda da hummalı bir şekilde fındık dikimi olduğunu görüyoruz. Bu bizim ileride fındıktaki konumumuzu sarsacak konuma gelebilir. Bununla ilgili –bizim tarlalarımız eski, ağaçlarımız yaşlı- bir düzenleme yapmamız lazım. Tarlasını ıslah edecek üreticiye mutlaka değişik destekler vermemiz lazım. Bizim ortalama, dekar başına verimimiz yıllar içerisinde bakıldığında 80-100 kilo. Bu, Avrupa’da 150 kilo, Amerika’da ise 200 kilonun üzerinde. Yani bizim bunu artırarak bu dominant olma rolümüzden geri düşmememiz lazım. Eğer biz tarlalarımızın verimini bırakın 200 kilo, 150 kiloya filan çıkartabilirsek ortalama 1 milyon ton fındık üreten bir ülke oluruz 2023 yılında ve bu ihracatımıza da 5 milyar dolar katkı sağlayacak bir duruma gelir.

Tabii, bu arada...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, hızlı bir şekilde lütfen.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Burada tabii bizim yaptığımız iş, fındığı ham olarak biz satıyoruz yani kırıyoruz, natürel fındık olarak çuvallara koyup satıyoruz. Bir katma değer üretimimiz yok. Burada fındıktan katma değer üretecek, fındık ve fındık ürünlerine, türevlerine yönelik, fındık üretilen bölgelerde teşvikler vermemiz lazım. Nasıl otomotivde, nasıl tekstilde –hâlâ inşaatta devam eden teşviklerimiz var- turizmde olağanüstü teşvikler vermişsek, ülkemiz de bu sektörlerde bir kalkınma, bir sıçrama gerçekleştirmişse fındığa da katma değer yükleyecek sektörleri desteklememiz lazım. Dünyadaki büyük firmaların tekellerine bu işi bırakmamız lazım.

Bu işin borsası –dünyada bütün ürünlerde öyle- üretildiği yerler değil maalesef, katma değer üreten ve pazarlanan yerlerde bu fiyatlar tespit ediliyor. Bunların dikkate alınmasını arzu ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bir şey ilave edeceğim: Ülkemizin bir kısım vilayetleri IPARD kapsamı içerisinde, bir kısmı da Tarımsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun destekleriyle birlikte yürüyor. Burada bir çalışma vardı. IPARD'ta olmayan bölgelerle ilgili de IPARD gibi destekler verilecekti, bu konuda çalışma askıya alındı.

BAŞKAN – Çalışma devam ediyor.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Ama bu çalışmaların neticelenmesini ve diğer bölgelerde de en azından yerli kaynaklarla IPARD gibi desteklenmesini arz ediyoruz ve 2018 bütçesinin hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyor, sizlere hayırlı çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akyıldız, süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli kamu çalışanları ve basınımızın değerli emekçileri; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Sayın Bakan, az önce basından okuduğum kadarıyla 2 firmayla anlaşma imzalamışsınız ucuz etle ilgili. Yine okuduğum kadarıyla 8 firma başvuru yapmış, Komisyonun değerlendirmesi sonucunda da 2 tane firmayla anlaşma imzalamışsınız. Anlaşma imzalanan firmalar da A101 ve BİM. Yani bu bizi şaşırtmadı işin doğrusu, tabii ama diğer 8 firmadan anlaşma imzalamayan 6 firmanın tekliflerini de öğrenmemizde bir sakınca var mıdır? Yani şartları hangi şekilde uymadı ve niye anlaşma yapılmadığını ben de merak ediyorum, kamuoyu da herhâlde böyle bir açıklamayı hak ediyordur diye düşünüyorum.

Benden önceki konuşmacı arkadaşlar sürekli bahsettiler, ben tekrara kaçmayacağım ama bu çok önemli bir konu Sayın Bakan. Ben aynı konuyla ilgili size bir teklif yapacağım. Yani bundan önceki AK PARTİ hükümetleri döneminde uygulanmayan, yani tarım bakanlarının uygulamadığı, bu kanunun 21'inci maddesindeki yüzde 1'i, gelin siz bir ilk gerçekleştirin, gelin siz bu sene 2018 bütçesinde bunu uygulayın yani tam kanuna uymuş olun. AK PARTİ'nin diğer bakanları kanuna uymadı, sizin çıkarttığımız kanun.

Yani söylemek istediğim şu: 2018 bütçesinde tarım desteklerine verilmesi gereken 35 milyarı, gelin bir ilki gerçekleştirin ve siz verin, tarihe geçin, tam kanunu uygulamış olursunuz, kanunsuzluktan çıkmış oluruz, AK PARTİ'nin diğer hükümetlerini yanılmış olursunuz diye düşünüyorum.

Zaten burada Sayıştaya ben de çok teşekkür ediyorum, arkadaşlara. Ben de inceledim, Mahmut Bey de biraz bahsetti ama burada önemli bir nokta daha var, Sayıştayın raporlarını da inceledim, onu başka bir zaman belki daha iyi değerlendirme imkânımız olur. Sayın Başkan bugün çok kuralları uyguluyor, beş dakika süre verdi, onun için çok oraya girmeyeceğim ama bir cümleyi buradan okumak istiyorum. Sayıştay diyor ki 2016 yılı Denetim Raporu'nda: "Tarımsal destekleme ödemelerinin Tarım Kanunu'nda belirtilen tarım politikalarının amaçlarına sağladığı katkının tespiti için kurumda etki analizi yapılmasına, sonuçların raporlanmasına ve böylece mevcut politikaların gözden geçirilmesine yönelik bir sistemin kurulmuş olması çok önemlidir." Doğru söylüyor, ben de aynen katılıyorum bu cümle. Yani yıllardır bizim de eleştirdiğimiz nokta bu.

Zamanımı iyi kullanmak adına konudan konuya geçiyoruz. Başka bir konu, burada okudum, inceledim. “Ürün bazında mazot maliyetlerinin yüzde 50’si destek olarak 2018’de üreticilerimize ödenecek.” diye bir cümleyi siz de sunuş konuşmanızda söylediniz. Gerçekten yüzde 50 mazot desteği ödenecek mi? Yani gerçekten ödeyecek misiniz? Sizden önceki Sayın Bakan da “Yapacağız, ödeyeceğiz.” demişti ama öyle bir şey gerçekleşmedi. Umuyor ve diliyorum ki siz bunu gerçekleştirirsiniz çünkü çiftçimiz de dört gözle bunu beklemektedir.

Yine, çiftçimizin dört gözle beklediği bir konu da Sayın Bakanım –bunu ikili görüşmemizde de ben size arz etmiştim- özellikle, Sivas bölgesinde çok ciddi şekilde mağdur olan çiftçilerimiz var kuraklık nedeniyle ve bunlar dört gözle Bakanlar Kurulunda açıklanacak erteleme ya da yeniden yapılandırılmaya ilgili bir haber beklemektedirler. Çünkü çiftçilerimiz Ziraat Bankasına ve tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarını ödemek için –isim de vereyim- gittiler, Deniz Banktan daha yüksek faizli krediler çekerek gelip diğer borçları kapatmak zorunda kaldılar. Yani borcunu borçla kapatan bir çiftçi ülkesi hâline geldik.

Şu konuya da değineyim Sayın Bakanım, arkadaşlar değindiler, ithalatın Türkiye’de tarıma çözüm olmadığına, ben burada şunu öneriyorum: Ülkemizde gerçekten tarımı kurtarmak istiyorsak öncelikle Batı ülkelerinde ya da tarımda gelişmiş ülkelerdeki benzer uygulamaları biz de uygulamak zorundayız. Ne yapmalıyız? Bunu yine, daha önce sizinle ikili görüşmede söylemişim, öncelikle, biz toprak desenimizi ayrıntılı olarak çıkarıp ithalat ve ihracat dengesini de gözeterek bilinçli ve planlı bir tarımsal üretim yapmak zorundayız. Yani hangi bölgede hangi ürünü üreteceğimizi daha önceden belirleyip ya da hayvancılıkta hangi bölgeyi ön plana alacağımızı daha önceden belirleyip, yıllık bize hangi üründen ne kadar lazımsa bunun planlamasını yapıp buna göre de en az bir yıl önceden tarımsal desteği açıklamamız gerekiyor ki çiftçi -işte, biraz önceki konuşmacı arkadaşların söyledi- birçok üründe mağdur olduğu gibi yine mağduriyetler yaşamasın. Bu sene patates para ediyor, çiftçi patates ekiyor; seneye elinde kalıyor ve mağdur oluyor. Böyle bir uygulama, en azından planlı bir uygulama yaptığınız zaman bu şekilde mağduriyetler yaşamayacağız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; tüm dinleyici ve katılımcılara ben de iyi akşamlar diliyorum.

Türkiye İhracatçılar Meclisinin bir tarım raporu var, 2016 yılında yayınlanan. Burada, Türkiye’nin -hızla değişen- dünya tarım, gıda, dış ticaretinde bulunduğu pozisyonunu hızla kaybedeceği gibi bir öngörü var yapılan çalışmada. Dünya Bankasının yayınladığı istatistiklerde yine, 2014 öncesi tarım üretiminde dünyada 5’inci sıradayken ülkemiz 2014 yılında 9’uncu sıraya kadar geriledi. Buğdayın – bildiğiniz üzere- ana vatani olan ülkemiz Rusya’dan buğday ithal eder duruma geldi ki sürekli gündemde olan domates konusu var biliyorsunuz ama burada önemli bir konu dikkatten kaçıyor. Devleti yöneten, başta tabii ki Hükümet olmak üzere bu Komisyon da tartışılan tarım gibi stratejik politikalarımızın mutlaka sorgulanması gerekiyor, çok önemli tespitler ve öneriler oluyor burada. Sorgulandıktan sonra da elbette ki aynı hatanın yapılmaması ve özellikle de önümüzdeki yılın bütçesine de bu konudaki değerlendirmelerin yansımaları gerekiyor. Baktığımız zaman, ülkemizde tarımın gayrisafi yurt içi hasılası

içindeki payının düştüğünü görüyoruz. Burada rakamları kullanarak süremi aşmak istemiyorum. Yine, istihdam içindeki payında da bir gerileme vardır, yüzde 18,8'lere gerilemiştir. Bunun yapılan politikalarla birlikte düşmesi de öngörülüyor.

Bir diğer konu, gerçekten çok önemli bir konu: Çalışan yaşlı nüfusun yüzde 72,8'i tarım sektöründe. TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre istihdam edilen yaşlı nüfusun sektörel dağılımına baktığımızda, yaşlı nüfusun yüzde 72,8'i tarım sektöründe. İstihdam edilen genç nüfusun yalnızca yüzde 18,5'u tarım sektöründe çalışmaktadır. Genç çiftçi yetiştirmek için hibe politikaları var, siz de sunumunuzda ayrıntılı olarak söylediniz. Yeteri kadar nüfus bu sektöre çekilememiştir. Hibe desteği için başvuru sayısı sadece 378 bin düzeyinde kalmıştır. Bu gerçekten temel bir sorun alanı, bu konu üzerinde stratejik politikalarınız olacak mı Sayın Bakan?

Çiftçi sayısı düşüyor, bugün konuşuldu, tekrar çok ayrıntısına girmeyeceğim. Ekilebilir tarım arazisi varlığımız geçen yıla göre azaldı. Tarımsal üretimimiz hızla düşüyor, özellikle, çok stratejik olan hububat üretiminde. Baktığımız zaman, yine, Dünya Bankası verilerine göre Türkiye iş gücü verimliliğinde 30'uncu, arazi verimliliğinde de 20'nci sıralarda. Tahıl üretimi düşüyor. Yağlı tohum ithal ediyoruz. Tarımsal ürün ihracatımız düşüyor. Yani bu sinyallerin hepsi... İşte, süt üretimi keza, öyle. İşte, bugün çok ayrıntılı konuşulan kırmızı et; bu konularda gerçekten, ileriye doğru iyi sinyaller vermiyor.

Bir diğer konu, siz de sunumunuzda bahsettiniz Sayın Bakan, IPARD fonları. Avrupa Birliğiyle üyelik müzakerelerimizde, bildiğiniz üzere, 11 fasıl kapsamında tarım ve hayvancılığın geliştirilmesine yönelik de birçok çalışmalar yapılıyor, yeterli düzeyde olmamasına rağmen. Ancak ülkemizde uygulanan IPARD programının küçük yatırımcı dostu olmadığı görülüyor. Özellikle, burada temel sorun alanlarından birisi, bu IPARD programlarının kırsal alanda ekonomik kalkınmaya ve yararlanıcılara gerekli katkı ve beklentilerle ilgili yapılan bir çalışmada, gerçekten burada şöyle bir durum var: "Sizce küçük yatırımcı olarak IPARD programına proje hazırlayabiliyor musunuz?" sorusuna, faydalananların yüzde 20'si "evet" cevabını vermiş, "hayır" cevabını verenler yüzde 72 düzeyinde. Burada dikkat etmemiz gereken şu: Yatırımcılar, gerçekten, bu fonları, hibeleri alırken gerekli bilgi düzeyine sahip değiller. Bu konuda danışmanlık hizmeti konusunda Bakanlığımızdan bir beklentileri var.

Son olarak diğer bir konu: Avrupa Birliği bütçesine baktığımız zaman Sayın Bakan, Avrupa Birliğinde sürdürülebilir ekonomik kalkınma için stratejik bir alan tarım ve kırsal kalkınma politikaları. Bütçelerinin neredeyse yüzde 40'ını tarım ve kırsal kalkınmaya ayırıyorlar. Ancak, burada önemli nokta, tarım bütçesinin de yüzde 25'i sadece kırsal kalkınma. Bu, gerçekten, bizim için stratejik bir alan. Tarım yapılan arazilerin çevreye, iklime yönelik planlanması, oradaki nüfusun yaşama entegrasyonu; bu konular çok önemli. Bizde ise kırsal kalkınmada, siz sadece bir iki cümle söylediniz bununla ilgili, bu çok önemli bir durum ki Avrupa Birliği bütçesinin yüzde 40'ını ayırırken Avrupa Birliği içerisinde, bildiğiniz üzere, tarımın Avrupa Birliği ülkelerinin toplam gayrisafi yurt içi hasılası içindeki payı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdemir, teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli kamu görevlileri ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Hakkâri'de şehit olan askerlerimize ve korucularımıza Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Bakanım, sabahleyin çok güzel bir sunum yaptınız. Gerçekten, ben bu sunumunuzdan istifade ederek -bazı konular tekrar olacak ama- tatad etmek istiyorum. İnsanoğlunun varlığını sürdürmesini sağlayan tarım ve gıda üretiminin artık sadece günümüzün değil geleceğin de bir meselesi hâline geldiğini ve sanayi devriminden sonra dünyada şehirlerin büyüdüğünü, endüstrinin geliştiğini, nüfusun hızla arttığını, küresel ısınmanın olumsuz etkilerini iyiden iyiye göstermeye başladığını ve buna mukabil, su ve toprak kaynaklarının öneminin ve korunması gerekliliğinin giderek artmaya başladığını söyledikten sonra; maalesef, insanoğlunun modernleşmenin peşine düşerken gıdasını sağlayan toprağı ihmal ettiğini söylediniz. 5 milyar hektarlık kısmı tarıma uygun olan toprakların ancak 1,5 milyar hektarlık bölümünün işlenebildiği, tarıma elverişli olan arazilerin hızla azaldığı tespitini yaparak gıda üretebilmenin ve karnımızı doyurabilmenin her geçen gün zorlaştığını, geleceğin dünyasında gıda ve tarımın bugünkünden çok daha önemli ve kritik bir noktada olacağını, bu sebepten, tarımı çok önemseydiğinizi ifade ettiniz ve dediniz ki: “Gıdayı kontrol eden, dünyayı da kontrol eder.” 2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyara ulaşacağını, oluşacak bu nüfusu besleyebilmek için ise tarımsal üretimin yüzde 60 civarında artması gerektiğini, bugün 39 ülkede gıdaya, 80 ülkede de suya erişimde sorun yaşandığını, 800 milyon insanın açlıkla mücadele ettiğini ve dünyada her yirmi beş dakikada 1 kişinin açlık sınırının altına düştüğünü, gelecekte ise kuraklık nedeniyle 2030 yılına kadar 700 milyon insanın yaşadığı yeri terk edeceğini tahmin ettiğinizi belirttiniz. Devamında da dünyada her yıl 1,3 milyar ton gıdanın israf edildiğini ve bunun da sizi çok üzdüğünü söylediniz.

Sayın Bakanım, bu tespitleriniz son derece yerinde ve size teşekkür ediyoruz. Sonunda da dediniz ki: “İsraf eden, iflas eder.” Ve gelecek yüzyılın en önemli meselesinin de tarım ve gıda olduğunu söylediniz.

Sizden sonra söz alan, Cumhuriyet Halk Partisi İzmir Milletvekilimiz, çok değerli Bakanımız Zekeriya Temizel Bey de -kendisi burada yok ama- çok güzel bir konuşma yaptı, tespitler yaptı ki o tespitlerin hemen hemen hepsine şahsen ben katılıyorum, eminim burada dinleyenlerin hepsi de katıldı. Zaten Sayın Bakanımız da gerek diğer kanunların Plan Bütçede görüşülmesi sırasında gerekse de bütçe sırasında çok değerli, olumlu katkılar yapıyor.

Sayın Bakanım, tabii, süre yetersiz olduğu için, ben bunları söyledikten sonra, çok kapsamlı olan tarımın bütün alanlarını değil, kendi uzmanlık alanım ve kendi bölgemi ilgilendiren özellikle fındık ve çay konusuna değineceğim. Nitekim biraz önce İstanbul Milletvekili olmakla beraber Rize asıllı -kendisi burada yok- Sayın Bekaroğlu, çaydan bahsetti, ben de önce fındıktan, daha sonra çaydan söz edeceğim çünkü her iki konuda da oldukça emek vermiş bir kardeşinizim. ÇAYKUR’da yöneticilik yaptım, fındıkta da FİSKOBİRLİK’te Genel Müdürlük yaptım, hâlen hem çay müstahsiliyim hem de fındık müstahsiliyim.

Komisyonumuzun bu geç vakitte, yaklaşık sekiz saat sürer toplantısında affınıza sığınarak bu konuyla ilgili de birkaç tespitimi, önerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Her şeyden önce, dokuz yıl aradan sonra Toprak Mahsulleri Ofisi kanalıyla fındığa müdahale etmeniz, regülasyon amacıyla, fındıktaki fiyatın aşırı düşmesini önleme amacıyla bir müdahale alımında bulunmanız takdire şayandır. Bakanlığınızı, şahsınızı, bütün ekibinizi ve şahsınızda Toprak Mahsulleri Ofisimizi ve Hükümetimizi tebrik ediyor, teşekkür ediyorum. Çünkü fındık, evet, bizim millî ürünümüz, tarımsal üretimimizde en önemli ürünümüz, tarımsal ihracatımızın tek başına yüzde 15’ini sağlayan bir ürünümüz, yaklaşık 400 bin üretici aileyi ilgilendiren bir ürünümüz -bunu saymakla bitiremeyiz- ve millî bir ürünümüz.

Fındıkta sorunlarımız çok, bunları sizinle de defaatle bir araya gelerek konuştuk, bölge milletvekillerimizle, uzmanlarla da konuşuyoruz. Bu yeni değil, uzun süreden beri devam ediyor ama 2009’dan sonra Türkiye fındıkta alan bazlı destek şeklinde desteklemeye girerek fiyat yollu desteği

bir kenara bırakmıştı. Bu sene, 2017 yılında üretimin çok olması nedeniyle, rekoltenin yüksek olması nedeniyle yeniden müdahale alımına başladı ki eğer siz ve ekibiniz müdahale alımı yapmasaydınız fındık fiyatları sanıyorum bugünkü olduğu fiyatların oldukça aşağısında teşekkül edecekti. O bakımdan size tekrar fındık müstahsili adına teşekkür ediyor ve tebrik ediyorum Sayın Bakanım.

Tabii, alan bazlı desteğin devam etmesi -o da çok önemli- yaklaşık dokuz yıldır devam ediyordu, bu sene de yine bütçemize alan bazlı destekle ilgili ödenek konuyor, Maliye Bakanımızın sunumunda bunu dinledik ve dekar başına 170 lira, mazot ve diğer desteklerle -gübre desteği, işte sigorta desteğiyle beraber- yaklaşık bu dekar 183 lira gibi bir desteğe çıkıyor ama her hâlıkârda son dokuz yılda 6,1 milyar TL'lik fındık desteğinin verilmesi de yine fındık üreticileri olarak bizleri memnun ediyor. Fakat Sayın Bakanım, fındıkta en önemli sorunumuz, üretimimizi ve ihracatımızı -yaklaşık yirmi yıllık ortalamayı aldım ben- bir türlü artıramıyoruz yani -sizin kayıtlarınızda da var- 2002 yılındaki fındık üretimi 600 bin ton, bu geçen sene 420 bin tonda, bu sene de 675 bin ton tahmini rekolte bekleniyor. İhracatımız da 220 bin ton ile 250 bin ton iç fındık -ki bunun karşılığını 2'yle çarptığımızda yaklaşık 500 bin ton kabuklu gibi bir ürüne tekabül ediyor- ortalama 230-235 bin tonlar civarında. Bu demektir ki biz ne üretimi artırabiliyoruz Türkiye'de ne de ihracatı artırabiliyoruz. Sevindirici olan bir şey var, 2013 yılında -ben 2003 yılında FİSKOBİRLİK Genel Müdürüydüm, o yılki rakamı dikkate almak istiyorum- 580 milyon dolarlık ihracatımız oldu Türkiye olarak ama bu 2015 yılında 2 milyar 828 milyon dolara kadar çıktı. 580 milyon dolardan neredeyse 4,5 katlık bir tutar ama miktar olarak hemen hemen aynı. Neticede fındıkla ilgili mevzuu sizinle ve ekibinizle oturup ayrı bir bahis olarak konuşmak ve Türkiye'nin fındık politikasını sabit bir hâle getirmek zorundayız çünkü bu bizim çok önemli bir ürünümüz, bütçe konuşmasında bu konuyla ilgili birçok tespit yapsak bile zamanımız yetmeyecek.

Ben süreme bakıyorum, şimdi Başkan beni ikaz edecek çünkü çaya da değinmem lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çayla ilgili bir iki dakika verin bana.

BAŞKAN – İki dakikanız var, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tamam.

Sizin bu bütçe sunumunuzda da ÇAYKUR'un yeni projeleriyle ilgili bir bölüm var. Sayın Bakanım, bu gidişle Türkiye önümüzdeki yıllarda çay açığı verecek çünkü çay sudan sonra en çok tükettiğimiz içecek maddesi. Bizim çay alanlarımız Rize, Artvin, Trabzon, Giresun, kısmen Ordu da var ama yeni çaylıklar açmak zorundayız. Bilhassa Giresun'un doğu ilçelerinde -ben de Göreleliyim- Görele ilçemizde son derece verimli çaylıklarımız var. Mesela Tirebolu çay markası, "Tirebolu" diye özel bir markası var ÇAYKUR'un ki aranan bir marka. Bu sunumuzda ÇAYKUR'un yeni projeleriyle ilgili "Organik siyah ve yeşil çay fabrikaları yapımı" diye bir başlık var, "Çamlıhemşin, Tirebolu, Güneysu ve İkizdere ilçelerinde bu amaçla fabrika kurmak için arsa temin etme çalışmaları yapılmaktadır." diyor. Sayın Bakanım, Tirebolu'da biz arsayı bulduk, ben Genel Müdür Beyle de görüştüm, hem yeni çaylık alanları açılması lazım, ruhsatlar verilmesi lazım o bölgeye, fındığa alternatif ürün de olabilir bu hem de organik çay için... Gerçekten Tirebolu markası Türkiye'de aranan bir marka, bu kaliteli üretimi bizim orada yapabilmemiz için her şey müsait, sadece bir karar gerekiyor. Zatiyaliniz de, sizin delaletinizle de bu Tirebolu çay fabrikasının bir an önce... İkinci fabrikanın, orada bir fabrikamız var zaten... Ayrıca gelecekte de çay açığı vermemek için çay politikamızın da yeniden gözden geçirilmesi lazım. Mesela şu kesim politikası, ben 1996 yılında bu projeye başladık -o zaman Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim

Kurulu üyesiydim orada- o gün dedim ki: Arkadaşlar, Hazineyle de görüştük, bunu kesim değil sökümlük olarak yapalım ve yerine çelikleme usulüyle, daha kaliteli cinsten, daha özel cinsler yetiştirelim çünkü geçmişte çaylıklarımız bizim tohumlamayla yapıldı ve verimliliği düşük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bir dakika daha istiyorum efendim, cümlemi bitireyim, çok özür dileyerek.

Dolayısıyla ÇAYKUR'daki bu kesim yerine, bizim sökülerek yerine çelikleme usulüyle daha güzel cinslerle çay üretimine devam etmemiz lazım.

Ben tekrar bütçenizin ülkemize hayırlı uğurlu olması dileğiyle, hepimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben de her şeyden önce bugün şehit verdiğimiz gençlerimize Allah'tan rahmet diliyorum ve evlatlarımızın canına kasteden terörü lanetliyorum.

Sayın Bakan, Türkiye'de bir enflasyon politikası çöküşü yaşıyoruz, dün bunu burada konuştuk zaten Hazine Müsteşarlığıyla fakat biliyorsunuz her enflasyon sorunu olduğunda dönüp gıda fiyatlarına bir suçlama gerçekleştiriliyor. Benden bir öneri, bu suçlamaya engel olmak için hızla tarım politikasını düzeltelim ve kimin esas sorumlu olduğu gerçekten ortaya çıkmış olsun.

Şimdi, bunun düzelebilmesi için tabii fiyatlardaki temel sıkıntının ne olduğunu da bir tespit etmek gerekiyor. Makrodan baktığımızda üretici ve tüketici fiyatları arasındaki korkunç uçurum, hem çiftçiyi hem tüketiciyi üzen bir düzenin düzeltilmesi gerektiği aşikâr. Arada kimin kazandığı, bu kazanca dair nasıl düzenleme yapılması gerektiği hem tüketiciyi hem üreticiyi rahatlatacak bir tarım politikasının ne olması gerektiğinin ithalattan geçmediği esasında deneyimle sabit. Onun için diliyorum ki üç yıl içerisinde ithalat sorununu çözecek bir tarım politikası değil de daha hızlı bir biçimde Türkiye'yi bu üretici ve tüketici fiyatları arasındaki uçurumdan kurtaracak bir politika uygulanabilsin.

Şimdi, bunun yanı sıra tabii ithalat sarmalından ülkeyi kurtarmak için bir üretim stratejisine ihtiyaç var. Ben korkarım ki bu üretim stratejisi bütüncül bir şekilde gözüküyor şu anda tarım politikasında. Özellikle de burada üreticinin ölçek sorunu yaşadığı ve ölçek sorununa getirilecek ilk çarenin esasında üreticilerin birlik olmasından geçtiği ve birlik olabilecek, kooperatifleşmesi kolaylaştırılacak üretici birliklerinin de üretimin her aşamasında, salt ürününü ürettiği safhada değil bunun paketlenmesi, pazara erişimi, tüketiciye ulaşımı safhasında kooperatifleri güçlendiren bir üretim yapısına çok ihtiyaç olduğu aşikâr.

Ayrıca kamunun da desteklemeyi salt fiyat bazında veyahut da maddi bir destek olarak değil de kamusal alımlarda kooperatifleri desteklemek suretiyle yeni bir üretim biçimini, yeni bir kırsal kalkınma stratejisini ortaya koyması için de önümüzde bir fırsat var umuyorum. Yani mesele esasında hakikaten nasıl bir kalkınma, nasıl bir hayat yaşayacağımıza dair bir mesele; kırsalda yaşanabilen bir Türkiye mi yoksa kentlerde çökerek erken ölen bir Türkiye mi istiyoruz? Bir kırsal kalkınma stratejisinde kooperatifleşme ve kamusal desteğin önemi çok aşikâr. İzmir Vekili olarak İzmir'de Büyükşehir Belediyesinin yıllardır esasında yaptığı ve Tire Süt Kooperatifi ile ortaya koyduğu başarılı örneğin

bütün Türkiye'ye yayılmasının önünde hiçbir engel olmadığını düşünüyorum; yeter ki burada bir irade ortaya konulsun ve bu merkezî bir proje hâline getirilsin. Yani kooperatifleşme bu üretim reformunun temeline alınmalı diye düşünüyorum.

Desteklerden anladığımız şey de salt bir parasal destek olmanın ötesinde o ürünün nihai hâle, ticarileşene kadar, nihai hâline kadar bir desteklemenin de düzenlenmesi gerekiyor.

Şimdi, bu üretim reformunun içerisinde tabii desteklerin verilmiyor olması da önemli bir sıkıntı. Burada defalarca dile getirildi, bir kez daha altını çizmek istiyorum; yasal olarak esasında verilmesi gereken destekler çiftçiye verilmiyor ve verilmeyen destek kadar borç yükü altında eziliyor çiftçi. Rakamlara baktığımızda, şu anda çiftçiler 88 milyar liralık bir borç yükünün altında, verilmemiş olan tarımsal destek de 87,5 milyar lira. Yani bu destekler verilseydi vatandaş borç altında ezilmezdi. Bana sorarsanız makro politikanızın, Hükümetin toptan borç temelli ve küçük üreticiyi ezen yaklaşımı kendini en somut biçimde tarımda gösteriyor. O zaman bence acil çözülmesi gereken bir sorun da borca dayalı bir üretim modeli yerine yasal olarak hakları olan destekleri veren bir tarım politikasıyla bundan sonra çiftçiye finans sektörüne muhtaç etmeyen bir üretim modeline geçelim.

Bir diğer mesele, belki bir soru da küresel koşullar ciddi bir iklim değişikliğini karşımıza getiriyor. İklim değişikliğinin betonlaşan Türkiye'de yarattığı faciaları İstanbul'da görüyoruz ama tarım ve gıda güvenliği açısından da bugünden verimliliğe ve tarımda yapılacak yatırımlara ilişkin iklim değişikliği ışığında nasıl bir stratejik vizyon ortaya koyduğunuzu da duymayı çok isterim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yarın sabah onda başlayacağımız, erken geleceğimiz için ara vermeden bu akşam sonlandırılmı istiyorum. Zaten Komisyon harici bir milletvekilimiz dışında 4 Komisyon üyemizin söz talebi var; saat dokuz gibi süreci tamamlarız ama ara verirsek bu uzayacak.

Sayın Demirtaş, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de öncelikli olarak bugün Hakkâri'deki hain terör saldırısı sonucu şehit olan askerlerimize ve korucularımıza Allah rahmet eylesin diyorum, şehitlerimizden birisi Zonguldaklıydı; Türkiye'nin başı sağ olsun diyorum.

Sayın Bakanım, size de hayırlı olsun diyorum yeni göreviniz nedeniyle. Tabii siz de birçok sorunu kendi önünüzde buldunuz. Öncelikli olarak, az sonra yapacağım konuşmadaki eleştirilerin de sizin şahsınıza değil AK PARTİ hükümetlerinin geneline olduğunu da özellikle ifade etmek istiyorum.

Tarımda millî ürünlerin başında fındık gelmektedir. Bildiğiniz gibi fındık stratejik bir üründür. Türkiye'de 400 bin ailenin geçimini sağladığı bir üründür ve fındık bugün itibarıyla maliyetine satılmaktadır. Tabii bu neden kaynaklanmaktadır? Çünkü fındık piyasasının yapısal büyük sorunları vardır, özellikle sizin iktidarınızın hatalı politikaları sonucu oluşan yapısal büyük sorunları vardır. Belki sizin iktidarınız öncesinde de bazı sorunlar vardı ama bu sorunlar sizin iktidarınız döneminde katlanarak, büyüyerek devam etmiş ve şu anda fiyat istikrarı sağlanamaz duruma gelmiştir.

2015 yılında biliyorsunuz rekolte 650 bin ton civarındayken fiyatlar 14-15 lira seviyesindeydi. Bugün itibarıyla baktığımızda rekolte 675 bin ton civarında ama fiyatlar şu anda özellikle Batı Karadeniz'de 8-8,5 liraya düşmüş durumda. Belki siz bir müdahale alımıyla bu fiyatların daha aşağıya düşmesine engel olmaya çalıştınız ama netice itibarıyla bu 8-8,5 liralık rakamlar, 9 liralık rakamlar,

Doğu Karadeniz’de 9 lira civarında, Batı Karadeniz’de 8 lira civarındaki rakamlar aslında fındığın maliyetini gösteriyor. Yani 1 kilo fındığın maliyeti aslında 10 lira civarında hesaplanmış Doğu Karadeniz’de kendi Bakanlığınızın birimi tarafından ki maliyetin de altına düştüğünü ifade edebiliriz.

Peki, neden bu noktaya geldi fındık fiyatları? Biliyorsunuz ülkemizde bu fındık fiyat istikrarını en fazla sağlayan kurum FİSKOBİRLİK idi. 2006-2007 yıllarında FİSKOBİRLİK yönetimi iktidarınızın aleyhine olunca FİSKOBİRLİK’i lağvettiniz ve yerine Toprak Mahsulleri Ofisi fındık alımlarına başladı ve o zaman çok süslü ifadelerle bu anlatıldı, çok başarılı bir sonuç alınacağı ifade edildi ama 2010 yılına geldiğimizde Toprak Mahsulleri Ofisi de piyasadan çekildi ve özel sektörün insafına bırakıldı. İşte bu özel sektör şirketlerinden Oltan Gıda dediğimiz şirket diğer şirketleri de bünyesine katarak 2014 yılına kadar bir büyüme gerçekleştirdi ve piyasada bir tekelci duruma geldi. Yani 2014 yılında Oltan Gıda Türkiye’deki fındık ihracatının yüzde 55’ini tek başına gerçekleştirebilecek bir hâkim konuma gelmiş idi. Peki ne oldu 2014 yılında? Kritik bir şey daha oldu. Oltan Gıda’yı İtalyan Ferrero şirketi aldı.

Sayın Bakanım, bununla ilgili biz daha önce bir sürü basın açıklamaları da yaptık. Ferrero şirketi gerçekten çok ilginç bir şirket. Dünyadaki en büyük fındık alıcısı olan şirket çünkü küresel bir şirket. 19 ülkede 30’un üzerinde fabrikası olan bir şirket ve yıllık 11 milyar dolarlık cirosu olan bir şirket.

Şimdi, bu şirkete, dünyadaki en büyük fındık alıcısı olan şirkete nasıl oldu da Türk fındığı teslim edildi? Buradaki soru budur. Fındık fiyatlarındaki düşüşün ana sebebi budur. Şimdi, bakıyoruz bu rakamlara ve olayların gelişimine, böyle bir noktaya gelmiş.

Şimdi, fındık piyasası tamamen Ferrero ve diğer yabancı şirketlere, tüccar ve aracılardan tekeline bırakılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Sayın Çakırözer, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, saygıdeğer bürokratlar, değerli basın mensubu meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de konuşmamın başında Hakkâri’de şehit düşen askerlerimize ve korucularımıza Allah’tan rahmet, ulusumuza başsağlığı ve sabır diliyorum. Onların hayatını alan terörü de bir kez daha lanetliyorum.

Sayın Bakanım, sizin sunumunuzda da yer aldı, tabii ben de bu hayvan ithalatı konusuyla başlamak istiyorum. Size tabii ki hayırlı olsun diyeyim, sorumluluk tamamen sizin değil ama siz üstlendiniz artık. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında vatandaşlarımızın hem ucuz ete ulaşması mümkün olmadı hem de kırmızı et ithalatına başlandı, en son Sırbistan’dan 5 bin ton et ithal etmek durumunda kaldı ülkemiz. Bu çerçevede, sizin göreve başlarken söylediğiniz, işte, ithalatı birkaç yıl içinde bitirme sözü; umarım birkaç yılı bulmasın, derhâl bitmesini bekliyoruz. Ancak, tabii ki AKP iktidarının son on beş yıllık performansına Türkiye’de tarımı, hayvancılığı nereye getirdiğine baktığımızda bu sözün tutulmasının da oldukça güç olduğunu görüyoruz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye’deki hayvan varlığının artırılması noktasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi ve önceliğin bu işletmelere verilmesi gerektiğini hatırlatıyoruz sizlere.

Bu çerçevede, yine, benden önce de vurgulandı ama bir kere daha söylemek isterim: Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesindeki bütçeden tarıma ayrılacak kaynağın gayrisafı millî hasılanın yüzde 1’inden az olmayacağı hükmüne uyulmasını bekliyoruz. Ne yazık ki bu kanun yürürlüğe girdiği

yıldan itibaren bu yüzde 1'lik oran hiçbir şekilde üreticiye destek olarak verilmemiştir. Yapılan bir çalışmada net rakam -az önce de ifade edildi ama ben bir kez daha vurgulamak isterim- 2007-2017 yılları arasında yaklaşık on buçuk, on bir yıllık bir hesaplama yapıldığında çiftçiye verilmeyen tarımsal destek miktarının 87 milyar lira, 87,4 milyar lira olduğu ortaya çıkmaktadır. 2,2 milyon çiftçinin her birinin, enflasyon farkı eklenmemiş biçimiyle yaklaşık 40 bin lira kanuni alacağı bulunmaktadır. Bu alacağın alın teriyle çalışan üreticilerimize tahsil edilmesi gerekmektedir. Önümüzdeki yıllarda da bu yüzde 1'lik desteğin verilmesinin şart olduğunu düşünüyoruz.

Sayın Bakan, ben, kendi seçim bölgem Eskişehir'den örnek vermek istiyorum ithalat kararnamelerinin nasıl, nerelere sebep olduğuna. Eskişehir'de çiftçilerimizin geçim kaynağı arpa, buğday, şeker pancarı. Çiftçilerimiz bu yıl da ürettiklerinin, emeklerinin karşılığını maalesef alamadılar, sadece Eskişehir'imizde değil, Türkiye'nin dört bir yanında hasat dönemi ve sonrası çiftçilerimiz için emeklerinin, alın terinin karşılığını alamadıkları bir dönem olarak tarihe geçti. Ben, buraya gelmeden önce Eskişehir Ziraat Odasındaki yöneticilerle de konuştum, kendileri de bunun nasıl olduğunu anlattılar, aslında siz de biliyorsunuz ama ben bir kere daha ifade edeyim. İç Anadolu'da buğday hasat zamanı tam gümrük vergileri düşürülmeden önce buğday fiyatları 1.100, 1.200 lira civarındaydı ama bu kararnameler çıktığında yani ithalatın önünü açan kararnameler çıktığında -3 kararnamedir bunlar biliyorsunuz- bundan sonra fiyatlar kilo başına 0,75; 0,85 kuruşa kadar geriledi. Çiftçinin Tarım Kredi ve Ziraat Bankasına borç ödeme döneminde Toprak Mahsulleri Ofisi taban fiyatı 0,94 kuruş olmasına rağmen ciddi bir alım yapılmadı. Çiftçi ürününü tüccara ucuz fiyattan verdikten sonra, ürün elinden çıktıktan sonra bu fiyat yeniden 0,90; 0,95 kuruşa çıktı ama çiftçi tabii ki ucuz verdiği ürün nedeniyle zarar etti, alın terinin karşılığını alamadı. Maalesef, ithalat kararnamelerinin, gümrüğü sıfırlamanın verdiği zararı önümüzdeki dönemde daha fazla ülkemiz, çiftçimiz görecektir.

Buradan vurgulamak istediğim bir başka husus da Sayıştay raporlarında tespit edilen eksiklikler konusudur. 2016 yılına ilişkin raporda destek ödemeleriyle ilgili etki analizleri yapılarak ülke kalkınma planları ve programları çerçevesinde kamu kaynaklarının verimli, etkili ve tutumlu kullanılmasını sağlamak amacıyla veri tabanı oluşturulması, sağlanan bilimsel veriler ışığında karar destek mekanizmaları kurulması, kısa, orta ve uzun vadede analizlerin yapılarak raporlanması, elde edilen sonuçlar ışığında tarımın sağlanabilmesi için gereken çalışmaların yapılarak ilave ve kontrol sisteminin hayata geçirilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir denilerek desteklerin denetimleri konusunda bir gelişme sağlanmadığı vurgulanmaktadır. Bu konunun önümüzdeki dönemde düzeltilmesi en önemli beklentimizdir. CHP olarak biz, çiftçilerimizin kullandığı tarımsal kredi borçlarının yeniden yapılandırılmasından ve borç faizlerinin silinmesinden yanayız. Sayıştay raporunda yine bu tarımsal kredi desteklerinin kime verildiği, nasıl verildiği, arşiv çalışmalarının olmadığı ortaya çıkmaktadır, bu durum da ciddi bir sıkıntı olarak kayda geçmektedir, bunun da düzeltilmesi gerekmektedir.

Yine, Bakanlığınızla yakından ilgili olduğu için Varlık Fonu'na devredilen Türkiye Jokey Kulübünün Bakanlığınıza olan ve Sayıştay raporuna da yansıyan 17,5 milyon lira civarındaki borcunun tahsili konusunda her ne kadar bir sorun yaşanmayacağı taahhüt edilmiş olsa da artık Varlık Fonu'na devredildikten sonra bu tahsilatın nasıl yapılacağı konusunda kuşularımız bulunmaktadır.

Yine, kamuoyunun önemle takip ettiği GDO'lu ürünler olarak bilinen genetiği değiştirilmiş organizmalar konusunda CHP olarak bunların piyasaya sürülmesini doğru bulmuyoruz. Biyogüvenlik Kurulunun onayıyla 36 GDO'lu ürünün hayvan yemi olarak kullanılmasının önünün açıldığını biliyoruz. Bu konudaki son rakamlar konusunda ve ithal izni verilen bu 36 ürünün hangi alanlarda, nasıl kullandığı konusunda bilgi verirseniz seviniriz.

Sayın Bakanım, yine, bu Komisyon toplantısını merakla bekleyen bir kesim de ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri ve veterinerler; onlar da 2018 yılında Bakanlığımızın ne kadar kadro açacağını merakla beklemekteler. Partimizin, Cumhuriyet Halk Partisinin her köye bir ziraat mühendisi ve veteriner atanması konusunda hedefi bulunmaktadır, onu da hatırlatmak isterim. Eğer bu yapılabilirse 18 bin nitelikli genç uzmanımıza istihdam imkânı sağlanacaktır.

Yine, son günlerin önemli bir konusuna dikkat çekmek isterim, o da CHP olarak biz -az önce Selin Hanım'da vurguladı- süt konusunda, süt projeleri konusunda okullarda süt projesini destekliyoruz. Ancak, bu program çerçevesinde 290 milyon kutu süt için çıkılan ihale maliyetin üzerinde olduğu gerekçesiyle iptal edildi. Yeni ihale ne zaman gerçekleşecektir, iptal gerekçeleri ortadan kaldırılabilir mi? Bu konuda da bizleri bilgilendirirseniz seviniriz.

Benzer şekilde, yine, şunu vurgulamak isterim: Tabii ki iyi niyetli çabalarınız vardır, olacaktır ancak bir taraftan da yine mensubu olduğunuz Kabinenin başka bakanlıkları, başka kurumları tarafından yürütülmekte olan ve sizin iyi niyetinizi bir şekilde bertaraf edecek çalışmalar vardır. Eskişehir'den örnek vermek gerekirse Eskişehir'i bir taraftan Bakanlığınız ve Kabineniz işte -büyük ova- doğal sit alanı ilan ederken diğer taraftan Enerji Bakanlığı tam da Alpu'da, sit alanı ilan edilen Alpu Ovası'nda devasa bir termik santral kurma çalışmalarını başlatmış durumdadır. Tabii, verimli topraklara, işte, kül, sülfat vesaire zararlı atıkların gelecek olması hepimizi, başta çiftçiyi ama Alpu Ovası'na yaklaşık hemen 20-25 kilometre ötedeki tüm Eskişehirli, sadece Eskişehir'i değil, tüm Türkiye'yi kaygılandırmaktadır. Gıda sağlığı hepimiz için önemlidir, o yüzden Alpu'ya, Eskişehir'e kurulacak olan termik santral fikrinden vazgeçilmesi gerekmektedir. Anadolu'muzun buğday deposu Alpu Ovası ve diğer yerleşim alanlarındaki tarım alanlarını yok edecektir.

Benzer şekilde Eskişehir'imizden örnek verdim ama çoğu yeri ilgilendiriyor. Toprak analiz desteği vardı, daha önceki bütçe görüşmelerinde dile getirmiştik, bunun yeniden iyi bir planlamayla getirilmesi gerekmektedir. Tarımsal danışmanlık desteğinin ise gözden geçirilmesi gerekmektedir, ziraat odalarımızla konuştuğumuzda bunun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alabilir miyim Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - ...istenen sonucu vermediği bizlere aktarılmaktadır. Keza, Eskişehir'in IPARD fonlarından faydalandırılmasını istiyoruz. Diğer destekler IPARD fonlarındaki aynı istisnaları, destekleri, teşvikleri kapsamamaktadır. Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un dediğim gibi gözden geçirilmesi mutlak surette ihtiyaçtır. Az önce ifade edildi, ÇKS sisteminin verimli sonuçları olmadığı bize sürekli bildirilmektedir ve hak edenlerin destek almasını yani gerçek üreticinin destek almasını engellediği yine bize ifade edilmektedir.

Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olmasını dilerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çakırözer.

Sayın Aydemir, süreniz on dakikadır, uzatım yapmayacağım.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Ben de bugün Şemdinli'de şehit olan kardeşlerimize Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum. Onlar var ki varız. Terörü, bölücü hainleri teneffürle anıyorum.

Sevgili Bakanım, bu Komisyon hakikaten çok özel bir zemin. Buraya başladığımızda Temizel Bakanımızın bir tarifi oldu bize. Buranın bir okul olduğunu, çok dikkatle burada talim görmemiz gerektiğini takdir babında söyledi. Hakikaten, yaklaşık iki yıldır bu hâli ben gözlemliyorum.

Gene, hakkı teslim sadedinde şunu söylemek istiyorum ki: Başta Sevgili Başkanımız hâli çok sulh üzere götürüyor, çok verimli bir şekilde yürütüyor, kendisine medyunuşükranz.

Ama onun yanında, sadece bizim grubun değil, bütün Komisyon üyelerinin çok ciddi katkıları oluyor, hep öğretiyorlar. Ara ara Aykut Bey'in müstehzi ifadelerinden bile birçok şey öğreniyoruz, kendisine teşekkür ediyorum.

Selin Hocamız dün çok özel bir aktarım, anlatım yaptı, çok şey öğrendim, bugün de öyle. Musa Çam Bey öyle.

İsim fazla saymayayım, Bedia Hanım da öyle. Çok teşekkür ediyorum ona da ve bütün ekibe.

BAŞKAN – Bak, Bihlun'un hakkını yersen küserim sana.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii, Bihlun Hanım özellikle zaten, böyle her hâliyle teşekkürü hak eden bir hâl üzere. Herkese teşekkür ediyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Garo'yu da say.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Saymam mı? O zaten buranın esaslı elamanı. Ona da Gaydalı Bey'e de Bekaroğlu Hocam'a da çok teşekkür ediyorum.

Hakikaten öğreniyorum ben, arkadaşlarımız öğreniyorlar ve kendi aramızda da bu hâli konuşuyoruz. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

Burada görüştüğümüz bütün bütçeler çok değerli ama Tarım Bakanlığımızın bütçesi çok daha özel önem ifade ediyor.

Değerli Bakanımız az zaman oldu başlayalı ama interaktif bir çalışma üslubunu tercih ediyor. Sahada, özellikle, şeriklerle, ortaklarla günlerce bulunuyor gittiği illerde, oralardan aldığımız geri dönüşüm bunu işaret ediyor. Bu yönüyle de bulunduğu yeri hak ediyor. Kendisine çok teşekkür ediyorum.

Tabii, ondan önceki bakanlarımız da öyleydi. Burada da gene hakkı teslim sadedinde söylemek lazım ki ak anlayışı ifade eden hükümetlerimizde vazife yapan bütün bakanlarımız, cumhuriyet tarihinin en büyük gıda, tarım ve hayvancılık projelerini hayata geçirdiler. Yine, hizmet ehli herkes kabul eder ki bakanlarımız büyük yatırımların altına imza atmışlar, yüksek miktardaki mali kaynakları bu alana aktarmışlardır. Kendilerine müteşekkirimiz, var olsunlar.

Öncekilerden nöbeti devralan Değerli Bakanımız hem tecrübesiyle hem dinamik hâliyle, hizmete adanan hâletiruhiyesiyle ve icraatçı kişiliğiyle teşkilata yeni bir ruh kazandırdı. Bunu aynelyakın gözlemledik biz, gözlemliyoruz. Başarı endeksli hayat tarzının ve ak davaya sadakatinin başarısını daim kılacağını bilmekle birlikte, Cenab-ı Hak'ın inayetiyle kuşanmasını yürekten temenni ediyorum.

Değerli Bakanım, tarımı destekleyen projelerinizi sahada sektör temsilcileriyle gıptayla izliyoruz. Mühim olanı, tarımsal desteklemelerde maksimum etkinliği sağlayan doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını ve gıda güvenilirliğini gözetmektir ki böyle de yapılıyor. Yine önemli olanı, tarımda gerekli yapısal dönüşümleri, öncelikli alanlarda rasyonel ve çağdaş üretim modellerini esas almaktır ki böyle yapılıyor.

Bakanlığımızın birincil hedefinin nüfusumuzun yeterli, kaliteli ve güvenilir gıdayla beslenmesi olduğunu da biliyorum ve bunun üzerine yoğunlaştığımızı da bizatihi müşahede ediyoruz.

Yine biliyoruz ki Değerli Bakanım, ak tarım anlayışının öncelikli hedefi, tarım ürünlerinde ihracatçı konumunu daha da geliştiren, rekabet gücünü artırmış, dünyada ve bölgesinde tarım alanında söz sahibi bir ülke olmaktır. Ancak not düşüyoruz ki bu hedeflere ulaşabilmek için Bakanlığımızın alacağı ilave mesafeler bulunuyor. Bu noktada hepimiz çok net biliyoruz, atılacak her adımın arkasında kayıtsız şartsız milletimizin desteği vardır. Ve yine biliyoruz ki bu nevi atılımların müzahiri pozisyonunda bir büyük lider Sayın Cumhurbaşkanımız bulunuyor, kendilerine minnettarız. Biz de bu raddede kayda geçmek durumundayız ki milletvekilleri olarak tarım ve hayvancılık projelerini desteklemeyi bir büyük vatan vazifesi olarak görüyoruz. Bu hâl üzere de devam edeceğiz.

Değerli Bakanım, tarımsal desteklerin arzu edilen ölçülere varması mutlu ediyor dedik. Bu kaynakların israf edilmeden üretime yönelik, rasyonel ve daha rantabl şekilde büyük projelere aktarılacağından şüphe etmiyoruz. Bakanlığımızın, Hükümet programında altı çizildiği gibi, tarımsal destekleri şekillendirirken ülkemizin arz dengesini ve dış ticaret politikalarımızı da dikkate alacağımızı biliyoruz, bunu önemsiyoruz.

Değerli Bakanım, şimdi, asıl söylemek istediğim noktaya geldim. Malumunuz, ekonomik genetiği, iktisadi kalkınma kodları tarım ve hayvancılığı ifade eden bir ilin milletvekiliyim. Taleplerimiz olacak bu noktada. Bunlar sadece ilimiz için değil elbette, hususen bölgemiz için de. Ama bir özel toplantıda ben söyledim, kendimizi tarif ederken bölgelere göre tefrik etmenin nihayetinde zihin kodlarımıza ayrılıkçı bir tohum attığını, dolayısıyla bölgelerden arınarak ekonomik kodlarla kendimizi tarif etmenin daha uygun olacağını daha önce ifade etmiştim, gene bu hâl üzere ben konuşmamı yapıyorum. Bölgemizden kastım da zaten şudur: Tarım ve hayvancılığı tarif ediyor bizim bulunduğumuz yer. Yani Erzurum da öyle, işte, Bedia Hanım'ın temsil ettiği Van da öyle, yahut İstanbul Milletvekili olsa da Aykut Bey'in Kars-Erzurum karışımı da öyle. Dolayısıyla ben bu sadette söylüyorum Sayın Bakanım.

Burada başta geleni kayda geçiyorum ki Değerli Bakanım, Bakanlıkça yürütülecek her türlü yeni gıda ve hayvancılık politikalarının merkez üssünün Erzurum olmasını talep ediyoruz. Erzurum, malumunuz, bölgede en büyük il, büyükşehir bir il. Pilot uygulamalar; şehrimiz merkez olmak üzere bölgemizde başlatılmalı diye düşünüyoruz. İşletmeleri ekonomik ölçek büyüklüğüne ulaştıracak projeler ilk olarak doğuda yürütülmelidir. Şehrimizde bir an önce tarım arazilerimizi ve verimli ovalarımızı koruyacak arazi kullanım planları ve ovalarımızın belirlenmesi çalışmaları acilen tamamlanmalıdır.

Erzurum'daki tarımsal kuraklığın giderilmesi için, planlandığı şekilde barajlarımızdan beslenen sulama kanalları makul bir sürede işler hâle getirilmelidir. Hayvancılık için gerekli olan yem bitkilerinden gerekli verimin alınması da zaten buna bağlıdır.

İlimizde sulanan arazi varlığının istenilen seviyeye ulaşması için özellikle su tasarrufuna imkân sağlayan basınçlı modern sulama yatırımlarına ilgili kuruluşlarla koordineli bir şekilde devam edilmelidir.

Şehrimizde -gerçi bunu Selahattin Bey de söyledi Kars bağlamında ama bütün bölgeyi bu ilgilendiriyor- koyun yetiştiriciliğine yönelik teşviklerin artırılması çalışmalarına ihtiyaç duyulduğunu ben de kayda geçiyorum.

Hükümet programında bulunan "süt ve et üretiminde sözleşmeli model geliştirilmesi projesi" pilot il olarak gene Erzurum'dan başlatılsın istiyorum Değerli Bakanım.

Erzurum'da büyük bir tatlısu balıkçılığı potansiyelinin bulunduğu bir vakiadır ve sizin de malumunuzdur. Bu konuda yerel tarım teşkilatlarının daha uygulanabilir ve büyük projeler gerçekleştirmelerine ihtiyaç var. Müzahir olmanızı talep ediyoruz.

DAP Acil Eylem Planı'nda tarım ve hayvancılığın geliştirilmesine öncelik verilmesi ve Bakanlığımızın yerel teşkilatlarının bu idaremizle daha sıkı iş birliği yapmasında da yarar görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Sevgili Başkanım; Sayın Bakanımızın Erzurum hayvancılığı için özel bir ilgi göstereceğinden eminim. Bölge hayvancılığı için olduğu gibi, bütün Türkiye saatinde da bulunduğu sahada özel ilgi göstereceğini biliyorum. Bu konuda kendisinin sonuna kadar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydemir, teşekkür ediyorum.

Son cümlelerinizi alayım isterseniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun diyorum. Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdoğan, süreniz on dakikadır, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin bence en önemli bakanlıklarından birinin bütçesi üzerine konuşuyoruz ve ne yazık ki Bakan...

BAŞKAN - Bu girişle zaman pazarlığı yapacaksınız gibi geldi birden ama...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yapmamaya çalışacağım.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok önemli bir Bakanlık bütçesi üzerine konuşuyoruz ve ne yazık ki yönetilen alanda ciddi bir başarısızlık var. Şöyle başlayalım: Bu üretimimiz halkımızı beslediğimiz bir konu, kırmızı et mesela. Kırmızı etin fiyatına 1 kilogram kıyma fiyatı itibarıyla -kendimiz veri topladık çünkü sağlıklı bir karşılaştırma verisi Türkiye'deki veri problemi dolayısıyla yok- bizde -TL'ye çevirerek söylüyorum- 29 TL kıyma dersek dünyanın en zengin ülkelerinden bile neredeyse pahalı bir kırmızı et tüketimimiz var. Mesela İsviçre -tabii bunlar milli gelir olarak da bakın- 45 lira, Avusturya 44 lira, mesela Polonya bizden ucuz 24 lira, Hollanda 23 lira, İspanya 20 lira, Türkiye'de çok pahalıya bir kırmızı et yiyoruz. 1 kilo kırmızı et yiyebilmek için, ortalama gelirlerimizle karşılaştığımızda biz Türkiye'de 6,7 saat çalışıyoruz, 1 kilo kırmızı et yiyebilmek için. Polonya'da 4,7 saat çalışıyorlar, İtalya'da üç saat, Fransa'da iki buçuk saat, Almanya'da bir saat, Avustralya'da bir saat. Gelirimize göre baktığımızda da et fiyatları çok yüksek ve et fiyatları eğilim olarak son on beş yılda sürekli bir artış içerisinde.

Değerli arkadaşlar, kişi başına bizim et tüketimimize baktığımızda, aslında et diyetimize baktığımızda, milletimizin diyetine baktığımızda 1993 yılında yüzde 60 civarında kırmızı et yiyormuşuz, şimdi yüzde 40 civarında kırmızı et yiyoruz. 1990'lı yıllarda tam tersiymiş tavuk etinde ve şimdi tavuk eti bizim diyetimizin yüzde 60'ını oluşturmuş, gelir grubu itibarıyla bakarsanız fakirin yemeği, yiyebildiği; protein kaynağına -kırmızı et- dönüşmüş durumda. Bu da kırmızı etin... Mesela, dünyada kişi başına kırmızı et tüketimi AB OECD'de yaklaşık 65-70 kilo, dünyada baktığımızda, dünya ortalaması olarak baktığımızda 35-40 kilo arasında, bizim ülkemizde 25-30-32, yıllara göre değişen, dünyanın çok altında -zengin ülkeleri söylemiyorum- dünyanın çok az altında et tüketiyoruz. Ton başına dana eti üretimi fiyatı itibarıyla baktığımızda da dünyanın üretim maliyeti olarak en pahalı ülkelerden biriyiz, bizden daha yüksek olan bir tek İsviçre var, Fransa, Avusturya, Danimarka, Avustralya gibi ülkeler bizden çok daha ucuza üretiyor. Onu da ha sonra açıklayacağım.

Değerli arkadaşlar, biz bu sorunu çözmek için, biz bu kötü politikamızın sorununu çözmek için de bir çözüm yolu bulduk: 2009 yılında canlı hayvan ithalatına başladık. Sayın Bakanı önce bir uyarayım, göreve yeni geldi; bu daha önceki dönemde -şirketin adını vermeyeyim- ama çok sorunlu ihaleler var hem ağır bir problemle karşı karşıyayız hem de ihalelerin şeffaflığı, rekabeti, hatta hukuki boyutunda çok ciddi sorunlar var ama süremi ona ayırmayacağım. Niye canlı hayvan ithal etmeye başladık biz? Aslında bunu anlamak için 2007-2008 yılındaki süt fiyatlarına bakmamız lazım. O süt fiyatlarındaki krizi doğru dürüst aşabilseydik biz 2009 yılında canlı hayvan ithal etmek zorunda kalmazdık. Peki, biz canlı hayvan ithal ettik de bizim et fiyatlarımız düştü mü? Yani Tarım Bakanlığı yetkilileri biliyor. Hayır yani hayvan ithalatı bizim endeks olarak et fiyatlarımızı düşüremedi. Düşüremediği gibi ne yaptı? Bizim yerli sığır stokumuz -mesela ben bakıyorum şöyle bir- 8 milyonmuş 1990'lı yılların başında, bugün geldiğimiz noktada 2 milyona kadar inmiş. Kültür sığırları getiriyoruz. Bu topraklara yabancı tür olarak, cins olarak yabancı sığırları getirmeye başlamışız ve eldeki yerli sığır stokunu da düşürmeye başlamışız.

Değerli arkadaşlar, bu yapılan canlı hayvan ithalatları et fiyatlarını düşürmedi, Sayın Bakanım yaptığınız da düşürmeyecek, göreceğiz bunu. Yani bu enflasyona yönelik bir çözüm olarak "Gıda fiyatları yükselmesin." diye, bir de halk -bir kıtlık oluşuyor çünkü- yanlış görmesin diye sürekli yanlış bir pansuman uygulanıyor. Bu yaptığımız et ithalatı Türkiye tarımcılığına hizmet etmeyecek.

Gelelim diğer şeylere, diğer ürünlerimize baktığımızda, mesela "mazot desteği" diyoruz. "Biz çiftçiye mazot desteği verdik, çiftçiye mazot desteği verdik." Arkadaşlar, çiftçiler traktörlerinde 3,5 milyar litre mazot kullanıyorlar, 3,5 milyar litre. Mazotun zaten yüzde 65'inin vergi olduğunu düşünürseniz sizin verdiğiniz tarımsal destekler çiftçinin size verdiği vergiyi bile neredeyse karşılayamayacak durumda. Onun için biz mazot desteği veriyoruz da çiftçiye ek bir şey veriyoruz diye düşünmeyin. Çiftçinin mazot üzerinden ödediği vergi sizin verdiğiniz destekten çok daha yüksek. Ürün bazında, dekar bazında hesaplamaları arkadaşlar yapmışlar ama bu çok vakit almasın diye şeye girmiyorum, sadece şunu bilmenizi istiyorum: Çiftçimize verdiğimizden daha fazlasını vergiyle alıyoruz. Zaten şöyle bakabiliriz: Biz dünyadan eğer et ithal ediyorsak dünyanın diğer ülkeleri eti bizden daha ucuza üretiyor demektir. Bizim ülkemizde ücretler seviyesinin de çok düşük olduğunu düşünürseniz normalde bizim ucuza üretmemiz gerekirken biz ne yapıyoruz? Biz girdi maliyetlerini artırarak... Nasıl artırıyoruz o girdi maliyetlerini de? İşte mazottaki vergi mesela, tipik bir örneği. Bununla yükselttiğimiz için de, girdi maliyetleri yüksek olduğu için de bizim gariban çiftçimiz diğeriyle rekabet edemiyor. Peki, girdi maliyetini düşürmek için ne yapmalıyız? Ya aslında çok düşük bir teşvik öngörmüşüz biz. Tarım Kanunu'na bir madde koymuşuz. Tarım Kanunu'ndaki bu maddeye göre demişiz ki: "Millî gelirimizin yüzde 1'i oranında tarımı destekleyeceğiz."

Değerli arkadaşlar, bu bizim keyfimize göre değiştireceğimiz bir şey değil. Siz aynı iktidar partisinde olabilirsiniz, istediğiniz kanunu hızla değiştirme gücüne sahip olabilirsiniz ama kanun ortadaysa uygulamak zorundasınız. Şimdi, bu kanun çıktıktan itibaren toplam tarımsal şeye baktığımızda, tarıma ayırmanız gereken pay, millî gelirin yüzde 1'ini topladığımızda yaklaşık 170 milyar lira civarında. Siz bunun neyini vermişsiniz? Tam yarısını. Şimdi, çiftçinin kanundan gelen bir hakkı var. 170 milyar lira vermeniz gerekiyor, tam yarısını hatta yarısından da biraz azını verdiğiniz için çiftçi sizden yaklaşık 84-85 milyar lira alacaklı. Siz bu 84-85 milyar lirayı vermediğiniz için, mesela canlı hayvancıya, fındıkçıya vermediğiniz için bizim tarımsal üretim maliyetlerimiz yükseliyor, kendi çiftçimizi destekleyemiyoruz ve bir süre sonra ithalata başlıyoruz. Vermediğimizi nereye kullandık? Götürdük, inşaat projelerine yatırdık. İşte, inşaat projelerinin sonucunu, bu inşaata dayalı kalkınmanın sonucunu... Bugün

ekonomik göstergeleri de görüyorsunuz, üzülerek söylüyorum ki daha da kötüye gidecek. Geldiğimiz tarım noktası burada. Şu aşamadan itibaren eğer kıtlık olmasın diye ithalat yapılacaksa bile alacağınız önlemlerle en azından geleceği kurtarmış olabilirdik.

Şimdi biz lop eti et olarak üretiyoruz, aslında bir iktisadi işletmedir. Bir sığır, iktisadi işletmedir. Buzağı olarak alırsanız o buzağıdan inek oluncaya kadar yaptığımız bir artı değerdir, bir katma değer yaratmadır. Siz bunu bu memlekette yapabilirken siz başka ülkelerde üretilmiş bir artı değeri tak diye bu ülkeyi getiriveriyorsunuz. Bunu asıl süt fiyatları politikasıyla desteklerseniz -bir ara okul sütü mokul sütü de çıktı da olmadı- ancak o şekilde üç sene sonra, beş sene sonra sığır stokumuzu, canlı hayvan stokumuzu artırabilirsiniz ve halkımızı daha ucuza -protein kaynağıdır o da- beslemeye başlayabilirsiniz. Ama ne yazık ki bu gidişatla, bu bütçede bu konuşulardan anladığım kadarıyla bu olmayacak ve gelecekte kim Hükümet olursa olsun bu anlamda bıraktığımız miras yıllar boyu konuşulacak. Bugün buna önlem almazsanız bırakacağınız mirasın negatifliği de yıllarca konuşulabilir. Onun için biz Plan ve Bütçe Komisyonuyuz, bu olaya müdahale edebiliriz mesela, şu an rakamları değiştirebiliriz. Böyle bir gücünüz var çünkü siz hiç o gücü kullanmadığınız için... Mesela Erzurum Milletvekili konuşuyor, Erzurum Milletvekilimizin böyle bir gücü var sizi ikna ettikten sonra. Ama normalde bütün yasayı, düzenlemeyi yürütme yaptığı için... İktidarın Plan ve Bütçe üyeleri, siz diyorsunuz ki: “Başka yerlerde tartışıyoruz.” Ben anlıyorum ki rasyoneliteniz bu dediğimiz şey üzerine duruyor ama bu gücünüz unutturulmuş. Arkada genel müdürler bir bütçeyi yazdı, getirdi -hatta genel müdür değil, şube müdürü, daire başkanı seviyesinde- ve bizim onu değiştirme şansımız olmadı. Diğer tarımsal desteklere baktığımızda arkadaşlar, şimdi, rakam olarak verebilirsiniz, “Şu kadar destek verdik, bu kadar destek verdik. 2002’de böyleydi...” Bir sürü hani bu rakamsal hatadır ama şunu söyleyeyim: Verdiğiniz destekler enflasyonun altında, mazot fiyat artışının altında. Bu yüzden siz onu ne kadar parlatmaya çalışırsanız çalışın reel hayatta çiftçi zarar etmeye başlıyor, çiftçi maliyetlerini karşılayamamaya başlıyor. Bir de zaten bizim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız, son cümlelerinizi alayım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Daha fazla rakamlara girmeden şunu söyleyeyim: Zaten bizim küçük işletme boyutunda, böyle ev işletmesi şeklinde bir tarımsal modelimiz var. Bu modelimizde bizim yurt içinde büyük şirketlerle küçük çiftçinin rekabet edebilmesi mümkün değil, kendi tarım şirketlerimizin de -AR-GE’ye margeye para harcamadıkları için- uluslararası şirketlerle mücadele etmesi mümkün değil. Oysaki biz kendi çiftçilerimizi bir araya getirip -bir tür kooperatif örgütlenmeleriyle- iyi çalışan –liberal sistemi beğenmem ama- liberal sistemde çalışacak kooperatif örgütlenmelerle -belki bölge düzeyinde, ilçe düzeyinde- ve bunların ortak yaratacağı sinerjiyle AR-GE yapabilecek kadar da bir ortak holding mantığında büyük şirketleşmelere çevirerek tarımımızı koruyabilirdik. Ama biz bunları yapmadık, biz günü kurtarmaya çalıştık. Artık günü kurtaramayacağız.

Demin arkadaşlar tohumdan konuştular. Vallahi, tohum hakkında ben size şunu söyleyeyim: Çiftçiye yeni bir yük geliyor. Sertifikalı tohum kullanmanın sebepleri olabilir ama unutmayın ki sertifikalı tohumları önemli bir şekilde yabancı şirketler üretecek ve biz yabancılara bağlanma anlamında -bu emperyalizme bağlanmadır benim gözümde- yeni alanlar üretiyor olacağız.

Tütünde durum çok kötü, tütüne vakit kalmadı ama şunu söyleyeyim: Yüzde 90’ı yabancılardan eline geçmiş, Amerikalıların eline geçmiş veya Japonların veya İngilizlerin eline geçmiş bir piyasada kendi tütüncümüzün nasıl böyle ezildiğini... Grafiğe baktığımızda şöyle aşağı doğru gidiyor, üretici

sayısı olarak aşağı gidiyor ve tütünde şöyle bir şey var: Tütün çorak topraklarda yetiştiği için, başka bir şey ekemiyor garibanlar. Ve biz ellerimizle yaptığımız özelleştirmelerle, çıkardığımız kanunlarla bu gariban insanların hayatını daha zorlaştırıyoruz.

Uzatmayacağım.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, on dakika süreniz.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Grup sözcüsü kontenjanımızı kullanmamıştık ama...

BAŞKAN – Yok, kullandınız efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kullanmadık efendim, dokuz dakika arkadaşımız konuştu.

Her neyse. Ben dokuz dakikada, on dakikada toparlamaya çalışayım.

Merhaba sayın arkadaşlar, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; Sayın Bakan, görevinizde başarılar diliyorum öncelikle.

İddianız gerçekten çok büyük ve Bakan olur olmaz önemli bir iddia koydunuz, umarım başarısız o iddialarınızı. Bununla ilgili önerilerim olacak.

Yani, sabahtan beri arkadaşları dinliyorum, pek çok eleştiri yapıldı. Tekrara düşmemek için, ben daha bir master plan çerçevesinde bir öneri sunacağım siz yani çünkü mesele yalnızca rakamlarla ilgili değil. Hani siz mazot desteğini 3 katına çıkarsanız çiftçilik çok mu iyileşecek veya gübreyi bedava verseniz acaba herkes “Köylere haydi geri dönelim.” mi diyecek? Hayvanı bedava vermeye kalkıyorsunuz bazı yerlerde, onu yetiştirecek insan bulamayabiliyorsunuz. Mesele bence çok daha derin bir yerlerde. Mesele sosyolojik bir mesele ve toplumsal bir mesele ve kanayan bir yaramız. Yani ilkokulda daha 4’üncü sınıf öğretmenimiz “Türkiye kendi kendine yeten bir ülke.” olarak bize anlatırken “dünyada yedi ülkeden birisi” diye sanıyorum söylüyordu, bugün ne hâllere geldik. Niye böyle olduk? Çünkü şunu söyleyeyim Sayın Bakan: Özellikle 1980’den sonra, 1970’lerde de bu böyleydi belki ama özellikle 1980’den sonra köylü olmak, kırdan olmak hakir bir şey olarak görüldü ve gösterildi. Yani köylü, açıkça söyleyeyim “gariban köylü” dendi veya Kürtçe’de “...”(x)” dendi, bilirsiniz “...”(x) işte. Sanki böyle bir itibarsız bir şey olarak tanımlandı ve şehirde olmaksızın bütün filmlerde, bütün dizilerde çok makbul, çok itibarlı bir şey. “Şehirli” derler işte, şehirde olmak hep kutsandı. Ve bu çerçevede maalesef, yanlış politikalarla köye yeterli önem vermemekle, kıra yeterli önem vermemekle şehirlere doğru akım başladı. Köylü nüfus nereden nereye geldi. Çiftçi sayısı nereden nereye geldi sizin iktidarlarınız dönemi de dâhil tabii ki. Şimdi, bir girdabın içindeyiz ve geri dönüşü olmayan bir noktaya olabiliyoruz. Çünkü bakın, ben Anadolu’nun pek çok yerinde köylere gidiyorum, eminim siz benden daha çok gidiyorsunuz son zamanlarda. Ya, köye giriyorsunuz hep yaşlı nüfus yani genç nüfus o kadar az ki. Okullarda öğrenci sayısına bakıyorsunuz, köyde son derece düşük çünkü gençler şehirde, çocukları da orada “Efendim, orada daha iyi okul var, daha iyi sağlık hizmeti var.” düşüncesiyle, “Gel işte bak seni rezidanslara sokacağız.” bilmem ne düşüncesiyle, “Rant var şehirde ya, gel bak bir arsa alıyorsun bir yılda 100 liradan 300 liraya çıkıyor.” düşünceleriyle, efsaneleriyle herkesi şehirlere doldurduk. Köyde yaşamaksa hakir bir şey olarak gösterildi ve bu noktaya geldik. Filmlerde, her şeyde, bütün propaganda araçlarında şehirde olmak kutsandı. Ama bakın Sayın Bakan, Avrupa şehirlerine gidiyoruz, siz de gidiyorsunuzdur, *Bu bölümlerde Hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

şehirler hep belli bir rakamda tutulmuş; 500 bin, 700 bin, 300 bin kişilik. Büyütülmemiş o şehirler ve hemen etrafında da kır korunmuş, hemen etrafında kır var, şehir ile kırın ilişkisi var. Yani şimdi, İstanbul'da Allah'ınızı severseniz, ta, bilmem nereden yeşillik getirilmeye çalışılıyor, meyve getirilmeye çalışılıyor, hani yollarda çoğu telef oluyor, tadı da yok tuzu da yok. Şehrin hemen etrafında hâlbuki bostanlar olsa, bahçeler olsa, hayvan yetiştiriciliği olsa, süt olsa hem rahat ulaşım olacak hem taze ulaşım olacak hem pazarlarda sürekli bu taze ulaşım olacak hem de birinci elden olacak yani o aradaki unsurlar devreden kalkacağı için daha ucuz bir şekilde hem çiftçi yaşamını sürdürecektir hem şehirdekiler daha taze unsurlara ulaşacaklar. Bu yönde yapılmadı. İstanbul oldu 17 milyon, Ankara 6 milyonu geçti sanırım, İzmir, diğer şehirler kutsandı. Bu gidişatı tersine çevirmek master bir planla olur Sayın Bakan. Yani köyde olmanın her anlamda, bütün fonksiyonlarıyla makbul bir şey olduğu noktasında... Yalnızca sizinle ilgili değil Sayın Bakan, tek başına bunu yapamazsınız, sizin bürokrasiniz de yapamaz bunu. Nasıl ki Ekonomi Koordinasyon Kurulu var, tarım koordinasyon kurulunu bu Hükümet, bu devlet kurmak zorunda ve bütün bakanlıklarla birlikte, bütün devlet organlarıyla birlikte tekrar kırdan olmanın, çiftçi olmanın, hayvan yetiştiricisi olmanın makbul bir şey olması için, bu üretimi canlandırmak için neler yapmamız gerektiğini hep beraber düşünmeliyiz; iktidarı muhalefeti beraberce. Ve bununla ilgili de size tavsiyem, yalnızca merkezden ferman salmakla bunu yapamazsınız, yerellerle iş birliği şeklinde yapmalısınız. Ya, Karadeniz'in gerçekliği başka -Sayın Cora'yı hep örnek veriyorum- yani Urfa'nın gerçekliği başka, Trakya'nın gerçekliği başka, Çukurova'nın gerçekliği başka. Yerellerle iş birliği şeklinde yapmalısınız ama yereldeki sizin Tarım Bakanlığının ofisiyle, başkanlıklarıyla olmaz bu iş, yerel yönetimlerle iş birliği şeklinde olur. Sayın Cora'nın örneğini hep veriyorum. Hayvan desteği vermişsiniz, gitmişsiniz Arjantin'den inek getirmişsiniz, Karadeniz'e vermişsiniz, Sayın Cora diyordu ki: "Ya bu hayvanlar telef oldu." Kardeşim, o hayvan Arjantin'den düz araziden gelmiş, yokuş araziye trımanamıyor, hepsi ölmüş, gitmiş. Hâlbuki o hayvan belki Urfa'ya uyar ama...

SALİH CORA (Trabzon) - Telef oldu şu anda.

BAŞKAN – Sayın Cora hayvana bakmasını bilmiyorsa biz ne yapacağız? Maldan anlamıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – O açıdan, Sayın Bakanım, bunun gerçekten master bir plana ihtiyacı var. Bu yapacağınız master plan, yalnızca sizin Bakanlığınızla ilgili değil. Hani Sayın Cumhurbaşkanımız dedi ya, "Şehirlerimize ihanet ettik." Onu da durduracak şey sizin master planınızdır. Yani kırdan şehre akın değil artık. Şehir nüfuslarının artık durması, bu rant hikâyelerinin bitmesi ve tekrar kıra artık bakmayın, on yıldır şehirde yaşayan kıra dönmez. Akışın durması ve iyi örneklerle... Kırdan da iyi bir yaşam sürdürülebileceğini, iyi bir okulu olabileceğini, iyi bir hastane hizmeti olabileceğini, köylerin örnek köyler olabileceğini göstermemiz lazım. Ya, gidiyoruz, Fransa'da şehirlerin hemen dışındaki köylere bakıyoruz, imreniyoruz. Yalnızca bakın tarım için değil, turizm için gidiyor insanlar. Mesela bağlar yapılmış, yanında şaraphaneler açılmış veya tersine meyve ağaçları, diğerleri; oralara insanlar gidiyorlar yani kendilerini ferahlatmak için şehirden oralara kendilerini atıyorlar. Yalnızca tarım yapılmıyor orada, turizm de yapılıyor. Butik oteller açılıyor orada, insanlar şehirlerden oraya ulaşıyorlar. Yani biz bunları unutmuşuz, hâlbuki bunu yapabilecek en birinci ülke Türkiye'dir bakın, her anlamda. Ama kırdan olmak, dediğim gibi gidiyorsunuz kırlarda evler perişan hâlde, köyler de öyle. Bütün bunları iyi örnekler sunarak... Bakın, bir master plan ortaya konulur, her yörenin gerçekliğine göre iyi örnekler sunulur ve bu örneklerle bir bakar ki insanların hayatı düzelmiş, sosyal anlamda, ekonomik anlamda ve bir bakarsınız köy yaşamı, kır yaşamı tekrar cazip olmuş. Bununla ilgili de size önerim kamu spotlarının oluşması, bununla ilgili filmlerin tekrar oluşturulması, köy yaşamının tekrar makbul olacağı, kır yaşamının makbul olacağı filmler yaptırmanız... Hayvancılık niye ayıp bir şey

olsun ya? Çiftçi olmak niye utanılacak bir şey olsun? Köylü, “gundi” olmak niye utanılacak bir şey olsun Sayın Bakan? Bunu tersine çevirmenin yolu buradan bir yerden geçiyor. Yalnızca “Mazot desteği verdim, tahıl desteği verdim, şu desteği verdim.”le olmaz, unuttun bunu.

Sayın Bakanım, bakın, teknik konularda bir iki bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Son iki dakikanızı, isterseniz, bir Anadolu’yu gezmeye ayırın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bir iki uyarı yapacağım Sayın Bakanıma müsaade ederseniz.

Şöyle bakın Sayın Bakanım, Özal’dan beri -ben takip ediyorum ilk gençliğimden beri- hep böyle çiftçi borçlandırılır, yeterli destek verilmez, faizler de yüksek olur, çiftçi sonra o borçları ödeyemez, gelir Ankara’ya, “Ya, biz bu borçları ödeyemiyoruz.” diye gelir buraya; işte, oradaki Başbakan da “Tamam, kardeşim, yapılandırıyoruz borcunuzu.” der Demirel veya Özal, çiftçi de “Bravo! Yaşa Baba!” falan diye alkışlar. Hep böyle gitti bu iş.

BAŞKAN – Isparta’ya mı sataşıyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Isparta’ya sataşıyorum, rahmetli Demirel’e, rahmetli Özal’a sataşıyorum, ne diyeyim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Özal da senin hemşehrin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eyvallah, Özal benim hemşehrim.

Ama şimdi, bakın, yine aynı süreci devam ettiriyoruz yani çiftçiyi borçlandırıyoruz, ya şurada iki yılda Sayın Bakanım, 3 kere çiftçi borçlarını erteledik. Ben iki yıldır Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim. 3 mü, 4 mü? 4 oldu galiba.

BAŞKAN – Sen daha gençsin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, “Ya, siz bunu yapılandırılıyorsunuz, altı ay sonra bir daha getirirsiniz.” diyoruz, gülüyorlar bir de sizin bürokratlarımız çünkü çiftçi de biliyor ki altı ay sonra bir daha gelecek, siz de biliyorsunuz, hepimiz biliyoruz. Ne oluyor? Bir ahılsızlık düzeni gidiyor. Niye biliyor musunuz? “Ya, kardeşim, yapılandırdı ama nasıl olsa bir yıl sonra bir daha yapılandırır.” diyor.

BAŞKAN – Yok, yok, Sayın Bakanım, hiç öyle değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Aynen böyle oluyor.

BAŞKAN – Veriler böyle söylemiyor, veriler böyle söylemiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, Sayın Bakanım, yapılandırdığımız yapılandırmanın başarısı nedir Allah’ınızı severseniz? Yüzde 30’u başvuru yapıyor, onun da yüzde 10’u ödüyor, ödemiyor.

BAŞKAN – Kredi hacimleri, takibe düşen oranlar bunları göstermiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, bununla ilgili yapısal bir reforma ihtiyaç var. Neşteri keseceğiz, bundan sonra borç değil, destek diyeceğiz ama üretim diyeceğiz; budur bu işin çözümü. Bir kere keselim neşteri, bütün borçları sıfırlayalım, tabii ki yani belli ölçek çerçevesinde olmalı, küçük çiftçiye özellikli olarak ama ondan sonra borç değil destek ve üretim diyelim. Sayın Bakanım, kesin bu neşteri, altı ayda bir yapılandırmayı niye getiriyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, grup sözcüsü olarak bir iki dakika vereyim size buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çok bonkörsünüz, teşekkür ederim, sağ olun.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) – Şimdi, bu yapılandırmaya karşı mısınız, ötelemeye karşı mısınız? Bütün Türkiye duyuyor şu anda.

BAŞKAN – Sayın Cevheri, lütfen topa girmeyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Karşıyım. Sıfırlayalım diyorum, sıfırlayalım ama bakın, ondan sonra destek verelim, borç yapmayalım, borç yaptırmayalım, kardeşim desteğini veriyoruz, üretimi yap diyelim, üretimi yaptıralım. “Master plan” dediğimiz böyle bir şey Sayın Bakan.

Sonra çiftçilerin Sayın Bakan, sosyal güvenceleri ve tarım işçilerinin ve özellikle mevsimlik tarım işçilerinin sosyal güvenceleri, bakın, kanayan yaramız. Her yaz, biliyorsunuz, römorklarda ölen işçi haberlerinden artık bıktık usandık, 2017 Türkiye’ye yakışmıyor bunlar. Bu anlamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının belli tedbirler alacağını biliyoruz. Bu anlamda gidecek işte, tespitleri yapacak, torba yasada bir madde var ama Suriyeli işçilerle ilgili yok mesela, mülteci işçilerle, sığınmacı işçilerle ilgili bir düzenleme, bir tedbir yok. Bununla ilgili tedbirlerin alınması lazım. Bununla ilgili birkaç bir şey söylerseniz tarım işçisiyle, mevsimlik işçilerle ilgili ne tip tedbirler almayı planlıyorsunuz, nasıl onları sosyal güvenceye kavuşturacaksınız, römorklarda ölmeyecek işçilerimiz, bununla ilgili birkaç bir şey söyleyin lütfen.

Sonra da şunu söyleyeceğim: Tarım sigortalarıyla ilgili Sayın Bakan, bakın, her yıl artık küresel ısınma, dolu haberleri, sel haberleri hep bunlarla geçiyor ve tarım sigortası anlamında hâlâ çok geri noktadayız. Bunun bir teşvik ihtiyacı var tarım sigortaları anlamında çünkü insanlar... Bakın, Malatya’ya bir don oluyor kardeşim, bir yıllık bütün mahsul gitti, bir anda bir de kayısı fiyatı 20 liraya çıkıyor, öbür yıl var yıl oluyor, 3 liraya, 5 liraya düşüyor. Bütün bunlarla ilgili çiftçinin düzenli gelire ulaşması için bu sigortacılığın mutlaka yaygınlaşması ve teşvik edilmesi lazım.

Son olarak hayvancılıkta, biliyorsunuz, fiyatlarımız yüksek, artık besicilikle Sayın Bakanım, bizim rekabet etme şansımız yok. O hayvanlar yedi ay meralarda otlamak zorunda ki Türkiye et ithal etmesin. Bu çerçevede düzenlemeler yapmanız lazım. 29 liraya eğer ki siz kıyma satarsanız BİM’de, o A-101 galiba, bütün kasaplar iflas ederler Sayın Bakanım ve isyan ederler bakın, Ankara’ya gelirler yürürler, isyanda olurlar bütün kasaplar, rekabet edemezler çünkü. O anlamda gerçekten yerelde... Niye marketleri destekliyoruz ki? Bütün kasaplara, bütün marketlere madem ucuz et sattıralım. Niye yalnızca büyük marketleri destekliyoruz ki Sayın Bakanım, böyle bir şey olabilir mi? Yani biz mahallenin kasabı, bakkalı yaşasın, esnaf yaşasın diyoruz. Eminim ki diğer bakanlar size bu konuda itirazlarını sunacaklardır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Son olarak da, balıklarla ilgili kimse bir şey söylemedi, balıkçılıkla ilgili sanıyorum.

BAŞKAN – Balıkları biraz sonra dağıttıracağım ben.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Musa Çam...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Pardon, ben kaçırmışım o zaman.

Sayın Bakanım, balıkçılıkla ilgili belli santimetre ölçüleri konuldu biliyorsunuz ve tedbirler alınacaktı. Balık sezonuna girdik.

BAŞKAN – Bu arada, arkadaşlar, Sayın Bakanlığımızın füme balık ikramı vardı ama ben burada pek uygun olmayacak diye, Sayın Bakanımın da tensipleri doğrultusunda yapmadık o ikramı. Siz de kusura bakmayın arkadaşlar ama Tarım Bakanlığının bürokratları zaten yiyordur o füme balıkları.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Füme balık mı yiyorlar? Neyle yiyorlar?

BAŞKAN – Yanında ekmeğe gördüm, bir de domates vardı değil mi? Hangi daire başkanımız hazırlamıştı onu? Siz değil mi? Tamam, yanında ekmeğe vardı. Füme balıktı değil mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok o başka bir şeyle, şarapla iyi gider Sayın Başkan.

BAŞKAN – Afiyet olsun, size eve gönderelim. Üzüm de var, ben şeyden göndereyim size.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şimdi, bu balıklarla ilgili iki üç yıl önce gerçekten bir sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde ciddi bir kampanya yürütüldü ve belli santimetre altına, biliyorsunuz, çok ciddi tedbirler uygulandı ve etkili de oldu bir süre ama şimdilik tavsadı Sayın Bakan. Şu anda o denetimler bence çok sınırlı. Gidin, hangi balıkçıya giderseniz gidin bu küçücük çinekoplar var, 10 santimetrenin altında küçücük kalkanlar var. Bu anlamda, tedbirlerin, gerçekten yeniden denetimlerin artırılması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ederim. Görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz taleplerinin tamamı karşılanmıştır.

Sayın Bakan, müsaade ederseniz ben de bir iki bir şey söylemek istiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Fümeyle ilgili mi?

BAŞKAN – Fümeyle ilgili, evet, fümeyle ilgili.

Sayın Bakan, biz teşekkür ediyoruz hizmetler için. Gerçekten geçmiş ile bugün kredi hacimlerini ve karşılıksız ya da takibe düşen oranları karşılaştırdığımızda hakikaten çok iyi şeyler yapıldığını görüyoruz. Ama bugün öğlen de söyledik, kayıtlara geçmesi için söylüyorum: Mutlaka hayvancılığı kayıt altına alabilmemiz için de bu kesim desteklerine, dana kesim desteğinin -küçükbaşta daha sonra olabilir ama- mutlak surette 2018 yılı içerisinde uygulanması gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Bu, hakikaten hem kayıt altına alınması açısından hem de çiftçimizin desteklenmesi açısından son derece önemli.

Anadolu'yu gezmek lazım diyorum. Ben sadece kendi ilçemden örnek vereyim: Günlük süt üretimi 20 tonlardan bugün sadece soğuk zincirden geçen 125 ton ila 140 tona gelmiştir. 140 ton dediğinizde, bugünkü süt alım fiyatı 1 lira 40 kuruş olarak baktığınızda, bir ilçeye yaklaşık günde 200 bin lira gibi bir rakam, yani aylık 6 milyon lira gibi bir rakam sadece ve sadece bir ilçeye süt girdisi olarak girmekte, bu da benim kendi ilçem. Hayvan varlığı olarak baktığımızda, insan varlığımızı geçti yani onu da söyleyeyim. Son derece olumlu, son derece iyi ama biz bu desteklerde mutlak surette sadece bölge bazlı ya da il bazlı değil ilçe bazlı da mutlaka ayrışma gitmek gerektiğini düşünüyoruz. Yani benim ilçemde gülü desteklemenizin bir anlamı yok, onu başka bir ilçede yapalım ama bizde hayvancılık desteklenmeli. Elmayı, ne bileyim işte, Gelendost'ta, Eğirdir'de desteklemeliyiz. Bu şekilde illerde bu dağılımı, ayrışımı mutlak surette yapmamız gerekiyor, bunu vurgulamak istedim.

Şimdi soru bölümüne geçiyoruz.

Sayın Bekaroğlu, sizinle başlıyorum, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün tahammülünüz yok, hemen hızlı gideyim.

BAŞKAN – Tahammülüm yok bugün, evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, 2003 ve 2016 yılları arasında ne kadar tarımsal ürün işte, tohum türevleri, hububat, bakliyat, canlı hayvan, et tek tek, yıllara göre ne kadar ithalat yapılmış, karşılığında ne kadar döviz ödenmiş? Ne kadar ihracat yapılmış içeriden, karşılığında ne kadar döviz ödenmiş?

2'nci sorum: Türkiye'de hâlen ekilmeyen, boş olan tarım arazisi ne kadar, kaç milyon dekar? Bu konuyla ilgili çeşitli spekülasyon rakamları var. Kesin bir rakam vermeniz mümkün mü?

Yine çayla ve ÇAYKUR'la ilgili sorularımı tekrar ediyorum: Bu organik gübre uygulamasıyla ilgili ciddi bir problem var. 2017 çay sezonu Eylül ayı sonu itibarıyla bitmiştir. Bu sezon organik gübreye geçişle ilgili herhangi bir çalışma var mı? Zorunlu organik gübreye geçiş 2018 çay sezonunda kesin başlanacak mı? Kimyasal gübrenin yarattığı zararların giderilmesi için ne yapacaksınız? Olası verim düşmesinin telafi edilmesi için ne tür desteklemeleri düşünüyorsunuz? Zorunlu organik gübre konusunda çok spekülasyon var. Gerçekten iptal edilmesi söz konusu mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Son soru: Organik gübre kullanımının zorunlu hâle getirilmesi organik tarıma geçiş anlamına geliyor mu? Bu konuyla ilgili eğer geçilir de verim düşerse çay fiyatları yükselecek, tüketici nasıl korunacak?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIĞİL (İstanbul) – Benim iki sorum var. Bunlardan biri tarım işletmesi olan KOBİ'lerle ilgili. Bu son dönemde oldukça yaygın kullanılan Kredi Garanti Fonu garantisindeki kullanılan krediler. Bunlar tarım işletmeleri, KOBİ kapsamında olanlar. Çiftçiler ne kadar kullandı? Bu oranın, 200 milyarın içinde böyle bir araştırma yaptınız mı? Bu rakam hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

Diğer taraftan, tabii, tarladaki ürün bir ateş topu hâlinde mutfağa gidiyor ve mutfakta yakıyor bütün aileleri ama burada hem tüketici fiyat endeksi hem üretici fiyat endeksi açısından baktığımızda maalesef üretici fiyat endeksi diğerlerine göre aynı paralellikte seyretmiyor yani üretici de kaybediyor, tüketici de kaybediyor, arada kazanan bir sistem var. Bunu dengelemek için nasıl bir süreç işletmeyi, nasıl bir strateji uygulamayı düşünüyorsunuz önümüzdeki dönem için?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Bakanlığınız döneminde dünyanın ve Avrupa'nın birçok bizden tarımsal alan olarak ve nüfus olarak küçük olan ülkelerinin uyguladığı gibi tarım politikalarında akıl, bilim, teknolojik yatırım ilişkilendirilmesini görebilecek miyiz?

İkinci sorum da yine Avrupa Birliği ülkeleriyle aramızda olan Gümrük Birliği Anlaşması'nda dezavantajlı konumda olduğumuz tarım ürünleri ticaretimizde bir revizyona ya da güncellemeye gidilecek mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, çay ve fındık bölgemizde yıllardır kimyasal gübreyle toprağımız ciddi manada perişan oldu, bilhassa kaynak sularımız kirlendi. Sayın Cumhurbaşkanımızın bir an önce organik gübreye geçilmesi yönünde görüşleri ortaya sunuldu. Çay ve fındık üreticisi büyük

bir merak içinde. Bölgemizde gazeteler bunu her gün yazıyor. Gübre konusuna karar vermek için Rize'ye geleceğinizi ifade ettiniz. Organik ve yarı organik gübreye geçişi anlatacağınızı merakla bekliyorlar. Hazırlığınızın tamamlandı mı? Ne zaman çay ve fındık bölgesine yani bölgemize geleceksiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Muhalefeti de davet edecek misiniz Başkanım?

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Et ve Balık Kurumunun ithal edip sattığı hayvanlardan şu ana kadar alımından vazgeçen ya da siparişini iptal eden üretici sayısı ne kadardır?

Gıda güvenliği konusunda insan sağlığını tehdit eden gıda üreten, taklit eden ya da farklı bir şekilde satan firmalarla ilgili şu ana kadar yapılan işlem sayısı kaçtır?

Sulama projelerinin bir bölümünde drenaj ihale edilmeden yapılıyor yer altı sularıyla ilgili. Bunun da proje kapsamına alınması için bir çalışma var mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Başkanım, iki tane daha var.

Ayrıca toplulaştırma yapılırken ağaç kökleri, eski beton kanallar ve benzeri kalıntılar arazi yerleri değiştiği için öyle kalıyor. Bunun ihale kapsamında olmadığını söylüyor müteahhitler. İlgili birimleriniz bunu da kapsama alırlarsa sevinirim.

Tabii, ithalat kalıcı bir çözüm değil Sayın Bakanım, siz de biliyorsunuz. Teşvikleri beşer yıl, yedişer yıl gibi bölgelere göre -Sayın Başkanım da ifade etti- böyle bir düzenli, herkesin önünü göreceği hâle getirmeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Yine, ayrıca kararınızı gözden geçirip küçük esnafa, mahalledeki kasaba et sattırmayı bu kısa sürede planlıyor musunuz?

Ayrıca, 2017 yılı bitiyor, hâlâ afet ve kapsam düzeyinde ürünlerinden zarar gören çiftçilerin borç erteleme kararnameyi yayınlanmadı.

BAŞKAN – Kadim Ağabey, ayrıca teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ediyorum.

Son sorum: Ülkemizde 3 Kasım 2002'deki kooperatif sayısı kaç, on beş yıllık iktidarınız dönemindeki kooperatif sayısı kaç Sayın Bakanım, bunu da öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Özgökçe...

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum.

Konuşmamda anlattığım sorular da baki kalmak üzere...

Güvenlik bölgesi ilan edilen ve hayvancılığı bitiren yayla yasaklarının sonlandırılması konusunda Bakanlığınızın bir girişimi olacak mı?

Yine konuşmamda anlattığım uçan balık, Van balığı ya da inci kefalı balığının soyunun tükenmesine neden olacak Bendimahi Çayı'nın üzerindeki HES'in kaldırılması Van halkının talebidir. Böyle bir girişiminiz olacak mıdır?

Yine bu yıl Bakanlığınız tarafından güvenlik gerekçesiyle gübre satışına yasak getirilmişti. Bu yasak birçok üreticiyi etkiledi. Özellikle Van'da üreticiler şeker pancarından verim alamadılar ve önümüzdeki yıl ekim yapmak konusunda kararsızlar. Bu yasak kararından dönmeyi düşünüyor musunuz?

Sayın Bakan, Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri tarafından kullanılan ve 31/12/2016 tarihi itibarıyla takip hesaplarında izlenen tarımsal kredi alacakları yapılandırılmıştı. Yapılandırma kapsamında çiftçiler ilk ödemelerini 31 Ekim 2017'de gerçekleştireceklerdi ancak üreticilerden bize gelen bilgilere göre, yaşanan afetler ve rekolte düşüşü nedeniyle ödemelerde sıkıntı yaşandığını öğrendik. Mağduriyetin giderilmesi amacıyla Bakanlığınızın söz konusu borçların ödenmesinin ertelenmesine yönelik bir çalışması var mıdır?

BAŞKAN _ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gaydalı...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eski Bakanımız Sayın Çelik, buğday alım fiyatının açıklanmasından sonra Toprak Mahsulleri Ofisi 2017 hububat alım politikasını belirledi. Toprak Mahsulleri Ofisinden yapılan yazılı açıklamaya göre uygulanacak politika özetle şöyle: “2017 yılı buğday üretiminin geçen yıla göre yüzde 6 artışla 21,8 milyon ton, arpa üretiminin yüzde 12 artışla 7,5 milyon ton olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.” Bu hedef gerçekleşti mi?

Hayvancılık desteğiyle, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği zorunlu üyelik ve başışla hayvan başı 5 lira birliğe başış yapılması zorunluluğu olduğu iddia edilmektedir. Bu doğru mudur?

BAŞKAN – Üst birliği...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında ihraç edilen toplam kaç personeldir? İhraç edilen personelin uzmanlık alanları nelerdir? İhraç edilen personel yerine kimler, nasıl alınmaktadır?

Aile işletmelerine ve çiftçilere verilen tarım destekleme ile şirketlere verilen destek oranları ne kadardır?

Türkiye'deki tarım alanlarını 30 üretim havzasına bölen Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli'nde bu havzaların 23'ünde tütün üretildiği hâlde anılan üretim ve destekleme modelinde tütüne yer verilmemesinin nedeni nedir?

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarıma dayalı yatırımların desteklenmesi hakkındaki tebliğlerde tarımsal ürün tanımında tütün hariç tüm bitkisel ürünleri, hayvansal ürünleri ve su ürünleri şeklinde yapılmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Et ve Balık Kurumunun et ithaliyle ilgili tercih edilen firmalar hangileridir? Bunları hangi kriterlere göre belirlediniz? Bakanlık olarak...

BAŞKAN – Bu soruldu zaten.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sorulmadı.

BAŞKAN – Efendim, konuşmalar içerisinde soruldu.

MUSA ÇAM (İzmir) – İki firma hangileridir? Hangi kriterlere göre belirlenmiştir?

Hükûmet olarak hangi ülkede ne kadar arazi kiralandı? Kiralanan arazilerin son durumu nedir? Şu anda ekim durumu söz konusu mudur?

Bir de son sorum: Sayın Başkan, Sayın Bakan; cep telefonlarımıza mesajlar geliyor birçok milletvekili arkadaşımıza: “Sayın Vekilim, bizler ziraat mühendisi olarak 21 branş için tek koddan alımın olmasını istiyoruz. Bizler tarım ekonomistleri olarak her alanda çalışacak bilgi birikimine sahibiz, pratikte, uygulamada yeterli donanıma sahibiz, 20 bin atama istiyoruz.” Bu nedir, bu talep, ihtiyaç nedir? Böyle bir atama yapılacak mıdır yapılmayacak mıdır, bunu da öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) - Benim konuşmamda unuttuğum tek bir şey vardı, onu soru olarak soracağım Sayın Bakana.

Sayın Bakan, yer altı ve yer üstü sularımız hoyratça kullanılıyor sulamada ve bununla ilgili bazı sizin de açıklamalarınız oldu, takip ettim. Bu Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli şimdi esas ama çok ciddi sulama hataları var hâlâ. Bakın, Konya’da mısır üretiliyor. Her yer biliyorsunuz çöküyor, artık 10 metredeki artezyen 300 metreye indi. Urfa’da belli yerlerde benzer sorun var, belli yerlerde fazla sulamadan... Biliyorsunuz siz de Urfalı olarak. Her yerde bu sulama hataları var ve hem topraklarımız gidiyor hem sularımız gidiyor. Bununla ilgili ivedi tedbirler lazım yani belli yerlerde artezeyenin yasaklanması lazım, belli yerlerde suyun yukarıdan aşağı böyle salınıp sulamanın yasaklanması yani cezai tedbirler mi gerekir bilmiyorum yani bu konuda radikal tedbirler alınması gerekir hem topraklarımız gidiyor hem suyumuz israf oluyor, bununla ilgili görüşlerinizi merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Eskişehir’in IPARD desteğinde olmadığını ama hibe desteğini aldığını söylemiştik. Aradaki farkın negatif yani olumsuz farkın giderilmesi yönünde bir çalışmanız olabilir mi?

İkincisi: Tarım kredi il müdürlüklerinin özellikle ilçelerdeki şubelerinde çiftçilerimize siyasi tavır takınıldığı yönünde şikâyetler alıyoruz. Bunlardan bir tanesini İnönü’de çiftçi İbrahim Sevinç yaşadığı ve mahkemelik oldular. Bu konuya bakışınız nedir?

Üçüncü olarak: Pancarda polar konusunda çok mağduriyet yaşayan çiftçilerimiz var, bu konuya yaklaşımınız nedir?

Çiftçi kayıt sistemindeki eksiklerin ve gerçek üreticinin emeğinin karşılığını alamadığına ilişkin tezler konusunda bir çalışmanız olacak mı?

Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun’un değiştirilmesi gündemde midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir soru unuttuğum. Malatya kayısı fiyatları çok düşük Sayın Bakanım, Malatyalıların isyanları var ve kuru üzüm fiyatlarıyla ilgili çok ciddi şikâyetler var, bunlarla ilgili tedbirleri almayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Biz de elmaya ihracat desteği istiyoruz, hadi araya o da girsin bari, korsan oldu ama.

Evet, Sayın Çakırözler...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Rusya’yla bu yaşanan krizin aşılması sonrasında Rusya’dan ülkemize gelecek olan ürünlerde hiçbir sınırlama olmadığı ama bizden Rusya’ya satılacak olan domateste 50 bin ton diye üst sınır konduğu -ki eskiden böyle değildi, 300 bin tona yakın ihracat yapıyorduk- bu doğru mudur, bu yaklaşım kabul edilebilir mi?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır. Bu süre içerisinde cevaplayabildiklerinizi cevaplıyorsunuz, diğerlerini yazılı olarak bize bir hafta içerisinde, Komisyonumuza, gönderiyorsunuz, biz de üyelerimize dağıtıyoruz.

Buyurun efendim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, çok değerli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri; hepinize saygılar sunuyorum.

Gerçekten burası bir okul yani ben çok şey öğrendim, başta Sayın Bakanımız Temizel olmak üzere bütün arkadaşlara yürekten teşekkür ediyorum. Yani çok güzel eleştiriler var, esas tabii eleştiri de değil yani sanki kendimi... Sivil toplum örgütleriyle devamlı toplantılar yapıyorum, onlar da böyle konuşuyorlar, dertlerini anlatıyorlar, ben dinliyorum ama şu var: Arkadaşlar haklı olarak muhalefeti temsil ediyorlar ve doğaldır yani. Yani bardağın belirli bir yönünden bakmalı, bardağın boş yeri ve dolu yeri. Yani ben bardağın tümüne bakıyorum ve tümünü dolu görmek istiyorum ama arkadaşlar da haklı olarak diyorlar ki ya bu bardak şurası boş ama burası da dolu yani o doluya bir bakmak lazım.

Şimdi -üç ayı geçti, iki buçuk ay falan dediler ama- gerçekten köylü milletin efendisidir, buna çok samimi olarak, Büyük Atatürk’ün söylediği şeye yürekten katılıyorum.

Biraz önceki Paylan Bey’in sözlerine de çok saygıyla katılıyorum. Yani o 1980’li yıllardan beri biz köylüye işte “gundi”dir, falandır filandır diye diye hakikaten soğutmuşuz yani ama yani bu geri dönülmez bir yol mudur? Değil. Çok iyi niyetli ve samimiyim bu konuda. Bunun örnekleri var. Ben gittiğim zaman örneklerine bakıyorum. Yani mesela mısır dediniz değil mi? Yani şimdi mısıra başlamışlar 750 kilo dekarda verim alırken damlama sulamayla 2 bin kiloya çıkmış. Konya’ya gittim, öyle fabrikalar gördüm ki ve... Tunus’ta öyle fabrikadan tarım fuarına aletler gelmişti ki yani Tunuslular hayretle ve heyecanla bize bakıyorlar. Yani biz kendimizi tabii buradan daha farklı... Belki de şundan oluyor yani bizi eleştirmek için yaptığınızı da şey yapmıyorum. Ya biz daha niye fazla olmuyoruz, niye daha iyi olmuyoruz, bizim halkımız daha iyi şeyleri hak ediyor, biz niye bunu yapamıyoruz? Bu bende de vardır. Yani bizim daha iyisini yapmamız lazım, biz daha iyisini hak ediyoruz, bizim insanlarımız daha iyisini hak ediyor.

Mesela size örnek vereyim, Yozgat’ın Kavala köyüne gittim. Yani o köye gitmenizi tavsiye ederim. O köye gittiğiniz zaman dersiniz ki: Türk tarımının önü açık, samimi olarak söylüyorum, açık. Yeter ki... Bizim genelde beynimiz gözümüzdedir, beynimizi bırakıp o gözümüzle bir görelim. Beynimizi bırakıp gözümüzle gördüğümüz zaman insanların ne kadar mutlu olduğunu, köy yaşamının ne kadar lezzetli olduğunu ve köyün ne kadar güzel olduğunu o zaman çok daha iyi anlıyorsunuz. Onun için yani genel prensiplere baktığımız zaman ben hiç karamsar değilim, çok iyimserim ve şuna inanıyorum: Biz ithalatı zaman zaman yapacağız. Yani siz mesela... Lop eti konuşacağız. “Lop et” diyorsunuz, tabii

bizim yerlerden bir şeyler almamız siyasi olarak da doğal bir olaydır. Siz ağabeysiniz ve büyüksünüz ve sizlerden bir şeyler bekliyorlar. Yani Tunus'a gidiyorsunuz diyor ki: "Bizim size verdiğimiz, ihraç ettiğimiz mal bu kadar, ithal çok az." "Siz ağabeysiniz zeytinyağı alacaksınız bizden." diyor. Sırbistan'a gidiyorsunuz diyor ki: "Siz Bosna Hersek'ten et aldınız, bizden de alacaksınız."

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uluslararası ilişkiler eşit ilişkilidir.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Sayın meslektaşım, yani siyaseti de tabii bazı yerlerde değerlendirmek zorundasınız. Her şey maddiyat da değil, her şey para da değil yani bazı dostluklar da vardır. Azerbaycan'a gidiyorsunuz büyük ağabey olarak diyor ki: "Bizden de et alacaksınız." Bunlar doğru bir olay. Yani biz esasında Türkiye büyüsün...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Uluslararası ilişkilerde ağabey-kardeş...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Müdahale etmeden sayın meslektaşım, müdahale etmeden, lütfen, ben de yarım saat konuşayım, dertleşelim, tamam mı.

Yani şu var: Biz, arkadaş, Türkiye'yiz. Biz yaparız, bizim çiftçimiz yapar. Çiftçi, köylü milletin efendisidir, gerçekten eli öpülesi insanlardır. Bunları Kabala köyüne gittiğiniz zaman göreceksiniz. Ne var biliyor musun Paylan Bey? 140 traktörden 14 traktöre indirmişler. Köyde yaşayan insanlar 480 nüfus, 100 daha ilave etmiş, İstanbul'dan gelmişler. 67 sigortalı ve bunun 37'si kadın. İnsanlara soruyorsunuz, insanlar mutlu. Yani Amerika'ya gitmeye gerek yok. Örnekleri var. Biz arkadaşlarla konuşuyoruz, çoğaltacağız bunları inşallah. Bunları hatta her ilde, Allah'ın izniyle, 3 tane köy olmak üzere -ben kendi haddimi bilen bir kişiyim- bunları çoğalttığımızda inanın oradaki kadın... Özellikle kadının mutlaka sigortalı olması olduğuna inanıyorum. Çünkü kadın sigortalı olduğunda ne kocasını ne çocuğunu bırakabilir. Haa, çocuğu gelmez mi? Gelebilir. Çocuğu çünkü okumak istiyor. Biraz önce sizin söylediğiniz gibi olay sadece tarım olayı da değil, bu, bir eğitimini koyacaksınız, sporunu koyacaksınız, belediyeciliğini koyacaksınız, her şeyiyle, bütünüyle. O köy nereye yansiyacak? İlçeye yansiyacak. Mesela gittiğim o köyde 15 bin ton Yozgat'ın elma geliri var, hasılası var. Bunun sadece o köy 4 bin tonunu karşılıyor. O nereye yansıyor? İlçesine yansıyor. İlçe de ile yansıtacak. Yani kalkınma yerelden olur. Benim bildiğim budur. Biz inşallah -ben aile işletmeciliği- kesinlikle göreceksiniz... Haa, benden önceki arkadaşlar da... Yani ben Ahmet Fakıbaba olarak bu tarım politikasını koymuyorum, AK PARTİ politikasıdır, benden önceki arkadaşların hazırlamış olduğu politikalarıdır. Onlara yürekten teşekkür ediyorum. Onun için yani Ahmet Fakıbaba geldi falan etti değil. Ama nedir? Ben yerine gidiyorum, bakıyorum, Konya'ya bakıyorum, Tunus'a bakıyorum, Tunus'taki Türkiye'ye bakışa bakıyorum, Sırbistan'daki bakışa bakıyorum. Yani şimdi Sırbistan'dan ne aldınız veya Sudan'dan ne aldınız? Vallahi keşke çok şey alsak, çok şey alsak. Bir Çin'e bakmak lazım. Çin nerelerden, neyi alıyor? Çin niye alıyor, niçin alıyor? Bunlara bakmamız lazım. Yani biz eğer gerçekten büyük Türkiye olacaksak, bu bölgede ve dünyada çok önemli ülke olacaksak, ki olacağız... Tunus'ta gördüğüm olay şuydu: Çin, Avrupa Birliği ve Türkiye ve insanlarda Türkiye'ye karşı gerçekten büyük bir sevgi ve saygı var. Bu bağlamda inşallah bana göre tarımın önü açık. Ama eksikliklerimiz yok mu? Katılıyorum. Yani çok şeylerinize katılıyorum. Olmayacak şeyler mi? İnanın olacak, çok samimi olarak söylüyorum, bunlar olacak, olmaması için hiçbir neden yok.

Genelde etten bahsediliyor. Şimdi, bizim normalde bir yılda tükettiğimiz et 1 milyon 200 bin ton. Biz bunun 150 bin tonunu ithal ediyoruz. Şimdi, şunu söylemişiz ihaleye girerken, demişiz ki: "81 ilde de şubesi olan firmaları kabul ediyoruz." Yani bu, doğru bir şey bana göre.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, araya bir reklam alabilir miyim? Efendim, Isparta'nın ikramıdır, Isparta mamulleridir, afiyet olsun.

Buyurun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani, farz edelim ki, öyle bir firmaya veriyoruz ki Bayburt'ta yok o firmanın şubesi. Bayburt milletvekili ne diyecek bana? Diyecek ki: Bana niye gelmiyor? Onun için biz 81 ilde şubesi olan firmalar dedik ve buradan 2 kişi aynı fiyatı verdi ve bundan dolayı da bize göre makul bir fiyatla bunlara verdik. Yani bizim bütün ihalelerimiz açık ve şeffaftır.

Bakın desteklemeler, hayvan desteklemesi diyoruz değil mi, besi desteklemelerinde, biz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Bakanım, pazarlık usulü müydü, açık ihale miydi?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Teklif usulü.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Davetiyeli teklif mi, açık ihale mi?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Herkese açık. Bakın siz “Sekiz firma geldi.” dediniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben demedim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani, diyen arkadaşlar var. Ben sekiz firma olduğunu da bilmiyorum.

Şimdi, eğer müsaade ederseniz ben de biraz dertleşeyim. Ben sizi dinledim hiç sesimi çıkarmadan değil mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sorduk, bir şey demedik. Bilmediğim için sordum.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İşin zor, benden kurtulamazsınız...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben kurtulurum. Hocam, vallahi kurtulacağım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İnşallah... İnşallah...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Evvel Allah, beraber kurtulacağız. Ama inanmak çok önemli. Eğer inanmadığınız zaman hiç başarılı olamazsınız, inanacaksınız. Mesela, özel sektör aldığı besilik hayvanı 4 küsurdan verirken, ben 3,95 dolara anlaşmışken fiyatı ucuza aldığımdan dolayı 3,70'e çektim yani her kiloda 25 sent ne yapar? 25 sent, bu besici arkadaşlarıma hiç kendileri istemeden biz direkt indirim yaptık.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dolar yükseldi Sayın Bakan.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Onu bilemem, ben indirdiğim zaman dolar yüksek değildi. Arkadaş sordu bana mesela dedi ki: “Acaba geri dönen var mı?” 3 bin hayvan alan arkadaşların geri döndüğü arkadaşlar bana söyledi, 507 bin hayvanla şey yaptık, bunun 3 bini çünkü niye? Et ve Süt Kurumu özel sektörden -bir bakın hesaplayın, sorun, araştırın- daha ucuza almış ve daha ucuza dağıtıyor ve besiyi desteklemek adına da hiç kimsenin haberi olmadan kendiliğinden 25 sent indirim yapıyor; bu, önemli bir olay. Yani biz olaya bir kâr olarak bakmıyoruz.

Şimdi, et olayına gelince: Yani, şimdi 29 lira ve 31 lira; yarımşar kiloluk kutularda kıyma 14,5 lira, kuşbaşı 15,5 lira. Yani, bu kötü bir şey mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Değil.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Değil mi, ne kadar güzel. İnsanlar yesin. Ben başkasının...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye, BİM ve A101?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, onu söylüyorum size, her yerde şubesi var. Sekiz tane firma girmiş, her yerde şubesi var ve bu şubesi olanın da ikisi de aynı fiyatı vermiş, A101 ve BİM vermiş. Bundan daha doğal bir şey olabilir mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kasaplar ne yapacak?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ha, kasaplara geleceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Mahalle bakkalı ne yapacak? Et alan yalnızca et almıyor ki, diğer ihtiyaçlarını da alıyor.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Paylan Bey, bakın, şimdi çok güzel, topu önüme...

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru kısmında soracaktınız bunları.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben teşekkür ediyorum, topu önüme koyuyor Paylan Bey, diyor ki: Penaltıya at.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, penaltıyı atmanız için on sekiz dakikanız var. Top ortada dolanıyor.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Penaltı duran topla atılır Sayın Bakan, önünüze pas atıyorsa o farklı, çift vuruş o.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın şöyle: Biz bu fiyatları açıklamadan şunu söyledik, dedik ki: Yerli üreticinin karkasını, kemikli etini 25 liradan biz Et ve Süt Kurumu olarak alacağız. Bakın, bu çok önemli. Piyasada 24; 23; 23,5'a satılan eti biz alıyoruz. Bunun yanında...

BAŞKAN – 150 lira da kesim desteği, 1 lira da oradan gelir.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – İnşallah. Bakın oradan eğer 1 lira gelir ve bizim desteklemelerimiz... Bakın, inşallah, göreceksiniz, küçük çiftçileri destekleyeceğiz. Küçük aile... Yani, bu 2018'de almış olduğumuz besiliklerin ve damızlıkların çoğunu 10, 15, 20 olanlara vereceğiz; onun altında vermeyeceğiz. Bakın burada bu sözü size söylüyorum. Bizim o köy projelerimizde ahırlar var, burada farklı şeyler var; bunlar olacak ve kadının özellikle sigortalı olması olayı var. Bunu inşallah, örnek olarak her ilde nüfusuna bakmaksızın yani Urfa'da 3 tane olacak, Tunceli'de 3 tane olacak, İstanbul'da 3 tane olacak yani örnek köyler inşallah koyacağız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Penaltıyı attınız mı? Kasaplar ne olacak?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Kasaplara destek veriyorum ben.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, mahalle kasapları ne olacak?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Mahalle kasapları yani normal fiyata...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onlar küçük, kapatsınlar.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Niye kapatsınlar arkadaşım?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Günlük tonaj var mı Sayın Bakanım?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakan ben size bir şey...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bir şey soracağım: Ne kadar satacaklar yani böyle bir fiyat cazibesi herkese uygun gelir. Önünde kuyruklar mı olacak, ne kadar verilecek?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Şimdi, Sayın Vekilim, bakın, biz sorduk, bu iki firmanın 2 bin ton aylık tüketimleri var. Biz bunlara 6 bin ton vereceğiz. Buna rağmen farz edelim ki gittiniz, saat 11.00’de et bitti. Zaten siz gitmezsiniz, ben de gitmem.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Niye gitmeyelim canım? Allah Allah.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Vallahi gitmezsiniz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bizim ne farkımız var?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, ben size bir şey söyleyeyim, gitmiyoruz ya, diyorsun ki: Kasabımdan ben 40 liraya alırım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Allah Allah...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye sizin almayacağımız şeyi ona....

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bir dakika... Ben onun hakkını tüketmemek adına şey yapıyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok yok ama siz “Kendi kasabımı tercih ederim.” diyorsunuz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bir dakika... Ama bakın ben size bir şey söyleyeyim dar gelirli...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu mudur yani Türkiye’nin gerçeği?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – O et, bakın burada, bakın bu çok önemli, biz orada fakir insanları, dar gelirli insanları korumak adına oraya koyuyoruz onu. Esasında benim hakkım yok onu tüketmeye, sizin de hakkınız yok. O gerçek...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Tamam da, o ayrımı nasıl yapacaksınız? Ben veya siz değil, nasıl ayıracaksınız?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani şimdi diyorsunuz ki kuyruğa...

Ben size soruyorum, Sayın Hocam, hiç hayatınızda sabah, 5 lira etin kilosu ucuz diye kuyruğa girdiniz mi? Ben açık konuşayım sizinle.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben girmedim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben girdim, ben çocukken girdim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Paylan Bey girebilir, o zaman siz girmezsiniz, bu kadar.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama Et Balık Kurumundan gidip et almak için sıraya girdim lise yıllarında ailem gönderdiği zaman. Yani böyle bir ayırım yapamazsınız ki.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Şimdi, bakın, burada esasında sizin bize teşekkür etmeniz lazım. Fakir insanları biz etle buluşturuyoruz, yiyemedikleri...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ben ona şükrediyorum Sayın Bakanım. Keşke herkes böyle bir fiyata sahip olsa ama nasıl olacak.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Olacak, bakın olacak. Ben size regülasyonu...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Nasıl sağlayacaksınız?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, Sayın Hocam...

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle giderse sorularınıza cevap alamayacaksınız çünkü keseceğim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Ben size bir şey söyleyeyim: Piyasa oturacak.

Bakın, fındıktan bahsediyoruz, konudan konuya atlıyoruz, fındıktan bahsediyoruz değil mi? Sağ olsun Cemal Bey ve diğer arkadaş anlattı, biz eğer fındığı Levant'ı 10 lira, Giresun'u 10,5 lira açıklamamış olsaydık fındığın kesinlikle fiyatı 6 liraydı. Biz üreticiyi koruyoruz, biz üreticinin yanındayız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Biz yürüdük de öyle oldu.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Vallahi bakın, sorularınız var ona cevap vereceğim. Bakın ben size bir şey... Yürümeden yaptık o fiyat açıklamasını ya. O fiyat açıklamasını siz yürümeden yaptık ya.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Haberi gelince, haberi gelince.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – İnanın yok Sayın Hocam. Sayın Hocam, bakın...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, velev ki öyle olsun, bırakın mutlu olsunlar, size hayret ya. Vallahi, 20.20 saat itibarıyla ben mutlu değilim yani onun için.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani şöyle, anlatacağım o kadar çok şey var ki, arkadaşlar şey yapıyor, ben kağıtları da karıştırdım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, yazılı alabiliriz hepsini.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bir dakika...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ette daha gol olmadı.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA – Şöyle: Bir defa bakın...

BAŞKAN – Ya, amma meraklısın topu ağlarında görmeye.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Paylan Bey, eti takip edeceksiniz. Eğer alan, satan ve ortadaki kasap ve endüstrideki çalışan arkadaşlar mutlu olmazsa...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Mahalle kasabı ne olacak peki, Sayın Bakan?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Mutlu olacak, diyecek ki: "Helal olsun, stabil bir fiyat çıktı." Mahalle kasabı şimdi ne diyor biliyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ama eti de bir tanımlamamız lazım. Tanımladınız değil mi? Yani kıyma ve kuşbaşı olarak o tanımlı yaptınız değil mi? Etin diğer kısımlarını ayırtırdınız.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Tabii, tabii, ona karıştırmıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Pırzola yiyemez mi fakir fakara?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani, pırzolayı bakın siz yiyeceksiniz, fakir fakara kafayı yiyecek. Bakın bifteği siz yiyeceksiniz.

BAŞKAN – Bak işte, pas bu.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Şimdi, bakın, olay nedir biliyor musunuz? Piyasa stabil bir fiyat yakalayacak, bunu görün arkadaşlar ya. Üç ay sonra bir daha konuşalım. Şimdi bakıyorsunuz ki bir kemikli eti bir mezbaha 23 liradan kesiyor, bir bakıyorsun üç gün sonra 28 liraya çıkmış. Ya, ne oluyor, kim ne yapıyor bu piyasaya değil mi? Şimdi, bakın, burada bu piyasayı biz regüle edeceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, niye hayvan üretimi düştü? Buna bir bakın da ondan sonra konuşun. Buna bakmadan konuşmanın bir anlamı olmayacak yani.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, Hocam, Sayın Hocam, siz bana müsaade etmiyorsunuz ki. Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Ana olmazsa dana olmaz, dana olmazsa et olmaz, süt olmaz. Bunu söyleyen bir kardeşiniz samimidir. Ben hekimim, yani buzağı ölüm oranlarını düşürmek benim görevim, bunun için elimden gelen bütün işleri seferber edeceğim. Buzağı ölüm oranları düşecek, anaya mutlaka ve mutlaka destek daha fazla vereceğiz, düveye daha fazla vereceğiz, mera alanlarındaki alımlara daha fazla destek vereceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, diğer bakanlıklar meraları sanayilere...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Torba yasada bu meraları verdik sanayi kuruluşlarına, aşağıda görüşülüyor.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Bakın, vallahi ben sizi dinledim, siz vallahi benim... Cevap vermem gereken şeyler var, eski bakan arkadaşlarla böyle beni...

Sayın Çam özellikle, dedi ki: “Yolsuzlukla ilgili laf söyledin.” Şimdi, arkadaşlar, ben Urfa’dayım ve bana birtakım çiftçi arkadaşlar geldi “Desteklememizi alamıyoruz.” dedi. “Niye alamıyorsunuz kardeşim?” “İşte, falan firmaya gittik, efendim, falan firma da bizi bıraktı, o yüzde 2 stopaj vergilerini topladı, kaçtı gitti.” Bunlar belirli kişiler. Bunlar bir ay çalışıyorlar, bir ay sonra başka bir yerde bir yer açıyorlar ve değiştiriyorlar. Maliyeye de gidiyorlar diyorlar ki: “Bir aylık stopajı yatırmaya geldik, bize yapılandırma yapın, taksit yapın.” Taksiti yapıyorlar, birinci taksiti yatırıyorlar ve gidiyorlar. Bu sefer insanlar destek alamıyorlar. Ben orada dedim ki: “Mertseniz bundan sonra gelin böyle yapın.”

MUSA ÇAM (İzmir) – “Mertseniz” demediniz, “erkekseniz” dediniz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Yani değiştirdim o sözümü artık, o iyi bir ders oldu, değiştirdim. Bakın onu değiştirdim.

Şimdi, cımbızlıyorlar. Benim oradaki konuşmamı çıkarsalar emin olun olay bu. Şimdi, Van’daydık yine, bir kuyumcunun oradayım, o kadar samimi bir arkadaş, tesbih hediye etti, dedi ki: “Bakan Bey, etin fiyatını yüzde 40 düşürecekmişsin.” Ben de şakadan dedim ki: “Sen altının fiyatını yüzde 40 düşürüyor musun?” Dediler ki: “Fakıbaba altın ile eti mukayese ediyor.” Hâlbuki orada ben şakalaşıyorum ya, orada kırk tane kamera var bir tanesi alıp çıkarıyor. Yani buna benzer şeyler.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, kameralar burada da var, isterseniz siz yazılı verin.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Şimdi, inanarak konuşuyorum, diyorum ki: Eğer biz toprağı suyla buluşturursak inanın işsizlik bitecek -ben bunu çok samimi söylüyorum- ve dışarıdan eleman arayacağız biz. Belki de Suriyeliler gitmek isteyecek, biz Suriyelileri göndermeyeceğiz. Fakıbaba diyor ki: “Suriyeliler gitmeyecek!” Al sana İstanbul’da insanlar rahatsız. Yani, onun için, hiçbir zaman ben eski arkadaşlara, benden önceki, AK PARTİ’den önceki arkadaşlara da yürekten teşekkür ediyorum, ölenlere Allah’tan rahmet diliyorum. Yani, herkesin amacı iyi niyetli, samimi bu insanlara hizmet etmek, benim amacım da bu. İnşallah, hep beraber el ele veririz. Sizlerden öğreneceğimiz çok şeyler var, toplantılar yapmamız lazım. Ben çok samimiyim. Komisyon üyeleri olarak zaten toplantımızı yaptık, bir daha özellikle Plan Bütçe olarak Sayın Başkanım inşallah beraber olacağız.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Türkiye’deki il müdürlerini her ay topluyormuşsunuz Sayın Bakanım, tebrik ediyorum. Ben takip ediyorum.

BAŞKAN – Ben tebrik etmiyorum. İl müdürleri sahada olsun, Ankara’da ne işleri var?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ha, şöyle: Şimdi, sizin bu söyledikleriniz, bu şeyler var ya işte desteklemeler nasıl gidiyor falan, şimdi cumartesi günü Aydın’da olacağım, ben bu desteklemelerin uygulandığı bir köye hiç haber vermeden gideceğim, her gittiğim ilde bunu yapacağım.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Şimdi artık Aydın’da bütün köyler alarına geçer. Aydın’ın artık faydası kalmadı, hepsi alarına geçti. Haber verdiniz artık.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Şöyle Hocam, sadece Aydın değil, bundan sonra gideceğim her yerde yapacağım bunu.

BAŞKAN – Bunu da herkes öğrendi efendim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Bundan sonra başka taktik bulun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ne kadar güzel. Yani, yönetici o zaman kendine çekidüzen de verecek. Yani, kontrol edemediğiniz şey sizin değildir.

BAŞKAN – Sayın Bakan, yöneticiler istedikleri yere sizi gene götürürler, hiç merak etmeyin. Onların istemediği bir yere gidemezsiniz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Şimdi buğday meselesine gelelim. Şimdi arkadaşlar, bizim 2 milyon ton buğday ithalatımız var hocam, 20 milyonun üzerinde 21,8 milyon ton üretimimiz var ama...

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Bunlara inanmayın, bunlara inanmayın.

BAŞKAN - Mevlüt Bey, biz sizi bekliyorduk, hoş geldiniz!

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Yani istatistik konusunda doğrusunuz. İstatistik konusunda bazen ben de arkadaşlara diyorum ki: “Arkadaş 6 milyon şunumuz var. Yahu bundan emin misiniz?” Bir bakıyorum öbürü diyor ki: “7,5 milyon.” Buna katılıyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Adana) – Gayrisafı millî hasıla açısından ayrı bir...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANİ AHMET EŞREF FAKİBABA (Şanlıurfa) – Ama aldığımız veriler TÜİK verileri; TÜİK’ten alıyoruz, diğer yerlerden karşılaştırıyorum. Kardeşiniz olarak da çok meraklıyım. İl müdürlüğünde aldığım...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Mevlüt Bey bütün gün görüşmeleri takip etmedi, geldi araya giriyor şimdi, olmaz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Şimdi dâhilde işleme rejimi.

BAŞKAN – Onun için müsaade ederseniz Sayın Bakanım, onları artık geri kalanını yazılı alalım, geri kalanını.

Son cümlelerinizi alayım ben.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Dâhilde işleme rejimi. Bizim buğdaya ihtiyacımız yok hocam. Biz buğdayda kendimize yeten, üreten bir ülkeyiz ama bu 2 milyon tonu aldığımız zaman da bunu makarna yapıyoruz, bunu pasta yapıyoruz, bunun -başka farklı- katma değerini yükseltiyoruz ve Hollanda'nın yaptığı gibi yapıyoruz, Hollanda'nın yaptığı gibi biz yapıyoruz. Yani Hollanda 90 milyarlık tarım ihracatı yapıyor. Yahu, bunu 90 milyar yaparken de 50 milyar veya 60 milyar ithalat yapıyor. Yani neticede ithalatı yapıyor, katma değerini artırıyor ve gönderiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tam da onu sordum, ihracat-ithalat şeyi ne? Net ithalatçı görünüyoruz. Onu sordum, demin anlatamadım sanırım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) – Onu size yazılı olarak vereyim. Net bilmediğim şeyleri söyleyemem.

Bakın, Tunus'ta şunu söylediler: “Fransızlar bizden 1 liraya alıyorlar, bizim bir markamız yok, bizim müthiş zeytinyağımızdan Fransız yağı yapıp 10 misli para kazanıyorlar.” Ha, yani Türkiye'nin böyle sömürücü bir ülke olmasını ister misin? Asla istemem. Ama, yani biz gerçekten bu dâhilde işleme rejimini yapalım ama kalkıp da elin malını 1 liraya alıp 10 liraya satmayalım.

BAŞKAN – Bizde katma değer yaratalım Sayın Bakanım, yaratalım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) - Biz de katma değer yaratalım ama çok fazla da fark yaratmayalım.

Yani, şöyle: Ben bu konuda çok rahatım Tarım Bakanı olarak, benden önceki arkadaşlara teşekkür ediyorum, size yürekte teşekkür ediyorum. İnanın, önümüz açık. Tarım Bakanlığında önümüz, Allah'ın izniyle, açık ve projeler de Fakıbaba'nın projesi değil, AK PARTİ'nin kendi projeleridir ve ben bunu devam ettiriyorum ve ettireceğim. İnşallah, sizlerin de desteği ve yardımıyla. Neticede bundan faydalanacak olan 80 milyon Türkiye'de yaşayan çok değerli insanlarımızdır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANI AHMET EŞREF FAKIBABA (Şanlıurfa) - Biz bunun için varız.

Ben yürekte teşekkür ediyorum. İyi bir okulmuş. Yarın da olabilir mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Efendim, bekleriz, akşam seansına.

Ama, Sayın Bakanım, yani burada sizi en çok seven Komisyon üyemizin Bedia Hanım olduğu anlaşıldı, hâlâ “Bakanımın süresi var, niye kesiyorsun.” diyor bana. Ya, iki dakika kırdık, o kadar.

Evet, değerli hazırım, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun 2018 yılı bütçesi ve 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylece gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Sayın Bakanımız, hayırlı olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 3 Kasım Cuma günü yani yarın saat 10.00’da görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.32

